

0.48 58

Γ. Ι. ΜΑΡΑΝΤΗ
(ΚΑΦΦΕΤΖΑΚΗ)

ΚΡΗΤΙΚΑ 548

Τὸ ὄνειρο τοῦ Λταυροσύλη

ΚΡΗΤΙΚΟ ΓΕΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ Ν. ΑΛΙΚΙΩΤΗ — ΑΘΗΝΑΙ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
XANION

ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΗ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ
ΧΑΝΙΩΝ

Γ. Ι. ΜΑΡΑΝΘΗ
(ΚΑΦΕΤΖΑΚΗ)

ΚΡΗΤΙΚΑ 548

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΧΑΝΙΩΝ
ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ
ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΗ

ΚΡΗΤΙΚΟ ΗΘΟΓΡΑΦΙΚΟ ΔΙΗΓΗΜΑ

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ	ΧΑΝΙΩΝ
Αριθμ. βιβλίου	43161
Χρονολ. Εισαγ.	21-11-76
Εξδότης	Προβ. Γραφείο
Αριθμ. βιβλίου	889.59 / MAR

γ-κ-1-111

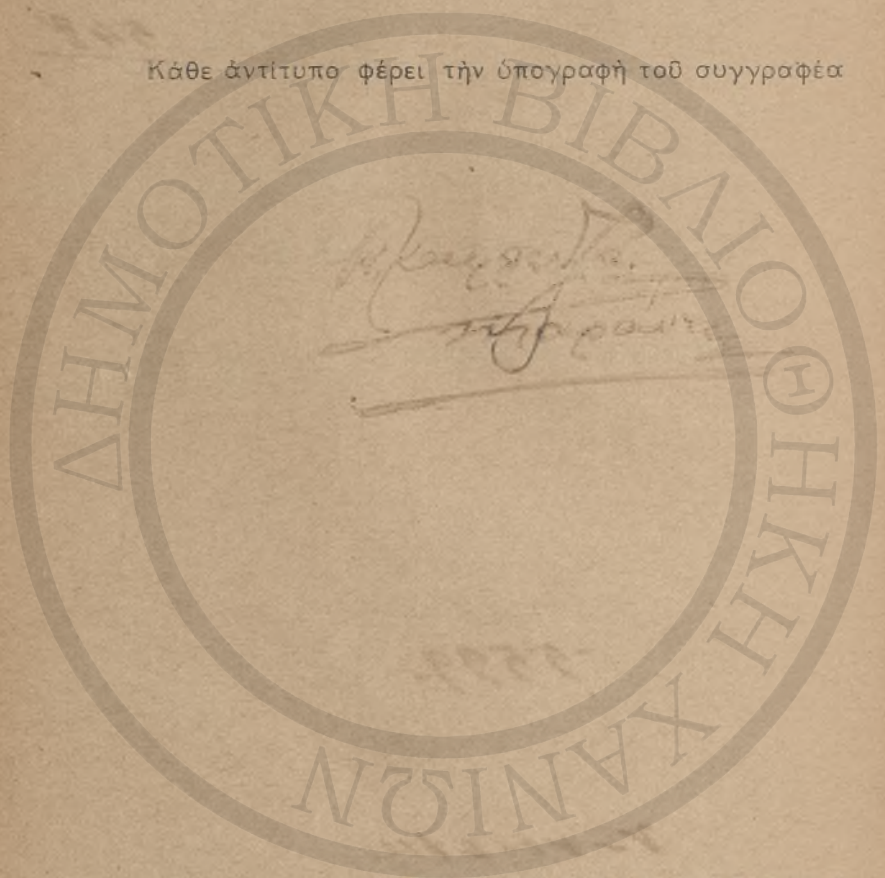

ΕΚΔΟΤΙΚΟΣ ΟΙΚΟΣ ΝΙΚ. ΑΛΙΚΙΩΤΗ
ΑΙΟΛΟΥ 70 - ΑΘΗΝΑΙ

589.59

MAR

Κάθε αντίτυπο φέρει την υπογραφή του συγγραφέα

Ἡ ἀνατύπωση ὅλου ἢ μέρους ἀπαγορεύεται δίχως τὴν ἄδεια τοῦ συγγραφέα.

Ἄφιερώνεται

Στὴ μνήμη τοῦ πρωτοπό-
ρου Κρητικοῦ ἡθογράφου
Γιάννη Κονδυλάκη

ΠΡΟΛΟΓΙΚΗ ΣΗΜΕΙΩΣΗ

Τὸ καινούργιο μου τοῦτο βιβλίο, ἀσχολούμενο πρὸ πολὺ μὲ τὸ διηγηματικὸ πυρῆνα του, τὰ πρόσωπα καὶ τὸ εὐθύμο πνεῦμα, πρὸς πάνω του δημιουργοῦνται τὰ ἐπεισόδια, χωρὶς νὰ ξεφεύγει ὁλότελα καὶ ἀπὸ τὸ ἠθογραφικὸ πλαίσιο, εἶναι περισσότερο ἓνα «Κρητικὸ διήγημα», παρὰ μιὰ ἀπλὴ ἠθογραφία. Ἡ Κρητικὴ ντοπιολαλιά, ἔξακολουθεῖ νὰναι ἡ ἴδια τῆς προηγουμένης ἠθογραφίας μου, « Εὐμάθετέ τα ; » ἀφοῦ ἡ δράση καὶ στὸ νέο τοῦτο διήγημα, διεξάγεται στὴν ἴδια τοπικὴ περιοχὴ, τῆς Ἀνατολ. Κρήτης. Ἡ χρῆση τῆς καθαρεύουσας πρὸς γίνεται σὲ ὁρισμένα μέρη τῆς ἱστορίας αὐτῆς, τοποθετημένη σὲ στόματα ἐπιστημόνων καὶ μορφωμένων τῆς παλαιᾶς ἐκείνης ἐποχῆς, πρὸς ἀναφέρεται τὸ διήγημα, δὲν πρέπει νὰ ξαφνίσει τὸν ἀναγνώστη, γιὰτὶ πρὸ-

κειται για φανερή σκοπιμότητα, εξυπηρετική στο ὄλο εὐθυμο ὕφος τοῦ βιβλίου.

Πρέπει ἀκόμα νὰ εἰπωθεῖ πὼς ἀπὸ τὰ πρόσωπα ποὺ συναντᾷ ὁ ἀναγνώστης, ἄλλα μπορεῖ νὰ ἦσαν πραγματικά, μὰ καὶ ὅσα ἡ διηγηματικὴ φαντασία τῆς συγγραφεῖς ἐδημιούργησε, δὲν ξεφεύγουν καθόλου ἀπὸ τὸν ἀέρα τῆς πραγματικότητας. Σήμερα βέβαια οἱ τύποι αὐτοὶ δὲν ὑπάρχουν πιά. Οἱ συνθήκες τῆς ζωῆς ποὺ ἄλλαξαν καὶ κεῖ κάτω, μαζί μὲ τὴν πρόοδο καὶ τὸν πολιτισμό, ἐξαφάνισαν τὴν ἀπλὴ ἐκείνη εὐθυμία καὶ χαρὰ καὶ τὸ πνεῦμα τῆς φιλοπαιγμοσύνης, ποὺ ἐγλύκαιναν τότε τὸν τραχὺν ἀγῶνα τῶν καλῶν αὐτῶν ἀνθρώπων, καθὼς ἐπερνοῦσαν τὴ ζωὴ τους, ἀνάμεσα στὴν ἐργασία, στὶς πολεμικὲς περιπέτειες καὶ σὲ μιὰ στερημένη ζωὴ, ἔχοντας ὡς μοναδικὰ διαλείμματα, τὰ εὐθυμα ἐπεισόδια, σὰν αὐτὰ, ποὺ περιγράφουμε.

Ἔτσι τὸ βιβλίο μου τοῦτο, ἂς μὴ θεωρηθεῖ πὼς κάνει ἄλλη προσπάθεια, ἀπὸ ἓνα ἀπλὸ μνημόσυνο τῆς περασμένης—μὰ τόσο νοσταλγημένης—τώρα μάλιστα—ἐποχῆς, ἐκείνης, ποὺ μαζί μας καὶ ἡ Κορητικὴ λύρα δὲν παύει νὰ τὴν θυμᾶται κάθε τόσο :

« Ἀχι! καὶ νὰ γιαγέρνανε τὰ περασμένα πίσω γῆ καὶ νὰ γιαγερνα ἐγώ, νὰ πᾶ τὰ κρηνησῶ »

Ἰούλιος 1943

Γ. Ι. ΜΑΡΑΝΤΗΣ (ΚΑΦΦΕΤΖΑΚΗΣ)

«Μητέρα ὅλων τῶν ἀρετῶν
εἶναι ἡ εὐθυμία».

ΓΚΑΙΤΕ

Απὸ τῆ βορρεινή ἄκρη τοῦ χωριοῦ ἐπερνοῦσε ὁ
μεγάλος δρόμος ποῦ πήγαινε γιὰ τὸ Κάστρο.
Ἐκεῖ στὴν εἴσοδο τοῦ χωριοῦ, ἦτανε δυὸ χάνια — τὸ
χάνι τοῦ Σταυρούλη καὶ τὸ χάνι τοῦ Ἀριστειδάκη. Σ'
αὐτὰ ξαπόστειναν οἱ ἀγωγιάτες καὶ οἱ περαστικοί,
ποῦ ἐρχόντανε εἴτε ἀπὸ τὶς ἀνατολικές εἴτε ἀπὸ
τὶς δυτικές ἐπαρχίες. Ἡ συγκοινωνία τὰ χρόνια ἐκεῖ-
να νινότανε μονάχα μὲ ζῶα καὶ τὰ χάνια ἔκαναν
χρυσές δουλειές. Σ' αὐτὰ οἱ περαστικοὶ βρῖσκανε
τροφή γιὰ τὰ ζῶα τους, καὶ φαγητὸ πρόχειρο οἱ ἴδιοι,
καθὼς καὶ μέρος γιὰ νὰ κοιμηθοῦνε τὰ βράδυα, ὡς
ποῦ νὰ ξεκινήσουνε πάλι τὸ πρωῖ, γιὰ τὶς μακρυνές
πορεύεις τους.

Τὸ χάνι τοῦ Σταυρούλη, ἦτανε τὸ πρῶτο ποῦ συν-
αντοῦσαν, ὅσοι ἐρχότανε ἀπὸ τὴ Σητεία ἢ τὴ Γερά-
πετρο καὶ λίγο παραπέρα ἦτανε τὸ ἄλλο-τὸ χάνι τοῦ
Ἀριστειδάκη.

Ο Σταυρούλης ήτανε ένας ιδιόρρυθμος τύπος με μακρυές βράκες μακρυὰ μαύρη γενειάδα, φορούσε πάντα παληοπαντοφλες, που ξεκάλτσωτος τις έσερνε καθώς πήγαινε νὰ βάλῃ ἄχερα ἢ ταγή (βρώμη) στὰ ζῶα, που οἱ πελάτες τᾶδεναν σ' ἓνα στενόμακρο στάβλο, με σειρὰ τὰ παχινιά. Τὸν έβλεπε κανέννας νὰ κρατᾶ ἓνα κόσκινο ὅπου έβαζε μέσα, ἀφου ζύγιζε ἀπὸ τὴν ἀποθήκη, τὴ βρώμη ἢ τὸ κριθᾶρι καὶ νὰ τὸ πηγαίνῃ στὸ στάβλο...

Ήτανε πάντα ξεσκουφωτος με κόκκινα τὰ μάθια ἀπὸ τὴν ἀγρυπνία ἢ τὸ πιότη. Εἶχε μιὰ λεπτιτὴ γυναικίστικη φωνὴ που μ' αὐτὴ κουβέντιαζε καὶ με τοὺς πελάτες καὶ με τὰ ζῶα, καθὼς τὰ σέρβριε μέσα στὸ παχνί. Ἐπλησίαζε πάντα με προσοχὴ γιατί φοβότανε μὴ τὸν κλωτήσουν - πράμμα που γινότανε συχνά· γι' αὐτὸ μόλις ἔμπαινε στὸ στάβλο ἄρχιζε νὰ τὰ καλοπιάνῃ.

— Ἐσένα... ἔσένα φέρνω τὴ ταγή ¹⁾ καὶ μὴ γκανίζεις ²⁾ ἄδικο νὰ σοῦ δώσῃ!... Νὰ μὴ μοῦ δώσεις κιαμιὰ, διάλε τσ' ἀπολειμάρους ³⁾ σου, γιατί, μὰ τὸ θεό, ἀπου μᾶς ἐγεράντιζε, δὰ σπάσω τὴ διχα-

1) νομὴ 2) γκαρίζεις 3) ἀπολειμάρους καὶ ἀπομεινάρους
λένε: ὅσους σοῦ ἀπομένουν.

λόβεργα στή ράχη σου! Νά! . νά!; Νά! νά!; Νά με
φᾶς θές, ἄδικο νά σοῦ δώσει, ἄλλη μιὰ... Νά με
δαγκάσης θές μωρέ; Δέ θωρεῖς πῶς σοῦ φέρνω τό
ταῖσμά σου;

Κι' ὅλα αὐτά τάλεγε μέ τή λεπτή γυναικίστικη
φωνή του συρτά, ἀνεβοκατεβάζοντας την κατά τρό-
πο, πού ἀκούοντας τον κανέννας, δέ μπορούσε παρά
νά γελάση.

Ἡ μεγάλη σάλα τοῦ χανιοῦ πού μύριζε κοπριά
καί κρασίλες εἶχε γύρα ξύλινους καναπέδες, πού
χρησιμεύανε γιά καθίσματα τήν ἡμέρα καί κρεβά-
τια τή νύχτα.

Κοντά τους ἀραδιαστά ἦσαν λιγδιασμένα τρα-
πέζια καί μισοξεχαρβαλωμένες καρέκλες, ὅπου κα-
θόντανε οἱ πελάτες καί πίνανε τό κρασί πού κερνοῦ-
σε στά ποτήρια ἀπό πήλινες μισοκάδες πού ὁ Σταυ-
ρουλῆς μέ τήν πιό μεγάλη σοβαρότητα, τοὺς κουβα-
λοῦσε, σιωπώντας σέ ὅλα τὰ πειράγματα πού τοῦ
κάνανε οἱ μουσαφίραῖοι του. Ὅταν ὅμως μιλοῦσαν
γιά τό κρασί, τότε τοὺς ἀπαντοῦσε ἐξυμνώντας το.

—Μὰ ἀλήθεια, λει Σταυρούλη, πῶς πατεῖς τὰ
σταφύλια ὁ ἴδιος, χωρίς νά πλύνεις τὰ πόδια σου;

—Ὅτινος δέ τ' ἀρέσει νά μὴ τό πίνει! χι! χι! χι!
Ντά καλορροϊζικο! πλιά πασιρικό ἀπού τό κρασί
μου, μοῦδε γίηκε, μοῦδε δά γενῆ. Ἁγιασμό τοῦ κά-
νω, ὄντο τό βάνω σιὰ βρέλια καί μέ τόν ἀγιασμό
τ' ἀνοίγω... Καί δά μοῦ πῆς ἐδά τουλόγου σου...

—Πρᾶμμα δέ κάνει -κουτελίτης ¹⁾ εἶναι... τοῦ
ἀπαντοῦσαν.

1) χτυπᾶ στό κεφάλι

—Ντά κατέχει ἡ ἀφεδιά σου νά πίνει κρασί; Τό νάμι 1) τοῦ κρασοῦ μου ἐμένα καλορροϊζικο, κρατεῖ ἀποῦ τό Κάστρο ὡς τή Στεία! μὰ τουλόγου σου εἶσαι συνηθισμένος στά ξυδόκρασα τοῦ χωριοῦ σου... Κι' ἀπόι «κατέχει ὁ μπουρμπᾶς ἰντᾶναι ὁ χουρμάς;»2) χι! χι! χι!..

Καί ἐξεσποῦσε ὕστερα στό συρτό γνωστό γέλοιο του μέ τήν ψιλόσυρη φωνή του.

Τὸ χάνι τοῦ Σταυρούλη ἦτανε καί τό καταφύγιο τῶν μεγάλων μαθητῶν τοῦ διπλανοῦ γυμνασίου, ὅπου στά διαλλείματα ἐπήγαιναν καί κάπνιζαν κρυφά, κι' ὁ Σταυρούλης τοὺς ἔδινε φωθιά ν' ἀνάψουν τὰ τσιγάρα τους, μὰ μαζὶ τους ἐσυμβούλευε κιόλας...

—'Εκειά!.. νά καπνοπίνετε μασκαράδες! νά ξε-

1) ἡ φήμη.

2) συνηθισμένη παροιμία στήν Κρήτη; μπουρμπᾶς - ὁ ἀμορφωτος ὁ ἄξεστος - χουρμάς - ὁ γνωστός καρπὸς τοῦ φοίνικα.

δεύγετε τσοί κυροῦδες σας καί νά ξεκάνετε καί τὰ σκόθια σας... Νά πάτε νάψετε τὸ τσιγάρο σας, ἀποῦ τῆ φωθιά, σάν ἤρθετε, μὰ νά μὴ μου τήνε ξεσβολώσετε ¹⁾, γιατί δά πιάσω τῆ διχαλόβεργα. Ἐκεῖ πήγαιναν καί περνοῦσαν καί τὴν ὥρα τους, σάν τὸ σκοῦσαν ἀπὸ τὰ μαθήματα οἱ μεγάλοι μαθητές -κι' ὅταν τὸ μυριζότανε ὁ Σταυρούλης τοὺς ἔβαζε μπροστά.

—Μὰ δὲν ἔχετε μωρὲ πάλι μάθημα σήμερο; Ἐγὼ ἀκούγω τὸ κουδούνι στὸ σκολειὸ καί χτυπᾶ καί ξαναχτυπᾶ, μὰ τὸ ἴδιο σᾶσε κάνει. Νά πάω θέλει κιὰ μιὰ ὥρα τσοί καθηγητάδες σας καί δά κάμω τὰ σκι-αέθια μου ²⁾... νά σᾶσε δείξω ἴγώ.

—Μὰ δὲ μοῦ λές Σταυρούλη, ἴντα σὲ γνοιάζει τουλόγου σου; τοῦ λέγανε τὰ παιδιὰ.

—Ἰντα μὲ γνοιάζει μωρὲ, αἶ; Ἀποῦ σᾶσε πέμπει μωρὲ ὁ κύρης σας καί θαρρεῖ πὼς πάτε στὸ σκόλειὸ καί τουλόγου σας «κάνετε καμῖνι» ³⁾... .

1) σβύσετε.

2) τὰ παράπονά μου ἢ τίς καταγγελίες 3) τὸ σκάτε

Ο Σταυρούλης γενικά ήτανε ένας άγαθος τύπος, καλόκαρδος και κεφᾶτος, εργατικός και υπομονητικός σέ όλες τις αντιξοότητες τῆς ζωῆς καθώς τις συναντοῦσε. Γι' αὐτό πάντα ήτανε ἀγαπητός ἀπό ὄλους μικροὺς και μεγάλους.

Στό χάνι του ἐσύχναζε ὁ Μανώλης ὁ Πατερημός, ένας θρησκόληπτος κουτούτσικος τύπος, πού ήτανε καντηλανάφτης, σέ ένα ξεμονάστηρο, μᾶ και μαζί ὁ Σταυρούλης, τὸν εἶχε και τὸν βοηθοῦσε στή καθαριότητα τοῦ χανιοῦ του και νά κουβαλᾶ νερό ἀπό τῆ βρύση, ἢ νά τὸ βγάζει ἀπό τὸ πηγᾶδι - νά σηκώνει τσουβάλια - νά ξυστρίζει τὰ ἄλογα τῶν ἀγωγιάτων, πού τὸν φιλοδωροῦσαν, και ὄλες τις δουλειές αὐτές τις ἔκανε ψάλλοντας διάφορα τροπάρια. Στὴν ψαλτική του αὐτή, συχνά τὸν βοηθοῦσε κι' ὁ Σταυρούλης και σᾶν τελείωνε τις ἐργασίες του ἐκάθιζαν κι' οἱ δυὸ κι' ἔπιναν κρασί ἀπό τὸ ξεχωριστό, ποῦχε μονάχα γιὰ τὸν ἑαυτό του, και γιὰ στενοῦς φίλους.

Ὁ Πατερημός ήτανε καμμιά πενηνταριά χρονῶ ἐφαινότανε ὅμως πολὺ μεγαλύτερος μὲ τὸ ζαρωμένο του πρόσωπο, τὸ κιτρινιάρικο, τὰ μακρὰ μαλλιά και τὰ γένεια του και τῆ μισοκουρελιασμένη βράκα πού

Ο Σταυρούλης

φοροῦσε-ἀποφόρι τοῦ Σταυρούλη. Ὁ Πατερημὸς γιὰ τὸ Σταυρούλη ἦτανε ὄχι μονάχα ὑπῆρέτης του μὰ καὶ ὁ προστατευόμενός του καὶ ἡ μόνιμη παρέα, του στὸ πιετό.

Τὸνομά του τὸ πραγματικό, ἦτανε Χοῦρδος, μὰ μὲ τὸ νᾶναι καντηλανάφτης καὶ νᾶ λέει τὸ «Πάτερ ἡμῶν» πάντα αὐτός, στὸν «Ἅγιο Σύλλα», τὸν βγάλανε Πατερημό...

Τὸ σπίτι τοῦ Πατερημοῦ ἦτανε στὸ «Λειβάδι», τὴν πιὸ κοντινὴ συνοικία πρὸς τὸ χάνι τοῦ Σταυρούλη. Εἶχε ἓνα πόρτεγο κ' ἓνα «μουτουπάκι», ὅπως ἔλεγαν ἐκεῖ, τὴν κουζίνα, κί' ἓνα μικρὸ στάβλο μὲ λίγες κόττες, ἓνα γουρούνι καὶ μιὰ κατσίκια. Τὸ σπίτι αὐτὸ ἦτανε ἡ μοναδική του περιουσία καὶ τὸ εἶχε προῖκα ἀπὸ τὴ γυναίκα του, τὴ Χατζή-Καλλιῶ μιὰ συμπαθητικὴ καὶ ὑπομονητικὴ γρηούλα, ποὺ βοήθοῦσε κί' αὐτὴ τὸ σπίτι, ξενοδολεύοντας καὶ φροντίζοντας, γιὰ τὰ ζωντανὰ τοῦ στάβλου. Στὸ βάθος, στὸ πόρτεγο, ἦτανε ἓνας σοφᾶς ὅπου κοιμότανε τάντρουνο καὶ κεῖ ἦταν καὶ τὰ ἴκονίσματα ποὺ μέρα νύχτα τοὺς ἔκαιγε ἄσβυστο καντήλι.

Ἡ ζωὴ τοῦ Πατερημοῦ καὶ τῆς γυναίκας του, ἦτανε ὁμαλὴ τὰ πρῶτα χρόνια, μὰ ἀπὸ τότε ποὺ γίνηκε καντηλανάφτης ὁ Πατερημὸς στὸ ξωκλήσι τοῦ Ἅγ. Σύλλα, ἄλλαξε.

Ὁ Πατερημὸς ἦτανε ἀγράμματος, βέβαια, μὰ σιγά-σιγά παρακολουθώντας κάθε τόσο τίς λειτουργίες, εἶχε ἀποστηθίσει ἓνα σωρὸ ψαλμοὺς καὶ τροπάρια καὶ βοήθοῦσε τὸν παπᾶ, ψάλλοντας τὸ μεγαλύτερο

μέρος τῆς ἀκολουθίας, παράφωνα, μὲ τῆ χοντρή φωνή του.

Εἶτε εἶχε, εἶτε δὲν εἶχε λειτουργία, αὐτὸς καθε-
μέρα σηκωνότανε, δυὸ ὄρες νὰ ξημερώσει καὶ ἐπή-
γαινε στὸ ξωκκλήσι ὅπου ἀναβε τὰ καντήλια, ἐθύ-
μιαζε, ἐσκοῦπιζε κι' ἐπειτα ἄρχιζε μιὰ ἀτελείωτη
προσευχή, λέγοντας ἀνακατεμένους ψαλμοὺς καὶ
ψάλλοντας τροπάρια, ἐνῶ σύγχρονα ἔκανε ἄπειρες
μετάνοιες, τόσες, πού ὅταν πιά κουραζότανε ἔβγαινε
ἔξω καὶ κάθιζε στὸ πεζούλι καὶ συχνὰ ἀκούότανε νὰ
λέει:

«— Ἐκουράστηκα, ὁ Θεὸς νὰ μοῦ συγχωρέσει!..»

Ἐμάζεψε ὕστερα χόρτα καὶ κλαδιὰ ἀπὸ τὸ δρόμο
γιὰ τὰ ζωντανά του καὶ γύριζε φορτωμένος στὸ
σπίτι ὅπου ἡ Χατζή-Καλιῶ τοῦ σέρβιρε τὸ καθιερω-
μενο πρωῖνό του: ἓνα κομμάτι κρίθινη κουλούρα
καὶ λίγες ἐλῆές. Ἐφευγε ὕστερα καὶ πήγαινε στὸ
χάνι, ὅπου ὁ Σταυρούλης τὸν ὑποδεχότανε μὲ τὸ
πρωῖνό του κέφι καὶ τὴν ψιλή του φωνή.

— Καλημέρα Μανωλάκη... καλῶς μᾶς ὄρισες...
καλῶς μᾶσε κόπιαζες. Κάτσε νὰ ξεκουραστῆς, κι'
ἀπόι νὰ πᾶ βάλλης μιὰ ὀλιᾶ¹⁾ κρασί νὰ πιάσωμε
δουλειά...

Ὁ Πατερημὸς ἀκούοντας αὐτὰ ἐχαμογελοῦσε καὶ
κουνοῦσε τὸ κεφάλι του εὐχαριστημένος.

Ἐγὼστερα, ἀφοῦ καὶ οἱ δυὸ τὰ κοπανοῦσαν ἀρκετά,
ὁ Πατερημὸς ἄρχιζε τὴν καθιερωμένη, στερεότυπη
δουλειά του νὰ πλύνη τὴ γούρνα πού πότιζαν τὰ

1) Λίγο.

ζῶα, νὰ καθαρῖσει τὸ στάβλο κι' ὄλο τὸ χάνι καὶ τὸ πεζοδρόμιο, νὰ γεμῖζη τὰ σταμνιά ἀπὸ τὴ διπλανὴ βρύση καὶ νὰ πλυνη τὰ τραπέζια καὶ τὰ ποτήρια...

Τὴ δουλειὰ τὴν σταματοῦσε συχνά, ἐννοεῖται, γιὰτὶ ὁ Σταυρούλης ποῦ κάθε λίγο καὶ λιγάκι ἐπήγαινε στὸ βαρέλι, τοῦ φώναζε νὰ τοῦ κἀνη συντροφιά.

—“Ἐ! Μανωλάκη! ξεκουράσου δὰ μιὰ ὀλιά, νὰ πιούμε καὶ κιανένα κρασί, καὶ ξεράθηκε ὁ λαιμὸς μου.

• Ὁ Πατερημὸς δὲν ἤθελε πολλὰ παρακάλια καὶ τᾶφηνε, «λυτά, δεμένα» καὶ τραβοῦσε στὸ βαρέλι.

Ἐκεῖ ὄρθιοι καὶ οἱ δυὸ ἔπιναν ὅσο τοὺς κρατοῦσε ἡ ψυχὴ τους, κι' ὕστερα πάλι ὁ Σταυρούλης τοῦλεγε:

—Αἱ! ἐστελιωθήκαμε πάλι μιὰ ὀλιά, μόνο ἄντε νὰ πᾶ πιάσης δουλειά!.

Καὶ ὁ Πατερημὸς πειθῆνιος, ἐξεκινοῦσε τρικλιζοντας ὕστερα ἀπὸ τὴ σπονδὴ, ψιθυρίζοντας:

«Καὶ οἶνος εὐφραίνει καρδίαν ἀνθρώπου...» “Ὅταν ὁμως τὰ παράπιναν κι' ὁ Σταυρούλης τὸν ἔβλεπε νὰ τρικλίζη τοῦλεγε:

—Μπρὲ τὴν εὐφραίνει τὴν καρδιά ὁ οἶνος, εἶναι ἀλήθεια Μανωλάκη, μὰ ξεστελειώνει καὶ τὰ πόδια... νά! νά! Κᾶ, εὐλοημένε, νὰ πέσης θέε!

Ὁ Πατερημὸς ἔκανε δυὸ τρεῖς κινήσεις μὲ τὴ σκούπα, ὕστερα ὁμως καταλάβαινε πὼς θὰ πέσει κι' ἔπινε τὸ μακρὸ ξύλο τῆς, προσπαθώντας νὰ στηριχτῆ πάνω του, ταλαντευόμενος ἐδῶ κι' ἐκεῖ, ὥσπου μιὰ στιγμή ξαπλωνότανε κάτω...

Ὁ Σταυρούλης τότε ἐπήγαινε νὰ τὸν σηκῶση, μὰ

καθώς προσπαθοῦσε, ἔπεφτε κι' αὐτὸς καὶ τότε τὸν ἄκουες νὰ λέει :

—'Εδὰ δὰ πεῖς, πῶς ἤπεσα κι' ἐγώ! Ναί; Λάθος κάνεις! τὴν παντόφλα μου ἤθελα νὰ δῶ, ἀνήν ἐξεκαρφώθηκε ἀπὸ κάτω καὶ ἤσκυψα, καὶ μπέρδευε ἡ βράκα μου κι' ἤπεσα...

Ὁ Πατερημὸς σηκωνότανε σὲ λίγο, μὰ δὲ μπορούσε νὰ στηριχτῆ, κι' ἔτρεχε τρικλίζοντας κατὰ τὸν τοῖχο.

Καὶ ὁ Σταυρούλης βλέποντάς τον τοῦ φώναζε γελώντας.

—Τοῖχο κράθιε ¹⁾ Μανωλάκη καὶ μὴ φοβάσαι!..

Ὁ Πατερημὸς τότε, ἅμα στηριζότανε στὸν τοῖχο γύριζε καὶ καθὼς κύτταζε τὸ Σταυρούλη πεσμένο ἀκόμη χάμω τοῦλεγε :

—"Ἦπιασα 'γὼ τὸ τοῖχο! μὰ τουλόγου σου ²⁾ δὰ δοῦμε δὰ, πῶς δὰ σκωθεῖς!

—Αὐτὸ 'ναὶ μεγάλη δουλειά, Μανωλάκη!.. Δυὸ ὄρες σκέφτομαι δὰ, μὰ δὲ μπορῶ νὰ βρῶ μὸδο - τρόπο ³⁾ νὰ σκωθῶ!

—"Ὡφου! καὶ σὰ νὰ μοῦ φαίνεται, Σταυρούλη, πῶς ἐμέθυσες!

Στὸ ἄκουσμα αὐτό, ὁ Σταυρούλης διαμαρτυροῦτανε πάντα.

—Ποιὸς μωρὲ ἐμέθυσες; 'Εγὼ μωρὲ ἐμέθυσα γῆ ἐσύ, ἄδικο νὰ σοῦ λάχη! Ντά, πῶς βολεῖ, νὰ μὴ σκωθῶ καὶ δὰ σοῦ δείξω 'γώ...

1) Κράτα, 2) Τοῦ λόγου σου εἶναι εὐγενικώτερη ἔκφραση τοῦ ἐσύ. 3) Μὸδο - τρόπο=τὸν κατάλληλο τρόπο.

ΟΙ οκνηρές αυτές γινότανε συχνά τὰ πρωινά. Ἐξαιρέση μονάχα γιγότανε ὅταν ἦτανε πολλοὶ μουσαφίραϊοι πού ἔπρεπε νὰ περιποιοῦνται τὰ ἄλλα καὶ τοὺς ἀγωγιάτες.

Αὐτὸ ὅμως τὸ ἔφερε βαρειά ὁ Σταυρούλης κι' ὅταν ἔβλεπε νάχει πολλή δουλειὰ τὸν ἔπερνε ὁ διάβολος. . .

«Ἡμέρα ποῦνε πάλι σήμερο! Ἐμαζωχτήκανε πάλι ὄλοι οἱ διαόλοι στό χάνι! Ὑρες, ὄρες τσοὶ πιάνει ἡ μύγια καὶ ξεκινοῦνε ἀπὸ βορνὰ κι' ἀπὸ νοτικὰ καὶ μοῦ κουβαλιοῦνται. «Δέν ἔχετε μωρὲ σπίθια νὰ κάτσετε τὸ πσινό σας;»

Ἦτανε «ἔξω φρενῶν» ὅταν ἔβλεπε πολλή δουλειὰ στό χάνι. Ὁ Πατερημὸς στὶς ὄρες αὐτές, τὸν παρηγοροῦσε.

—Ἐ! ἔχεις δίκιο! μὰ ἴντα νὰ κάμης; Μπορεῖς νὰ τσοὶ βγάλης ὄξω; ἀποῦναι ὄδοιπόροι; Δέν ἀκοῦς ἴντα λένε στὴν ἐκκλησία «ὄδοιπορούντων καμνόντων αἰχμαλώτων. . .» Ἄς τσοὶ κι' ὡς μπορούμε, δὰ τσοὶ περάσωμε. . .

Κι' οἱ δυὸ μαζί τότε κλαρωνίζοντας τὶς παντό-

φλες τους με τὸ ἀργὸ τους βῆμα, ἐπήγαιναν τὶς
θροφές τῶν ἀλόγων, ἀπὸ τὴν ἀποθήκη στὸ στάβλο ἢ
ἐκουβαλοῦσαν κρασί ἀπὸ τὰ βαρέλια στοὺς πελάτες,
πίνοντας κι' αὐτοὶ μαζί τους κι' ἀπαντώντας στὰ
ἄφθονα πειράγματα ποὺ τοὺς ἔκανε ἡ πελατεία,
ἅμα τοὺς εὔρισκε μεθυσμένους.

Ενα πρωτὶ ὁ Πατερημὸς πηγαίνοντας στὸ χάνι βρῆ-
κε τὸ Σταυρούλην ἀκάθετοι μπροστά σ' ἓνα τρα-
πέζι καὶ νὰ κρατᾷ τὸ κεφάλι του μετὰ τὰ δύο του χέ-
ρια συλλογισμένος.

Στὴν «καλημέρα» του, δὲν τοῦ μίλησε παρὰ ἐξα-
κολουθοῦσε νὰ κυττάζῃ μπροστά του ἀφηρημένα...

— Ἰντάχεις Σταυρούλη καὶ σὲ θωρῶ ντουχιουντι-
σμένο; ἢ) τὸν ρώτησε. Ἄρρωστάρης εἶσαι;

— Δὲν ἔχω πρᾶμμα τοῦ ἀπάντησε ὁ Σταυρούλης
καὶ ἐξακολούθησε νὰ κρατᾷ τὸ κεφάλι του.

— Κι' ἀμέ, δὲ σὲ θωρῶ, νάχης κέφι. Μπᾶς ἢ) καὶ
σοῦπε κιανεῖς πρᾶμμα;

— Εἶπα σου, πὼς δὲν ἔχω πρᾶμμα κι' ἄφησε με

1) συλλογισμένο

2) μήπως

Ὁ Πατήρ

ἤσυχο. Πήγαινε νὰ πᾶ βάλης τῶν ὠζῶ νὰ φᾶνε καὶ ξάνοιξε ¹⁾ ἃ δὲν ἔχει ἢ γούρνα νερὸ νὰ τῆ γεμίσης ...

Ὁ Πατερημὸς παραξενεμένος ἀπὸ τὴν περιέργη αὐτῆ στάση τοῦ Σταυρούλη, ἐπῆγε νὰ κάνη ὅτι τοῦ παράγγειλε, καὶ ὅταν τέλειωσε, ξαναγύρισε καὶ τὸν βρῆκε στὴν ἴδια θέση.

— Δὲ σ' ἀφήνω μὰ τὸ Μεγαλοδύναμο, ἃ δὲ μοῦ πεῖς ἰντᾶχεις; τοῦ εἶπε, καθζιοντας δίπλα του.

Χωρὶς νάλλάξη τῆ στάση του τότε ὁ Σταυρούλης μὲ σιγανὴ φωνὴ ἄρχισε.

— Δυὸ ἀργατεινὲς ²⁾ ἐδᾶ στῆ σειρά, θωρῶ τὸ ἴδιο ὄνειρο καὶ δὲ γατέχω ³⁾ ἴντα δὰ μᾶσε βγεῖ καὶ τῶν οἱ δυονῶ.

— Ἰντα ὄνειρο; τὸν ἐρώτησε ὁ Πατερημὸς ξαφνιασμένος, γιατί τὸν ἐνδιέφερε κι' αὐτόν.

— Θωρῶ ὄνειρο, πὼς κάθομαι ἀπόξω στὸ πεζούλι τῆ Μεγάλης Παναγίας καὶ μιὰ κοπανιὰ ἀνοίγει ἀμοναχῆ τση ἢ πόρτα καὶ βγαίνει μιὰ μαυροφορεμένη γυναῖκα, ἀποὺ λάμπει τὸ προσωπό τση, σᾶν τὸν ἥλιο καὶ στέκει ὀμπρὸς μου καὶ μοῦ λέει: «Νὰ πᾶς νὰ πῆς τοῦ Μανώλη τοῦ Πατερημοῦ, νὰ βρῆ τὴν εἰκόνα μου καὶ νὰ μ' ἐλευτερώση ἀπὸ κειὰ πού μ' ἔχουνε θαμμένη καὶ νὰ τόνε βοηθήξης καὶ σύ, ἀλλοιῶς δὰ χαλάση τὸ σπίτι του καὶ δὰ πλακώση καὶ τοοὶ δυὸ σας.» Ὅπροθὲς ἀργὰς τὸ πρωτόδα μὰ εἶπα πὼς εἶχα μιὰ ὀλιά ⁴⁾ κρασί, παρὰ πάνω πιομένο καὶ μπο-

1) κύτταξε

2) βραδυα

3) ξέρω

4) μιὰ ὀλιά=λίγο

ρεῖ νάτοναι τοῦ κρασοῦ. Μὰ ἀπόψε, πάλι τὰ ἴδια. Καί εἶναι, φῶς φανερό, πῶς ἡμεγάλη Παναγία, ζητᾷ τῇ βοήθεια μας, μὰ δὲ μπορῶ νὰ καταλάβω, ἴντα μποροῦμε νὰ κάμωμε γιὰ νὰ βροῦμε τὸν τόπο ἀποῦναι ἡ εἰκόνα. . .

Ὁ Πατερημὸς ἄκουσε κατάπληκτος μὲ ὀρθάνοιχτα τὰ μάθια ὅλο τὸ ὄνειρο τοῦ Σταυρούλη, ὕστερα σηκώθηκε κι' ἔκαμε τὸ σταυρό του, λέγοντας.

— «Ἐν τῇ γεννήσει τὴν παρθενίαν ἐφύλαζας. . . σὺ γὰρ ὁ βασιλεὺς τοῦ Ἰσραήλ. . . Θετόκε Παρθένε καὶ δεῖξε μας σημάδι ποῦναι ἡ εἰκόνα καὶ σῶσε μας τσοῖ ἀμαρτωλούς. . . »

Ὁ Σταυρούλης σηκώθηκε ἔκανε κι' αὐτὸς τὸ σταυρό του καὶ τοῦπε.

— Πήγαινε νὰ βάλῃς λάδι, νὰ πᾶμε νᾶψωμε τὰ καντήλια τσῆ χάρης τσῆ καὶ μπορεῖ νὰ μᾶσε φωτίσει, ἴντα ζητᾷ. Μόνο τὸ γοῦ σου, νὰ μὴ πῆς σὲ κιανένα πρᾶμμα, γιὰτι ἔχω ἀκουστὰ πῶς ζαβώνεται¹⁾ κειοσὰ ποὺ ξεφανερώνει χωρὶς νᾶναι ἡ ὥρα, τὰ «ὀράματα» τσῆ Παναγίας.

Ἐπήγανε τότε στὴν ἐκκλησίᾳ, ποὺ ἦτανε κοντὰ στὸ χάνι, ἄναψαν τὰ καντήλια καὶ ἄρχισαν τὶς μετάνοιες, παρακαλώνοντας, νὰ τοὺς φωτίση, τί νὰ κάμουν γιὰ νὰ τὴν ἐλευτερώσουν. Ἐγύρισαν ὕστερα πάλι στὸ χάνι κι' ὁ Σταυρούλης πῆγε ἴσα στὸ βαρέλι.

— Πιάσε Μανωλάκη, δυὸ ποτήρια ἀπὸ κειὲ πέρα, κι' ἔλα νὰ πιοῦμε, ἓνα κρασί νὰ συνηφέρωμε. ²⁾

1) παθαίνει κακὸ

2) συνέλθωμε

‘Ο Πατερημός ἐπήγε καὶ ἐγύρισε κρατώντας ἕνα ποτήρι μονάχα.

— Δὲν ἔχω ὄρεξή γιὰ πιτό, Σταυρούλη, σήμερο..

— Μωρὲ πιέ. Ἐτσὰ μόνο δὰ καθαρῖσει τὸ μυαλό σου νὰ δῆς ἴντα δὰ κάνεις μ’ ὅτι σοῦ ζητᾶ ἡ Παναγία.

Ἐπείσθηκε τότε κι’ ἐπήγε κι’ ἔφερε κι’ αὐτὸς τὸ ποτήρι του.

Ὅταν ἦπιαν κάμποσα, ὁ Σταυρούλης βρῆκε πάλι τὸ κέφι του καὶ λέει στὸ Πατερημό:

— Ἄκουσε Μανωλάκη! κατέχεις μιὰ παραμιὰ ἀπὸς λέει πὼς «μὲ τὴ γνώση ἐβρέθηκε ἡ θεότη;» Ἐδὰ πὸς θωρῶ τὰ πράγματα πλειὰ παστρικά, βρίσκω πὼς ὁ μαντέσ 1) εἶναι ὄλος ἐδικὸς σου. Ἦκουσες ἴντα μοῦπε ἡ μαυροφόρα; «Νὰ πᾶς, νὰ πῆς τοῦ Πατερημοῦ, νὰ μ’ ἐλευτερώση ἀπὸ κειὰ πὸς μ’ ἔχουνε θαμμένη, καὶ νὰ βοηθήξης κι’ ἐσύ». Τὸ λοιπὸς ἡ δουλειὰ εἶναι ὅλη δική σου. Νὰ βρῆς πὸς τὴν ἔχουνε θαμμένη κι’ ἀνὲ μὲ χρειαστῆς κι’ ἐμένα μετὰ χαρᾶς, νάρθῶ νὰ βοηθήξω. Ἄλλη δουλειὰ δὲν ἔχω ἴγὼ σὲ τουτονὰ τὸ μαντέ. Στέ!

‘Ο Πατερημός στὸ συλλογισμό αὐτὸ τοῦ Σταυρούλη τᾶχασε.

— Ἐτσα πὸς τὸ λὲς, ἐτσᾶναι! ὦφου ἰντάπαθα καὶ πὸς δὰ γυρεύγω δὰ ἴγὼ, ποῦναι θαμμένη; Νὰ φυσηξὴ θέλει τὸ μυαλό μου, Σταυρούλη!

— Μὴ κάνεις ἐδὰ ἐτσὰ Μανωλάκη κι’ ἡ χάρη τση δὰ σὲ φωτῖσει...

— Μὰ ἀνὴν ἀργήσω καὶ ρίξει τὸ σπίτι νὰ μὲ

1) ἡ ὑπόθεση

πλακώσει; Κι' ἀπόι για στάσου! Εἶπε πὼς δὰ μάσε
πλακώση καὶ τσοὶ δυὸ! ἔτσά δὲν εἶναι;

—Ναῖσκε, εἶπε ὁ Σταυρούλης, μὰ ἄνη δὲ σέ βοη-
θήξω. Μὰ γὼ σοῦ λέω, μετὰ χαρᾶς! ἅμα βρεῖς τὸ
τόπο καὶ θεὸς βοήθεια, στο' ὄρισμούς σου!

—Δὲ γατέω ¹⁾ 'γὼ! κι' οἱ δυὸ δὰ πᾶ γυρεύγω-
με! εἶπε χτυπώντας τὴ γροθιά του στο βαρέλι ὁ
Πατερημός, Κι' ἄμ ἴντα δουλειὰ 'ναὶ τουτηνά; Ἄμο-
ναχὸ δὰ μ' ἀφήσεις μαθῶς; «Κύριε τῶν δύνάμεων
μὲ θυμό...»

—Καὶ μπορῶ 'γὼ νάφήσω τὸ χάνι ἀμοναχό;
Ἄντε νὰ μὲ ξεφορτωθῆς, εἶπε θυμωμένα ὁ Σταυ-
ρούλης.

—Ἐτσά αἰ! φχιου του ²⁾ τὸ λοιπός, ἀποὺ δὰ
ξαναπατήσει ἐπαέ, κι' ἀδὲ πλακωθοῦμε κι' οἱ δυὸ νὰ
μοῦ τὸ κρεμάσεις στ' αὐτί. Καὶ λέγοντας αὐτὰ ὁ
Πατερημός, ἀφῆκε τὸ ποτήρι καὶ τράβηξε τρέχοντας
πρὸς τὴν πόρτα.

Ἄ Σταυρούλης βλέποντας τον νὰ φεύγῃ ἐσή-
κωσε τοὺς ὤμους του λέγοντας.

—Μωρ' ὅ,τι κι' ἄλές, ἐδικὸ σοῦναι τὸ κουλούρι...
Κι' ἀπόι ³⁾ ἴντα δὰ γυρεύγω ἐγὼ στοὶ σπῆτι του, νὰ
πέση νὰ μὲ πλακώση...

1) ξέρω

2) βρῖσιὰ φτού!

3) ἔπειτα

Ο Πατερημός φεύγοντας από τὸ χάνι ἐτράβηξε ἴσα καὶ τὸν Ἅγιο Σύλλα. Μὲ τὸ δρόμο ποῦ ἔκανε, ξεζαλίστηκε ἀρκετά, κι, ὅταν ἔφτασε ἀνοίξε τὴ πόρτα τῆς ἐκκλησίας, ἐμπῆκε μέσα καὶ γονάτισε μπροστὰ στὸ κόνισμα τῆς Παναγίας. «Παναγία μου, εἶπε, Μεγαλόχαρὴ μου, ἀπὸ σ' ἄφτω μέρα νύχτα τὸ καντήλι κι' ἐπαέ καὶ στὸ σπῆτι μου, δεῖξε μου σημάδι ποῦσαι, νά σ' ἐλευτερώσω καὶ νά δοξάσω τὴ χάρι σου. .» Καὶ ὕστερα ἄρχισε νά ψάλλη ὅσα τροπάρια θυμότανε τῆς Θεοτόκου, ἄλλα ὀλόκληρα καὶ ἄλλα μισά, καὶ στὸ τέλος σηκώθηκε ἔκλεισε τὴν ἐκκλησία καὶ κάθισε ἀπόξω στὸ πεζούλι καὶ κεῖ τὸν κυρίεψαν ἔντονες σκέψεις. «—Ποῦ μπορεῖ νᾶναι θαμμένη;» αὐτὸ ἦτανε τὸ μεγάλο ἐρώτημα τοῦ Πάτερημοῦ.

Ἔβανε στὸ νοῦ του, πὼς ἔπρεπε βέβαια κάπου νά σκάψη γιὰ νά βρῆ τὸ ἴκονισμα τῆς. Μὰ ποῦ; Ἐθυμότανε ἐρείπια παλιῶν ἐκκλησιῶν στὸ «Πασπάρι,» στὸ «Φραρῶ,» στὰ «Περάμπελα,» στὰ Μετόχια. . . Ποιὸς ξαίρει! «Μὰ ἔπρεπε νά πάη νά σκάψη σ' ὅλα αὐτὰ τὰ μέρη; . . «Κί' εἶμαι ἴγὼ γιὰ τέθειες δουλειές μὲ τὰ γεραθιά μου;! ὦφου ἰντάπαθα! . .

Καθώς τὰ σκεφτότανε αὐτὰ καὶ ἄλλα ἀκόμη, ἀκούμπησε τὸ κεφάλι του στὸν τοῖχο τῆς ἐκκλησίας καὶ τὸν πῆρε ὁ ὕπνος. . . Καὶ εἶδε ὄνειρο πῶς ἄξαφνα ἄνοιξε ἡ πόρτα τῆς ἐκκλησίας, μὰ δὲν τολμοῦσε νὰ δῆ ποιὸς τὴν ἄνοιξε. Καὶ μιὰ στιγμή ἄκουσε νὰ τὸν τραβοῦν ἀπὸ τὴ βράκα καὶ νὰ τοῦ λήη μιὰ φωνή! «Ἀκόμη δὰ στέκεις; καὶ δὲ πᾶς νὰ δῆς ἴντα δὰ κά- νης;» Ἐπετάχτηκε τότε ἀπάνω ξυπνώντας καὶ εἶδε τὸ σκύλλο τοῦ Τυρομανώλη νὰ τραβᾷ τὴ βράκα του. Τοῦ ἔδωσε μιὰ ἀναποδará καὶ τράβηξε κατὰ τὸ σπίτι του.

Οσον καιρὸ δούλεβε στὸ χάνι ὁ Πατερημός, ἔτρω- γε κεῖ τὰ μεσημέρια μὲ τὸ Σταυρούλη, καὶ τὸ βραδυνὸ φαγητὸ του, τὸ κρατοῦσε στὸ σπίτι καὶ τὸ τρώγανε μαζί μὲ τὴ γυναῖκα του τὴ Χατζηκαλιῶ.

Ἡ τάξη αὐτὴ χρόνια τώρα ἦτανε ἀπαραβίαστη καὶ ἡ γυναῖκα του ποτὲ δὲ μαγεῖρευε τὰ βράδουα. Τὰ μεσημέρια τίς περισσότερες φορές ἔτρωγε κι' αὐτὴ ἐκεῖ πού ξενοδούλευε κι' ἔτσι σπάνια ἔστενε τσικάλι. Θᾶθελε μιὰ ὥρα ἀκόμη τὸ μεσημέρι ὅταν ἡ Χατζηκαλιῶ εἶδε ἀπὸ μακρὰ τὸν ἄντρα της νᾶρ-

...ὦφου, καὶ σὰ νὰ μοῦ φαίνεται Σταυρούλη πὼς ἐμέθυσε...
(σελ. 22)

χεται από τή στρατά του Ἁγίου Σύλλα καί παρα-
ξενεύτηκε.

«Ντά δέν ἐπήγε στο χάνι σήμερα, κοντό, 1) ὁ Μα-
νωλάκης; ἐσκέφτηκε;

Σέ λίγο ἔφτασε ὁ Πατερημός μέ σκυφτό τὸ κε-
φάλι κι' ἔκατσε ἀπόξω ἀπὸ τή πόρτα σέ κάτι πέτρες
πού χρησιμέβανε γιά κάθισμα στην Καλιώ ὅταν ξε-
κουραζότανε ἀπὸ τίς δουλειές της.

—Στήν ἐκκλησιά ἤσουνα σήμερα Μανωλάκη;—
Δέν ἐπήγες στο χάνι: τὸν ρώτηξε ἡ Καλιώ.

—Δέ ξαναπάω μπλειὸ στο χάνι, γιατί ἐμαλλώ-
σαμε μέ τὸ Σταυρούλη, εἶπε ὁ Πατερημός μέ βραχ-
νὴ φωνὴ χωρὶς ν' ἀλλάξει τὴ στάση του.

—Κι' ἰντάχετε κι' ἐμαλλώσετε μαθῶς; Ἄνη
σοῦπε πρᾶμμα κατέχεις τονε πῶς πίνει κι' ὅ,τι νᾶναι
κιαεὶς μεθυσμένος, δέ ἰατέχει ἴντα λέει...

—Ἄς τα δά τουτανά, μόνο πιάσε νά μαγερέψης
πρᾶμμα νά φᾶμε τὸ μεσημέρι.

—Δυὸ - τρία αὐγά ἔχουνε οἱ γι' ὄρνιθες καί δά
τά βράσω, μὰ ψωμί δέν ἔχει...

—Γιάντα δέν ἔχει ψωμί; Ντά τὸ σακκί' ναι γεμά-
το κριθάρι. Δέ σοῦπα ἀπὸ προθές ν' ὀλεσματίσης
μιὰ ὀλιά, νά τὸ πᾶς στο μύλο;

—Ἄλεματισμένο ἔχω κᾶμποσο, μὰ δέ μοῦ πῶμεινε
καιρός νά τὸ πάω. Σᾶ δέν ἔχεις σήμερα δουλειά, δέ
τὸ πετᾶς μιὰ κοπανιά στο μύλο κι' ἀέρας φυσᾶ;—νά
τὸ πᾶς νά μᾶς τ' ἀλέσει:

—Δόσε μου το! εἶπε ὁ Πατερημός καί σηκώθηκε

1) ἄραγε

πάνω, κι' ὡς τόσο γύρευε μιὰ κουλούρα δανεικὴ ἀπὸ τὴ γειτονιά, νὰ φᾶμε τὸ μεσημέρι.— Ἐφορτώθηκε ὕστερα τὸ ντρουβᾶ καὶ ξεκίνησε γιὰ τὸ μύλο, μὲ τὸ κεφάλι γεμᾶτο σκέψεις γιὰ τὴ μεγάλη του ὑπόθεσι.

.....

.....

Πίσω ἀπὸ τὸ χάνι τοῦ Σταυρούλη ἦτανε «Τ' ἄλωνάκια» ὅπως λεγότανε. Ἦτανε μιὰ μεγάλη πλατεία ὅπου ἀλώνιζε τὸ καλοκαίρο τὸ χωριὸ τὰ σπαρτά του. Στὴν ἄκρη στ' ἄλωνια ἦτανε μιὰ ἀτελειώτη σειρὰ ἀπὸ ἀνεμόμυλους ὅπου ἄλεθαν τοὺς καρποὺς τοὺς οἱ χωρικοί. Κι' ἦταν ἓνα ἀξιόλογο θέαμα νὰ βλέπη κανένας τὰ ὀλόασπρα πανιά ποὺ φούσκωνε ὁ ἄέρας στὶς φτερωτές, νὰ γυρίζουν σὰν κᾶτασπρες σβοῦρες, ὅταν μάλιστα τὰ φυσήματα ἦτανε δυνατὰ

Γιὰ νὰ πάει στο μύλο τοῦ Κατραμογιώργη ποὺ συνήθως ἄλεθε ὁ Πατερημός, ἔπρεπε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ δρόμο τοῦ «Κιχιλᾶ» τοῦ παλιοῦ Τούρκικοῦ στρατῶνα—ἐνὸς μεγάλου κτιρίου ποὺ σὰν ἔφυγαν οἱ Τούρκοι ἀπὸ κεῖ, στὰ 97, εἶχε ρημάξει. Οἱ χωρικοὶ εἶχανε πάρει τὶς πόρτες, καὶ τὰ παραθύρια, τὶς στέγες καὶ τὰ κεραμίδια κι' ἔστεκαν μονάχα οἱ τοῖχοι μισογκρεμισμένοι κι' αὐτοί. Μέσα στὰ δωμάτια εἶχαν φυτρώσει ἀγριόχορτα, τσουκνίδες κι' ἀγκάθια καὶ μπεινοβγαίναν τὰ γαϊδούρια καὶ οἱ αἴγες καὶ βοσκοῦσαν.

Ἐκεῖ στήν ἄκρη τοῦ δρόμου, καθότανε ὁ Γιώργης ὁ Βρυσανός κι' ὁ γερω—Σημιαϊκής καί ἐβόσκαγαν τίς κατσίκες τους.

“Ὅταν εἶδαν τόν Πατερημό, τοῦ φώναξαν:

—Στό μύλο πᾶς, Μανωλάκη;

—Πολλά τὰ ἔτη σας! εἶπε πλησιάζοντας ὁ Πατερημός. Ἐμπίτισε ¹⁾ τ' ἄλεύρι μου κι' εἶπα νά πάω λίγο ἄλεσμα τοῦ Γιώργη νά μου τ' ἄλεση.

—Ἐ! κάτσε μιὰ ὀλιὰ νά ξεκουραστῆς νά στρίψης καί τσιγάρο. . .

Ἄ Πατερημός ἔβαλε κάτω τὸ ντρουβᾶ καί κάθισε πάνω του κι' ὕστερα ἄρχισε νά στρίβει τὸ τσιγάρο ποῦ τοῦ δώκανε.

—Καί βρισκουνε νά τρῶνε πρᾶμμα τὰ ὠζᾶ ἐπαδά; τοὺς ρώτησε.

—Ἐ! καλά εἶσαι! ἄλλο πρᾶμμα δὲ βρισκουνε μόνο γαῖδουραγκάθες καί ἀτζικνίδες.

—Ἐ! καί νᾶχε κιαεῖς παράδες, νά πιάση νά τὰ χτίση τουτανὲ τὰ κονάκια, νά τὰ νοικιάζη νά μὴ γατέχη ἴντα παράδες ἤθελα πιάνει, εἶπε ὁ Βρυσανός κυττάζοντας τὰ ρημασμένα χτίρια τοῦ στρατώνα, μόνο τάφηκε τὸ χωριὸ καί ρημάξανε καί κατακλέψανε τὰ πορτοπαράθυρα καί τσοὶ στέγες. . Θυμασαί τονε Σημιαϊκή, τουτονὰ τὸ «Κιχιλά», ὄντον ἦτανε στσοὶ δόξες του;

—Κι' ἀμέ δὲ τονε θυμοῦμαι; εἶπε ὁ γέρω Σημιαϊκής ποῦ ἦτανε πάνω ἀπὸ 80 χρονῶ. Ἐγὼ θυμοῦμαι κι' ὄντο τονε χτίζανε οἱ νιζάμηδες. Ἐκεῖ στή βορνή μπάντια ἦτονε ἓνα ἐκκλησάκι κι' ὄντον ἐβγάνανε τὰ

1) ἔτελείωσε

θεμέλια ἐθέλανε νὰ τὸ χαλάσουνε κι' ἐμαζώχτηκε ὄλο τὸ χωριὸ νὰ τσοῖ παρακαλέση νὰ τ' ἀφήσουνε κι' ἐκεῖνοι σηκωθήκανε τῆ νύχτα καὶ τὸ γκρεμίσανε ἀποὺ νάχουνε τῆ κατάρρα τῶν ἀγίω. . Ἄμῃ (ν)...

—Κι' ἴντα ἐκκλησὰ ἦτονε κεινηὰ Σημαιιάκη, ἐρώτηξε με ἐνδιαφέρον ὁ Πατερημός, θυμάσαι;

—Δὲ θυμοῦμαι καλά γῆ Ἄι-Γιάννης ἦτονε, γῆ Παναγία—ἕνα πού τὰ δυὸ... δὲ θυμοῦμαι καλά...

—Πᾶμε μιὰ κοπανιά, θεόψυχά σου, νὰ μοῦ δείξης τὸ τόπο ἀπούτανε ἡ ἐκκλησὰ;

—Ντά φαίνεται ἀπὸ παέ! τοῦπε ὁ Σημαιιάκης. Ποῦναι τὸ μуреλάκι;) στή βορνή γωνιά τοῦ «Κιχιλά;» ἴδια κειὰ 'τοναί!

Ὁ Πατερημός στὴν πληροφορία αὐτῆ, νόμισε πὼς βρῆκε ὅ,τι ζητοῦσε. Ἡ Παναγία τὸν ὠδήγησε νὰ πάη στὸ μῦλο καὶ νὰ συναντήσῃ τὸ Σημαιιάκη, νὰ τοῦ μιλήσῃ γιὰ τῆ γκρεμισμένη ἐκκλησιὰ τοῦ στρατῶνα... Ἐκεῖ λοιπὸν ἔπρεπε νὰ σκάψῃ... Ἐσηκώθηκε χαρούμενος καὶ φορτώνοντας τὸ ντρουβὰ στὸν ὄμο του, εἶπε :

—Ὡρα 'ναι νὰ πγαίνω, νὰ προφτάξω νὰ μοῦ τ' ἀλέσῃ ὡς τὸ μεσημέρι. Ἡ Παναγία σ' ἔπεψε Σημαιιάκη νὰ μάθω ἕνα πρᾶμμα, ἀποὺ δὲ τὸ κάτεχα' πὼς ἦτονε ἐκκλησὰ στὸ «Κιχιλά!» Τοὺς ἐχαιρέτισε ὕστερα καὶ τράβηξε τὸ δρόμο του. .

1) μικρὴ ἐλῆά.

Προτοῦ νὰ στρίψει τὸ δρόμο γιὰ τοὺς μύλους, ὁ Πατερημός, ἔπρεπε νὰ περάσῃ ἀπὸ τὸ χάνι τοῦ Ἀριστειδάκη.

Τὸ χάνι αὐτό, ἦτανε ἓνα εἶδος διόροφο σπίτι στενόμακρο. Ἀπὸ τὴν κυρία του εἴσοδο, ἔμπαινε κανεῖς, σ' ἓνα μακρὸ διάδρομο, πού ὠδηγοῦσε ὡς τὸ στάβλο καὶ στὰ «κύρια δωμάτια» τοῦ ἰδιοκτήτη, πού βρισκότανε στὸ βάθος τοῦ ἐπάνω ὀρόφου.

Δεξιὰ τοῦ διαδρόμου, στὸ πάνω καὶ στὸ κάτω πάτωμα, ἦτανε ἀπὸ μιὰ σειρά δωμάτια, μικρά, πού τὰ νοίκιαζε σὲ ἐπαρχιώτες μαθητὲς ἀπὸ τὴ Στεία, τὴ Γεράπετρο, τὸ Λασσηθι καὶ τὴν Κρητσά.

Τὰ δωμάτια αὐτὰ μόλις χωρούσανε ἓνα ξύλινο κρεβάτι, κι' ἓνα τραπεζάκι πού χρησίμεβε γιὰ γραφεῖο τοῦ μαθητή.

Ὁ διάκοσμος ἦτανε στερεότυπος σὲ ὅλα τὰ δωμάτια αὐτά. Τὰ κρεβάτια ἦτανε στρωμένα μ' ἓνα ἀχυρένιο στρῶμα πού τὸ σκέπαζαν πολὺχρωμες κουβέρτες, πατανιές ὅπως τίς ἔλεγαν ἢ κουσκουσέδες ἢ κοινὲς ἀνάπλες, πού ἔφεραν μαζί τους οἱ μαθητὲς, ἀνάλογα μὲ τὴν οἰκονομικὴ κατάστασιν τῶν σπιτιῶν τους. Κάτω ἀπὸ τὰ κρεβάτια ἦτανε ἡ ἀποθήκη τῶν τροφίμων, πού τοὺς ἔστελναν κάθε λίγο ἀπὸ τὸ χωριὸ μέσα σὲ σακκούλια ἢ ντρουβάδες—ὄσπρια, τραχανάδες, χυλοπήτες καὶ τὸ ψωμί—κρίθινες κουλοῦρες παξιμαδιασμένες καθὼς καὶ τὸ δοχεῖο μὲ τὸ λάδι καὶ

ανάλογα με την κατάσταση του σπιτιού —λίγο βούτυρο, τυρί, αυγά... "Όλα αυτά μαζί ήτανε κάτω από τὰ κρεβάτια, καθώς είπαμε, και μαζί ή καύσιμος ύλη —τὰ ξύλα και τὰ κάρβουνα και ή φουφού. Τὸ βράδυ πού σκόλαζαν οἱ μαθητές, ἄν περνοῦσε κανένας ἀπὸ τὸ χάνι, ἔβλεπε σὲ παράταξη τὶς φουφοῦδες τους νὰ καπνίζουν, γιατί μαζί με τὴ μελέτη τους, μαγειρεύανε ὅλοι τὸ φαγητὸ πού θὰ τρώγανε τὸ βράδυ και τὸ ἄλλο μεσημέρι. Στὸ τραπέζι πάνω ἦσαν τὰ βιβλία και ή λάμπα τοῦ πετρελαίου, πού φώτιζε τὴ βραδυνή τους μελέτη και πολλές φορές ή μελέτη παρατεινότανε ὡς τὸ πρωῖ. Κι' ἀπὸ τὰ δωμάτια αὐτά, ξεπετάχτηκαν βραδύτερα ἐξαιρετοὶ ἐπιστήμονες και πολιτικοί... .

Ὁ Ἀριστειδάκης ἦτανε ἕνας πελώριος ἄνθρωπος, σὰ γίγαντας ψηλός, παχύς, με κολοσσιαῖες πλάτες και μακρυές χεροῦκλες, με ἄγρια χαρακτηριστικὰ στὸ πρόσωπο, πού σ' ἔπιανε φόβος ὅταν τὸν ἔβλεπες, και ὅμως κάτω ἀπὸ ὅλα αὐτά, κρυβότανε μιὰ ἀπεραντη καλωσύνη και ὕπομονή. Λιγομίλητος και ἐργατικός με πρωτόγονη πολιτιστικὴ διάθεση εἶχε ἀφιερωθῆ νὰ ἀναδείξη τὸ χάνι του, τὸ καλύτερο ἀπὸ ὅλα στὸ χωριὸ και χρησιμοποιώντας τὴν τεράστια δύναμη του, ἐγκρέμιζε κάθε λίγο και λιγάκι τοὺς τοίχους ἀπὸ τὰ κτίρια, γιὰ νὰ τοὺς κτίση ψηλότερους ἢ νὰ τοὺς μεταφέρῃ σὲ ἄλλο μέρος κι' ὅπως ἔλεγαν τοὺς χαλοῦσε στρῆχνοντας τοὺς ἀπλῶς με τὴν τεράστια πλάτη του. Ὁ ἴδιος ὕστερα ἔκανε και τὸν κτίστη και τὸν σοβατζῆ και τὸν ξυλουργὸ και τὸν ἀσπριτζῆ. Τὸ χάνι του ἦτανε πάντα φρεσκοα-

σβεστωμένο, και ή λευκότητά του φάνταζε από μακρυά.

Ο Ἄριστειδάκης δέν ἦτανε μόνο χανιατζῆς, μά και ἐπόπτης και κηδεμόνας στους νοικαρέους μαθητές του. Τά βράδυα πού ἀναβαν τις φωτιές νά μαγειρέψουν τόν ἔβλεπε κανείς νά περνᾶ από τους μακρούς διαδρόμους και νά δίδη ὁδηγίες για τὸ μαγείρεμα και μαζί νά κυττάζη νά μὴ βάλουν φωτιά στο χάνι...

«—Ἐ ! κοπελιά ναι και μπορεῖ νά τὰ πιάση ή κουζουλάδα, νά μοῦ κάμουνε κιαμιὰ στο χάνι!..»

Δέ μάλλωνε ποτέ τὰ παιδιὰ μά ή παρουσία τῆς τεράστιας σιλουέτας του, ἔφτανε νά τὰ βάζη στην τάξη.

Πολλές φορές ὅμως τὸν ξυπνοῦσαν και τῆ νύχτα, ὅταν ἔβαζαν καυγάδες και πήγαινε νά τὰ ξεχωρίση ή γλεντοῦσαν και χορεύανε τις προχωρημένες ὥρες τῆς νύχτας τὰ Σαββατόβραδα πού δέν εἶχαν μελέτη... Ἄλλοτε πάλι τὸν ξυπνοῦσαν ἀγριοφωνάρες πού ἀκούονταν ἀπὸ κάποιο δωμάτιο καθὼς συνέβαινε νά τρομάξουν οἱ ἄλλοι, τὸν ἔνοικό του, φοβερίζοντας τον, μεταμφιεζόμενοι σέ φαντάσματα. Κι ἄκουε κανένας νά σχίζη τὸ σκοτάδι μιὰ τρομαγμένη φωνή.... «Ἄ, ! α, ! α, ! α !... Πάτερ ἡμῶν... Βοήθεια, Ἄριστειδάκη !...» και ὁ Ἄριστειδάκης κατέβαινε τότε μὲ τὰ νυχτικά του και πήγαινε ἐκεῖ πού ἀκούονταν ή φωνή, λέγοντας μὲ τῆ χοντρή μά ἡρεμη φωνή του ;

—Θέσε ¹⁾ μωρέ, και δέν εἶναι πράμμα, φοβιστά-

1) Πέσε στο κρεβάτι.

ρη! Ἄποὺ τσοὶ διαόλους τσοὶ δικούς σας, εἶναι, καὶ σὲ φοβερίζουνε. Καὶ γυρνώντας ὕστερα στὰ ἄγνωστα φαντάσματα, ποὺ ἔτρεχαν ἐγκαίρως νὰ κρυφτοῦν στὰ δωμάτια τους προσέθετε :

—Νὰ κάτσετε θέλει μωρὲ, καταραμένοι, ἡσυχοὶ, καὶ νὰ σπάσετε θέλει τοῦ κοπελιοῦ τὴ χολή ;...»

Καὶ σὲ λίγο ἄκουε κανένας τὰ ἀργὰ βήματά του ποὺ ξαναγύριζε στὸ κρεβάτι του, ἡσυχος, γιατί ἔκαμε τὸ καθήκον του.....

Ἡ γυναῖκα του ἢ Ἀριστειδάκαινα, ἕνας τύπος καλῆς, θεοφοβουμένης, καὶ ὑπομονητικῆς γυναίκας, τὸν βοηθοῦσε στὶς διάφορες δουλειές του καὶ μὲ ἀφάνταστη καλωσύνη ἔκανε καὶ τίς πιὸ ἐξώφρενικὲς διαταγές του. Μὰ κι' ὁ Ἀριστειδάκης τῆς συγχωροῦσε ὅλες τίς παραξενειές της. Ἴδιαίτερα ἢ Ἀριστειδάκαινα ἀγαποῦσε τὴ κουβέντα καὶ τὸ κουσκουσουριὸ μὲ τίς γυναῖκες τῆς γειτονιάς καὶ πολλὲς φορὲς ξεχνοῦσε τὸ τσικάλι της στὴ φωθιά κι' ἐκατέβαινε στὴν ἐξώπορτα νὰ κουβεντιάση. Ὁ Ἀριστειδάκης τότε παρακολουθοῦσε τὸ τσικάλι καὶ συχνὰ τὸ σήκωνε καὶ τῆς τὸ πήγαινε κάτω ποὺ κουβεντιάζε, γιὰ νὰ μὴ διακόψη τὴ συντροφιά της καὶ παρουσιάζοντάς της το τὴν ρωτοῦσε :

«—Μπᾶς κι' εἶναι ὥρα Ἀριστειδάκαινα νὰ βάλλω τ' ἀλάτσι ; » Ἄλλοτε πάλι ἢ Ἀριστειδάκαινα ποὺ ἔφευγε τὸ πρωῖ νὰ πάη στὴ βρύση γιὰ νὰ φέρη νερό γιὰ τὸν πηλό ποὺ συχνὰ ἔκανε ὁ σύζυγος της, γιὰ τίς ἀνάγκες τῶν κτιρίων του, ἔπιανε τὴ κουβέντα καὶ λησμονιότανε. Ὁ Ἀριστειδάκης τότε ἔβαζε στὴ ποδιά του λίγο ψωμί καὶ τυρί, ὅταν ἔβλεπε πὼς πλη-

οίαζε τὸ μεσημέρι καὶ δὲν εἶχε γυρίσει ἀκόμα ἡ γυναῖκα του καὶ διευθυνότανε πρὸς τὴ βρῦση ὅπου τὴν εὔρισκε μὲ γεμάτη τὴ στάμνα στὸν ὄμο, νὰ συνελίξη τὴ κουβέντα της, πού ἔτσι φορτωμένη τὴν εἶχε ἀρχίσει πρὸ πολλῆς ὥρας :...

«—Νὰ πείνασες θές, Ἄριστειδάκαινα, καὶ σοῦφερα μιὰ ὀλιὰ ψωμί, γιατί κοντέβγει μεσημέρι, τῆς ἔλεγε, μὲ τὴν πιὸ καλόκαρδη ὑπομονή...»

Στὸ χάνι τοῦ Ἄριστειδάκη ἐσύχναζαν, τὰ βράδια μάλιστα πολλοὶ ἀπὸ τοὺς ἐπιστήμονες τοῦ χωριοῦ καὶ ἄλλοι ὑπάλληλοι, πού ἀπὸ νωρὶς παράγγελλαν κανένα μεζὲ καὶ πῆγαιναν καὶ τᾶπιναν μὲ τὸν Ἄριστειδάκη πρᾶμμα πού τὸ θεωροῦσε ἐξαιρετικὴ του τιμὴ, μὰ καὶ τοῦ ἄρεσε, γιατί ἐπλούτιζε τὸ «Ἑλληνικό» του λεξιλόγιο—γιατί ὁ Ἄριστειδάκης ἐπιτειδεύότανε σὲ προσφωνήσεις καὶ λόγους πού ἐξεφωνοῦσε ὑπὸ τὰ χειροκροτήματα τῆς παρέας του αὐτῆς. Δὲν εἶναι μάλιστα ἄγνωστο πὼς ὅταν ὁ Πρίγκηπας Γεώργιος ἐπεσκέφθηκε γιὰ πρώτη φορὰ τὸ χωριό του, καὶ καθὼς περνοῦσε ἡ πομπὴ κάτω ἀπὸ τὸ χάνι του, βγῆκε στὴν ταρατάα καὶ τὸν προσεφώνησε καὶ αὐτόν. Ἄπὸ τὸν λόγο του αὐτό, δὲν διασώθηκε παρὰ μονάχα ὁ ἐπίλογος, ὅπου ἤρχετο στὸν Πρίγκηπα...«ὑπὲρ τῆς γεωργίας καὶ τῆς κτηνοτροφίας καί...τοῦ Θεοφιλεστάτου Διαδόχου...»

Ο Πατερημός λοιπόν προτοῦ νά στρίψη τὸ δρόμο του, γιὰ τοὺς μύλους ἔπρεπε νά περάσῃ μπροστά ἀπὸ τὸ χάνι τοῦ Ἀριστειδάκη, πού κατὰ σύμπτωση, ἐκείνη τὴν ὥρα ἔστεκε στὴν εἴσοδο τοῦ χανιοῦ του. Ὁ Ἀριστειδάκης ἐζήλευε τὴ τύχη τοῦ Σταυρούλη, πού εἶχε ἓνα τόσο καλὸ βοηθό, σὰ τὸν Πατερημό καὶ πολλὰς φορές ἔβαλε τὸ χέρι του, νά τοῦ τὸν πάρει στὸ χάνι του, γιατί ἐκτιμοῦσε τὴν ἐργαστικότητά του. Ποτὲ ὅμως δὲν τὰ κατάφερε, γιατί ὁ Πατερημός προτιμοῦσε τὸ Σταυρούλη καὶ τὸ κρασί του.

Τώρα ὅμως ὁ Ἀριστειδάκης—δὲ ξέρει κανένας πῶς, ἔμαθε τὸ τσάκωμά τους μὲ τὸ Σταυρούλη καὶ ἀμέσως—ἐθεώρησε πῶς ἦτανε εὐκαιρία, νά ξαναγυρίσῃ στὶς προσπάθειές του. Γι' αὐτὸ μόλις τὸν εἶδε νά περνᾶ, τοῦ εἶπε μὲ τὸ πιὸ πρόσχαρο ὕφος:

— Κι' ἴντα, στὸ μύλο πᾶς Μανωλάκη;

— Στὸ μύλο λέω νά πάω Ἀριστειδάκη, πρῶτα ὁ Θεός!

— Καὶ δὲ μπαίνεις μέσα νά πιοῦμε κιανένα κρασάκι; Μὰ ἐξέχασα πῶς δὲ καταδέχεσαι τουλόγου σου τὸ δικό μου τὸ κρασί. . . .

— Δὲν εἶναι πῶς δὲν καταδέχομαι τὸ κρασί σου Ἀριστειδάκη, μὰ δὲν ἔχω ὥρα, γιατί πρέπει νά προφτάξω τὸ μύλο, ἐδὰ πού φυσᾶ, νά μὴ πέσῃ ὁ ἀέρας. . .

— Ἦθελα σε, νὰ σοῦ πῶ! μὰ σὰ βιάζεσαι, πέταξε τὸ ἄλεσμα στὸ μύλο, νὰ πιάσεις σειρά, κι' ἀπὸί ξαναέλα γιατί εἶναι ἀνάγκη. . . Ἀκοῦς νὰ σάνημένω θέλω, τοῦ ξανᾶπε. . .

— Ἐτσά δὰ γένει, εἶπε ὁ Πατερημός, κι' ἐξεκίνησε παραξενεμένος. . . . «Ἰντα νὰ μὲ θέλει, κοντό;» σκεφτότανε. . . Σὲ λίγο ἀφοῦ πήγε στὸ μύλο ὁ Πατερημός ξαναγύρισε στὸ χάνι. Ὁ Ἀριστειδάκης τὸν περίμενε πάντα στὴ πόρτα καὶ ὅταν τὸν εἶδε νὰ ξανάρχεται, εὐχαριστήθηκε καὶ τὸν κάλεσε νὰ πᾶνε μέσα.

Ἀφοῦ τὸν ἔβαλε νὰ καθίση, ἐπῆγε κι' ἔφερε μιὰ κανάτα κρασί καὶ δυὸ ποτήρια, μαζί μὲ ἐληγές σ' ἓνα πιᾶτο καὶ κάθισε κοντά του. . .

— Πιέ δὰ, κι' ἀποῦ τὸ δικό μου τὸ κρασί νὰ δῆς ἂν δὲν εἶναι καλύτερο ἀποῦ τοῦ Σταυρούλη, κι' ἐξεχείλισε καὶ τὰ δύο ποτήρια.

Ἀφοῦ ἦπιαν δυὸ-τρία τέτοια ξεχειλιστά, ὁ Ἀριστειδάκης τὸν ρώτησε:

— Καὶ δὲν ἐπῆγες σήμερο στὴ δουλειά σου, στὸ χάνι, Μανωλάκη;

— Δὲ πᾶω μπλεῖδ Ἀριστειδάκη! ἐμαλλώσαμε μὲ τὸ Σταυρούλη τὴ ταχινὴ κι' ἐμίσεισα.

— Κι' ἰντάχετε κι' ἐμαλλώσετε;

— Αἴ! εἶχαμε ἔτσά μιὰ διαφορὰ, καὶ τὰ χοντρολοήσαμε κι' οἱ δυό.

— Δὲν θέλω ἔγω νὰ μάθω τὴν ἀφορμὴ, μόνο σ' ἂν ἐσκόλασες ἀπὸ κειά, ἦθελα νὰ σοῦ πῶ ἄνην ἔχεις τὴν εὐχαρίστηση τάξε, νὰ πιάσης δουλειὰ στὸ χάνι μου. ἀποῦ δὰ περάσωμε ἔτσά πού θέλει ὁ θεός, Μα-

ζι δά τρώμε, μαζί δά πίνωμε, τὸ βαρέλι εἶναι δικό μας. Κι' ἀπόι κατέχεις, πῶς μ' ἀρέσει κι' ἐμένα μιὰ ὀλιὰ τὸ ψαλτικό καί σέ θέλω νά τὰ λέμε μαζί. . .

Τὸ χαρντζηλίκι σου δά τῶχεις καί καθ' ἄργα ἡ Ἀριστειδάκινα δέ θά σ' ἀφίνει ἐτσά, γιὰ τὴ Χατζὴ Καλιώ. . .

Μὲ λιγα λόγια ὁ Ἀριστειδάκης τοῦ ἔδωσε ὅλες τὶς ὑποσχέσεις πού μποροῦσαν νά τὸν ἐλκύσουν στὸ χάνι του.

Ὁ Πατερημὸς ὅμως ἂν καί εἶχε ἔρθει στὸ κέφι μὲ τὰ κρασιά πού ἐξακολούθησε νά τοῦ δίνει ἐφάνηκε διστακτικὸς:

—Νὰ σοῦ πῶ Ἀριστειδάκη; εἶπε, στρίβοντας ἕνα τσιγάρο ὅλα καλὰ ὅσα μοῦ λές καί τὸ θέλω κι' ἐγὼ νά δουλέψω στὸ χάνι σου, μὰ πρέπει νά τὸ σκεφτῶ γιὰτὶ μοῦ συμβαίνει μιὰ στραβοδουλειά—ἡ Παναγία νά μοῦ συγχωρέση—κι' ἔκανε τὸ σταυρό του—καί θέλω νά τὴ βάλω στὸ δρόμο, κι' ἀπόι δά σοῦ δώσω ἀπάντηση. . .

Ὁ Ἀριστειδάκης μὲ τὴν ὑπομονὴ πού τὸν διάκρινε τοῦ εἶπε μὲ τὸν πιὸ καλόκαρδο τρόπο.

—Ἐ! ντὰ δὲν εἶπα δά κι' ἐγὼ Μανωλάκη νά πιᾶσεις ἴδια δά δουλειά! νά το σκεφτεῖς καί νά τὸ ξανασκεφτεῖς! κι' ἅμα ἀποφασίσσεις, νά κοπιάζης, καί δά δῆς πῶς δά περάσης πλειά καλὰ παρὰ στὴν ἄλλη δουλειά, ἀποῦσουν. . . Καί στὴ στραβοδουλειά ἀπὸ λές πῶς σοῦ τρέχει ἀνηθὲς βοήθεια, ἐπάε' μαι γώ! . . .

Μὲ τὰ λόγια αὐτά, στὸ μυαλὸ τοῦ Πατερημοῦ ἄρχισαν νά κυλοῦνε διάφορες σκέψεις! «Νὰ τοῦ τὸ

πῶ κοντό» Ἄς το! ἄς το! Δέν κάνει! Δὲ λέγονται τέθιοιὰ πράματα! Ὅλος ὁ μαντὲς εἶναι δικός μου! Καλὰ μοῦ τῶπε ὁ Σταυρούλης... Ὅσο γιὰ τὴ δουλειὰ ἄς το, νὰ τὸ πῶ καὶ τῆ γυναίκα μου, νὰ δῶ ἵντα γνώμη ἔχει κ' αὐτή. Κι' ἀφοῦ ἦπιαν ἀκόμη μερικά ποτήρια ὁ Πατερημὸς σηκώθηκε νὰ φύγη.

—«Σπολάτη σου Ἀριστειδάκη γιὰ τὸ ζιαφέτι ¹⁾ πού μοῦκαμες! Καλό, καλό ἔναι τὸ κρασί σου. Τοῦ Σταυρούλη δὲν πιάνει μπάζα ὀμπρὸς στὸ δικό σου. Νὰ πηαίνω θέλω κ' ὡς τὴ ταχινὴ δὰ περάσω, καὶ τὰ ξαναλέμε...»

—Νὰ σ' ἀνημένω θέλω, τοῦπε ὁ Ἀριστειδάκης, καὶ τὸν συνῶδεψε ὡς τὴν πόρτα.

Οταν ξαναγύρισε στὸ μύλο βρῆκε ἔκει τὸν Παπαμανώλη πού εἶχε πάει κ' αὐτὸς τὸ ἄλεσμα του, κ' ἀφοῦ τοῦ φίλησε τὸ χέρι ἐκάθισε κοντὰ του, πάνω στὰ τσουβάλια τῶν ἀλεσμάτων, πού ἦτανε γεμάτος ὁ μύλος.

—Ἄμα τελειώσει τοῦ γέροντα τὸ μιγάδι, εἶπε ὁ Μυλωνᾶς ἔρχεται ἡ σειρὰ ἡ δική σου, μόνο ν' ἀνημένης, γιὰτὶ ἔναι λίγο πρᾶγμα νὰ τὸ πάρης νὰ μὴ ξανάρχεσαι.

—Ναὶ μὰ τὸ θεῖό σου, Γιώργη, ξεμπέρδεψεμε, γιὰτὶ δὲν εἶμαι καὶ στὰ συγκαλά μου σήμερα καὶ λέω νὰ πὰ θέσω.

1) περιποίηση

—Κρυγιολοημένος δὰ νᾶσαι, τοῦπε ὁ μυλωνᾶς, ἢ κιαμιὰ μεγάλη βουθιά ἤκαμες σὲ κιανένα βαρέλι...

—Δὲν ἔχω ᾿γὼ ἀπὸ τοῦτάνα, μόνο μ' ἔχουνε βρεῖ κάμποσες σκουτοῦρες καὶ πονέσανε τῆ κεφαλῇ μου...

Ἐπαπαμανώλης πού καθότανε δίπλα του τὸν ρώτησε τότε, ἂν πηγαίνη τακτικά στὸν Ἅγιο Σύλλα ν' ἀνάβη τὰ καντήλια.....

—Αὐτό ᾿ναι χρέος μου, ἅγιε τοῦ θεοῦ, εἶπε ὁ Πατερημός. Εἶναι νὰ μέ ρωτᾶς ; Καὶ μὲ τὰ γόνατα νὰ σύρνωμαι ἐγὼ κάθα ταχινῇ δὰ πάω νὰ κάμω διτι χρειάζεται ἡ ἐκκλησιά—ἡ χάρη του νὰ μᾶσε βοηθᾶ, εἶπε κι' ἔκαμε τὸ σταυρό του.

—Ἡ χάρη τοῦ ἀγίου καὶ τῆ Παναγίας νᾶναι μαζί σου, εἶπε κι' ὁ Παπαμανώλης εὐλογώντας του.

Ἐμυλωνᾶς πού ἔστεκε ψηλὰ πάνω στὴ «κοφινίδα» μὲ τὰ ἀλευρωμένα μοῦτρα του, εἶχε ἀκούσει τὴ συνομιλιὰ αὐτὴ καὶ εἶπε βεβαιώνοντας τὰ λόγια τοῦ Πατερημοῦ.

—Ἄ ! ὅσο γιὰ τὸν ἅγιο Σύλλα, δὲν πιστέβγω γέροντα ἄλλη ἐκκλησιά νᾶχη καλύτερο καντηλάφτη ἀπὸ τὸν Μανωλάκη. Λάμπει ἀπὸ τὴ παστρικωσύνη καὶ ποτὲ δὲν εἶδα τὰ καντήλια του σβυστά, καὶ ἀπευθυνόμενος στὸν Πατερημὸ ἐσυνέχισε—ἄξιός ὁ μισθός σου Μανωλάκη κι' ὁ ἅγιο Σύλλας καὶ ἡ Μεγάλη Παναγία ἀπὸ τὴνε θωρῶ καθ' ἄργά στὸν ὕπνο μου νὰ σὲ βοηθοῦνε !

—Ἰντάκανε λέει ; ἐφώναξε ὁ Πατερημός καὶ σηκώθηκε ὀλόρθος. Τῆ Παναγία θωρεῖς στὸν ὕπνο σου καθ' ἄργά ; Κῖντα σοῦ λέει ;

Δὲ μοῦ λέει πρᾶμμα, τοῦπε ὁ μυλωνᾶς, μὰ δὲ

περνᾶ, ἀργατινὴ νὰ μὴ τηνεδῶ νὰ τριγυρίζει μαυροντυμένη ἀπὸ τὴ βορρὴ ἄκρα τοῦ Κιλιχὰ κι' ἀπὸ τὴ νὰ πηγαίνει ὡς τὸ «λειβάδι» νὰ στέκη ἀπῶξ ἀπὸ τὸ σπίτι σου κι' ὕστερα νὰ χάνεται.

— Ἦκουσες τούλογου σου, γέροντα, κιαμιὰ φορά, ἂν ἦτονε κιαμιὰ ἐκκλησὰ τοῦ Παναγίας στὸ ντόπο ἀποῦνα δὰ ὁ «Κιχιλᾶς» πριχτοῦ νὰ χτιστῆ ; ἐρώτηξε ὁ Πατερημὸς τὸν Παπαμανῶλη ;

— Σᾶ νὰ τῶχω ἀκουσμένα, πῶς οἱ Τοῦρκοι ἐχάλασανε μιὰ ἐκκλησὰ ἐκεῖα κατὰ τὴ βορρὴ μπάντα.

Ὁ Πατερημὸς καὶ μὲ τὴ διαβεβαίωση αὐτῆ τοῦ Παπαμανῶλη, ἐπίεσθηκε τώρα ὀλότελα καὶ γεμᾶτος χαρὰ ρώτηξε τὸν μυλωνᾶ.

— Ν' ἀργήση θέλη ἀκόμη τὸ ἄλεσμα μου ;

— Ἐτοιμο ἔναι, μόνο στάσου νὰ τὸ ζυγιάσω νὰ πάρω τάλεστικό καὶ νὰ πᾶς στὸ καλό....

— Ἐτσι ἀποχαιρετώντας ὁ Πατερημὸς τὸ Παπαμανῶλη καὶ τὸ μυλωνᾶ, κατέβαινε σὲ λίγο, τὸν ἐλάφρὸ κατηφορικό δρόμο ποῦ τὸν ὠδηγοῦσε στὸ σπίτι του.

Σὲ ὄλο τὸ δρόμο, σκεφτότανε, πῶς ἡ Παναγία τὸν ἐβοήθηξε νὰ μάθη γιὰ τὴν ἐκκλησὰ τοῦ «Κιχιλά». Καὶ τώρα ἤξερε αὐτὸς τὴ δουλειά του «καὶ δὰ νᾶκανε μοναχὸς του τὸ χρέος του, νὰ μὴν ἔχη μοῦδε τὴν ἀνάγκη τοῦ Σταυρούλη !...»

Στὸ σπίτι του τὸν ὑποδέχτηκε ἡ γυναῖκα του :

— Καὶ γιάντα ἤργησες τοσονὰ Μανωλάκη ; δὲν ἐπέιναςες ;

— Ἐ! ἤργησα μιὰ ὀλιά, γιατί εἶχε πολλὰ ἀλέσματα ὁ μῦλος...

...καὶ εἶδε τὸ σκύλλο τοῦ Τυρομανώλι νὰ τραβᾷ τὴ βρά-
κα του (σελ. 32)

—Κάτσε και τὸ τηγάνι ἔχω βαρμένο στὴ φωτιά νὰ ψήσω τ' αὐγά και δανείστηκα και μιά κουλούρα ἀποὺ τῆ Χουρδοκατερίνα.

Στὸ τραπέζι ἡ Χατζηκαλιὼ τὸν ρώτησε :

—Δὲ μοῦπες ἐδᾶ, πὼς τὰ βάλετε μὲ τὸ Σταυρούλη ;

—Ἐ! μὴ θές ἐδᾶ και τουλόγου σου, νὰ τὰ μαθαίνης ὄλα. Ἐλογοφέραμε μιά ὀλιά και τοῦπα πὼς δὲ ξαναπάω μπλεῖὸ στὸ χάνι του.

—Ναὶ μωρὲ παιδί μου μὰ κατέχεις πὼς μᾶσε βοηθοῦσε κειονὰ τὸ χάνι κι' εἶχες και τουλόγου σου ταχτική δουλειά. Δὲν ἤπρεπε νὰ τοῦ ξεσυνοριστῆς τοῦ Σταυρούλη, ὅ,τι κι' ἄ σοῦπε γιατί κατέχεις πὼς τὸν ἔχει κυριεμένο τὸ πιετὸ και δὲ γατέχει ὄρες—ὄρες, ἴντα λέει.

—Ναὶ μὰ ἐδᾶ ἐκάτεχε ἴντάλεγε. Μὰ ἡ Παναγία μᾶσε βοηθᾶ ἐμᾶς και δὲ μᾶς ἀφίνει. Δὲν ἐπρόφταξα νὰ φύγω ἀπὸ τὸ χάνι του και ντελόγο μου παρουσιάστηκε δουλειά. Ὅντον ἐπήγαινα στὸ μύλο, μοὺ φώνιαξε ὁ Ἀριστειδάκης και μοῦπε ἄνε θέλω νὰ πάω ἴδια δᾶ, νὰ πιάσω δουλειά στὸ χάνι του.

—Δόξα νᾶχη ὁ θεός. Κι' ἴντα τοῦπες ; ρώτησε ἡ Καλλιὼ.

—Εἶπα πὼς δᾶ τοῦ δώσω ἀπάντηση τῆ ταχινὴ γιατί θέλω πρῶτα νὰ βάλω ὀμπρὸς μιά μεγάλη δουλειά ποὺ μοῦ συμβαίνει.

—Ὅπως τὸ κρίνεις τουλόγου σου, εἶπε ἡ Καλιὼ.

—Ἐγὼ δᾶ πγαίνω, κι' ἀργά ἀποὺ δι' ἄοθῶ δᾶ σοῦ πῶ, ἴντα ποφάσισα.

—Νὰ πᾶς στὸ καλό ! Κι' ἐγὼ θὰ πιάσω νὰ ζυμώσω γιατί δᾶ νᾶψη ἀργά τὸ φοῦρνο ὁ Δημήτρης ὁ Σπανός, νὰ τοῦ πάω τὸ ψωμί.

Ὁ Πατερημὸς φεύγοντας ἀπὸ τὸ σπίτι του τρά-

βηξε για τὸ στρατῶνα. Ἐπῆγε ἴσα στὴ γωνιά πού τοῦ μίλησε ὁ Σημαιάκης κι' ἔκαμε μιὰ ἐπιθεώρηση, ὕστερα κάθισε πάνω σ' ἓνα μισογκρεμισμένο τοῖχο κι' ἄρχισε νὰ σκέφτεται,

«Στάσου δὲ νὰ βάλωμε τὰ πράματα στὴ τάξη, Ὁ οὐρανὸς νὰ κατεβῆ κάτω κι' ἡ γῆ νὰ πάη ἀπάνω. Ἡ εἰκόνα τοῦ Παναγίας εἶναι θαμμένη ἐπαέ! Αὐτὸ εἶναι φῶς φανερό. Ἡ Κυρία τῶν ἀγγέλων μοι τῶδειξε καθαρὰ. Κι' ὄχι μόνο μὲ τοῦ Σημαιάκη τὰ λόγια μὰ καί μὲ τοῦ μυλωνᾶ.

Ἴντα ἄλλο νόημα εἶχε τὸνειρο του; νὰ θωρῆ τὴ χάρητζί στον ὕπνο του, νὰ περιτριγυρίζη σὲ τρῦτα-νε τὰ μέρη κι' ἀπὸτὶ νᾶρχεται στὸ σπῆτι μου καί νὰ χάνεται. Ἡ δουλειὰ πού μοῦ ζητᾶ τὸ λοιπὸς, εἶναι ἐπαέ! Ἡ Παναγία δὲ μὲ φωτίζει πού πρέπει νὰ σκάψω. «Παναγία μου! Δέσποινά μου! κι' ὅπου πρωτοχυπήσω τὸ σκαπέτι μου, ἐκεῖ νᾶναι ἡ χάρη σου!» Ὅσο για τὴ δουλειὰ δὲ, ἴντα δὲ κάνω; Νὰ πάω στοῦ Σταυρούλη πάλι;.. δὲ γίνεται γιατί μοῦ μίλησε μὲ πάθος σᾶ νὰ μ'οὔλεγε! —«Πλύνω, ξεπλύνω τὰ χέρια μου... πῆνε νὰ πᾶ βουρλίζεσαι νὰ βρῆς ποῦναι ἡ εἰκόνα—ἐγὼ δὲν ἀνακατέβγομαι... τὸ πολὺ ἂν ἔχεις ἀνάγκη νὰ σὲ βοηθήξω...» Ἐ! τὸ λοιπὸς Σταυρουλάκη μου, δὲ δὲ ξαναδῆς τὸ Μανῶλη στὸ χάνι σου. . .Καί πέρνοντας ἡρωϊκὴ ἀπόφαση ἐχτύπησε τίς γροθιές του: «Στοῦ Ἀριστειδάκη δὲ πάω. Ἐμπίτισε)! Ὁ ἄνθρωπος μὲ κάλεσε μὲ καλὸ καί μὲ τιμῆ. Ὅ,τι θέλω δὲ μοῦ δίδη—εἶπε μου το, κιάλα.— Μὰ ἀνὲ μανίσει ὁ Σταυρούλης καί δὲν ἔρθη νὰ μὲ βοηθήξῃ. . ἀνὲ δῶ ἀνάγκη; Σᾶ μπορεῖ ἄς μὴν ἔρθῃ! Μὲ τὴ Παναγία δὲ τὰ βάλῃ; Κι' ἂν δὲν ἔρθῃ, ὁ Ἀριστειδάκης δὲ μὲ βοηθήξῃ! «Ἐγὼ μαι πᾶ» ἐτσά δὲ μοῦπε; Στοῦ Ἀριστειδάκη δὲ πάω! Στέ!» ἐπανάλαβε, καί ἡσυχασμένος ξαναγύρισε σπῆτι του, ὅπου καί ἀνεκοίνωσε στὴ Χατζῆ Καλιῶ τὴν ὀριστικὴ του ἀπόφαση. . .

Τὴν ἄλλη μέρα τὸ πρῶτ' ἀφοῦ γύρισε ἀπὸ τὸν Ἅγιο Σύλλα, ὅπου ἀναψε τὰ καντήλια καὶ προσευχήθηκε, ὁ Πατερημὸς ξεκίνησε γιὰ τὸ χάνι τοῦ Ἀριστειδάκη, κρατώντας καὶ μιὰ ἀξίνα στὸν ὤμο.

“Ὅταν τὸν εἶδε ὁ Ἀριστειδάκης νὰ μπαίνει στὸ χάνι του, τοῦ ἔκαμε ἐξαιρετικὴ ὑποδοχή.

—Καλῶς τὸ Μανωλάκη! Μὲ τὸ δεξὸ πόδα νὰ μπῆς! Ἐγὼ ἤμουν αἰγούρος πὼς ἤθελα μὲ προτιμήσεις καὶ σ' ἐνήμενα! 1)

—Ἐποφασισάτο Ἀριστειδάκη! Κοντά σου δ' ἄρθῶ. Μόνο ἔχω νὰ σοῦ πῶ, πὼς ἔχω ἀναλαβομένη ἐπάε 'ποπανῶ, στο «Κιχιά», μιὰ δουλειά, καὶ μιὰ—δυὸ ὄρες τὴν ἡμέρα ἅμα τελειώνω τὴ δουλειά στὸ χάνι, δὲ πηγαίνω νὰ σκάφτω. Μόνο τουτονὰ τὰ παζάρι, ἔχω νὰ σοῦ κάμω!

Ἐπὶ τὸν Ἀριστειδάκη δὲν τᾶκουσε αὐτὸ μὲ καλὸ αὐτί, μὰ προκειμένου πάλι νὰ χάσῃ τὸν Πατερημὸ, τὸ δέχτηκε!

—Ἄμα εἶναι, Μανωλάκη, νὰ μὴ 'πομένη ὀπίσω ἡ δουλειά στὸ χάνι, δὲν ἔχω κιανένα λόγο νὰ σὲ μποδίσω! Καὶ τινος εἶναι ἡ δουλειά ἀποῦχεις παρμένη; τὸν ρώτησε.

—Ἐδική μου δουλειά 'ναι Ἀριστειδάκη! Μὴ ρωτᾶς! Μιὰ παραμιὰ λέει! «καλλιὰ 'ναι τὰ ἀμίλητα παρὰ τὰ μιλημένα» Δὲ μπορῶ νὰ σοῦ πῶ παραπέρα.

Ἐπὶ τὸν Ἀριστειδάκη νομίζοντας πὼς ἡ ἐρώτηση ἦταν ἀπρεπὴ διαμαρτυρήθηκε.

—Δὲ σοῦπα πρᾶμμα Μανωλάκη! Δικὴ σου δουλειά! Μὲ τὸ καλὸ νὰ τὴν ἔξετελέψῃς...

1) περίμενα

—'Η Παναγία δά με βοηθήξη! τοῦπε καί σταυροκοπήθηκε

—Αἴ! ἄντες ἐδά νά σοῦ δείξω, ἴντα δουλειές ἔχει τὸ χάνι! Μά πάμε πρῶτα νά πιούμε κιανένα κρασάκι κι' ἀπόι ἀρχίζεις δουλειά...

"Ἐτσι ἔπιασε δουλειά, ὁ Πατερημός, σὸ χάνι... Κατὰ τὸ βράδυ τῆς ἴδιας ἡμέρας—θᾶθελε ἀκόμα δυὸ —τρεις ὥρες νά σκοτινειάση—ὁ Πατερημός, ἐδήλωσε σὸν Ἀριστειδάκη πῶς ἦρθε ἡ ὥρα, νά πάη στὴν ἰδιαίτερη δουλειά του.

—Μά πᾶς! νά πᾶς! τοῦπε ὁ Ἀριστειδάκης.

Ὁ Πατερημός τότε πέρνοντας τὴν ἀξίνα του ξεκίνησε γιὰ τὸ στρατῶνα. Ὅταν ἔφτασε σὸ μέρος πού εἶχε ἀποφασίσει νά σκάψη ἀπὸ χθές, ἐχάραξε ἓνα κύκλο καί στὴ μέση του ἓνα σταυρό. Ἐπειτα ἔκανε τὸ Σταυρό του καί εἶπε «Παναγία μου! βοήθηξε με νά σέ βρῶ!..» κι' ἄρχισε νά σκάβη...

Κάθε βράδυ πιά, κανονικά ἀπὸ τότε, τὴν ἴδια ὥρα, ὁ Πατερημός μὲ τὸ φτιάρι καί τὴν ἀξίνα ἀνηφόριζε γιὰ τὸν Κιχιλά. Ὅσο περνοῦσαν οἱ μέρες, τόσο τὸ πηγάδι πού ἔσκαφτε ἐβάθαινε, μὰ δὲν εἶχε ἀκόμα παρουσιαστῆ, κανένα σημάδι...

«Ἐνα μεσημέρι πού ὁ Ἀριστειδάκης τὸν εἶχε στείλη νά γεμίσει τὴ στάμνα ἀπὸ τὴ βρύση, συναντήθηκε μὲ τὸν Σταυρούλη πού πῆγε κι' αὐτὸς νά γεμίσει τὴ δική του.

—Ὡρα καλή! Μανωλάκη! Καλορροϊζικὴ ἢ καινούργια δουλειά! τοῦπε μὲ πολλὴ εἰρωνία.

—Καλημέρα Σταυρούλη! τοῦπε ξερά ὁ Πατερημός.

—Αἴ! πῶς τὰ πάτε μὲ τὸ καινούργιο ἀφεντικό; τὸν ξαναρώτησε ὁ Σταυρούλης μὲ τὸ ἴδιο εἰρωνικὸ ὕφος.

—Ἐτσά πού θέλει ὁ Θεὸς καί ἡ Παναγία!

—Μὲ τὸ καλό! μὲ τὸ καλό.ὀ.ὀ τοῦ ξανᾶπε μὲ τὴν ἴδια εἰρωνία ὁ Σταυρούλης καὶ μὲ τὴ παντοτεινὴ φιλόσυρτη φωνή του. Δὲ πιστέβγω ὅμως τὸ κρασί του νᾶναι καλύτερο ἀπὸ τὸ δικό μου. Αἴ! Μανωλάκη; Κι' ἀπότ' ὁ Ἀριστειδάκης εἶναι δά, ὅπως τότε κατέχει κι' ὁ κόσμος, μιὰ ὀλιὰ τοιγκούνης καὶ δά σοῦ τὸ βάνη μὲ τὴ δαχτυλήθρα. . .

—Καὶ τὸ κρασί του εἶναι καλὸ σᾶ τὸ δικό σου καὶ δὲ τὸν εἶδα νᾶ τοιγκουνέβεγεται ποθές! μούδε στὸ κρασί, μούδε στὸ φαῖ.

—Ντὰ δὲν εἶπα ἄγῳ πρᾶμμα, μόνο τάξε δὲν ἦτονε ὦρα νᾶ σκωθῆς νᾶ φύγης, ἀπού τὸ χάνι ὕστερα ἀπὸ τοσανὰ χρόνια ἀπούχαμε μαζὶ καμωμένα καὶ περάσαμε καὶ καλές καὶ κακές ὦρες. Κι' ἐδὰ κιόλα ἀπού κατέχης πῶς ἔχουμε κι' ἓνα «ἱερὸ χρέος» κι' οἱ δυό! Μὰ τοῦλόγου σου δά τὸ ξέχασες κοντὰ στὸ καινούργιο ἀφεντικό! Ἐτσὰ δὲν εἶναι Μανωλάκη;

—Δὲν ἐξέχασα πρᾶμμα καὶ τὴ δουλειὰ τὴν ἔχω ἀρχιμισμένη καὶ βρῆκα καὶ τὸν τόπο! ὅπου —ὅπου δά σὲ φωνιάξω ἀνηθές κατὰ ποῦ μοῦπες, νᾶ βοηθήξης κι' ἡ ἀφεδιά σου, ὅπως εἶναι καὶ τουλόγου σου τὸ χρέος σου!

—Μετὰ χαρᾶς! ὄντε κι' ἄ μοῦ φωνιάξης δᾶρθῶ ντελόγο, εἶπε ὁ Σταυρούλης παραξενεμένος γιὰ τὴν ἀπάντηση τοῦ Πατερημοῦ. . .

Ὁ Ἀριστειδάκης στὸ μεταξύ, ποῦ ἀπὸ τὸ χάνι του φαινότανε ἡ βρύση, εἶδε τοὺς δυὸ νᾶ κουβεντιάζου καὶ φοβήθηκε μήπως ὁ Σταυρούλης τοῦ βάλει λόγια καὶ τοῦ πάρει πάλι τὸ Πατερημὸ στὸ δικό του χάνι. Ἐβαλε λοιπὸν κάτι ἄγριοφωνάρες ποῦ

ἀντήχησαν σ' ὄλη τῆ «κάτω γειτονιά» τοῦ χωριοῦ.

— Μωρὲ Μανώλη! . . . κάνε μωρὲ: . . . νὰ φέρεις τὸ νερὸ γιατί θὰ στεγνώξῃ ὁ πηλὸς! . . . Ἴντα κᾶνεις τοσηνιά ὥρα, αἶ; . . .

— Γλάκα, Μανωλάκη!, γιατί δὲ χωρατεύει τ' ἀφεντικό σου, τοῦ εἶπε πειρακτικὰ ὁ Σταυρούλης.

— Μὲ τῆ κουβέντα ἤργησε κι' ἔχει δίκηο, εἶπε ὁ Πατερημός, γιατί δά στεγνώξῃ κιόλα ὁ πηλὸς! Ὡρα καλὴ Σταυρούλη κι' ὅπως σοῦπα. Καί βάζοντας τῆ στάμνα στὸν ὦμο του, ξεκίνησε γιὰ τὸ χάνι, ἀφίνοντας τὸν Σταυρούλη, νὰ γεμίξῃ ἀκόμα τὸ σταμνί του. Ὅταν ἔφτασε στὸ χάνι, βρῆκε ἀνήσυχο τὸν Ἀριστειδάκη.

— Ἴντα σοῦλεγε τοσεσὰς ὄρες ὁ Σταυρούλης; Μπᾶς καὶ σὲ ἴπανώβανε ¹⁾. Αὐτὸς εἶναι πονηρός, μόνο νὰ μὴ τ' ἀκοῦς!

— Κοπέλια εἶμαστε Ἀριστειδάκη; Ἐτουλόγου σου πρέπει ἓνα πρᾶμμα νάχῃς στὸ νοῦ σου! πὼς ἔχω ἓνα λόγο! Εἶπα σου πὼς θὰ δά δουλέψω στὸ χάνι σου, ὁ κόσμος νὰ χαλάσῃ δὲ μπορεῖ νὰ γενῆ ἀλλοιῶς!

Ἰκανοποιημένος ὁ Ἀριστειδάκης ἀπὸ τὴν ἀπάντησιν τοῦ Πατερημοῦ τὸν φώναξε νὰ πιοῦνε ἓνα κρασί λέγοντας του:

— Κατέχω τὸ γῶ; Μανωλάκη πὼς μ' ἀγαπᾶς. . . Καὶ σὲ λίγο ἄρχισε νὰ ψάλλῃ τὸ «ἐν τῇ γεννήσῃ τὴν Παρθενίαν ἐφύλαξας. . . καὶ τὸν συνόδεψε κι' ὁ Πατερημός πού στὸ μεταξύ ἐμάλλασε καὶ τὸν πηλὸ πού θὰ χρῆσιμευε γιὰ νὰ ψηλώσουν μιὰ καμινάδα στὸ ἀπάνω πάτωμα. . .

1) προσπαθοῦσε νὰ σὲ πάρει

Ὅσσο τὸ πηγάδι εἶχε προχωρήσει πάνω στὰ στρατώννα, κι' ὅσο πού μπορούσε ὁ Πατερημός νά σκάβη καί νά πετάη μονάχος του τὰ χώματα πάνω μέ τὸ φτυάρι, δέν ἤθελε βέβαια βοήθεια, καί τὰ πράγματα ἐπῆγαιναν καλά.

Τώρα ὅμως τὸ πηγάδι εἶχε βαθύνη τόσο πού ὁ Πατερημός δέ μπορούσε πιά μονάχος, νά συνεχίση. Χρειαζότανε τουλάχιστον ἄλλος ἕνας, νά βγάξη τὰ χώματα μέ τὸ κοφίνι τραβώντας το ἀπό πάνω μ' ἕνα σκοινί καί τότε ἔκρινε καλὸ νά πάη νά ζητήση τὴ βοήθεια τοῦ Σταυρούλη...

Ἔτσι ἕνα βράδι σκολάζοντας δέν πῆγε νά σκάψη ἀφοῦ μονάχος του πιά, δέν μπορούσε—παρὰ τράβηξε ἴσα στοῦ χάνι του. Ἐκεῖ βρῆκε τὸ Σταυρούλη νά καθαρίζη πατάτες καί τὸν καλησπέρισε.

—Μπρέ, ἐ, ἐί καλῶς τὸ Μανωλάκη! Πῶς κι' ἦτανε... Καλῶς ὤρισε! καλῶς ἐκόπιαζες!... Στάσου νά σοῦ χύσω μιὰ ὀλιὰ νερὸ στὰ πόδια!...

—Ἦρθα νά κουβεδιάσωμε γιὰ τὴ δουλειά πού κατέχεις Σταυρούλη, τοῦ εἶπε σοβαρὰ ὁ Πατερημός!

—Νά κουβεδιάσωμε, Μανωλάκη.

Ὁ Σταυρούλης σηκώθηκε ἔφερε μιὰ κανάτα κρασί καί δυὸ ποτήρια καί τοῦπε:

—Ἦφερα γὰ νά πιοῦμε κι' ἕνα κρασί νά ξαναθυμηθοῦμε τὰ παλῆὰ μας! Μόνο δὰ πᾶ κάτωμε στὴ μέσα μερὰ, ἀποῦ νά μὴ μᾶς ἀνελώσουνε ¹⁾ στὴ κουβέντα ἀπάνω...

Ἐπῆγαν κι' ἐκάθησαν στὴν πιὸ ἀπόμερη γωνιά, κι' ἀφοῦ ἤπιαν ἕνα—δυὸ ποτήρια, ὁ Πατερημός τοῦ

1) ἐνοχλήσουν

διηγήθηκε όλα όσα είχανε συμβεί, σχετικά με την υπόθεση της εικόνας και πώς είχε βγάλει το συμπέρασμα, πώς ο τόπος που έπρεπε να γίνει η ανάσκαφή ήτανε η βορνή μπάντα του «Κιχλά».

Και ακόμα πώς αυτός έχει αρχίσει εδώ και μια βδομάδα τη δουλειά κι' έχει ανοιγμένο πηγάδι πάνω από το μπόι του. Μά πώς δε μπορούσε πιά να συνεχίση γιατί ήθελε βοήθεια...

—“Αν ήτονε να μπορώ να βγάλω τὰ χώματα ως στο τέλος δέν ήθελα 'ρθώ να σε βάλω, στο μπελᾶ... Μά εδώ δε μπορεί να γενή άλλοιως... τούπε ο Πατερημός.

Ο Σταυρούλης τὸν ἄκουσε ἀπὸ τὴν ἀρχὴ ὡς τὸ τέλος, χωρὶς νὰ τὸν διακόψῃ ἐχάδεψε ἕνα-δυὸ φορές τὴ γενειάδα του, τὸν ἐκύτταξε στὰ μάτια πολλὴ ὥρα καὶ ὕστερα τοῦπε:

—Δὲ μοῦ φαίνεται πὼς ἐπῆρες τὸ σωστὸ δρόμο στὴ δουλειά! Κι' ἤπρεπε πριχοῦ ν' ἀρχίξῃς ν' ἀρθῆς νὰ συνεννοηθοῦμε, γιατί δέν εἶναι μόνο δική σου ἡ δουλειά, μὰ καὶ δική μου! Καὶ δε μπορείς τούλόγου σου, νὰ κάνῃς τῆ κεφαλῆς σου. Στὰ λόγια αὐτὰ ὁ Πατερημός ἔγινε «ἔξω φρενῶν».

—“Α! ἐδὰ 'ναι καὶ δική σου δουλειά! Ντὰ τουλόγου σου μπρὲ δε μοῦπες πὼς εἶναι ἐδικός μου ὁ μαντές; Εἶπες τὸ γῆ δε τόπες; κι' ἐχτύπησε τὸ τραπέζι μὲ ὄλη του τὴ δύναμη πού ἀπὸ λίγο νὰ ρίξῃ τὴ κανάτα μὲ τὸ κρασί.

—Νὰ χύσης θὲς τὸ κρασί, θεόργιστε! εἶπε ὁ Σταυρούλης στηρίζοντας τὴ κανάτα νὰ μὴ πέσῃ.

—“Οντε σοῦ κατεβεῖ τὸ λοιπὸς δὰ νᾶναι ἡ δουλειά δική σου κι' ὄντε δε σοῦ κατεβαίνει δὰ νᾶναι δική μου; Δὲ γατέω, 'γώ! 'Εγὼ τὴν ἤβαλα ὀμπρός, τὴ δουλειά καὶ ἤσουνα σύμφωνος. 'Ανὲ τὴ σπᾶς ἐδὰ, ἐμένα δε μὲ γνοιιάζει. 'Αραυγὰ τέτοια ὥρα δ' ἀρθῆς νὰ νεσύρνης τουλόγου σου τὰ χώματα, νὰ σκάφτω 'γώ, γῆ σκάφτετε τουλόγου σου νὰ σύρνω 'γώ!

Ὁ Σταυρούλης, σὰ λόγια αὐτὰ τοῦ Πατερημοῦ δὲ βρῆκε τί νὰ ἀπαντήσῃ καὶ σιωπώντας χάρειψε τὴ γενειάδα του γιὰ λίγο...

—Μὰ γιὰ στάσου μπρέ! Σὰ νὰ μοῦ φαίνεται πῶς ἐπῆρες πολλή φόρα! Γιὰ στάσου νὰ δοῦμε πῶς ἔχουνε τὰ πράματα! Ἐμένα ἢ Παναγία ὄντο μέ 'νείρεψε δὲ μοῦ μίλησε μούδε γιὰ τὸ «Κιχιλιά», μούδε γιὰ ἄλλο τόπο. Ἀπὸ ποῦ δά, ὡσαμε ποῦ, τούλογου σου, γιατί σοῦπε ὁ Σημιαϊάκης πῶς ἦτονε μιὰ ἐκκλησὰ στὴ βορνή μπάντα τοῦ «Κιχιλιά», κι' ὁ Κατραμογιώργης ὁ μυλωνᾶς πῶς νειρεύεται τὴ μαυροφόρα νὰ συργιάνιζῃ ἐκειά, ἤβγαλες τὴν ἀπόφαση πῶς ἦπρεπε νὰ πᾶ σκάψης σὲ κειονὰ τὸν τόπο;

—Ἐ! κιαμέ ποῦ λές τούλογου σου; ρώτηξε θυμωμένα ὁ Πατερημός.

—Ἐγὼ δὲ λέω πρᾶμμα!

—Ἰά, α, α...! ντελόγο βγάνεις ὄξω τὴν ὀρά σου. Αἴ; Καὶ ξαναχτύπησε πιὸ δυνατὰ τὴ γροθιά του στὸ τραπέζι. Ντὰ δὲ σὲ κατέχω; Ἐτσά σοι σ' ὄλες σου τσοὶ δουλειές!

—Ἄμε διάολε παρέκει! ναὶ λέω! εἶπε ὁ Σταυρούλης παίρνοντας τὴ κανάτα κοντὰ του, νὰ μὴν πέσῃ.

—Κιαμέ δουλειὰ 'ναι τουτηνιά. Ἄντις νὰ μοῦ πῆς κι' εὐχαριστῶ, ἀποῦ σ' ἀφήκα καὶ κάνης τὴ δουλειὰ σου κι' ἐμένα πάει νὰ φύγῃ τὸ μυαλό μου ἐδὰ κι' ὄχτῶ μέρες, ἀποῦναι σήμερο κι' εἶδα κι' ἦπαθα μὲ τὴ βοήθεια τῆς χάρη τῆς, νὰ μὲ «ὀδηγήσῃ» στὸ τόπο ἀποῦ πρέπει, κι' ἔρχεσαι τούλογου σου, νὰ μοῦ πῆς, πῶς δὲν ἐπῆρα τὸ σωστὸ δρόμο, καὶ πῶς ἦπρεπε νὰ σὲ συμβουλευτῶ;... Γιαέ μοῦτρα!... Ντὰ σὰ μοῦ ξέκοψες πῶς δὲν ἀνακατώνεσαι καὶ πῶς ὁ μαντῆς εἶναι δικός μου, ἴντα συμβουλή ἤθελα σοῦ ζητῶ; Ἐγὼ δά πγαίνω κι' ἄ δὲ ρθῆς αὐραγά, νὰ πιάσης δουλειὰ δὰ παραιτήσω κι' ἐγὼ καὶ τὸ κρίμα νᾶναι στὸ λαιμό σου. Ἡ χάρη τῆς, δὰ κατέχει, τίνος

είναι τὸ βάρος. Καί με δυὸ τρία βιαστικὰ βήματα πετάχτηκε ἔξω ἀπὸ τὸ χάνι καὶ τράβηξε στὸ σπίτι του μονολογώντας.

.....

Οταν ἔφυγε ὁ Πατερημός, ὁ Σταυρούλης ἐζακο-
λουθοῦσε νὰ κάθεται σὴν ἴδια θέση κρατών-
τας τὸ κεφάλι του μὲ τὰ δυὸ του χέρια.

— "Άσκημα ἤμπλεξα! σκεφτότανε. Μπορῶ ἴω
νάφήσω τὴ δουλειά μου καὶ νὰ πᾶ σκάφτω ὅπου
τάρέσει αὐτηνοῦ; Αὐτὸς εἶναι κουζουλός! Μεγάλη
μου Παναγία καὶ φώτισέ με πῶς δά βγῶ ἀπὸ του-
τηνιά τὴ μπλεξιά!

Ἐκείνη τὴν ὥρα τὸ χάνι ἀντήχησε ἀπὸ μιὰ γυ-
ναικεία φωνὴ πού ἔψαλλε «ὁ ἄγγελος ἐβόα τῆ κε-
χαριτωμένη...»

Ἦτανε ἡ Χαριτωμένη ἡ Χαρίκλεια, ἓνας τύπος
τοῦ χωριοῦ μωρότρελλη, πού ἔψαλλε διαρκῶς τὸ τρο-
πάρι αὐτὸ, ἀπ' ὅπου καὶ τὴν ἔλεγαν Χαριτωμένη. Ἦ-
ταν μιὰ γυναῖκα ὡς 40 χρονῶ, ψηλὴ καὶ ἀδύνατη
πού ζοῦσε ζητιανεύοντας ἢ βοηθώντας σὲ μικροδου-
λειές στὰ σπίτια.

Ἡ Χαριτωμένη κρατοῦσε πάντα ἀνθοδέσμες στὰ
χέρια της ἀπὸ λουλούδια πού εἶτε μάζευε ἢ ἴδια
στὰ χωράφια, εἶτε τῆς ἔδιναν στὰ σπίτια πού πῆ-
γαινε. Μὲ λουλούδια ἐπίσης ἐστόλιζε τὰ μαλλιά
της καὶ τὸ στήθος της, ὅπου ἀναρτοῦσε καὶ διάφο-
ρους σταυροὺς (μαρτυρικά ἀπὸ βαφτίσια ἢ μικρὰ
εἰκονισματάκια). Ἡ Χαριτωμένη δὲ μποροῦσε ἰδίως
νὰ νοιθῆ δίχως λουλούδια καὶ δίχως ψαλτικὴ, ἰδι-
αίτερα τοῦ τροπαρίου πού τῆς ἔδωκε καὶ τὸ ὄνομα
τῆς Χαριτωμένης καὶ πού μ' αὐτὸ ἔκαμε καὶ τὴν εἴ-

σοδό της στο χάνι τοῦ Σταυρούλη, ὅπως εἶδαμε...

Τὸν περισσότερο χρόνο της ἡ Χαριτωμένη τὸν ξώδευε νὰ νὰ κυνηγᾷ τὰ παιδιὰ, ποὺ τὴν πείραζαν ἢ καὶ τοὺς μεγάλους ἀκόμη, ὅταν περνοῦσε ἀπὸ τὴν ἀγορὰ ἢ τὴν πλατεῖα τοῦ χωριοῦ ποὺ τῆς ἔφτιαναν διάφορες φάρσες.

.....

Οταν ὁ Σταυρούλης ἄκουσε τὴ Χαριτωμένη νὰ ψάλλη μπαίνοντας μέσα στο χάνι του, σηκώθηκε ἀπάνω καὶ τῆς εἶπε:

—“Ἰντα θές μωρή, πάλι τέθοια ὦρα καὶ δὲ πᾶς στὸ σπίτι σου;

—“Ἐνα ποτήρι κρασί δά μοῦ δώσης Σταυρούλη καὶ ἡ Θεοτόκος ἢ Ὑπεραγία... πάντων ἡμῶν... νὰ σ’ ἔχη καλά...

Τῆς ἔδωκε ἕνα ποτήρι κρασί καὶ ἀφοῦ τὸ ἔπιασε ἄρχισε... «Θεοτόκε Μαρία... τὴν πᾶσαν ἐλπίδα μας εἰς σέ... ὅτι ἅγιος εἶ ὁ Θεὸς ἡμῶν... Καλό ’ναι τὸ κρασί σου Σταυρούλη... τὸν σῖτον, τὸν οἶνον καὶ τὸ ἔλαιον... “Αασα! ἔκαμε ἀφοῦ τὸ ἤπιε... στήριξον ἡμᾶς τοῖς ἁγίοις σου, ἀγγέλοις... Αὐτό ’ναι κρασί οἶ τοῦ Ἀριστειδάκη ἀποῦναι ξείδι-δραπέτη...

—“Αλήθεια μωρή; Ντὰ’ γὼ μσθαίνω πὼς εἶναι πλιὰ καλὸ ἀποῦ τὸ δικό μου, εἶπε ὁ Σταυρούλης γιὰ νὰ τῆς πάρη λόγια.

—«Ἐλέησον με ὁ Θεός!» αὐτὸ νὰ τὸ χύσης στὸ χῶμα φουσκώνει σ’ ἄν τὸ προζύμι. “Ἦδωκε μου ὁ προ-θές, ἕνα ποτήρι, κι’ ἤκουσα νὰ σκίζονται τὰ σωθικά μου ἀποῦ νάχη τὴ κατάρρα δλω τῶν ἁγίων καὶ τοῦ ἁῖ Γιάννη τοῦ ῥιγολόγου.

—“Εἰ ἄντε δά νὰ πᾶ γεμίσης τὸ σταμνὶ κι’ ἅμα

ἔρθεις δὰ σοῦ δώσω ἓνα πρᾶμμα ἀποῦ δὲ τὸ βάνει
ὁ νοῦς σου.

Καὶ ἡ Χαριτωμένη πέρνοντας τὸ σταμνί, ἐξεκίνησε
γιὰ τὴ βρύση ψάλλοντας «Τὴν τιμιωτέραν τῶν χε-
ρουβείμ»...

Ὅταν γύρισε ὁ Σταυρούλης ἀντὶ ἄλλης πλήρω-
μης τῆς ἔδωσε ἓνα γτενεκεδένιὸ σταυρό, πού ὅταν
τον εἶδε ἄρχισε νὰ χορεύη ἀπὸ τὴ χαρὰ τῆς καὶ τὸν
κάρφωσε κι' αὐτὸν στὸ στήθος τῆς λέγοντας του κι'
ἓνα σωρὸ συχωρεμοῦς.

— Ἄντε δὰ νὰ μολάρης Χαρίκλεια τῆς εἶπε, για-
τί ναι ἄργά, νὰ μὴν περάση καὶ κιανεῖς, καὶ μάσε δεῖ
ἀμοναχοῦς, νὰ βάλῃ στὸ νοῦ του πὼς κάνωμε πρᾶμ-
μα... μέσα στὸ χάνι.

Στὰ λόγια αὐτὰ ἡ Χαριτωμένη ἔτρεξε νὰ σταθῇ
στὴ πόρτα καὶ νὰ ἀρchiση ἓνα ἀτελειώτο ὕβρεολόγιο
κατὰ τοῦ Σταυρούλη.

— Μωρὲ ἀποῦ νάχης τὴ κατάρα τοῦ Χριστοῦ καὶ
τοῦ Παναγίας... Ἐγὼ μωρὲ εἶμαι τίμια γυναῖκα...
καθὼς τὸν εἶδε νὰ πλησιάζη, ἄρχισε νὰ φωνά-
ζη «βοήθεια» καὶ βγαίνοντας ἔξω ἀπὸ τὸ χάνι στά-
θηκε ἀντίκρυ καὶ ἐξακολούθησε νὰ βρίζη καὶ νὰ πε-
τᾶ πέτρες στὰ παράθυρα.

— Νὰ σπάσης θές κιανένα τζάμι, ἀδικοθάνατη.
καὶ δὰ σοῦ κάμω τὴ κεφαλὴ σου ρόκα! καὶ πέρνοντας
μὰ διχαλόβεργα τὴν κυνήγησε. Κι' αὐτὴ καθὼς ἔ-
τρεχε ἐξακολουθοῦσε νὰ τὸν καταρᾶται καὶ γιὰ πολ-
λὴ ὥρα ἀκούοτανε οἱ κατάρες καὶ οἱ ἀφορισμοὶ τῆς
ὡς πού χάθηκε κι' αὐτὴ καὶ ἡ φωνὴ τῆς, μέσα στὸ
σκοτάδι πού ἄρχισε ν' ἀπλώνεται.

.....

— αναγυρίζοντας ὁ Σταυρούλης ἀπὸ τὸ κυνηγη-
— τὸ τῆς Χαριτωμένης στὸ χάνι του, βρῆκε στὴν
πόρτα νὰ πεζεύη ἀπὸ τὸ μουλάρι του ὁ Κωσταντῆς
ὁ Μεθυμὸς ἀπὸ τὴ Στεία, ἔμπορος καὶ ταχτικὸς πε-
λάτης του, πού περνοῦσε συχνὰ καὶ πήγαινε γιὰ δου-
λειῆς του στὸ Κάστρο.

— Καλησπέρα καὶ καλῶς ὤρισε! ἴντα; γιὰ τὴ
χώρα τῶβαλες πάλι.

— Γιὰ τὴ χώρα Σταυρούλη· πάρε τὰ μπράτῃ ¹⁾ νὰ
τὰ βάλεις μέσα καὶ βάλε τοῦ μουλარიοῦ νὰ φάη κι'
ἕστερα μοῦ φέρνεις καὶ μένα μιὰ ρακὴ.

— Κάτσε νὰ ξεκουραστῆς καὶ τὴ δουλειά μου τὴ
κατέχω ἄγῶ!

— Ἔχεις κιανένα κοπέλι νὰ μηνύσωμε τοῦ συντέ-
κνου μου τοῦ Νικολιοῦ, τοῦ γραμματικοῦ τοῦ Δημά-
ρχου νάρθη ἀπὸν τότε θέλω,

— Νὰ βρεθῆ θέλη κιανένα τοῦπε ὁ Σταυρούλης,
πού στὸ μεταξύ εἶχε ξεφορτώσει τὰ πράγματα καὶ
ἄναψε καὶ τὴ κρεμαστὴ λάμπα πού κρεμότανε στὴ
μέση τοῦ χανιοῦ γιατί εἶχε πιάσκοτεινιάση. Κι' ἕστερα
ἔσυρε τὸ μουλάρι νὰ τὸ πάει στὸ στάβλο. Ὁ Μεθυμὸς
ὡστόσο κάθισε σὲ μιὰ καρέκλα πού τοῦδῶσε ἔξω ἀπὸ
τὴ πόρτα καὶ τὸν περιμένε. Βλέποντας τον νὰ γυρί-
ζη τοῦπε:

— Ἔχε τὸ νοῦ σου Σταυρούλη γιατί ὅπου—ὅπου
ἔρχονται τρεῖς κυρατζῆδες ¹⁾ ἀπὸν μοῦχουνε φορτω-
μένα ἀμυγδαλόψυχα γιὰ τὴ χώρα καὶ πομείνανε ὀπί-
σω γιατί τὸ μουλάρι μου πάει πλιά ὀγλήγορα· καὶ

1) τίς ἀποσκευές 1) ἀγωγιάτες

νά τώσε δίδης ένα καλό τόπο νά κουμπίσουνε τὰ σακκιά νά μὴ πᾶνε ποντικοί τῆ νύχτα.

— Εἶναι δὰ λόγια νά μοῦ τὰ λές τουτανά; Ντά ἔχει μπρὲ ἐμένα τὸ χάνι μου ποντικούς, ἀπού ταῖζω τρεῖς κάτες καὶ δὲν ἀφήνουνε ὄϊ ποντικό, μούδε μυγία... Καὶ βλέποντας νά περνᾶ τὸ Κοκολιό τῆ Ἄνεζήνας, ένα παιδί ὡς 10 χρονῶ, ξυπόλητο τοῦ φώναξε:

— Μπρὲ σὺ Κοκολιό! ἄντε μπρὲ νά πᾶς ἀτέ στοῦ Νικολιοῦ τοῦ γραμματικοῦ, νά τοῦ πῆς νᾶρθη, γιατί τότε γυρεύουνε στοῦ χάνι.

— Δὲ πάω ποθὲς! εἶπε τὸ Κοκολιό.

— Πῆνε μωρὲ κι' ἐγὼ δὰ σοῦ δώσω μιὰ χαχαλιά ¹⁾ ἀμύδαλα.

— Ἔ! δόσε μου τὰ πρῶτα!

— Ὅσκαί ²⁾! πρῶτα δὰ πᾶς ἐκειὰ πού σοῦπα καὶ δὲ μοῦ τῆ βράζεις ἐμένα! ὄϊ;

— Τὸ παιδί ἐξεκίνησε καὶ σὲ λίγο γύρισε ἀκολουθούμεγο ἀπὸ τὸ Νικολιό τὸ γραμματικό τοῦ Δημαρχείου πού ἦτανε σύντεκνος τοῦ Μεθυμοῦ, κι' ἔτσι ὁ Σταυρούλης, τοῦδωσε τὰμύδαλα πού τοῦχε ὑποσχεθεῖ

— Καλῶς ἐκόπιασες σύντεκνε ³⁾! εἶπε σάν εἶδε τὸν Μεθυμό, τὸ Νικολιό.

— Καλῶς σᾶσε βρῆκα σύντεκνε, ἴντα κάνει ἡ σύντεκνισσα τὰ κοπέλια, καλὰ ναι;

— Ὅλοι καλά, δόξα νᾶχη ὁ Μεγαλοδύναμος! Καὶ γιάντα δὲν ἦρθες νά πεζέψης στοῦ σπίτι; Ἔτσι θὲς νά σοῦ τὸ κάμω κι' ἐγὼ ὄντο δάρθῶ στοῦ χωριό;

— Δὲν εἶμαι ἀμοναχός σύντεκνε! Εἶχα ἀνάγκη νάγοράσω κάμποσα πράγματα ἀπού τῆ χώρα γιὰ τὸ «ντουκιάνι» ⁴⁾ καὶ φόρτώσα δυὸ τρία μουλάρια ψύχα νά τὰ πουλήσω νά πιάσω παράδες κι' ὅπου νᾶναι

1) φοῦχτα

2) ὄχι

3) κουμπάρε

4) Τὸ μαγαζὶ

άνημένω τσοί κυρατζήδες ¹⁾ νά καταφτάξουνε. Καί καταλαβαίνεις πώς πρέπει νάμαι κοντά τως.

— Σωστό σύντεκνε! εἶπε τὸ Νικολιό.

— Ἐμῆνυσα σου, συνέχισε ὁ Μεθυμός, γιατί ἐμεῖς δά ξεκίνησωμε τῆ ταχινή νύχτα γιά τῆ χώρα καί μοῦχει δοσμένο ὁ Μοίραρχος τοῦ χωριοῦ μας ἕνα γράμμα γιά τὸ Δήμαρχο καί δά σοῦ τὸ δώσω νά τοῦ τὸ πᾶς γιατί δέ προφταίνω νά πάω ὁ ἴδιος νά τόνε βρῶ.

— Μετὰ χαρᾶς σύντεκνε! Καί δέ δά κοπιάσης νά δειπνήσωμε ἀπόψε στό σπίτι;

— Δέ δά μπορέσω, σύντεκνε, γιατί ὦρα τζ' ὦρα δά φτάξουνε οἱ κυρατζήδες. Μόνο ἀνηθές κάτσε τοῦ λόγου σου καί μιὰ ὄρνιθα βρασμένη ἔχω στό ντρουβᾶ νά δειπνήσωμε.

— Αἴ! στάσου σκιᾶς νά πάρω πρᾶμμα κι' ἐγώ ἀπού τὸ σπίτι, καί νά τῶσε πῶ, πῶς δά φάμε, μαζι νά τὸ κατέχουνε.

— Δέν εἶν' ἀνάγκη, σύντεκνε, νά φέρης πρᾶμμα. Μόνο ἀνή δά πᾶς νά μοῦ χαιρετίξης τῆ συντέκνισσα καί τὸ φιλιότσο. ²⁾

Τὴν ὦρα ποῦ ἔλειπε τὸ Νικολιό στό σπίτι τοῦ ἔφτασαν καί οἱ ἀγωγιάτες. Ὁ Σταυρούλης κι' ὁ Μεθυμός βοηθήσανε νά ξεφορτώσουνε τὰ τσουβάλια καί τὰ κούμπισαν πάνω στοὺς καναπέδες ποῦ τοὺς ἔδειξε ὁ Σταυρούλης, κι' ἔπειτα μαζι ἔφτειαξαν τὰ μούλάρια στό στάβλο.

— Νά βάλης τῶν ἀνθρώπων, Σταυρούλη, ὅτι ἔχεις μαγικεμένο καί νά τῶσε δώσης καί κρασί, εἶπε ὁ Μεθυμός.

— Στὸ ὄρισμούς σου, καπετάν Κωνσταντῆ, εἶπε ὁ Στραυρούλης. Κι' ἔχω ἕνα κρασί ἀπού νάμα κάνει γιά τὴν ἐκκλησιά!

— Ὅϊδα καί τουλόγου σου! εἶπαν γελώντας καί οἱ ἀγωγιάτες.

1) ἀγωγιάτες

2) Τὸ βαφτιστικό.

Ο Ἀριστείδης

—'Αλήθεια τὸ λέει εἶπε ὁ Μεθυμός. 'Απὸ κεινοῦ πίνει ὁ Σταυροῦλης καὶ ὅλο μετάνοιες κάνει, γιατί δέ μπορεῖ νὰ σταθῆ στὰ πόδια του.

— Ντὰ εἶδες με ποτέ μεθυμένο; ρώτησε χαμογελώντας ὁ Σταυροῦλης.

— Εἶπα 'γὼ τέτοιο πρᾶμμα Σταυροῦλη;

— 'Επαραξήγησα, εἶπε ὁ Σταυροῦλης καὶ στὸ μεταξὺ πηγαινοερχότανε νὰ ἐτοιμάσῃ τὸ τραπέζι στοὺς ἀγωγιάτες.

Σὲ λίγο ξανάφταξε καὶ τὸ Νικολιὸ κρατώντας σκεπασμένα πιάτα καὶ στὴ μασχάλη του ἕνα 'φτά. ζυμο ψωμί.

— Δέ σοῦπα νὰ μὴ φέρῃς ποᾶμμα: εἶπε ὁ Μεθυμός.

— Δέ σωπᾶς, ντὰ λντᾶφερα; Μακαρούνια εἶχε καμωμένα ἢ συντέκνισσα . . . καὶ ἦφερα καὶ δυὸ αὐγά . . . Καὶ κάθισε δίπλα του στὴν ἐξώπορτα.

— "Αν ἦσαξες το' ἀνθρώπους Σταυροῦλη, ἔλα νὰ πάρῃς ὅ,τι βαστᾶ ὁ σύντεκνος καὶ φέρε μας καὶ δυὸ ρακές.

— "Ἡσαξα τοσι 'γὼ καὶ το' ἀνθρώπους καὶ τὰ ὠζᾶ. Μὰ ἴντα κάθεστε δὰ ὄξω, ἀποῦν' ἀπόι; ¹⁾ καὶ δὲ μπαίνετε μέσα εἶπε καθὼς τοὺς σέρβριε τὴ ρακὴ.

— "Ετσα δὰ τὸ κάμωμε! μέσα δὰ μποῦμε, γιατί ἤρχιξα καὶ ἐργῶ ²⁾ κι' εἶμαι καὶ 'δρωμένος ἀποῦ τὴ στράτα. Μόνο πιάσε δὰ, Σταυροῦλη, νὰ μᾶσε σάσης κι' ἐμᾶς κιαμμιὰ γωνιὰ νὰ ταιμπήσωμε πρᾶμμα καὶ νὰ κοπιάζῃς καὶ τουλόγου σου, νὰ μᾶσε κάμης συντροφιά.

— Αἱ! νὰ φέρω κι' ἐγὼ τὸ φαῖ μου σκιᾶς, νὰ φᾶμε ὅλοι μαζί!

1) Δροσιά, ὑγρασία.

2) Κρυώνω.

Σὲ λίγο καὶ οἱ τρεῖς καθότανε στὸ τραπέζι. Ὁ Σταυρούλης τιμητικὰ ἀναψε καὶ μιά λάμπα τοῦ τοίχου, νὰ βλέπουνε καλύτερα· καὶ πήγε καὶ γέμισε τὴ κανάτα ἀπὸ τὸ δικό του βαρέλι.

Οἱ ἀγωγιάτες στὸ μεταξύ εἶχαν τελείωσει τὸ φαγητό τους καὶ δήλωσαν πὼς θὰ πήγαιναν στὸ Καζίνο νὰ πιοῦνε καφὲ «καὶ νὰ κάμουνε καὶ δυὸ ζάλα»¹⁾

—Μωρὲ λίγα ζάλα ἔχετε καμωμένα νὰ προπατήτε ὀλημέρα καὶ δὲ πᾶ κάμετε κι' ἄλλα! Νὰ πᾶτε μὰ νᾶρθετε ὀγλήγορα νὰ κοιμηθῆτε, γιατί δὲ ξεκινήσουμε πολλὰ ταχινή!

—Κατέχομε τὸ 'μείς, εἶπαν οἱ ἀγωγιάτες καὶ βγήκανε ἔξω.

Τὸ τραπέζι συνεχιζότανε μὲ διάφορα πειράγματα τοῦ Σταυρούλη, ἀπὸ τοὺς ἄλλους δυὸ γιὰ τὸ κρασί του, μὲ ἱστορίες καὶ ἀνέκδοτα. Σὲ λίγο τὸ Νικολιὸ ἔφυγε ἀποχαιρετώντας. Οἱ ἀγωγιάτες εἶχαν γυρίσει ἀπὸ τὸ καφενεῖο καὶ στρώσανε πάνω στοὺς καναπέδες τὶς κουβέρτες τους νὰ κοιμηθοῦνε καθὼς καὶ ὁ Μεθυμὸς, πού ἔπεσε κοντὰ στὰ τσουβάλια. Τὰ φῶτα ἔσβυσαν κι' ὅλο τὸ χάνι ἀνθρωποὶ καὶ ζῶα κοιμήθηκαν....

Θᾶτανε περασμένα μεσάνυχτα, ὅταν τὸ σκοτάδι τῆς νύχτας ἔσκισαν τρομαγμένες φωνές πού τοὺς ἐύπνισαν ὅλους.

«—Α! α! α!... Μὴ ἀδικοθάνατη.... Μὴ μωρὴ σκύλλα.... Νὰ μὲ σκοτώσετε θέλει μωρὲ;... βοήθεια... α! α! α!».

¹⁾ Ἦταν ὁ Σταυρούλης πού στὸν ὕπνο του ἔβλεπε

1) Βήματα.

κακό όνειρο κι' είχε βάσει τις φωνές αναστατώνοντας τó χάνι.

Ό Μεθυμός κι' οί άγωγιάτες ξύπνησαν τρομαγμένοι, άναψαν σπύρτα και είδαν τόν Σταυρούλη πού είχε πέσει στην άκρη ενός καναπέ, νάναι σηκωμένος κι' αυτός από τής δικές του φωνές και νά κάνη τó Σταυρό του.

— Ίντάπαθες Σταυρούλη; τόν ρώτησαν όλοι μαζί.

— Ό καταραμένος ό Πατερημός δέ μ' άφίνει μούδε μέρα, μούδε νόχτα ήσυχο, είπε. Πέστετε νά κοιμηθήτε και δέν είναι πρᾶμμα.

— Πλειά λίγο νά τó πίνης. τούπαν γελώντας οί άγωγιάτες και ήσύχασαν πάλι όλοι.

Ό Σταυρούλης όμως είχε χάσει τόν ύπνο του. Έβλεπε όνειρο πώς είχε άνεβεί σ' ένα ψηλό μέρος, και κάτω άνοιγότανε ένας θεόρατος γκρεμός και καθώς κύταζε προς τó βάθος, βλέπει τόν Πατερημό νά τού πετά ένα σκονί πι' ύ ιυλίχτηκε στο λαιμό του κι' ύστερα τόν τραβούσε μ' όλη του τή δύναμη νά τόν σύρη στο γκρεμό και τή Χαριτωμένη νά τόν σπρώχνει από πίσω για νά πέση. Καθώς άγωνιζότανε λοιπόν νά κρατηθή έβαλε τις φωνές πού είπαμε παραπάνω και ξύπνησε τρομαγμένος.

Για πολλή ώρα γύριζε από τή μιá μεριά ως τήν άλλη στα ρούχα, μά δέ μπορούσε νά κοιμηθή και σκεπτότανε πώς τόνειρο είχε τó νόημά του.

«Νά πάω θέλω τή ταχινή, νά δώ εκείά πού σκάφτει ό Πατερημός κι' απόϊ, λέω, νά βρώ ένα άνθρωπο νά τού τόνε δώσω νά τόνε βοηθά στο σκάψιμο, γιατί έγώ μούδε τά κότσα μου βαστούνε, μούδε μπορώ ν' αφήσω τó χάνι. Έτσι δά γενεί. Μά δέν είμαι τση γνώμης έγώ, πώς είν' ό τόπος άπου ήπρεπε νά γυρέψη Κ' απόϊ έγώ λέω νά μπιστευτομε τó πρᾶμμα σέ κ' άνένα ίερομένο πρόσωπο. . . νά κάμωμε και μιá λειτρουγιά. Κι' ή χάρη τζη δά μάσε δείξη τή

στράτα πού δά κλουθήξωμε. Τή ταχινή δά φωνιάξω
τοῦ Πατερημοῦ. . . »

Τήν ἄλλη μέρα εἶχαν φύγει οἱ μουσαφिरαῖοι τοῦ
Σταυρούλη κι' αὐτὸς καναγινότανε στή ταχιοποίηση
τοῦ χανιοῦ, ὅταν εἶδε τὸν Πατερημὸ νά κρατᾶ τὸ
σταμνὶ καὶ νά πηγαίνει στή βρύση. Ὁ Σταυρούλης
ἀφῆκε τότε τὴ δουλειά πού ἔκανε καὶ στάθηκε στή
πόρτα καὶ τοῦ φώναξε:

— Ἀνὴ δὲ βιάζεσαι Μανωλάκη, πέρασε μιὰ κοπα-
νιά ἀπὸ σὲ θέλω, κι' ἀπὸί πᾶς πάλι στή δουλειά
σου.

Ὁ Πατερημὸς μὲ κατεβασμένα τὰ μοῦτρα ἐπῆγε
κοντὰ τοῦ.

— Ἰντα μὲ θές πάλι; τὸν ρώτησε.

— Ἐμπα μέσα νά κανονίσωμε τσι δουλειές μας,
τοῦπε ὁ Σταυρούλης.

Ὁ Πατερημὸς μῆκε στὸ χάνι ἀφίνοντας τ' ἀ-
δειανὸ σταμνὶ του, κάπου καὶ περίμενε τί θὰ τοῦ πῆ
ὁ Σταυρούλης.

— Ἀκουσε νά σοῦ πῶ, Μανωλάκη, ἄρχισε. Καλὰ
κατέχεις πούρι, πὼς ἄθρωπο δὲν ἔχω στὸ χάνι νά
τὸν ἀφίνω νάρχωμε νά σὲ βοηθήξω ἐκειὰ πού σκάφ-
τεις. Ἄς ἀφίσωμε δά, πὼς τὰ πόδια μου δὲ μὲ βα-
στοῦνε γιὰ τέθιοια δουλειά. Τὸ λοιπὸς ἤθελα νά σοῦ
πῶ, γιὰ νά μὴ θαρεῖς πὼς ξεφεύγω, ἀνὴ θές νά σοῦ
πέσω τὸ Γιωργιὸ τοῦ Φαητοῦ, στὸ ποδάρι μου, νά σὲ
βοηθᾷ, κι' ἐγὼ δά τὸ πλερώνω. Ἐτουλόγου σου δὲ
δά τοῦ πῆς τὴν ἀφορμὴ πού σκάφτεις καὶ πέτου ἓνα
ψῶμμα ὅ,τι θές; νά! πὼς θές νά βρῆς καλὸ δωματο-
χωμα. — Κι' ἐτσά δά πομένειτὸ μυστικὸ ἐδικὸ μας. Τὴν
εἰκόνα ἀνὲ βρεθεῖ δά τῆ δῆς μόνου τουλόγου σου
ἀπὸ δά σκάφτης κάτω, ὁ ἄλλος δὲ δά πάρη χαμ-
πάρι.

Ὁ Πατερημὸς στή πρόταση αὐτὴ τοῦ Σταυρούλη
ἐσκέφτηκε λίγο, κι' ὕστερα τοῦπε!

Ἡ χάρη τῆς σοῦπε, πὼς θέλει τὴ δικὴ σου τὴ βοή-

θεια! "Οί του Γιωργιού του Φαητού. Μα σκέφτομαι πάλι πώς δέν είναι για τὰ χέρια σου ἡ δουλειά καὶ πώς βοηθᾷς πάλι μὲ τὸ νὰ πλερώνης τὸ Γιωργιό. Για κειονὰ νὰ τοῦ δώσης ἕνα σκοινὶ κι' ἕνα κοφίνι καὶ νὰ μ' ἀνημένη ἀργὰ πού δά σκολάσω ἐπαδὰ καὶ γὼ δά περάσω νὰ τόνε πάρω.

Ὁ Σταυρούλης, εὐχαριστήθηκε πού δέχτηκε τὴ λύση αὐτὴ καὶ τοῦπε.

— "Ἀσκημα σοῦ μίλησα μιὰ ὀλιὰ, ὀφάργας κι' εἶδα το κι' ἐγώ, μὰ ἤμωνα σσοὶ κακὲς μου ὄρες. . . μόνο συμπάθησέ μου κι' ἔλα νὰ πιοῦμε ἕνα κρασί καὶ θέλω το κι' ἐγώ.

— Αἶ! ἀθρώποι εἶμαστε, μὰ πολλὰ μοῦχεις καμωμένα ἐτουτονα τὸ σεφέρι, Σταυρούλη, μὰ γὼ δὲ δένω πάθος για κιανένα, εἶπε ὁ Πατερημὸς καὶ ἀφοῦ ἄδειασε τὸ ποτήρι του, ἐπῆρε ἀπὸ χάμω τὸ σταμνὶ καὶ φεύγοντας τοῦ παράγγειλε:

— Ἐδά, ὅπως τᾶπαμε! τὸ Γιωργιὸ νὰ μ' ἀνημένη ἀργὰ ἐπαδὰ, μὲ τὸ σκοινὶ καὶ τὸ κοφίνι.

— Μεῖνε ἡσυχος, τοῦπε ὁ Σταυρούλης, καὶ ξανάρχισε πάλι τὴ δουλειά του.

Τὸ βράδυ κιόλας ὁ Πατερημὸς σᾶν σκόλασε ἀπὸ τὴ δουλειά του πέρασε ἀπὸ τὸ χάνι καὶ πήρε τὸ Γιωργιὸ τοῦ Φαητοῦ, καὶ πήγανε στὸν τόπο τῆς ἀνασκαφῆς. Τοῦδειξε τί δουλειὰ ἤθελε νὰ τοῦ κάνη κι' ἄρχισε αὐτὸς νὰ σκάβη καὶ νὰ τοῦ γεμίζη τὸ κοφίνι χῶματα ἀπὸ τὸ βάθος τοῦ πηγαδιοῦ, καὶ τὸ Γιωργιὸ νὰ ἀνασέρνη καὶ ὕστερα πάλι νὰ τοῦ τὸ κατεβάζη. Ὅταν ὕστερα ἀπὸ λίγο στάθηκαν για νὰ ξεκουραστοῦν, τὸ Γιωργιὸ τὸν ρώτησε.

— Τίνοσ εἶναι τὸ πηγᾶδι, Μανωλάκη;

— Ἴντα σὲ γνοιάζει σένα; δὲ μοῦ λές; Ἐκειὰ πού δὲ σὲ σπέρνουνε νὰ μὴ φυτρώνης. Τὴ δουλειά σου νὰ κάνης νὰ πλερώνεσαι! ἄλλο πρᾶμμα νὰ μὴ σὲ γνοιάζη!

— Ἐ! κουβεδιάζομε δά! εὐλοημένε!

— 'Ο Σταυρούλης δέ σέ πλερώνει ; τοῦ Σταυρούλη εἶναι !

— Ντά μένα μοῦπε ὁ Σταυρούλης, πῶς εἶναι λέει δικό σου!

— 'Ετσά σοῦπε; ὀλομέθυστος δά νάτονε καί δέν ἐκάτεχε ἴντα τοῦ γίνουτονε.

'Εσουνέχισαν πάλι τῆ δουλειά τους κι' ὅταν βραδύασε τόσο, πού νά μὴ βλέπουν πιά, ὁ Μανώλης ἐσκόλασε τὸ Γιωργιό.

— "Αντε νά πγαίνεις ἐδά, γιατί δέ φέγγει μπλιό κι' αὐραγὰ τὴν ἴδια ὥρα νά μ' ἀνημένης πάλι ἐπάε. Τά πράγματα νά τάφινῃς στὸ χάνι καί κράθιε καί τὸ σκαπέτι μου.

Τὸ Γιωργιό ἔφυγε, καί τὴν ὥρα πού ξεκινουσε ὁ Πατερημός νά κατηφορίση κι' αὐτός, εἶδε νά σταματᾶ κάποιος κοντά στὸ πηγάδι. "Ἦτονε τὸ Νικολιό ὁ γραμματικός τοῦ Δημαρχείου, πού γύριζε ἀπὸ τὸ χωράφι του, πούτονε ἐκεῖ κοντά, πίσω ἀπὸ τὸ στρατῶνα.

— Ποιὸς σκάφτει ἐπάε; ρώτησε τὸν Πατερημό.

— 'Εγὼ σκάφτω Νικολιό! εἶπε πλησιάζοντας τον.

— Κι' ἀπὸ ποῦ πήρες τὴν ἄδεια; Κατέχεις το πῶς τουτανὲ τὰ κτίρια κι' ὄλος ὁ τόπος τως εἶναι δημοσία, καί δέν ἔχει κισεῖς τὸ δικαίωμα νά τ' ἀγγίξη, γιατί ἀλλοιῶς πάει φυλακή;

— Δὲ τὸ κάτεχα τοῦπε φοβισμένος ὁ Πατερημός.

— Νά πιάσης τὴ ταχινὴ νά ρίξης τὸ χῶμα μέσα νά σκεπάσης τὸ πηγάιδι ἀποῦχεις βγαρμένο, νά μὴ σὲ βάλουνε στὴ φυλακὴ ἀποῦσαι φτωχὸς ἄνθρωπος! "Ἦκουσες ἴντα σοῦπα; τοῦ ἐπανάλαβε ἔντονα τὸ Νικολιό.

— "Ἦκουσα το Νικολιό, εἶπε μὲ τὴ μεγαλύτερη ἀπελπισία ὁ Πατερημός, καί τὸν εἶδε πού κατηφόριζε βιαστικὸς πρὸς τὰ κάτω.

Τὸ Νικολιό γραμματικὸς τοῦ Δημαρχείου, ὅπως ἦτονε, ἐκπροσωποῦσε βέβαια μιὰ ἀρχὴ καί εἶχε τὸ δικαίωμα νά πῆ, ὅτι εἶπε στὸ Πατερημό.

Ἐκείνη ἄκουοντας τὰ λόγια του αὐτὰ τάχασε κυριολεκτικά. Ἐκάθισε πάνω στο σωρὸ τὰ χώματα καὶ τὸν κατάλαβε μαύρη μελαγχολία «Ἄλλο ἐμπόδιο! σκεπτότανε, Μεγάλη μου Παναγία καὶ βάλε τὸ χέρι σου!» Ἀποφάσισε νὰ πῆ τὴ νέα του περιπέτεια στὸ Σταυρούλη μὰ πόλι σκέφτηκε πὼς αὐτὸς κατὰ βάθος δὲ συμφωνοῦσε μὲ τὸν τρόπο ποὺ διάλεξε καὶ μπορεῖ νὰ εὐχαριστηθῆ κιόλας ἔτσι ποῦρθαν τὰ πράγματα. Ἀποφάσισε λοιπὸν νὰ ζητήσῃ πρῶτα τὴ νομικὴ γνώμη τοῦ Ἀριστειδάκη ποὺ ἀνεκατεβότανε μὲ δικηγόρους καὶ θὰ ἤξερε αὐτὸς.

Ἐξεκίνησε τότε γιὰ τὸ χάνι τοῦ Ἀριστειδάκη, ὅπου τὸν βρῆκε νὰ δειπνᾷ μὲ τὴ γυναῖκα του.

—Ἰντα τρέχει Μανωλάκη, κι' ἐγυαίρες; Ἐξέχασες πρᾶμμα;

—Πρᾶμμα δὲν ἐξέχασα καὶ νὰ μοῦ συμπαθῆς ἀπὸ τὸ σᾶσε κόβγω ἀπάνω στὸ φαί, μὰ ἤθελα νὰ σὲ ρωτήξω ἀπὸ κατέχης πλιά πολλὰ παρά μένα, ἓνα πρᾶμμα!

—Μετὰ χαρᾶς Μανωλάκη! σίμωσε νὰ πάρης κι' ἓνα μεζὲ καὶ φέρε του κι' ἓνα ποτήρι.

—Δὲ θέλω πρᾶμμα καὶ μὴ σηκώνεσαι κερ—Ἀριστειδάκαινα, μόνο θέλω νὰ σὲ ρωτήξω. Ἄς ποῦμε πὼς πάω καὶ χτιζῶ ἓνα τράφο ¹⁾ προσωρινὰ σ' ἓνα ξένο χωράφι, ἀπὸ μοῦ χρειάζεται γιὰ λίγο καιρὸ κι' ἀπὸί δὰ τόνε γκρεμίσω πάλι, πρέπει νὰ πάρω τὴν ἄδεια κεινουγιὰ ἀποῦχη τὸ χωράφι;

—Κιαμέ; τοῦπε ζωηρὰ ὁ Ἀριστειδάκης. Μόνο ἀνὴ θέλει δὰ τόνε χτίσης καὶ δὰ τοῦ κάμης καὶ χαρτί πὼς δὰ τόνε γκρεμίσῃ καὶ δὰ κουβαλήσῃ τὴ πέτρα ὀπίσω ἀμοναχὸς σου.

—Κι' ἄ δὲ πάρω ἄδεια καὶ τὸ κάμω ἀμοναχὸς μου;

—Ἐ! τοτεσὰ κάνεις καταπάτηση σὲ ξένα οἰκόπεδα καὶ δὰ νάχης δικαστήρια ἀπὸ δὲ δὰ ξεμπερδῆ-

1) φράχτη

ψης για χρόνους και δὲ δὰ φτάξη και τὸ σπίτι σου
νὰ πουλήσης νὰ πλερώνης τοὶ δικηγόρους.

—“Εἰ καλά! Κι’ ἄνε χτίσω τὸ τοῖχο πρῶτα κι’ ὕ-
στερα νὰ πάω νὰ τοῦ ζητήξω τὴν ἄδεια;

—Αὐὸς δὰ σοῦ πῆ ἄνε θέλη νὰ τοῦ κάνης τὸ
χαρτί, γῆ ἄ δὲ θέλη, νὰ τότε γκρεμίσης ντελόγο.
Μὰ γιάντα ῥωτᾶς;

—“Ἦθελα νὰ μάθω, γιατί μπορεῖ νὰ μοῦ χρειαστῆ
ἡ γνώμη σου. Νὰ πάω θέλω γιατί ἤργησα και δὰ μ’
ἀνημένη ἡ Καλιὼ νὰ δειπνήσωμε μόνο καληνύχτα
σας.

— Καλὴ νύχτα Μανωλάκη· και δὲ μοῦρες πῶς πάει
τὸ πηγάτι;

—“Ἡ Παναγία νὰ βάλῃ τὸ χέρι τῆς μὰ δὲ γατέχω
ἄνε ξετελέψη, εἶπε ὁ Πατερημὸς κι’ ἔφυγε βιαστικός
νὰ μὴ τοῦ ζητήσουν ἄλλες ἐξηγήσεις.

Γυρίζοντας στὸ σπίτι του ὁ Πατερημὸς βρῆκε ἀνή-
συχη τὴ γυναῖκα του, γιατί εἶχε ἀπόψε ἀργήση
νὰ γυρίση ἀπὸ τῆ δουλειά του και τὸν ῥώτησε μήπως
τοῦ τυχε τίποτα.

—“Ὅλα μωρὲ γυναῖκα μοῦρχονται στραβὰ—Κια-
μιὰ δουλειά μου, δὲ πάη ντρέτα!

—Μπᾶς κι’ ἔτσακώθηκες και μὲ τὸν Ἄριστειδά-
κη; ῥώτησε ἀνήσυχη ἡ Καλιὼ.

—Ἰντᾶθελα νάχω νὰ τσακωστῶ μὲ τὸν ἄνθρωπο;
“Ἄλλες σκουτοῦρες μ’ ἔχουνε βρεμένο, μόνο κάτσε
νὰ φᾶς γιατί δὲν ἔχω ὄρεξη Ἡ γυναῖκα του δὲ συ-
νείθιζε ποτὲ νὰ τοῦ ζητᾶ λεπτομέρειες για τίς δου-
λειές του—ἦτανε μιὰ ἀγαθὴ γυναῖκα γεμάτη ἐμπι-

στούνη και άφοσίωση στον άντρα της και με πόνο τον έβλεπε τώρα τον τελευταίο καιρό, να γυρίζει άμίλητος από τη δουλειά του και νάχη χαμένο το κέφι του, αυτός που ξμπαινε κι' έβγαινε στο σπίτι εύχαριστημένος ψάλλοντας πρωί και βράδυ. Τώρα είχε καιρό να τον άκούση. "Έπειτα αυτόν, που κοιμότανε πάντα ήσυχος στον ύπνο του, τώρα τον άκουγε και ξυπνοθεσε και παραμιλούσε... Κάτι σοβαρό τρέχει, ακεφτότανε ή Καλλιώ, μα εύρισκε πως δεν είχε το δικαίωμα να τον ρώτηση. Πάντα περίμενε πως θαρχότανε ή ώρα που θα της τάλεγε όλα ο ίδιος.

—Μπρέ σίμωςε να πάρης μιά πηρουιά βρόχια άπου τάμάζεψα ένα—ένα άμοναχή μου, να μη θέσης νηστικός!

Ο Πατερημός πλησίασε στο τραπέζι πήρε ένα—δυό πηρουιές χόρτα άμίλητος κι' ύστερα σηκώθηκε.

—Νά πᾶ θέσω θέλω, ίσως με πάρη ο ύπνος κι' άλαφρώση ή κεφαλή μου, άπου πάη να σπάση...

Δε μπόρεσε όμως. να κλείση μάτι. Η γυναίκα του τον άκουε δίπλα της όλη την ώρα να παραμιλή, νάναστενάξη και να γυρίζη ποτε από τη μιά πλευρά και ποτε από την άλλη...

—Μά Ιντάχης; τον ρώτησε κάποτε γεμάτη από συμπόνια ή Χατζή Καλιώ... Κατάταξε μιά όλια και να ρωστήσης θές...

—Δε μπορώ να κοιμηθώ Καλλιώ! μόνο δά σκωθώ να νιυθώ να βγώ έξω να προπατήξω μιά όλια να μου χτυπήση άερας, ίσως να ξεπονέση ή κεφαλή μου άπου πάη να σπάση... "Ιντα ώρα νᾶναι κοντό;

—Να ξημερώνη θέλει μπλειό! Οι πετεινοί κρίζουνε έδᾶ και δυό ώρες. Άνή θές πᾶμμα να σκωθώ κι' έγώ...

—Να κάτσης εκείά που σε κάτσανε και ξάνοιξε να κοιμηθής σκιας τουλόγου σου, να μη ρωστήσωμε κι' οί δυό...

Ἐσηκώθηκε ὕστερα κι' ἄρχισε νὰ ντύνεται καὶ τὸν ἄκουε κανεὶς νὰ ἀναστενάζῃ καὶ νὰ σιγοψιθυρίζῃ: ὦφου ἰντάπαθα! Ἡ γυναῖκα του ἀποκοιμήθηκε πάλι. Καὶ σὲ λίγο ἀνοίγοντας σιγὰ τὴ πόρτα βγήκε ἔξω κυττάζοντας τὰστέρια γιὰ νὰ δῆ τί ὥρα ἦταν.

—Χαράζει! εἶπε καὶ ξεκίνησε χωρὶς νὰ ξέρη ποῦ θὰ πῆγαινε. Χωρὶς νὰ τὸ θέλῃ ὅμως τράβηξε κατὰ τὸν Ἅγιο—Σύλλα ὅπου ἔκαμε τὴν καθημερινή του ὑπηρεσία... ἀλλὰ ἦτανε τόσο σκοτισμένος ποῦ δὲν θυμῆθηκε μήτε τὴ προσευχή του νὰ κάνῃ σήμερα...

Ὅταν τελείωσε καὶ κάθησε ἔξω στὸ πεζούλι ἐρρόδιζε πιά ἡ ἀνατολή καὶ μὲ τὴ πρωϊνὴ δροσιά ἄρχισαν καὶ οἱ σκέψεις του νὰ καθαρίζουν: «Δὲ μπορῶ νὰ καταλάβω πὼς δὰ ξεμπλέξω ἀπὸ τουτοῦνὰ τὸ μαντέ! Ὁ «Κιχιλᾶς» εἶναι λέει τοῦ δημόσιου! Καὶ ποιὸς εἶναι τὸ δημόσιο; Ἄμε γύρευε το! Τὸ Νικολιὸ ὁ γραμματικὸς δὲν εἶναι! Ποιὸς νᾶναι κοντό; Ὁ Δήμαρχος ἄτζεμπα ἡ γῆ ὁ Εἰρνοδικῆς γῆ ὁ Δεσπότης; Ποιὸς κατέχει; Ἐξέχασα νὰ ρωτήξω τὸν Ἀριστειδάκη! Μὰ νὰ μάθω θέλω ἄγώ, κι' ἀπόι δὰ πᾶω νὰ τοῦ πῶ: «Ἄκουσε ἀφεντικό, δὲ τὸ κάτεχα πὼς ἦτονε ἐδικὸς σου ὁ «Κιχιλᾶς» κι' ἐπῆγα κι' ἤσκαψα ἓνα λάκκο ἀποῦ μοῦ χρειάζεται γιὰ κάμποσο καιρὸ κι' ἄμα κάμω τὴ δουλειά μου δὰ τόνε σκεπάσω πάλι. Ἄνῆθές χαρθιά, μαρτύρους, νὰ σοῦ φέρω ὅ,τι θές!» Ἄμα τοῦ τὰ πῶ ἐτσά, γιάντα τάξε δὲ θὰ μ' ἀφήσῃ; Μόνον τὸ δύσκολο ἔναι ποῦ δὰ τονε βρῶ τὸ δημόσιο!—Καὶ σὰ νὰ τοῦρθε ἐμπνευση—Νὰ κουνηθῆ κι' ὁ Σταυρούλης νὰ τόνε γυρεύῃ! Δὲ μοῦπε πὼς θέλει νὰ τοῦ γυρεύω συμβουλή γιὰ τὴ δουλειά μας; Ἄς μοῦ πεῖ δὰ ὄχι! Νὰ πάῃ, νὰ πᾶ τόνε βρῆ, νὰ μοῦ φέρει τὴν ἄδεια ἀλλοιῶς δὲ παίζω σκαπεθιά! Ἐτσά δὰ γενῆ! τοῦ Σταυρούλη δὰ τὰ ξεφορτώσω στέ!»

Κι' εὐχαριστημένος γιὰ τὸ συλλογισμό του, ξαναμ-

1) μήπως

πῆκε στήν ἐκκλησιά ἔκαμε τὸ σταυρό του καὶ ξεκίνησε πάλι γιὰ τὸ σπίτι του.

Εἶχε ξημερώσει πιά κι' ἡ γυναῖκα του εἶχε σηκωθῆ καὶ σκούπιζε τὴν αὐλή.

—“Ε! πῶς πᾶς, τὸν ρώτησε, ἐπέρασε σου:

—Πλειὰ καλὰ μοῦ φαίνεται πῶς πάω, μόνο πιάσε μιά ὀλιά ψωμί νὰ φᾶμε γιατί ναι ὥρα νὰ πγαίνω στὴ δουλειά μου!

—Δόξα σοι ὁ Θεός! εἶπε ἡ Καλλιῶ κι' ἔβγαλε στὸ τραπέζι τὸ συνηθισμένο πρωινό τους—λίγες ἑληές, κι' ἕνα πανοκαύκαλο κρίθινη κουλούρα παξιμαδιασμένη, ἀφοῦ πρώτα τὴν ἔβρεξε μὲ νερό.

Σὲ λίγο ὁ Πατερημὸς ἔφτανε στὸ χάνι τοῦ Σταυρούλη, ὅπου τὸν βρῆκε νὰ κάνη τὴν πρωινή του χωρίστρα, ποὺ τὴν ἐφρόντιζε ἐξαιρετικά. Τὰ μαλλιά του τᾶφηνε μακρὰ, τὰ σαπούνιζε, τὰ χτένιζε καὶ τᾶλοιφε μὲ λάδι καὶ στραφταλίζανε δι-
αρκῶς.

—Κι' ἴντα σκώθηκες ἐτσά ταχινή—ταχινή Μα-
νωλάκη;

—Ντά ἐκοιμήθηκα ὅλη νύχτα; Δὲ τὸ κατέχεις πῶς ἤμπλεξε ἡ δουλειά μας;

—Ἰντα, μπᾶς καὶ γκρεμίστηκε τὸ πηγάϊδι;

—Πρᾶμμα δὲν ἔχει τὸ πηγάϊδι. Μὰ δὲ μᾶς ἀφή-
νουνε μπλειὸ νὰ σκάφτωμε . . .

—Ποῖος δὲ σᾶς ἀφῆνει;

—Ὁ Δημόσιος!

—Ποῖος δημόσιος;

Ὁ Πατερημὸς τότε τοῦ διηγήθηκε ὅσα γενή-
κανε χθὲς τὸ βράδυ, τὴ συνομιλία του μὲ τὸ Νι-

κολιό τὸ γραμματικό, τὴ κουβέντα του μὲ τὸν Ἄριστειδάκη καὶ τὴ γνώμη ποῦχει κι' αὐτός. Τοῦπε γιὰ τὰ χαρτιά. γιὰ τὴν ἄδεια, γιὰ τὰ δικαστήρια πού κινδυνεύουνε νὰ πᾶνε καὶ γιὰ τὴν ἀγρύπνια καὶ τὸν κεφαλόπονό του ὅλη τὴ νύχτα ἀπόψε κι' ἐτελείωσε!

—Κι' ἦρθα νὰ σοῦ πῶ, ἐτουλόγου σου τάξε ἀπὸ πράσσεις μὲ πολλῶ λογιῶ ἀνθρώπους νὰ ξανοίξης νὰ βρῆς κειονὰ τὸ Δημόσιο νὰ τοῦ πῆς πὼς ἐμεῖς σὲ πέντε δέκα μέρες δὰ τότε σκεπάσωμε πάλι τὸ λάκο, ἐτσὰ ποῦτονε, μόνο νὰ μᾶσε δώση τὴν ἄδεια νὰ μὴ μπλέξωμε!

—Καὶ ποῦ δὰ τονε γυρεύω γ'ὼ κειονὰ ποῦ λές; Θῶρρεῖς ἴντα κάνεις; ἐτσὰ πᾶνε μωρὲ καὶ σκάφτουνε στὰ ξένα πράγματα μέσα; Ἄχι! μωρὲ Μανώλη σὲ μελεάδες ἀπὸ μὲ βάνεις. Μὰ γιὰ νὰ μὴ μοῦ πῆς πάλι πὼς δὲ σὲ βοηθῶ, δὰ φωνιάξω τοῦ Νικολιοῦ τοῦ Γραμματικοῦ ἀπὸ φάγαμε κι' ὀψάργας μαζί, κι' αὐτός δὰ μᾶσε πῆ ἴντα δὰ γενη. Μὰ δὰ τοῦ ζητήξω τὴν ἄδεια γιὰ ὄνομη σου. Ἐγὼ δὲ θέλω ν' ἀνεκατωθῶ.

—Ἐτσα αἶ! (Ἦταν ἔιοιμος πάλι ὁ Πατερημὸς νὰ τὰ βάλῃ μαζί του μὰ ἐσκέφτηκε πὼς δὲ δὰ φώναζε τοῦ Νικολιοῦ καὶ δὰ τὸν ἄφηνε ἀμοναχὸ νὰ παιδεύεται, γι' αὐτὸ πρόσθεσε!)

—«Γιὰ κειονὰ εἶπες καὶ τοῦ Γιωργιοῦ πὼς εἶναι δικό μου τὸ πηγιάδι; Δὲν εἶναι τίμια πράγματα Σταυρούλη τουτανά! Μὰ σὰ τὰ θές ἐτσὰ, ξάσου! Ἐγὼ δ' ἀνημένω νὰ μοῦ κάμης χαμπάρι, πότε δὰ πάρης τὴν ἄδεια νὰ ξαναπιάσωμε δουλειὰ μὲ τὸ Γιωργιό. Νὰ πγαίνω θέλω, μόνο νὰ μὴ τὸ ξεχάσης. Ἄκους!

Ὁ Σταυρούλης συνέχιζε ἀκόμα τὴ πρωϊνὴ του τουαλέτα χτενίζοντας καὶ τὰ γένεια του καὶ τοῦπε:

—Κόπιαζε στο καλό! κι' ἐδὰ δὰ πέψω 'γὼ ντελόγο νὰ μυνήσω τοῦ Νικολιοῦ!...

—Ἔστειλε κιόλα ἓνα παιδί στοῦ Δημαρχεῖο καὶ τοῦ παράγγειλε πὼς εἶναι ἀνάγκη νάρθη ντελόγο στοῦ χάνι, ἀπὸς τόνε θέλει, καὶ σὲ λίγο ἔφτασε τὸ Νικολιὸ βιαστικὸ γιατί ἔβαλε στοῦ νοῦ πὼς μπορεῖ νάτυχέ πράμμα καὶ γύρισε ὁ σύντεκνος του ἢ μήπως τοῦ μύνησε τίποτε...

—Ἰντα τρέχει Σταυρούλη; τὸν ρώτησε καθὼς μπήκε μέσα.

—Ἦθελα νὰ σὲ ρωτήξω 'τσὰ μιὰ δουλειά! Νὰ μοῦ πῆς Ἰντα πρέπει νὰ γενῆ.

—Μετὰ χαρᾶς σου Σταυρούλη, ὅτι περνᾷ ἀπὸς τῆ χέρα μου.

—Μωρὲ κεινοσὲ ὁ Πατερημός, ἦρθε καὶ με βρῆκε νὰ σοῦ μιλήσω, λέει, γιατί ἀνοίγει ἓνα λάκκο ἐκεῖ πάνω στοῦ «Κιχιλά» κι' ὀψάργας λέει ἀπὸς πέρασες τόνε 'μπόδισες νὰ σκάφτη...

—Δὲ τόνε μπόδισα 'γὼ Σταυρούλη, ἐγὼ τοῦπα μόνο πὼς δὰ βρῆ τὸ μελεᾷ του νὰ σκάφτη χωρὶς ἄδεια ἐκεῖ πέρα. Αὐτὰ 'ναι πράμματα τοῦ δημοσίου...

—Καὶ γνωρίζεις τονε τουλόγου σου κειονὰ τὸ Δημόσιο.

—Ντὰ δὲν εἶν' αὐτὸς ἄθρωπος! Αὐτὸ 'ναι σὰ νὰ ποῦμε, τῆ Κοινότητος τοῦ Δημαρχεῖου, τῆ Κυβέρνησης.

—Ἐ! καὶ πὼς δὰ τὸ κάμη δὰ αὐτὸς με τουτουσὰ νὰ τῶσε ζητήξη τὴν ἄδεια;

—Μὰ Ἰντα τοῦ κατέβηκε θεόψυχα σου, τοῦ κουζουλοῦ νὰ πᾶ 'νοίγη λάκκους στοῦ «Κιχιλά» δὲ μοῦ λές;

—Φτωχὸς ἄνθρωπος εἶναι κι' ἤκοψε ἡ κεφαλή του, πὼς δὰ βρῆ λέει καλὸ δωματοχώμα, νὰ τὸ

πουλή έδὰ πού δὰ κοπανίζουνε τὰ δώματα νὰ πιάση κιανένα παρᾶ. Κι' άνέ μπορεῖς κάνε του πρᾶμμα, νὰ συχωρεθοῦνε τ' άποθαμένα σου! Φτωχός εἶναι!

—Καὶ πού τὸ κατέχει αὐτὸς πὼς δὰ βρῆ δωματοχώμα ἐκείαπάνω;

—“Ε! έτσά τ'όκοψε ἡ κεφαλή του. Μπορεῖ νὰ μὴ βρῆ καὶ πρᾶμμα καὶ δὰ πᾶνε ἄδικα οἱ κόποι του!

—“Ε! πέψε μου τονε στὸ Δημαρχεῖο, νὰ κάμη μιὰ δήλωση κι' ἐγὼ δὰ μιλήσω τοῦ Δημάρχου νὰ τὸν άφίση. Μόνο νὰ τὸ κατέχη πὼς δὰ τότε ξανασκεπάση πάλι τὸ λάκκο ἅμα κάμη τῆ δουλειά του, γιατί περνοῦνε ἀπὸ κειά ὠζᾶ καὶ ἄθρώποι νὰ μὴ σκωτωθῆ κιαις.

—Αὐτὸ 'ναι σωστό! νὰ τοῦ τὸ πῶ θέλω καὶ σὲ μιὰ ὀλιὰ δὰ σοῦ τότε πέσω κιόλα. Μόνο πέρασε δὰ νὰ πιούμε δυὸ ρακάκια ἐδὰ ποῦναι ταχινῆ καὶ σκωτώνουνε τὸ βλάβος!).

“Αμα ἦπιαν τῆ ρακῆ τὸ Νικολιὸ πρόθεσε:

—Κιανέ βρῆ καλὸ δωματοχώμα νὰ τοῦ πῆς νὰ μοῦ φέρη καὶ μένα μιὰ ὀλιὰ στὸ σπίτι,

—Αὐτὸς δὰ τὸ κάμη καὶ χωρὶς νὰ τοῦ τὸ πῶ! εἶπε ὁ Σταυρούλης καὶ τὸν συνώδεψε ὡς τῆ πόρτα...

Τὸ Νικολιὸ πραγματικά μίλησε στὸ Δήμαρχο καὶ δόθηκε στὸν Πατερημὸ μιὰ σιωπηλῆ ἄδεια κι' έτσι ἔληξε κι' αὐτὸ τὸ ζήτημα κι' ἔξακολούθησε τὸ σκάψιμο καὶ δὲ ξεφανερῶθηκε καὶ τὸ μυστικὸ χάρις στὴν ἔξυπνη δικαιολογία πού βρῆ-

1) τὴν ἀσθένεια

κε ὁ Σταυρούλης μὲ τὸ δωματοχώμα. Ἡ ἐργασία βέβαια προχωροῦσε πολὺ ἀργὰ ὅσο κι' ἂν βοηθοῦσε τὸ Γιωργιό, γιατί δὲν ἐδούλευαν παραπάνω ἀπὸ ἓνα—δυὸ ὧρες κάθε μέρα.

Ὁ Πατερημὸς ὅμως εἶχε ξαναβρῆ τὴν ἡσυχία του κι' ὄλα γιὰ τὴν ὄρα ἐπήγαιναν πολὺ καλά.

Λίγο παραπέρα ἀπὸ τὰ δυὸ χάνια καὶ πρὸς τὴ βοιωτικὴ μεριά τοῦ χωριοῦ ἦτανε ἡ πλατεῖα τοῦ χωριοῦ ποὺ λεγότανε «Πλατανάκια» γιατί ἦτανε κατάφυτη ἀπὸ μενάλα πλατάνια προπάντων μὰ καὶ θεόρατες λεῦκες καὶ εὐκάλυπτους. Στὸ ἐπάνω μέρος ἦτανε ἡ ἐκκλησία τῆς ἁγίας Τριάδας περιτριγυρισμένη μὲ ψηλὸ τοῖχο καὶ δίπλα τῆς τὸ Δημαρχεῖο. Στὸ ἀνατολικὸ μέρος ἦτανε τὰ Σεράγια: Μεγάλα κτίρια ποὺ τὰ ἀποτελοῦσαν πρῶτα μιὰ μεγάλη βίλλα ποὺ τὴν περίβαλε ἐκτεταμένος κήπος καὶ χρησίμευε τὰ παλιὰ τὰ χρόνια γιὰ κατοικία τοῦ Πασσᾶ τὸν καιρὸ τῆς Τουρκοκρατίας σήμερὰ νομίζω εἶναι ὄρφανοτροφεῖο—καὶ συνέχεια ἓνα μεγάλο στενόμακρο μέγαρο ποὺ ἦσαν τὰ Δικαστήρια καὶ ἄλλα δημόσια κτίρια καὶ συνέχεια τοῦ οἱ φυλακές. Πιο κάτω ἦτανε τὰ σχολεῖα—τὸ γυμνάσιο καὶ τὰ δημοτικὰ μὲ εὐρύχωρος περιβόλους καὶ ἡ ἐκκλησία τῆς «Κοίμησης τῆς Θεοτόκου—ἡ Μεγάλη Παναγία ὅπως λεγότανε μιὰ εὐρύχωρη ἐκκλησία παλιὰ καὶ τὰ κτίρια τῆς Ἐπισκοπῆς ἀρκετὰ εὐρύχωρα μὲ κῆπο ποὺ ἔμενε ὁ Δεσπότης. Στὰ μεταγενέστερα χρόνια δίπλα ἀπὸ τὴν παλιὰ ἐκκλησία οἰκοδομήθηκε ὁ μεγαλοπρεπέστατος ναός, ποὺ ἀποτελεῖ καὶ τὸ κυριώτερο στόλισμα τοῦ χωριοῦ ποὺ χτιζότανε ἀρκετὰ χρόνια. Τὴ δυτικὴ πλευρὰ τῆς πλατείας ἐκκλίνει μιὰ σειρὰ

Ἡ Χαριτωμένη

καφενεία πού τὸ καλοκαίρι τοποθετοῦσαν τὶς καρέκλες τοὺς κάτω ἀπὸ τὰ πυκνὰ δέντρα πού ὅπως εἶπαμε σκίαζαν ὅλη σχεδὸν τὴν μικρὴ αὐτὴ πλατεία, πού στὴ μέση τῆς περίπου, ὑπῆρχε ἓνα συντριβάνι, ἀπ' ὅπου ἔπαιρνε νερὸ τὸ περισσότερο μέρος τοῦ χωριοῦ.

Οἱ κάτοικοι ὅλοι ἦσαν μικροϊδιοκτῆτες καὶ ἀσχολοῦντο στὶς ἀγροτικὲς τοὺς περιουσίες, μὰ καὶ μικροῦ ἔμποροι καὶ τεχνίτες—ὅλοι ὅμως διακρινότανε γιὰ τὴν ἐξαιρετικὴ ἐξυπνάδα τοὺς καὶ τὴν εὐθυμὴ διάθεση τοὺς. Οἱ περισσότεροι εἶχαν τελειώσει τὸ γυμνάσιο καὶ πολλοὶ τὸ Πανεπιστήμιο στὴ Ἀθήνα—δικηγόροι, γιατροὶ, καθηγητές. Ἡ μόρφωση τοὺς ὅμως αὐτὴ δὲν τοὺς ἐμπόδιζε καθόλου νὰ ἐργάζωνται χειρωνακτικὰ, στὰ κτήματα τοὺς. Καὶ ὅταν τὰ βράδια γύριζαν ἀπὸ τὶς δουλειές τοὺς, πῆγαιναν στὰ καφενεία, ὅπου συγκετρωνότανε κι' ὅλοι οἱ ἄλλοι κι' ἄκουε κανέναν νὰ συζητοῦνται πολλὲς φορές, σοβαρώτατα ἐπιστημονικὰ θέματα ἢ ἐξυπνότατα ἀστεία καὶ ἀνέκδοτα ἀνάμιχτα μὲ πειράγματα χαριτωμένα, τοῦ ἑνὸς πρὸς τὸν ἄλλον καὶ φάρσες ἀμίμητες.

Ἄλλοίμονο στὸν περαστικὸ πού ἔφτανε καὶ μὴ γνωρίζοντας τὴν ἀξία τοὺς, θὰ προσπαθοῦσε νὰ κάμῃ ἐπίδειξη γιὰ γνώσεις ἢ γιὰ ἐξυπνάδα. Ὁταν χαμένος! Θὰ τὸν ἔβγαζαν στὸ κοντάρι, ὅπως ἔλεγαν δηλαδή θὰ τὸν κούρντιζαν, ὡς πού νὰ τὸν γελοιοποιήσουν πρὸς τιμωρίαν, γιὰ τὴ σπουδαιοφάνεια τοῦ.

Φιλόξενοι, βέβαια, ὅσο ἔπαιρνε, καθὼς εἶναι ὅλοι οἱ Κρητικοί, μὰ ἀδύνατο νὰ δεχτοῦν κενὲς ἐπιδείξεις οὔτε μεταξύ τοὺς, οὔτε ἀπὸ τοὺς ξένους. Μεταξύ τοὺς ἰδιαίτερα ἦσαν ἀμείλικτοι, γι' αὐτὸ οἱ περισσότεροι ἦταν κοσμημένοι μὲ καταπληκτικὰ παρατσούκλια ἀνάλογα μὲ τὶς ἀκρότητες πού τοὺς διάκριναν.

Τὸ «βγάρσιμο στὸ κοντάρι» ἦτανε κλασικό.

Μόλις ἔφτανε ὁ νεοφερμένος ἄγνωστος, φρόντιζαν μὲ κάθε τρόπο νὰ τὸν πλησιάσουν, νὰ τὸν ρωτήσουν, σὲ τί μπορούσαν νὰ τοῦ χρησιμέψουν, νὰ τὸν πᾶν στὸ καλύτερο καφενεῖο τοῦ χωριοῦ—τὸ Καζίνο, ὅπως τ'ὄλεγον. νὰ τὸν τρατάρουν. Ὅλοι πρῦθυμοι, ὅλοι φιλομειδεῖς, εὐγενεῖς, τοῦ ἔδιδαν πληροφορίες γιὰ τὸ χωριό, μὲ τέτοιο τρόπο καὶ εἰλικρίνεια πού τὸν ἔκαναν νὰ τοὺς ἐκτιμήσῃ. Γύρω του σιγὰ σιγὰ μαζεύονταν ἄρκετοὶ ὥστε γινότανε ἕνας μεγάλος κύκλος καὶ μὲ κατάλληλες ἐρωτήσεις ἐμάθαιναν ἀπὸ πού ἐρχότανε, τί δουλειὰ ἔκανε — ὕστερα ἄρχιζαν διάφορα θέματα πολιτικά, ἐπιστημονικά, ἐμπορικά ὥσπου νὰ βροῦν: πού «τσακᾶ»—πού ἦταν τὸ φόρτε του—τέλος πάντων καὶ τότε τοῦ ἔδιδαν τὸν λόγο. Ὅλοι τότε τὸν ἄκουαν μὲ θρησκευτικὴ προσοχή, πού τὴν διέκοπταν μονάχα, γιὰ νὰ ὑπερθεματίσουν στὶς ἀπόψεις του.

Ἐννοεῖται ὅτι ὁ νεοφερμένος, βλέποντας νὰ τοῦ δίδουν τόση ἀξία, ἦτανε φυσικὸ πὼς «τ'ὄπαιρνε πάνω του», ἄφηνε νὰ τοῦ φεύγουν ὑπερβολές—αὐτὸ ἦταν πού ζητοῦσαν κι' αὐτοὶ—ὥσπου τὸν ἔβαζαν στὴ θέση του, μὲ δεξιότατο τρόπο ἀνατρέποντας μὲ ἐξυπνότατα ἐπιχειρήματα κάθε ἀποψή του κούφια, πού ἤθελε νὰ τοὺς σερβίρη καὶ ὅταν τοῦ ἔδιδαν τὸ μάθημα, ἀποχωροῦσαν εὐγενέστατα, ὅπως στὴν ἀρχὴ καὶ τοῦ ἄφηναν τὸ συμπέρασμα, πὼς «δὲ σκώνει ἐξυπνάδες ἐτοῦτος ὁ τόπος».

Αὐτὸ ἦταν τὸ «κονταρόβγαρμα» γνωστὸ τὰ χρόνια ἐκεῖνα, σὲ ὅλη τὴ περιφέρεια τοῦ χωριοῦ.

Οἱ γεωργοί, οἱ ἐπιστήμονες καὶ οἱ ἄλλοι κάτοικοι γενικά, εὐφρέστατοι ὅπως ἦταν, δὲν μπορούσες νὰ τοὺς γελάσῃς. Οἱ καφετζήδες πρὸ πάντων πού σέρβιραν τέτοιους πελάτες ἦσαν

μαέστροι σὲ ἐξυπνότατες ἀπαντήσεις καὶ καλό-
καρδες κουσκουριές.

Μὰ ἔξω ἀπ' αὐτοὺς, ἦταν κι' ἄλλοι, ἀπροσδό-
κητοι τύποι, πού πολλοὺς ἀπ' αὐτοὺς, ἔξω ἀπό
ἴσους ἐγνώρισαν οἱ ἀναγνώστες μας, θὰ τοὺς συ-
ναντήσουν στὴν ἐξέλιξη τῆς ἱστορίας μας.

.....

Ενα ἀπόγευμα στὸ καφενεῖο τοῦ Γιάννη τὸ
λεγόμενο «Καζίνο» ἀπ' ἔξω καθότανε μιὰ
παρέα κοντὰ στὸ συντριβάνι ὅταν ἦρθε ὁ Πατε-
ρημὸς νὰ γεμίση τὸ σταμνὶ του, γιὰ τὸ χάνι τοῦ
Ἀριστειδάκη.

—Κατέχεις το, Μανώλη, πὼς τὸ παρακάνετε νὰ
πέρνετε τοςανὰ νερὰ κάθε μέρα ἀπὸ τὴ βρύση ;
Δὲ τὸ κατέχεις πὼς ἔχει λίγο νερὸ ὀφέτος ; εἶπε
κάποιος ἀπὸ τὴ παρέα.

—Αὐτὰ νὰ τὰ λές τ' Ἀριστειδάκη! Αὐτηνοῦ' ναι
τὸ νερό, δὲν εἶναι δικό μου! εἶπε ὁ Πατερημὸς
θυμωμένος γιὰ τὴ παράτῃρηση καὶ βάνοντας τὸ
σταμνὶ στὸν ὄμο ἐφυγε, μονολογώντας.

—Ὅταν ἦ παρέα τον εἶδε ν' ἀπομακρύνεται,
ἕνας ἀπ' αὐτοὺς ρώτησε τοὺς ἄλλους!

—Μὰ ἴντα ὀργὴ τοῦ Θεοῦ, ἤπιασε τὸ Πατερημὸ
καὶ βγανη πηγὰῖδι ἐκεῖα πάνω στὸ «Κιχιλά».
Ἐδικό του εἶναι κοντό ; γῆ κιανένας τὸν ἤβαλε ;
κι' ἀπόι ποιὸς τοῦδωκε τὴν ἄδεια ; ὁ τόπος εἶναι
δημόσιος.

—Ὅπροθές, τὸν εἶδα κι' ἐπῆγε στὸ Δημαρχεῖο
καὶ μπορεῖ νὰ τοῦδωκε ἄδεια ὁ Δήμαρχος, εἶπε
ἕνας ἄλλος.

—Αὐτὸς πάει καὶ σκάφτει, μόνιο τὸ προσαργα-

τεινὸ καὶ μισεύγει 1) μόνο ὅτινα σκοτεινιάσει ;
— Αὐτὸ τρέχει πρᾶμμα μὲ τὸ μαντὲ τουτονά !
καὶ δὲ μοῦ φαίνεται παστρική ἢ δουλειά ! εἶπε
κάποιος ἄλλος.

— "Ἰντα δὰ τρέχη καὶ δὲ σωπᾶς !..

— Ἀνὴ τότε πλερώνη κιανεῖς καὶ τὸ σκάφτει
πάει καλά ! μὰ ἀνὲ τάνοιγει ἀμοναχός του, ποῦ
βρῆκε αὐτὸς τὰ λεφτὰ νὰ πλερώνη τὸ Γιωργιὸ
τοῦ Φαητοῦ, ἀπὸ τὸν ἔχει καὶ τότε βοηθᾶ, ἐδὰ
κι' ὄχτῳ μέρες.

— Καὶ ποῦ τὸ κατέχεις τουλόγου σου πῶς τὸ
πλερώνει ;

— Ἐμένα μοῦ τόπε τὸ ἴδιο τὸ Γιωργιὸ ! καὶ
μοῦπε ἀκόμη ὄντο τότε ρώτηξα, τίνος εἶναι τὸ
πηγάδι, πῶς ὁ Σταυρούλης ἀπὸ τονε πλερώνει
λέει, πῶς, εἶναι τοῦ Πατερημοῦ κι' ὁ Πατερημός
πῶς εἶναι τοῦ Σταυρούλη.

— Ἐδὰ, πρᾶμμα τρέχει ! Μὰ νὰ τὸ μάθωμε
θέλει !

Κεῖνη τὴν ὥρα περνοῦσε ὁ Σταυρούλης, ποῦ
ἔρχότανε μὲ ψώνια ἀπὸ τὴν ἀγορά.

— "Ἰντα ψούνισες Σταυρούλη ; "Ἐλα νὰ σὲ δοῦ-
με μιὰ ὀλιά ; ἀπὸ θελόμε νὰ σὲ ρωτήξωμε κι' ἔνα
πρᾶμμα.

— Ποιὸ νάχετε πάλι βαρμένο στὴ μέση, νὰ τότε
κουσκουσουρεύετε ! εἶπε πλησιάζοντας τους.

— Τὴν ἀφεδιά σου ἔχομε ! τοῦπε κάποιος γε-
λώντας.

— Ντὰ ἰντᾶχω 'γὼ μωρὲ νὰ μοῦ λέτε ; εἶπε
γελώντας ὁ Σταυρούλης, τὴν ὥρα ποῦπαιρνε μιὰ
καρέκλα γιὰ νὰ καθίση κοντά τους.

— Δὲ μοῦ λὲς Σταυρούλη, ἀλήθεια λέει πῶς
ἐγόρασες τὸ «Κιχιλά», κι' ἤβαλες κι' ἀνοίγης
πηγάδι, νὰ κάμης κῆπο στὴ πλατέα του ;

1) Φεύγει.

—Κιαμέ ψώματα; Σέ μιὰ δλιά δά νάρχεστε νά σᾶσε πουλῶ τὰ ζερτζεβατικά σας και δά σᾶς τὰ δίδω και φτηνά! Εἶπε εἰρωνικά ὁ Σταυρούλης.

—“Ἄς τα δα τουτανά και πέ μας. ἐδικό σου ἔναι τὸ πηγᾶίδι;

—Δέ πᾶτε μωρὲ νά μοῦ χαθῆτε;

—Κι’ ἄμέ γώ πλερώνω τὸ Γιωργιό τοῦ Φαητοῦ ἀποῦ τῶχεις βαρμένο και βοηθᾶ τὸ Πατερημό;

—Ἐγὼ τὸ πλερώνω! και γιὰ νά τοὺς καμῆ νά τὰ χάσουν ὀλότελα πρόσθεσε: κι’ ὅτι ἄλλη, βοήθεια μπορῶ νά κάνω τοῦ Πατερημοῦ, γιὰ νά σκάφτη δά τῆνε κάμω! Γιατι ἄνε πετύχη ἢ δουλειά, χαρᾶς τῆ τύχη του κι’ αὐτῆνοῦ και μένα! εἶπε ἀφήνοντας πολλὰ νά φαντασθοῦν...

—Σᾶ νά μοῦ φαίνεται πῶς τὸν ἤβαλες νά πάη νά καταπατήση τὸ τόπο, ἀποῦνε δημόσιος νά τόνε μοιραστήτε, εἶπε μισοαστεῦόμενος κάποιος ἄλλος.

—Μωρὲ αὐτὸς ἔχει κανονικὴ ἄδεια κι’ ἄνε βγῆ τ’ ὄνειρο του... σοῦ λέω γώ!

“Οταν σέ λίγο ἔφυγε ὁ Σταυρούλης, ἄρχισαν ὄλοι νά σχολιάζουν τὰ λόγια του.

—Αὐτὸς δά νειρευτηκε πῶς εἶναι «λογάρι»¹⁾ χωσμένο, σὲ κειονά τὸν τόπο,

—Ποιὸς κατέχει ὄντον ἔφεύγανε οἱ Τοῦρκοι ἄ δὲν ἐχώσανε ἐκειὰ τσοὶ λίρες τως!

—Γῆ μπορεῖ νάνειρευτήκε πῶς δά βρῆ πετροκάρβουνο! εἶπε ἄλλος.

—Κι’ ἀπὸ τουτονά νά μῆ βρῆ, μπορεῖ νά βρῆ νερό! και μέ τῆν ἔλλειψη ἀποῦχει ἀπὸ νερό τὸ χωργιό, δά τὸ πουλῆ και δά βγάλη ὄσους παράδες θέλει.

—Και σωστό ἔναι μωρὲ νάφιση τὸ χωργιό νά τοῦ πάρη ὁ Πατερημὸς κι’ ὁ Σταυρούλης τὸ νερό του; νά τῶσε πλερώνη ὕστερα «χαράτσι»²⁾;

1) Θησαυρός.

2) Φόρο κεφαλικό.

—Μὰ καλὰ ποιὸς τοῦδ' ἔδωκε τὴν ἄδεια ;

—'Ο Δήμαρχος δὰ τοῦ τὴν ἔχει δοσμένη. Ποιὸς ἄλλος ;

—Καὶ καλὰ, ἔχει ὁ Δήμαρχος τὸ δικαίωμα νὰ δίδῃ τέθειες ἄδειες, δίχως νὰ ρωτᾷ τὸ χωργιό ;

—Νὰ ! ὁ Γραμματικὸς περνᾷ ἐδὰ ! δὲ τοῦ φωνιάζομε ;

—'Ε ! Νικολιό ! δὲ περνᾷς μιὰ κοπανιὰ, ἀποῦ θέλομε νὰ σοῦ ποῦμε ;

—Πολλὰ τὰ ἔτη σας ! εἶπε πλησιάζοντας τοὺς τὸ Νικολιό : "Ἰντα τρέχει ;

—'Εθέλαμε νὰ σὲ ρωτήξωμε : 'Ο Δήμαρχος μαθὲς ἤδωκε τὴν ἄδεια στὸν Πατερημό, νὰ νοίξῃ πηγὰ ἰδί στο «Κιχιλά» ;

—'Ἦρθ' ὁ κακομοίρης καὶ τότε παρεκάλεσε νὰ τὸν ἀφήσῃ νὰ σκάψῃ γιὰ νὰ βρῆ λέει καλὸ δωματόχωμα ἀποῦ φαντάζεται πὼς εἶναι κειὰ ἀπὸ κάτω καὶ τὸν ἤφηκε κι' ὁ Δήμαρχος, μὲ τὴ συμφωνία ἅμα τελειώσῃ νὰ τὸ ξανασκεπάσῃ πάλι... κι' ἐκεῖνος σκάφτει δὰ τόσες μέρες καὶ δὲ βρίσκει πρᾶμμα καὶ δὰ χάσῃ καὶ τοῖς κόπους του.

—Καὶ γιὰντα δὲ τοῦλεγε νὰ πάῃ νὰ πάρῃ χῶμα ἀπὸ τοῖς διπλανοὺς χωματολάκους, μόνο θέλει νὰ σκάψῃ σῶνει καὶ καλὰ ἐκεῖ ! ;

—'Ε ! κάθα νοῦς ὅ,τι τοῦ κόψῃ τὸ μυαλό του ! εἶπε τὸ Νικολιό.

—'Εμένα μοῦ φαίνεται πὼς ἐβιάστηκε ὁ Δήμαρχος νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἄδεια... Κατέχεις Ἰντα μᾶς ἤλεγε ἐδὰ καὶ λίγη ὥρα ὁ Σταυρούλης ; Πὼς ὁ Πατερημός, λέει, εἶναι 'νειρεμένος καὶ δὰ βρῆ σπουδαῖα πρᾶγματα ἐκεῖὰ πέρα !

—Μωρὲ δὲν ἔχετε δουλειὰ καὶ κάθεστε καὶ ξεψαχνίζετε πρᾶγματα ἀποῦ δὲν ἔχουνε μούδ' ἀρχὴ μούδε τέλος ! "Ἰντα δὰ βρῆ μωρὲ στὸν πάσπαρο ἀποῦ σκάφτει ;

—Μπορεῖ νὰ βρῆ «λογάρι».

—Γῆ μπορεί νά'ναι κειά τὸ νερό τοῦ χωργιοῦ...
Ὁ Δήμαρχος ἤπρεπε νὰ προσέξῃ!

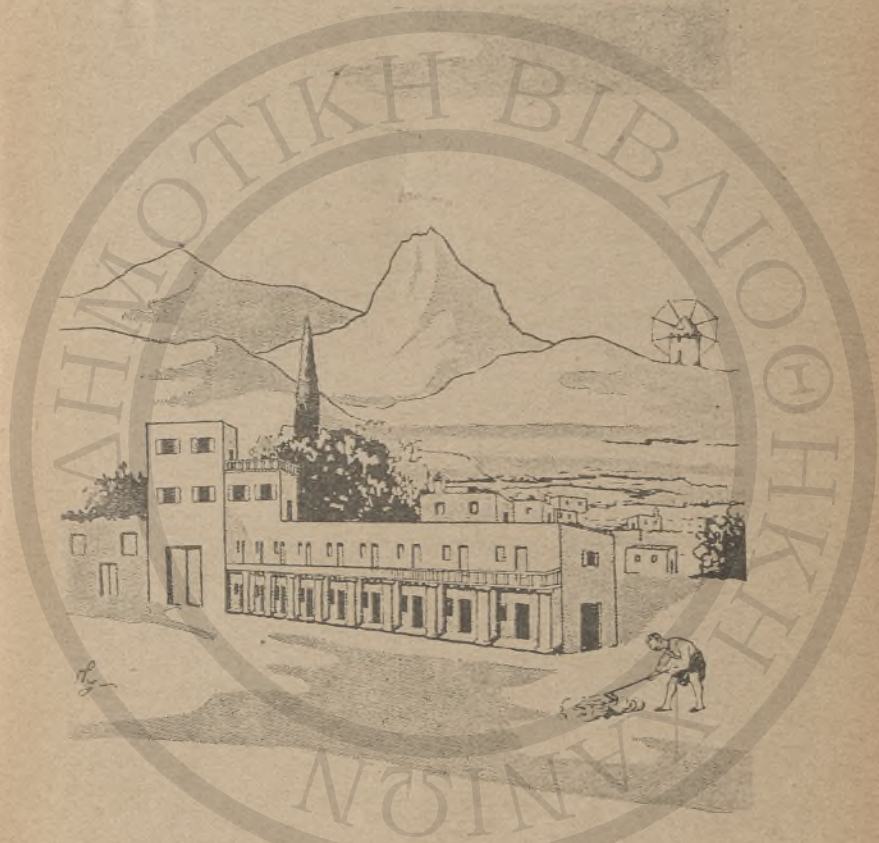
—Ἐγὼ σὰς εἶπα πὼς δὲν ἔχετε δουλειά! Ὁ
Δήμαρχος τοῦδωκε ἄδεια νὰ βγάλη χῶμα γιὰ
τὸ δῶμα του. Κι' ἐσὺ νάρχουσουν ἤθελα σοῦ δώση
καὶ τᾶλλα πὺ κάθεστε καὶ λέτε γιὰ «λογάρια»
καὶ γιὰ νερά, εἶναι κουζουλάδες τῆ βαρεσὰς
ἀπὸ σὰς ἔχει πιασμένη.

.....

Δὲν ἐπρόφταξε ὅμως νὰ τελειώσῃ, κι' ἀπὸ τὴν
ἐπάνω μεριά τῆς πλατείας ἀκούστηκαν φῶ-
νὲς ἀπὸ ἓνα ὄμιλο πὺ ἔτρεχε, κι' οἱ πελάτες
τῶν γύρα καφενειῶν εἶχαν βγῆ νὰ ἰδοῦν ἓνα
θέαμα πὺ ἦταν πολὺ συνειθισμένο στὸ χωριό.

Ἡ Χαριτωμένη στολισμένη ὅπως εἶπαμε παρα-
πάνω μὲ τὰ λουλούδια της, ἔτρεχε ἐξαλλῆ, σὰ
νὰ τὴν κυνηγοῦσαν οἱ δαίμονες τῆς κόλασης καὶ
ἐξεμουσε φοβερὲς κατάρες καὶ βρισιὲς στὸ «Γιάν-
νη τὸ Κουζουλό» πὺ ἔτρεχε ἀπὸ πίσω της...

Ὁ Γιάννης αὐτὸς ἦταν ἡμίπληκτος ἀπὸ τὴ
μιὰ μεριά, μὲ κουλὸ τὸ ἓνα χέρι καὶ κουτσὸ τὸ
ἓνα πόδι καὶ σέρνοντάς τὸ ἄλλο, ἔμοιζε μὲ μισό
πνιγμένη βάρκα, πὺ τὰ κύματα ἐτοιμαζόταν νὰ
τὴ βουλιάξουν. Τὸν ἔπιανε μαζί πολὺ συχνὰ καὶ
σεληνιασμός κι' ἔπεφτε κάτω παρουσιάζοντας
τὴ γνωστὴ εἰκόνα τῆς ἐπιληψίας, πὺ τῆς προηγεί-
το μιὰ μανία νὰ σκίζῃ τὰ ροῦχά του. Γιαὐτὸ
χειμῶνα, καλοκαίρι ἦταν ντυμένος μὲ μιὰ μακρυὰ
μπλὲ ποδιά καὶ ἀπὸ μέσα ἦταν θεόγδυμος. Ἐ-
τσι τριγυρνοῦσε ὅλη μέρα τὸ χωριό καὶ ἦτανε
γνωστὸς μὲ τὸνομα ὁ «Γιάννης ὁ Κουζουλός».

Τὸ «τετράπατο» χάνι τοῦ Ἀριστειδάκη

‘Ο Γιάννης ήταν συμπαθής τύπος σὲ ὄλους κι’ ἄν καὶ ἡ οἰκογένεια του ἦτανε ἀπὸ τὶς καλὲς τοῦ χωριοῦ καὶ τᾶλλα τουτὰ ἀδέρφια, ὅλα πολὺ καλὰ μέλη στὴν κοινωνία καὶ μὲ καλὰ οἰκονομικά, δὲν μποροῦσαν νὰ τὸν περιορίσουν μέσα—δὲν ἦτανε ἄλλως τε τότε καὶ κανένα ἄσυλο ἢ φιλανθρωπικὸ ἴδρυμα, πὺ νὰ μποροῦσαν νὰ τὸν κλείσουν κι’ ἔτσι ὑποχρεωτικά, τὸν ἄφηναν νὰ γυρίζη ἀλητεύοντας στοὺς δρόμους ἀπὸ ὅπου συχνὰ τοὺς τὸν κουβαλοῦσαν στὸ σπίτι κουρελιασμένο καὶ καταλασπωμένο, ὕστερα ἀπὸ τὶς κρίσεις πὺ εἶπαμε πὺς τὸν ἐπιαναν.

‘Ο,τι εἶναι τὸ κόκκινο πανὶ γιὰ τὸν ταῦρο, ἦτανε γιὰ τὸ Γιάννη ἅμα ἔβλεπε τὴ Χαριτωμένη. Μόλις τὰ παιδιὰ τὴν ἔβλεπαν νὰ πλησιάζη ἐφώναζαν στὸ Γιάννη «Γιάννη ἢ Χαριτωμένη! χύσου τση».—Αὐτὸ ἔφτανε. ‘Ο Γιάννης τότε ἐσηκωνότανε καὶ τὴν ἔπαιρνε ἀπὸ πίσω καὶ καθὼς τὴν κυνηγοῦσε σήκωνε καὶ τὴ ρόμπα του καὶ τῆς ἔδειχνε τή... γυμνότητά του.

‘Η Χαριτωμένη ἔτρεχε ὅσο μποροῦσε περισσότερο καὶ ἅμα ἔβλεπε καὶ τὰ...ἀποκαλυπτήρια τοῦ Γιάννη, οἱ φωνές της καὶ οἱ κατάρεις της ἔφταναν στὸ ζενιθ! ‘Η μαρίδα τοῦ χωργιοῦ ἀκολουθοῦσε ἀλλαλάζουσα. Τὸ θέαμα ὅμως δὲ βαστοῦσε πολὺ γιὰτὶ ὁ Γιάννης, κουτσὸς ὅπως ἦτανε, δὲ μποροῦσε νὰ τρέχη πολὺ, ἐπεμβαίναν ἄλλως τε πάντα, οἱ φρόνιμοι ἄνθρωποι τοῦ χωργιοῦ, πὺ ἔδιωχναν τὰ παιδιὰ καὶ διαλυοῦσαν τὸ κωμικοτραγικὸ αὐτὸ θέαμα.

.....

.....

Ἰντάναι; ρώτησε ἕνας ἀπὸ τὴν παρέα ὅταν ἄκουσε τὸ θόρυβο.

— Τὴ Χαριτωμένη δά κυνηγᾷ πάλι ὁ Γιάννης! εἶπε κάποιος.

Ἡ Χαριτωμένη ἀκουγότανε τώρα νὰ βγάζη ἄναρθρες κραυγές, ἀνακατωμένες μὲ κατάρες καὶ νὰ ζητᾷ βοήθεια.

«— Ἄ! α! α! βοήθεια!... σκύλλε Ἰούδα! ἀπού νάχης τὸ ἀνάθεμα τοῦ Ἰώβ... Μεγαλόχαρὴ μου καὶ βγάλε του τὰ μάθια!.. Ἄγνη Παρθένη χαίρε καὶ ρίξε φωθιά νάτονε κάψης», καὶ ἡ γλῶσσα τῆς ἔτρεχε σᾶ ροδάνι.

— Σηκωθῆτε μωρὲ νὰ πᾶ τοῖ διαλύσωμε καὶ ἁμαρτία εἶναι, εἶπε τὸ Νικολιὸ κι' ὅλη ἡ παρέα σηκώθηκε κι' ἔδιωξε τὰ παιδιά, ἄλλοι πιάσανε τὸ Γιάννη κι' ἄλλοι τὴ Χαριτωμένη καὶ τοὺς ἡσύχασαν.

Ὅταν ξαναγύρισε ἡ παρέα—χωρὶς τὸ Νικολιὸ—στὴ θέση τῆς, συνέχισαν τὴ κουβέντα γιὰ τὴν ἐπιχείρησιν τοῦ Πατερημοῦ καὶ κατέληξαν στὸ συμπέρασμα πὼς «μπορεῖ νᾶναι μέτοχος κι' ὁ Δήμαρχος καὶ τὸ Νικολιὸ στὴ δουλειᾷ καὶ γι' αὐτὸ, αὐτὸς κάνει, πὼς τὸ πρᾶμμα δὲν ἔχει σημασία. Μὰ αὐτὸ ὅτι καὶ νᾶναι, δά τὸ βγάλωμε στὸ «μειντάνι» (1)! ὄϊ νὰ τσ' ἀφήσωμε θέλει, νὰ φᾶνε τὸ «χάκι» (2) τοῦ χωργιοῦ».

.....

1) στὸ φανερό.

2) τὸ δίκηο.

Τὴν ἄλλη μέρα ἦτανε Κυριακὴ καὶ σὰν ἀπό-
λυσαν οἱ ἐκκλησιῆς, ὁ κόσμος, ἀργία κα-
θὼς ἦτανε, πῆγε νὰ πάρῃ τὸν καφέ του—ὁ περισ-
σότερος στὰ καφενεῖα τῆς πλατείας. Κάτω ἀπὸ
τὴ σκιά τῶν πλατανιδῶν, ὄμιλοι μὲ τὰ Κυριακά-
τικὰ τους ἔπιναν τὸ καφέ τους ἢ τὸν ναργιλέ
τους καὶ συζητοῦσαν γιὰ τὶς δουλειές τους, μὰ
καὶ γιὰ τὰ νέα τοῦ χωριοῦ καὶ τὰ πολιτικά...

Ἦτανε ἡ ἐποχὴ ποὺ ἡ Κρήτη δὲν εἶχε ἐνωθῆ
μὲ τὴν Ἑλλάδα καὶ ἀποτελοῦσε δικό της κρά-
τος τὴν «Κρητικὴ Πολιτεία» ποὺ ἦταν «ὑπὸ τὴν
προστασίαν τῶν Μεγάλων Δυνάμεων». Οἱ πολι-
τικὲς διαμάχες ἦσαν ὀξύτερες, γιὰτὶ μόλις εἶχε
κατασταλῆ ἡ ἐπανάσταση τοῦ Θερίσου, ποὺ τὸ
χωριὸ τὴν εἶχε ὑποστηρίξει ἀπὸ τὴν ἀρχή, κι' ἔτσι
σὰν ἐπικρατήσανε οἱ ἀντίπαλοι, ὅλοι τῶρα στὸ
χωριὸ, ἦσαν ἀντιπολιτευόμενοι τῆς Κυβέρνησης.

Κάτω ἀπὸ μιὰ μεγάλη λεύκα στὸ ἀπάνω μέ-
ρος τῆς πλατείας καὶ σιμὰ στὸν τοῖχο τοῦ περι-
βόλου τῆς Ἁγίας Τριάδας, καθότανε τὸ πρῶτ
ἐκεῖνο, μιὰ παρέα ποὺ τὴν ἀποτρελοῦσαν, ὁ Ντα-
ρῆς ὁ Νικολῆς ὁ δικηγόρος, ὁ Γιωργῆς ὁ δικη-
γόρος, ὁ Δημήτρης ὁ Ποράτσος δικηγόρος κι' αὐ-
τός, τὸ Κυριάκι ὅπως τὸ λέγανε, ἕνα ὑπάλληλο
ποὺ ντυνότανε μὲ πολυτέλεια, ὁ Μιχάλης ὁ Κυ-
νηγός, ὁ Ὑποθηκοφύλακας, ὁ χασάπης ὁ Ἀνώ-
νης, ὁ καφετζῆς ὁ Παστρικός, ὁ Κωστής τὸ Κα-
νελλομάσουρο ὁ δικηγόρος, ὁ Κωστής ὁ Διανο-
μέας, ὁ δικολάβος ὁ Ἀντρέας, ὁ Κινίνος, ὁ Γιῶρ-
γης ὁ Σπετσέρης καὶ πολλοὶ ἄλλοι ἀκόμη. Εἶ-

χαν έξαντλήσει από πολλή ώρα τὰ θέματα τῆς ἡμέρας καὶ ἄκουαν τώρα τὸ Γιωργιὸ τὸν καφετζῆ τους ποὺ τοὺς διηγότανε ἓνα ἐπεισόδιο μὲ κάποιον κακοπληρωτὴ πελάτη του.

— Ἐχρωστοῦσε μου, ἀπὸς λέτε, κιαμιὰ ἑκατοπεννηταριὰ καβέδες, ὅλο «ντέμπεσίρι» ¹⁾. Ὅψές ἔρχεται καὶ μοῦ λέει: — «Πόσους καβέδες σοῦ χρωστῶ Γιωργιό; — Ἔλα νὰ τσοὶ μετρήσωμε μαζί, τοῦ λέω. Ὁ πίνακας ἦταν γεμᾶτος κόκκες. Ἀρχίζω καὶ μετρῶ καὶ ξανοίγει κι' αὐτὸς... μιὰ κόκκα... δυὸ... τρεῖς... ἑκατοσαράνταεννῆ! Πόσες κόκες εἶναι; μὲ ρωτᾷ.

— Δὲν ἤκουσες τοῦ λέω ἑκατοσαράντα ἐννῆ! !

— «Σβύσε τσοι, μοῦ λέει! — εἶπα κι' ἐγὼ: Δόξα σοι ὁ Θεὸς νὰ πλερώσῃ θέλη. Κι' ἅμα τσ' ἤσβυσα μοῦ λήη: Γράψε τση δὰ μὲ ἀρθιμὸ στὴν ἀπάνω μπάντα κι' ἀπὸ νὰ γράφῃς πάλι κόκκες ἀπὸ κάτω νὰ μὴ σοῦ πιάνουνε ὅλο τὸ πίνακα. . .»

Οἱ πελάτες ἔσκασαν στὰ γέλοια καὶ μαζί κι' αὐτὸς. . . .

Ὁ Κινίνος στὸ μεταξὺ εἶδε πὼς ἔφτασε κάποιος καινουργιοφερμένος λιμοκοντόρος κι' ἐπέζευε ἀπὸ τὸ μουλάρι του στὸ ἀντικρυνὸ χάνι.

— Πετάξου μωρὲ Γιωργιό, ὡς στὸ χάνι νὰ δῆς ποιὸς εἶναι ὁ λιμοκοντόρος ἀπὸ μᾶς ἦρθε, εἶπε στὸ καφετζῆ.

Τὸ Γιωργιὸ δὲν ἔχασε καιρὸ παρὰ ἔτρεξε καὶ σὲ λίγο ἔφερε τὰ νέα.

— Κατέχετε ποιὸς εἶναι; ὁ γιὸς τοῦ Βεζύρη ἀπὸ τσοὶ Τάπες, ἀπὸ σπούδαζε στὴν Εὐρώπη κι' εἶναι λίγες μέρες ἀποῦρθε στὸ χωριὸ του

Ἡ παρέα εὐχαριστήθηκε ἐξαιρετικὰ γιατί ἐμυρίστηκε διασκέδαση.

— Πήγαινε, μωρὲ Μιχάλη, εἶπε ὁ Ὑποθηκοφύ-

1) κιμωλία δηλ. τὸν ἐχρέωνε στὸν πίνακα βερεσέ.

λακας, στὸν κυνηγὸ, ἀποῦσαι κι' ἀπὸ τὸ χωργιὸ
του, νὰ τόνε καλέσης νᾶρθη νὰ τόνε τρατάρωμε,
νὰ δοῦμε κι' ἴντα καπνὸ φουμάρει.

Ὁ Μιχάλης πῆγε καὶ σὲ λίγο γύρισε μαζί μ'
ἓνα ψηλὸ νέο ὡς 30 χρονῶ, μὲ κουστούμι τῆς τε-
λευταίας μόδας, ψηλὸ κολλάρο καὶ μπαστούνι
μὲ χρυση λαβή.

—Ὅριστε! καθίσετε! τοῦ εἶπε προσφέροντας
τοῦ μιὰ καρέκλα ὁ Μιχάλης, ἐνῶ οἱ ἄλλοι μισο-
σηκωθήκανε γιὰ νὰ ἀπλώσουν τὸν κύκλο καὶ
τὸν ἐτοποθέτησαν στὴ κεφαλὴ τῆς ὄλης συντρο-
φιᾶς.

«—Ὁ κ. Βεζύρης ἀπὸ τίς Τάπες, τελειόφοιτος
τῶν πολιτικῶν ἐπιστημῶν» εἶπε ὁ Μιχάλης σὲ κα-
θαρεύουσα γλῶσσα. Καὶ ὕστερα συνέστησε ὀνο-
μαστικὰ καὶ ὅλη τὴ παρέα μὲ τὰ ἐπαγγέλματα
μονάχα τῶν ἐπιστημόνων.

—Χαίρω ἐξαιρέτως, εἶπε ὁ κ. Βεζύρης, εὐρι-
σκόμενος πάλιν ἐν μέσῳ ἀγαπητῶν συνεπαρ-
χιωτῶν.

—Θὰ μείνετε ἐπὶ πολὺ στὸ χωριὸ μας; ἐρώτη-
σε μὲ πολλὴ σοβαρότητα ὁ Κινίνος.

—Μὰ ἐξαρτᾶται!..

—Μωρὲ Γιωργιὸ! φώναξε τὸ Κανελλομάσου-
ρο, δὲ ρωτᾶς τὸ ξένο ἄθρωπο, ἴντα δὰ πάρη;

—Ἰντα δὰ πάρετε κ. Βεζύρη; ρώτησε περι-
ποιητικώτατα ὁ καφετζῆς.

—Μὰ τί ἔχετε;

—Σουμάδα νὰ πάρετε κ. Βεζύρη, πετάχτηκε
ὁ Ὑποθηκοφύλακας. Ἕνα πιστὸ σπειαλιτὲ τοῦ
Γιώργη ἰδιαιτέρως καὶ γενικώτερα τοῦ χωργιοῦ
μας διότι γίνεται ἀπὸ ἀμύγδαλα, πού ὅπως γνω-
ρίζετε εἶναι τὸ κύριον εἰσόδημα μας.

—Μιὰ σουμάδα τότε Γιωργιὸ, εἶπε συγκατα-
βατικὰ ὁ νεοφερμένος.

—Εἰς ποίαν πόλιν ἐσπουδάξατε τὰς πολιτικὰς

ἐπιστήμας κ. Βεζύρη ; ρώτησαν ὕστερα.

—Εἰς τὸ Μόναχον, ὅπου παρέμεινα ἐπὶ τριετίαν.

—Καὶ τώρα ποῦ σκοπεύετε νὰ ἐγκατασταθῆτε ;

—Δὲν ἔχω ἀποφασίση ἀκόμη.

—Τὸ χωριό μας θὰ ἦτο εὐτυχὲς νὰ σᾶς συγκαταλέγετε στὸ μικρὸν ἐπιστημονικόν του κύκλον εἶπε ὁ Μιχάλης.

—'Αλλὰ ἀσφαλῶς εἶναι πολὺ μικρὸς, διὰ νὰ περιλάβῃ τὴν εὐρείαν ἐπιστημονικότητα σας, εἶπε ὁ Ὑποθηκοφύλακας. Τὸ Κυριάκι ἔσκυψε στὸ αὐτί τοῦ ὑποθηκοφύλακα καὶ τοῦπε «—ὀγλήγορα ἤρχιξες τὸ κονταρόβγαρμα καὶ μπορεῖ νὰ καταλάβῃ πρᾶμμα, μόνο ἀγάλια—ἀγάλια !..»

—Μὰ θὰ ἐξαρτυθῇ ἀπολύτως, ἀπὸ τὴν ἀπόφασή μου, νὰ πολιτευθῶ ἢ ὄχι ! διότι εἰς τὴν πρώτην περίπτωσιν θὰ εἶναι ἀνάγκη νὰ περιορίσω τὴν δρᾶσιν μου ἐντὸς τῆς ἐπαρχίας, διὰ νὰ γνωρίσω καλύτερα καὶ τὰ πρόσωπα καὶ τὰς ἀνάγκας τῆς καὶ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει τὸ χωριό σας θὰ εἶναι ἡ ἐνδεδειγμένη ἔδρα μου.

Ὁ Σπετσέρης τότε ἔσκυψε στ' αὐτί τοῦ Ντορῆ καὶ τοῦπε «ἐξέσκεπάστηκε ὁ βλάκας! γιὰ βουλευτὴς πάει! μόνο ἄρπαξε τονε δὰ ἐσὺ Νικολῆ.»

—'Εὰν κ. Βεζύρη ἠδυνάμεθα νὰ ἔχωμεν γνῶμην ἐπὶ τῆς ληφθησομένης ἀποφάσεως σας, θὰ ἐτολμούσαμεν νὰ σᾶς συστήσωμεν νὰ πολιτευθῆτε εἰς τὸν τόπον μας, ὁ ὁποῖος δυστυχῶς ἀμοιρεῖ πολιτικῶν ἀνδρῶν, τοῦ ἀναστήματος καὶ τῆς μορφώσεως σας! εἶπε μὲ τὸν πειστικότερο τρόπο ὁ Ντορῆς,

—Βεβαίωθῆτε, ὅτι ἀρκεῖ νὰ τὸ ἀποφασίσετε καὶ τὸ χωριό μας τουλάχιστον θὰ σᾶς ψηφίσῃ

μέ ὄλας τὰς ψήφους του λευκάς, προσέθεσε ὁ Γιωργῆς ὁ Δικηγόρος.

(—"Ἴντα διάολο ἦβαλε τὸ «τουλάχιστον στή μέση!» εἶπε ὁ Μιχάλης στ' αὐτὶ τοῦ δασκάλου.)

—Τὸ χωριό μας μονάχα; ὀλοκληρος ἢ ἐπαρχία ἢ ὁποῖα διψᾷ διὰ νέους ἄνδρας μὲ νέας ἰδέας προοδευτικὰς, θὰ σᾶς περιβάλλῃ μὲ ὄλη τὴν ἐμπιστοσύνην, βεβαία ὅτι, εἰς τὸ κοινοβούλιον θὰ ἀποστείλῃ ἕνα ἀστέρα πολιτικό, πρῶτου μεγέθους πρόσθεσε ὁ Μιχάλης ὁ Κυνηγός.

(—Μπράβο Μιχάλη τοῦ ψιθύρισε ὁ Παστρικός. ἴσα καὶ μισοψημένο τὸν ἔχομε.)

—Ν' ἀλλάξωμε βρὲ ἀδερφέ μπλεῖο πρόσωπα! ὄλο τσ' ἴδιους δὰ βγάνωμε: σᾶν πῶς τὸ πήρανε κληρονομικά; εἶπε κι' ὁ Ἀντώνης ὁ χασάπης.

(—Ἀπάνω του μωρὲ καὶ σύ! εἶπε ὁ Παστρικός ψυθιριστὰ στὸ Σπετσερη.)

—Ἐπὶ σειρὰν ἐτῶν ἀποστέλλωμεν ἐλλείψει ἱκανῶν προσώπων, κλασικῶς ἀνικάνους ἀνθρώπους ὡς ἀντιπροσώπους καὶ ἰδοῦ ἢ κατάστασις τοῦ χωριοῦ μας: νερὸ δὲν ἔχομε, ἕνας δρόμος νὰ ἐπικοινωνήσωμε μὲ τὰ διπλανὰ χωριά δὲν ὑπάρχει, κολοσιαῖα εἰσοδήματα χάνονται ἐλλείψει συγκοινωνιῶν καὶ τόσα ἄλλα ζητήματα, ποῦ χρῆζουν ἀμέσων λύσεων, παραμένουν εἰς τὰς καλὲνδασ ἐπὶ ζημιά καὶ τῶν ἀτόμων καὶ τῆς ἐθνικῆς ἐν γένει Οἰκονομίας. . . εἶπε ἀγριεμένος τάχα, ὁ Σπετσερῆς.

Ἄ Βεζύρης τοὺς ἄκουε καὶ στὰ χεῖλη του ἐπλανᾶτο ἕνα μειδίαμα ποῦ ἔλεγε πολλά . . . ἔπινε ἀργὰ τὴ σουμάδα του καὶ συγχρόνως ἔπαιζε μὲ τὴ χρυσοῦ λαβὴ τοῦ μπαστουριοῦ του.

—Ἰδοῦ ὁ λόγος, ἐσυνέχισε ὁ Κινίνος, ὅτι θεωροῦμεν εὐτυχῆ, τὴν σύμπτωσιν τῆς ἀφίξεως σας ἐδῶ καὶ ἐλπίζομεν ὅτι δὲν θὰ διστάσετε νὰ πολιτευθῆτε στὸν τόπον μας, ὁ ὁποῖος ὄχι μόνον θὰ

«—Γιάννη ! 'Η Χαριτωμένη ! Χύσου τη !»

σᾶς ψηφίση ἀλλὰ θὰ σᾶς εἶναι ἔσαεὶ εὐγνώμων !
(—Ἐ! ἀφήσετε τονε δὰ μωρὲ, νὰ μιλήση κι' αὐτὸς ψιθύρισε ὁ Παστρικός).

(—Δὲν εἶναι καλὰ ψημῆνος ἀκόμη φαίνεται!
"Ἄς τσοι! Αὐτοὶ κατέχουνε, τοῦπε ὁ χασάπης).

—Σᾶς βεβαιῶ κ. Βεζύρη ὅτι θὰ ἐγκληματίσειτε καὶ ἀπέναντι τοῦ ἑαυτοῦ σας καὶ ἀπέναντι τῆς ἰδιαιτέρας πατρίδος σας.

Ἐὰν τὴν πολύτιμον εἰδικὴν μόρφωσιν τῶν Πολιτικῶν ἐπιστημῶν τὴν ὁποίαν μὲ τόσοις μόχθους ἀποκτήσατε, καὶ δὲν ἔχω καμμίαν ἀμφιβολίαν ὅτι καὶ θὰ ἠρίστεύσατε. . .

—Μάλιστα ἠρίστευσα! διέκοψε ζωηρὰ ὁ κ. Βεζύρης.

—Τὴν πολύτιμον αὐτὴν μόρφωσιν, λέγω, τὴν ἀρνηθῆτε εἰς ἐκείνους οἱ ὁποῖοι σᾶς τὴν ζητοῦν ὡς ἀπολύτρωσιν, εἶπε ὁ Μιχάλης ὁ Κυνηγός.

(—Νὰ τόνε κουζουλάνουνε θέλει!. ἐπιθύρισε ὁ Παστρικός.

Στὸ μεταξὺ καὶ ἄλλοι ἀπὸ τὰ γύρω καφενεῖα βλέποντας τὴ συγκέντρωση ἄρχισαν νὰ καταφτάνουν καὶ ρωτοῦσαν τὸ Γιωργιὸ τὸν καφετζῆ, πού τοὺς πληροφοροῦσε, πῶς: «ἕνα βγάνουνε στὸ κοντάρι!» Ἔτσι γύρω σχηματίσθηκε τώρα ἕνας μεγάλος κύκλος ὀρθίων καὶ καθισμένων.

Ὁ Βεζύρης ὅταν εἶδε τὸν κόσμον πού μαζεύτηκε, ἐκολακεύτηκε ἐξαιρετικὰ, ἀλλὰ καὶ μαζί ἔβλεπε πῶς τὸνειρο του νὰ γίνῃ βουλευτὴς στὴν ἐπαρχία του, ὡς πρῶτον σκαλοῦνι τῆς μελλοντικῆς πολιτικῆς σταδιοδρομίας του, ἔπαιρνε τόσο γρήγορα σάρκα καὶ ὀστά.

Ἀνύποπτος λοιπὸν μὰ καὶ ἀνίδεος τῶν συνηθειῶν τῶν συμπατριωτῶν του, βλέποντας προπάντων ὅτι τόσοι σοβαροὶ κύριοι τὸν ὠθοῦσαν σὲ κεῖνο ποῦταν τὸ πιὸ γλυκό του ὄνειρο, ἄρχισε ν' ἀνεβαίνει ἀσυγκράτητα στὸ «κοντάρι» πού τοῦ ἔ-

στησαν. Ἐσηκώθηκε τότε ὄρθιος, ἀποφασισμένος νὰ βγάλη τὸν πρῶτο πολιτικό του λόγο.

Καί μὲ φωνὴ παλλόμενη ἀπὸ συγκίνηση ἄρχισε.

«Ἀξιότιμοι συμπατριῶται :

—(Ἐφέραμέ σε ἐκεיא̄ πού σε θέλαμε ! ψιθύρισε ὁ Κινίνος).

«Ὁδύνην πραγματικὴν αἰσθάνεται τις, ἀντικρύζων τὴν κατάστασιν τῆς ὥραίας ἐπαρχίας μας καὶ ἰδιαιταίρως τοῦ χωρίου τούτου, τὸ ὁποῖον ἀποτελεῖ τὴν πνευματικὴν του πρωτεύουσαν, κατάστασιν, λέγω, εἰς τὴν ὁποίαν κακῇ τῇ μοίρᾳ τὸν ἔρριψε ἡ ἀνικανότης τῶν πολιτικῶν ἐκείνων προσώπων εἰς τὰ ὁποῖα ὁ ἀτυχῆς οὗτος λαὸς ἐνεπιστεύθη τὰς τύχας του...

—Κάτω οἱ ἀνικανότητες ! ἐφώνηξε τὸ Κανελομάσουρο.

—Κάτω ! ἐφώνηξαν καὶ ὄλοι οἱ ἄλλοι.

«Οἱ πολιτικοὶ μας ἄνδρες ἀνήκουν εἰς τὴν παρελθοῦσαν γεννεὰν καὶ εἶναι ξένοι πρὸς τὴν ὀσημέραι συντελουμένην πρόοδον τῶν ἐπιστημῶν, ξένοι πρὸς τὰς νέας οἰκονομολογικὰς θεωρίας, ξένοι πρὸς τὸ νέον πνεῦμα, ξένοι ἐν γένει πρὸς τὴν ψυχοσύνθεσιν τοῦ λαοῦ μας, ἐνός λαοῦ.....(φωνές : Ζήτω ὁ λαός !...) Ἐνός λαοῦ, λέγω, τὸν ὁποῖον διακρίνει ἡ πρόοδος καὶ τὸν στεφανώνει ἡ δόξα...

(—Ἐσένα θέλουμε ! ἐφώνηξε ὁ Κινίνος. Ζήτω ! ἐφώνηξαν ὄλοι).

(—Μωρὲ ποῦ σ' εὐρήκαμε σήμερο νὰ περάσῃ ἡ ὥρα μας ! ψιθύρισε στοὺς διπλανοὺς του, ὁ Διανομέας)...

—Ἐρχόμενος ἐνταῦθα σήμερον δὲν ἐφανταζόμην ὁμολογῶ ὅτι, θὰ εὔρισκον τόσῃν πολιτικὴν ὀριμότητα τόσον ἐνδιαφέρον διὰ τὰ κοινά, ἀλλὰ καὶ τόσῃν ὀξυδέρκειαν διὰ τὴν ἀναζητήσιν τῶν καταλλήλων προσώπων, ἅτινα πρέπει νὰ ἀντικα-

ταστήσουν εκείνους οί όποιοι δέν είναι πλέον εις θέσιν νά τόν παρακολουθήσουν όργωντα πρός τήν πρόοδον !..

(— Ζήτω οί Τάπες ! έφώναξε ένας).

Ή τόσον αύθόρμητος έκλογή σας εις τόν πρόσωπον μου, μέ εύρίσκει πλήρως παρεσκευασμένον νά ανταποκριθῶ πρός τās έντολάς σας καί έστé βέβαιοι ότι θά αναλώσω όλόκληρον τόν βίον μου καί τήν έπιστημονικήν μου όντότητα, διά νά ανταποκριθῶ εις τās ύποχρεώσεις μου ως βουλευτοῦ σήμερον καί ως ύπουργοῦ αύριον ..

(— Ζήτω ! ό ύπουργός μας !)

Καί θά θεωρήσω, τότε μόνον ότι έξετέλεσα τόν καθήκον μου, όταν ίδω τήν έπαρχίαν μου εύημεροῦσαν μέ πλήρες συγκοινωνιακόν δίκτυον, δημοσίων καί κοινοτικῶν όδῶν, μέ τήν εισαγωγήν νέων καλλιεργειῶν φυτῶν καί ζῶων καί νέων γεωργικῶν μηχανημάτων καί τόν άξιον πάσης προσοχῆς χωρίον σας νά ανακαινισθῆ έπί νέων βάσεων ρυμστομίας

(Φωνή)— Νά μάσε φέρης καί τόν νερό !

...Μέ σύγχρονον δίκτυον άρδεύσεως...

(Φωνή)— Καί νά μάσε χτίσης καί τόν «Κιχιλά !»

Μέ άνοικοδόμησιν τοῦ παλαιοῦ στρατῶνος εις τόν όποιον νά στεγασθοῦν διάφορα φιλανθρωπικά ιδρύματα τῶν όποίων τόσην ανάγκην έχει ή έπαρχία...ένός όφθαλμιατρείου π. χ. ένός άσύλου γερόντων, ένός ίνστιτούτου καλῶν τεχνῶν ἴσως ..

(Φωνή)— Κι' αύτό ! κι' αύτό !

...Δέν θέλω νά υπερβάλω άλλά καί μία Άνωτάτη Σχολή Πολιτικῶν καί Οικονομικῶν έπιστημῶν οὔδαμοῦ άλλαχοῦ τῆς χώρας θά ειχε τήν θέσιν της, όσον έδῶ... Δέν έπιθυμῶ όμως νά κάμω περισσοτέραν κατάχρησιν τῆς τόσον κολακευτικῆς δι' έμέ ύποδοχῆς σας καί τῶν τόσων εύγενῶν

αίσθημάτων ως και τῆς ἐκτιμήσεως πρὸς τὸ πρόσωπόν μου καὶ θὰ ἐπιφυλαχθῶ ἐν εὐθέτῳ χρόνῳ νὰ ἐκθέσω λεπτομερέστερον τὸ πολιτικόν μου πρόγραμμα καὶ τελειῶνῶ ἀναφωνῶν. Ζήτω ἡ εὐάνδρος κωμόπολις σας! Ζήτω ἡ ἐπαρχία μας!»

Δαιμονιώδη «ζήτω» καὶ χειροκροτήματα ἀκούονταν γιὰ πολλὴ ὥρα μὲ πρωτοστάτες τοὺς ἀρχικά καθισμένους «ποῦ ἔβγαλαν καὶ τὸ λαγὸ».

Καὶ ὁ λαὸς ἄρχισε τώρα τὰ σχόλια.

—Μωρέ! κονταρόβγαρμα τουτονά!..

—Καὶ δὲ τότε φτάνει δά καὶ βουλευτῆς, μόνο θέλει καὶ ὑπουργός!

—Καὶ ὅμως μιλεῖ ὡμορφα! καὶ φαίνεται πὼς κατέχει καὶ γράμματα.

—Μὰ δὲν ἔχει μυαλό!

—Αὐτὸς παιδί μου εἶναι «ἀποῦ τ' ἀλαφρὲς τοῦ καμπανοῦ»!)! ἀλλοιῶς δὲν ἤθελα καταλάβῃ πὼς τότε βγάνουνε στὸ κοντάρι;

Μόλις κάθισε, πάλι, ὁ ὑποψήφιος πολιτικός, σηκώθηκε μὲ ἐπισημότητα τὸ Γιωργιὸ ὁ Δικηγόρος καὶ μὲ τὴν πιὸ μεγάλη σοβαρότητα ἄρχισε:

«—Ἐκ μέρους τῶν παρισταμένων συμπολιτῶν μου, οἱ ὅποιοι εἶχον τὴν εὐτυχίαν νὰ σᾶς ἀκούσουν ἀλλὰ καὶ ὅλου τοῦ χωριοῦ...

(—Ἐδὰ δά τότε σοκουζουλάνη ναλέτι νάχη! φιθύρισε ὁ Παστρικός).

... λαμβάνῶ τὴν τιμὴν νὰ σᾶς ἐκφράσω τὴν εὐγνωμοσύνη ὅλων μας, ἀφ' ἐνὸς διότι ἀπεδέχθητε τὰς ψήφους τῶν συμπολιτῶν μου καὶ ἀφ' ἑτέρου

1) Ἐκφραση ποῦ σημαίνει τὸν ἐπιπόλαιο

διά τὸ εὐρὺ πνεῦμα τὸ ὁποῖον διέπει τὰς πολιτικὰς σας ἀπόψεις, ὡς πρὸς τὴν ἀνόρθωσιν τοῦ τόπου καὶ τὴν πλήρωσιν τῶν ἀναγκῶν τοῦ αἵτινες ἀπὸ μακροῦ ἐκκρεμοῦσαι τὸν ἥγαγον εἰς αὐτὴν τὴν κατάστασιν!.. Τὴν στιγμὴν ὅμως αὐτὴν ὡς ἀστραπὴ διήλθε τοῦ πνεύματος μου ὅτι ἀπὸ τῆς παρουσιαζομένης σήμερον εὐκαιρίας τῆς ἀναμίξεως τοῦ πολιτικοῦ σας ἀναστήματος εἰς τὴν διαχείρισιν τῶν κοινῶν, μέχρι τῆς διενεργείας τῶν βουλευτικῶν ἐκλογῶν, μεσολαβεῖ ὡς γνωστὸν δυστυχῶς ἀρκετὸν εἰσέτι διάστημα...

(—'Ἰντάκοψε πάλι τὸ μυαλό του κοντό; σιγορώτησε ὁ Ἄντωνης ὁ χασάπης).

...Καὶ ἐν τῷ μεταξὺ ἡ κακοδαιμανία μας θὰ συνεχισθῆ, ἐνῶ ἡ δραστηριότης σας καὶ αἱ ἐκιακτοὶ ἱκανότητές σας δυνάμεναι νὰ μεταβάλλουν εἰς παράδεισον τὸν τόπον μας, θὰ εὐρίσκωνται ἀδρανοῦσαι ἐν ἀναμονῇ...(Καὶ ἀπευθυνόμενος πρὸς τοὺς παρισταμένους)...Διὰ τοῦτο κύριοι προτείνω ὅπως ἀνευ ἀναβολῆς—τώρα μάλιστα ἀμέσως—συγκροτήσωμεν συλλαλητήριον καὶ ζητήσωμεν ἀπὸ τὴν Κυβέρνησιν νὰ ἐπιστεύσῃ τὰς ἐκλογάς! ὑποθέτω κ. Βεζύρη ὅτι δὲν θὰ ἔχετε ἀντίρρησην.

—Πλειοδοτῶ, μάλιστα.

—Ναί, ναί, συλλαλητήριον!

—Νὰ παίζωμε καὶ τσοὶ καμπάνες!

—Νὰ συντάξετε σεῖς τὸ ψήφισμα κ. Βεζύρη ἐν τῷ μεταξὺ καὶ ἡμεῖς θὰ πηγαίνωμεν διὰ τὴν ὀργάνωσιν τοῦ συλλαλητηρίου! Μωρὲ Γιώργη, φώναξε στὸν καφετζῆ—φέρε μωρὲ χαρτί καὶ μελάνι στὸν κ. Βεζύρη. Σὲ λίγο τοῦ εἶπε ἐπιστρέφομεν διὰ νὰ σὰς παραλάβωμεν.

Κι' ὅταν τὸ Γιωργιὸ ἀπομακρύνθηκε παρακολουθούμενον ἀπὸ ὄλους πού τὸν ἐρωτοῦσαν: «'Ἰντα δὰ γενῆ ἔδὰ!» τοὺς εἶπε:

—Τὸ κονταρόβναρμα, κύριοι, ἐμπίτισε! ἀμολᾶρετε δὰ καὶ καλὰ ἐπεράσαμε!

Στόν τόπο τῆς συγκέντρωσης τώρα, δὲν ἔμεινε παρὰ μονάχα ὁ κ. Βεζύρης πού ἐξακολουθοῦσε νά γράφῃ τὸ ψήφισμα. Ἡ πλατεῖα ἐρημώθηκε γιατί ἦταν καὶ ὥρα τοῦ φαγητοῦ καὶ μονάχα σέ λίγο ὁ γέρω—Μαγριπλῆς πῆγε καὶ κάθησε κοντά του.

—Ἰντα γράφεις ἀτά κύριε; τὸν ρώτησε.

—Μὰ συντάσσω τὸ ψήφισμα τοῦ συλλαλητηρίου πού πρόκειται σέ λίγο νά γίνῃ!

—Ποιοῦ συλλαλητηρίου; τὸν ρώτησε χαμογελόντας.

—Ἴσως δὲν ἐλάβατε γνῶσιν! Πρό ὀλίγου ἐδῶ ἐλήφθησαν ἀποφάσεις νά συγκροτηθῇ συλλαλητήριον καὶ νά ἀποσταλῇ ψήφισμα εἰς τὴν Κυβέρνησιν διὰ τὴν ἐπίσπευσιν τῶν ἐκλογῶν. Ἐντὸς ὀλίγου θὰ ἀρχίσουν καὶ οἱ καμπάνες! εἶπε ὁ Βεζύρης μὲ κάποια δυσφορία διότι τοῦ διέκοπτε τὸ γράψιμο.

—Δέ μοῦ λές παιδί μου, ἐξανᾶρθες σέ τούτονα ἰτό χωριό;

—Ὅταν ἤμουν παιδί ἠρχόμην πολὺ τακτικά! ὕστερα ἔφυγα γιὰ τὴν Εὐρώπη.

—Ἄκουσε νά σοῦ πῶ! τοῦπε: "Ἄν ἔχεις δουλειὰ νά πᾶς νά πᾶ τήνε κάνης καὶ ἑκατὸ Εὐρώπες νά γυρίσης, δέ δὰ βρῆς πλιά διάσλους ἀπὸ τουτου, σέ πού σοῦ κουβεδιάζανε τόση ὥρα.

—Πράγματι εἶναι ἐξαιρετικῶς ἐξυπνοὶ ἄνθρωποι! εἶπε ὁ Βεζύρης χωρὶς νά καταλάβῃ τὸ προοίμιον τοῦ γέρω—Μαγριπλῆ.

—Ἐ! καὶ σᾶ τὸ κατάλαβες γιάντα ἐστάθηκες καὶ σέ βγάλανε στοὺ κοντάρη δηλαδή;

—Σέ ποιὸ κοντάρη; ρώτησε παραξενεμένος ὁ Βεζύρης. Ὁ γέρω—Μαγριπλῆς τότε τοῦ ἐξήγησε ὅλη τὴ φάρσα πού παίζεται πολὺ συνειθισμένα στοὺ τόπο αὐτὸ ἀπὸ μερικοὺς «διάσλους» ὅπως τοὺς ὠνόμασε. «ἀπὸ τοῦ δύσκολα τῶσε παραβγαίνει κανεὶς στὴν ἐξυπνάδα! κι' ἀλλοίμονο τοὺς, ὅσους μυριστοῦνε πῶς τὰ μυαλά τοὺς εἶναι ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴ κεφαλὴ τῶς.

«Γιὰ κειονά σοῦ λέω ἐτελείωσε ὁ γέρω — Μαγριπλής, ἂν ἔχης δουλειά νὰ πᾶ τήνε κάνεις καί μούδε συλλαλητήριο δά γενῆ, μούδε τουλόγου εἶσαι γιὰ τὴν ὄρα ἄξιός νὰ γενῆς βουλευτῆς τως !»

Δὲν ξέρομε φυσικά, ἂν ὁ κ. Βεζύρης ξαναπάτησε τὸ πόδι του στὸ χωριὸ αὐτό, ποῦ ἐφιλοδόγησε νὰ ἐκπροσωπήσῃ ὅλους τοὺς παράξενους αὐτοὺς «διαδύλους» του.

Τὸ πηγάδι τοῦ Πατερημοῦ στὸ μεταξύ, ὅλο κι' ἐβάθαινε. Ἐκόντευε πιά νὰ φτάσῃ στὶς τεσσερες ὀργυιές μὰ κανένα σημάδι δὲν εἶχε βρεθῆ, ποῦ νὰ δείχνῃ πὼς ἦτονε ποτέ ἐκεῖ κάτω παλιὸ κτίριο. Μονάχα ἓνα μαυρόχωμα ἐλεεινὸ ἔβγαине καί τίποτε ἄλλο. . . .

Ἐνα ἀπόγεμα ποῦ δούλευε ὅπως πάντα στὸ πηγάδι ὁ Πατερημὸς μὲ τὸ Γιωργιὸ, εἶδαν νὰ φτάνουν μιά παρέα μὲ τὸν Κινίνο, τὸ Διανομέα, τὸν Παστρικὸ καί τὸ Κανελομάσουρο.

Ἀπὸ ἐνωρίς ἡ παρέα αὐτὴ συζητοῦσε στὸ Καζίνο γιὰ τὴ κουζουλάδα ποῦ ἔπιασε τὸ Πατερημὸ ν' ἀνοίγῃ πηγάδι στὸ στρατώνα. Εἶχαν μάθῃ τὴ διάδοση πὼς ἦσκαφτε γιὰ νὰ βρῆ καλὸ δωματόχωμα, μὰ δὲ τοὺς ἱκανοποιοῦσε καθόλου ἡ ἐκδοχὴ αὐτὴ.

— Μωρὲ λάκκον ἔχει ἡ φάβα! σὰς σὲ λέω ἄγώ, εἶπε ὁ Διανομέας. Αὐτὸς πρᾶμμα ἐμυρίστηκε ἐκεῖα καί σκάφτει!

— Πᾶμε μωρὲ παιδιὰ ὥσαμε κειὰ πάνω, νὰ δοῦμε ἴντα κάνει; εἶπε τὸ Κανελομάσουρο.

— Πᾶμε, εἶπε ὁ Κινίνος, νὰ τόνε μπλέξωμε στὰ

Ὁ κύριος Βεζύρης

μιτόχτενα μας και πρᾶμμα δὰ τοῦ ξεφύγει, νὰ τότε ξεσκεπάσωμε. Ἔτσι σὲ λίγο βρέθηκαν στὰ χεῖλη τοῦ πηγαδιοῦ τοῦ Πατερημοῦ.

— Ὡρα καλὴ Μανωλάκη! πῶς πάει τὸ πηγάδι τοῦ φώναξαν ἀπὸ πάνω.

— Καλῶς ὠρίσετε! τοὺς εἶπε ὁ Μανώλης ἀπὸ τὸ βάθος ἀφοῦ τοὺς κύτταξε καὶ ἐξακολούθησε νὰ σκάφτη.

— Ἀκόμη δὲν ἠύρηκες τὸ δωματοχώμα Μανώλη; ρώτησε ξάνα ὁ Παστρικὸς κλείνοντας τὸ μάτι στοὺς ἄλλους.

Ὁ Πατερημὸς ὅμως δὲν ἔδωκε ἀπάντηση παρὰ ἐξακολουθοῦσε τὴ δουλειά του.

— Μὰ δὲν ἀκούει; ρώτησε τὸ Γιωργιό, ὁ Κινίνος.

— Ἀκούει ἑκεῖνος μὰ φαίνεται πῶς δὲ τότε συμφέρνει νὰ μιλήσῃ. Εἶπε σιγανὰ τὸ Γιωργιό, καθὼς ἀνάσερνε τὸ κοφίνι.

— Νὰ τότε κάμω ἄγω νὰ μιλήσῃ; εἶπε ὁ Διανομέας καὶ ὑψώνοντας τὴ φωνή του ἔσκυψε μέσα στὸ πηγάδι καὶ τοῦ φώναξε.

— Δὲ μοῦ λές, Μανώλη, ἀθρωπιὰ ἔναι τουτηγιὰ νὰ σοῦ μιλοῦμε μὲ ὅλη τὴν εὐγένεια καὶ τοῦ λόγου σου νὰ μὴ μάσε μιλήσῃ; Ἐχεις μαθὲς ἄδεια νὰ σκάφτης ἐπάε; Δὲ τὸ κατέχεις πῶς ὁ στρατώνας εἶναι δημόσιος;

— Νὰ πᾶτε νὰ ρωτήξετε τὸ Δήμαρχο! ἀκούστηκε ἡ φωνὴ τοῦ Πατερημοῦ ἀπὸ τὸ βάθος... Κι' αὐτὸς θὰ σᾶσε πῆ ἂν ἔχω, γῆ ἂ δὲν ἔχω ἄδεια.

— Τὶ σχέσιν ἔχει ὁ Δήμαρχος μὲ τὰ δημόσια κτήματα, ἄρχισε ὁ Κινίνος, ἐδῶ πρόκειται περὶ καθαρᾶς καταπατήσεως ξένης ἰδιοκτησίας καὶ συμφώνως τῷ ἄρθρῳ... παράγραφος 3 τοῦ Κώδικος ἐν συνδυασμῷ πρὸς τὴν 6ην παράγραφον τοῦ ἄρθρου 98 ὑποχρεοῦσαι εὐθύς ὡς ἡ ἀρμοδία ἀρχὴ διαπιστώσῃ τὴν διατάραξιν νὰ ἀποκαταστήσῃς ἰδίαις δαπάναις

τὴν γενομένην διαταραχὴν ἄλλως ὑπόκεισαι εἰς τὰς βαρείας τοῦ Νόμου ποινάς.

Στὸ χειμῆμα αὐτὸ τῆς δικανικῆς γλώσσας τοῦ Κινίνου ὁ Πατερημὸς ἀφήκε τὸ τσαπί καὶ ἄκουε χωρὶς καλὰ καλὰ νὰ καταλαβαίνει τι ἔλεγε. Καὶ τὸ μόνο ποῦ ἐνοιωσε ἦτονε πῶς δὲν ἦτονε ἀρμόδιος ὁ Δήμαρχος νὰ τοῦ δώσῃ τὴν ἄδεια. Ἐφώναξε τότε τοῦ Γιωργιοῦ νὰ τοῦ δώσῃ τὸ σκοινὶ καὶ σὲ λίγο βγήκε πάνω ἀπὸ τὸ πηγάδι. Τὸ Κανελομάσουρο τότε συνέχισε.

— Ἡ εὐθύνη σου, Μανώλη, εἶναι μεγάλη καὶ δὰ μπλέξης καὶ σὺ κι' ὁ Δήμαρχος. Ἐμεῖς τὸ μάθαμε δηλαδὴ κι' εἶπαμε ν' ἀρθοῦμε νὰ σὲ ρωτήσωμε μὴ πᾶς καὶ βρῆς τὸ μπελά σου φτωχὸς ἄνθρωπος καθὼς εἶσαι καὶ ἀγράμματος καθὼς δὲ κατέχης καὶ τοσοῖ Νόμους. Κι' ἐρχόμαστε, καὶ τουλόγου σου δὲ μᾶσε λὲς μουδὲ «καλησπέρα».

— Δὲ μοῦ λές, ἐδικό σου ἔναι τὸ πηγάϊδι, τὸν ρώτησε ὁ Διανομέας.

— Δὲν εἶναι κιανενούς! εἶπε ὁ Πατερημὸς ζαλισμένος ἀκόμα ἀπὸ τίς ἐρωτήσεις. Ἐγὼ ἔχω λόγο νὰ σκάφτω καὶ ἦκαμα χαρτί πῶς ἅμα κάμω τὴ δουλειά μου δὰ τὸ σκεπάσω πάλι. Ἀμέτε στὸ Δημαρχεῖο νὰ δῆτε ἀνὲ σᾶσε λέω ψώμματα.

— Κι' ἴντα λόγο ἔχεις τουλόγου σου νὰ σκάφτης ἐπάε; ρώτησε ὁ Παστρικὸς.

— Ἐχω λόγο ἱερὸ, ἀποὺ δὲ μπορῶ νὰ τόνε πῶ ἀνθρώπου. Καὶ νὰ κατέχετε πῶς καὶ σεῖς ἀποὺ μὲ ξαργεῖτε τὴν ὥρα αὐτὴ ἀποὺ τὴ δουλειά μου, μπορῆτε νὰ πάθετε μεγάλο κακό!.

— Ἐπήδηξε τα ὁ κακομοῖρης, ψιθύρισε τὸ Κανελομάσουρο στ' αὐτὶ τοῦ Διανομέα.

— Ἄς τ' αὐτὰ Μανώλη, ἐδοκίμασε πάλι ὁ Κινίνος, ἐμεῖς ἐμάθαμε πῶς σκάφτεις γιὰ νὰ βρῆς «λογάρι»..

Τὴν ὥρα αὐτὴ ἔφτασε κι' ὁ Σταυρούλης καὶ ἄκουσε τὰ τελευταῖα λόγια τοῦ Κινίνου.

— Χί! χί! χί! ἀκούστηκε ἡ ψιλόσυρτη φωνή του. Λογὰρι λέει καὶ δὰ γενῆ πλοῦσος ὁ Μανώλης αἴ!; χί; χί! χί!.

— Κατέχεις τὸ Σταυρούλη πὼς ἐμάθαμε πὼς εἶσαι ἀνακατεμένος καὶ σὺ καὶ δὰ βρῆτε καὶ οἱ δυὸ τὸ μπελᾶ σας.

— Κύριε ἡμῶν Ἰησοῦ Χριστέ! Εἶπε ὁ Σταυρούλης σταυροκοπούμενος. Ἐγὼ ἀνακατωμένος; Αὐτὴ 'ναι δουλειὰ τοῦ Μανώλη! Ἀκοῦς λέει πὼς εἶμαι ἀνακατωμένος;

— Ὁ Πατερημός, στὸ ἄκουσμα αὐτὸ τῆς ἄρνησης τοῦ Σταυρούλη ξέσπασε:

— Γιὰ ξαναπέ το! Δὲν ἔχεις μωρὲ Θεὸ ἀπὸ πάνω σου; Δὲν εἶσαι ἀνακατεμένος, αἴ; Μωρὲ σὺ Γιωργιό! Ποιὸς σὲ πλερώνη μωρὲ νὰ με βοηθᾷς;

— Ὁ Σταυρούλης τάξε μὲ πλερώνει εἶπε τὸ Γιωργιό,

(—Νὰ πιάσωμε θέλει τὸ λαγὸ μοῦ φαίνεται εἶπε ὁ Παστρικὸς στ' αὐτὶ τοῦ Διανομέα).

Ὁ Σταυρούλης ποὺ φοβήθηκε μὴ ξεσκεπαστῆ ὅλη ἡ ὑπόθεση στράφηκε στοὺς ἐπισκέπτες καὶ τοὺς εἶπε:

— Ἐγὼ λέω νὰ τὸν ἀφήσωμε νὰ κάνη τὴ δουλειὰ του καὶ πᾶμε ὥσασμέ τὸ χάνι νὰ πᾶ πιοῦμε κιαμιὰ ρακὴ καὶ ἐκεῖα τὰ λέμε.

Ἔτσι ἀφήκαν τὸ Πατερημὸ νὰ συνεχίσῃ τὴ δουλειὰ του, ἀποφασισμένοι νὰ «ψωνίσουν» τῶρα τὸ Σταυρούλη, καὶ τράβηξαν κατὰ τὸ χάνι.

— Μὰ ἔχει κιόλα ἄδεια ὁ Πατερημός; ρώτησε ὁ Κινίνος.

— Μωρὲ ἐγὼ ἤβαλα τὸ Νικολιὸ καὶ μίλησε στὸ Δήμαρχο καὶ τοῦδωκε τὴν ἄδεια, εἶπε ὁ Σταυρούλης.

— Κί ἴντα σὲ γνοιάζη σένα; τὸν ρώτησε ὁ Κινίνος.

—'Ετσά τρέχη μιὰ δουλειὰ καὶ ἤπρεπε νὰ τόνε βοηθήξω.

Εἶχαν φτάσει τώρα στοὺς χάνι καὶ εἶχαν ἀρχίσει τὸ ρακοπότι. Κι' ὅταν εἶδαν πῶς ὁ Σταυρούλης ἦτανε στὰ κέφια του, ἔκανέ καινούργια κρούση ὁ Παστρικὸς.

—'Ε! γιάντα μᾶς ἤκρυβες ἐδᾶ πῶς δὲν ἦσουν ἀνακατωμένος; Μὰ πέ μου θεόψυχά σου, θαρρεῖς πῶς δὲ κατέχομε ἴντα συμβαίνει;

—Κιαεὶς δὲ τὸ γατέχει! εἶπε ἀποφθεγματικά ὁ Σταυρούλης.

(—Δόστου μωρὲ κι' ἄλλη ρακὴ καὶ νὰ ξεμολάρη θέλει) εἶπε στ' αὐτὶ τοῦ Διανομέα ὁ Παστρικὸς.

"Ἀρχισαν πάλι νὰ πίνουν κι' ὅταν εἶδαν πιά πῶς ὁ Σταυρούλης ἦταν φέσι, τοῦ ξαναρίχτηκαν. Οἱ ἐρωτήσεις ἦταν τόσο παραπειστικές πού στο τέλος ὁ Σταυρούλης μισοέπεσε στὴ παγίδα.

—Μωρὲ ἓνα ὄνειρο εἶδα καὶ τουτοσὰ εἶναι ὄλος ὁ μαντὲς, ἀμὰ μὴ μὲ βάνετε νὰ σᾶς τὸ πῶ γιατί εἶναι ἀνώτερη διαταγή.

.....

Η παρέα ξαναγύρισε στὸ καφενεῖο σὲ λίγο, ἀφοῦ δὲ μπόρεσε νὰ μάθη περισσότερα καὶ ἐκεῖ πιά ἔβγαλαν τὸ συμπέρασμα τους: «πῶς ὁ Σταυρούλης θὰ νειρεύτηκε πῶς εἶναι θησαυρὸς στὸ τόπο αὐτό, κι' ἐσυνενοήθηκε μὲ τὸ Νικολιό, τὸ Δήμαρχο καὶ τὸ Πάτερημὸ νὰ γενοῦνε συνεταῖροι καὶ νὰ τὰ μοιραστοῦνε... κι' ἡ ἀνώτερη διαταγή εἶναι τοῦ Δημάρχου ἀπὸ τῶς ἀπάγόρευσε νὰ ποῦνε πρᾶμμα σὲ κανένα»..

"Ἐτσι τὴν ἄλλη μέρα ἡ διάδοση ἔδινε κι' ἔπαιρνε σ' ὄλο τὸ χωριό. Οἱ συζητήσεις καὶ τὰ σχόλια ἀρχι-

σαν να στρέφονται κατά του Δημάρχου και άποφασίστηκε να του κάμουμε καταγγελία, 'Ο Κινίνος ήταν της γνώμης πως μπορούσε να στηριχτεί μιá μήνυση κατά του Δημάρχου στη Νομαρχία «επί άπιστία και καταχρήση του αξιώματος του, προς ίδιον συμφέρον, επί ζημία των συμφερόντων του τόπου».

—Νά του τήνε κάμωμε μωρέ τή μήνυση εφώναζαν. Και πραγματικά με πρωτοστάτες τον Κινίνο και το Κανελαμάσουρο έγινε ή μήνυση. Έμάζεψαν αρκετές υπογραφές και την έστειλαν του Νομάρχη.

'Ο Δήμαρχος στο μεταξύ, ένας τετραπέρατος τύπος, τά είχε μάθη όλα κι' άφοδ έγραψε ένα γράμμα στο Νομάρχη άφησε την υπόθεση να έξελιχθή, βέβαιος ότι θα τους έκανε ρεζίλι. Γι' αυτό ήουχος έξακολουθοϋσε τη δουλειά του, χωρίς να δίνη σημασία.

'Επέρασαν αρκετές ήμέρες κι' αυτοί που έκαμαν τη καταγγελία μά δεν έβλεπαν καμιá ενέργεια και μαζί τους παραξένευε ή ήσυχία και ή άδιαφορία του Δημάρχου.

'Ο Πατερημός ωστόσο συνέχιζε τη δουλειά του, τó πηγάδι έξακολουθοϋσε να βαθαίνη—ό Σταυρούλης έσυνέχιζε τη πληρωμή του Γιωργιου, μά κανένα σημάδι δεν είχε φανή άκόμη. Σιγά—σιγά άρχισε να απελπίζεται ο Πατερημός: «Μπορεί νάκαμα λάθος» έσκεφτότανε. Πρέπει να κουβεντιάσω με τó Σταυρούλη άποφάσισε κάποτε.

"Ετοι ένα μεσημέρι που δεν είχε δουλειά στο χάνι του 'Αριστειδάκη πετάχτηκε ως στοϋ Σταυρούλη.

Τό χάνι ήτανε γεμάτο από μαθητές που άλλοι κάπνιζαν και άλλοι έπιναν νερό ένω ό Σταυρούλης τους μάλλωνε.

—Νά σπάσης θές τó σταμνί, άδικοσκοτωμένο. Φουμαίρνης μωρέ και σύ; άκόμη δε βγήκες από τ' αύγό θεόργιστοι έλεγε σ' ένα μικρό που κάπνιζε μα-

ζι με τούς άλλους... Μά σκολειό μωρέ, μου κάμετε τὸ χάνι; Ἰντα διάολο θέλετε κι' ἔρχεστε ὅλο ἐπαδά; Δέν πάτε κι' ἄλλου; Κόπιαζε καὶ τουλόγου σου ἕνα ποτήρι νά πιῆς νερό! Να! να! ἐξεσβόλωσες μου τὴ φωτιά κακομοίρη! Σᾶ δὲ κατέχεις μῶρε νᾶφτης τὸ τζιγάρο σου ἴντα τότε πίνης;..

Μά ὅσα κι' ἄν τούς ἔλεγε οἱ μαθητὲς τὸν ἀγαποῦσαν γιατί ἤξεραν πὼς κατὰ βάθος ἦτανε καλός.

Ἦταν εἶδε τὸν Πατερημό νά μπαίνει στὸ χάνι τούς εἶπε.

— Αἴ! ἀντέστε δὰ μπλειό γιατί ἔχω καὶ δουλειά! Δέν ἀκοῦτε; ἐχτύπησε τὸ κουδούνι!.. Πέρασε Μανωλάκη, μέσα καὶ ξεφορτωθήκανε με τὰ διαολοκόπελα εἶπε σᾶν ἄδειασε τὸ χάνι.

Ἦταν κάθισαν οἱ δύο τους ὁ Πατερημός ἄρχισε

— Ἦρθα νά κουβεντιάσωμε γιὰ τὴ δουλειά μας. Τὸ πηγιάδι εἶναι φτασμένο κοντὰ ἑπτὰ ὄργυιες καὶ δὲ θωρῶ σημάδι χιριοῦ, μούδε πέτρες σπιθιοῦ βρηκα, μούδε ἀγκωνάρια, μούδε ξύλο, μούδε σίδερο. Καὶ σᾶ νά μοῦ φαίνεται πὼς δέν εἶναι κειὰ ὁ τόπος!

— Δὲ σοῦ τῶλεγα, εἶπε ὁ Σταυρούλης εὐχαριστημένος, καὶ μ' ἔβαλλες κι' ὀμπρός; Μά γιὰ νά μὴ πῆς πὼς σ' ἐμποδίζω σοῦδωκα τὴ βοήθεια ἀποῦ μοῦ ζήτηξες.

— Κ' ἴντα λές ἐδὰ νά κάμωμε;

— Ἐμένα ἢ γνώμη μου εἶναι νά πᾶ σκεπάσης τὸ πηγιάδι καὶ ν' ἀνημένωμε μπὰς καὶ μὲ νειρέψει πάλι ἢ χάρη τῆς κι' ὡς τόσο, νά κάμωμε κιαμιὰ παράκληση.

— Ἐγὼ πάλι λέω νά σκωθοῦμε νά πᾶ τὸ ποῦμε στὸ Δεσπότη καὶ νά τοῦ ζητήξωμε τὴ γνώμη του.

— Δὲ συμφωνῶ, εἶπε ὁ Σταυρούλης πού εἶχε λόγους νά εἶναι δυσαρεστημένος μὲ τὸν Δεσπότη, ἐπειδὴ κάποτε τὸν μάλλωσε μέσα στὴν ἐκκλησιά

γιατί πήγε μεθυσμένος. Καλλιὰ 'ναι νάνημένωμε κι' ἡ χάρη τῆς δά μᾶσε φωτίση.

—Κι' ἄνε πάθωμε πράμμα;

—'Εμεῖς ἐπολεμήσαμε (1) νά κάμωμε τὸ θέλημά τῆς! μὰ δὲν ἐπετύχαμε! Δὲν εἶναι πὼς τῆ διαταγὴ τῆς τῆ βάλουμε ἀπὸ τὸ ἓνα αὐτὶ καὶ βγῆκε ἀπὸ τὸ ἄλλο; 'Εμεῖς δά κάνωμε καθ' ἄργά τῆ προσευχὴ μας νά μᾶσε δείξη τὸ τόπο, ὥστόσο δὲ μπορεῖ νάχη παράπονο μαζί μας...

—«Φώτισον τοὺς σοὺς δούλους Κύριε... 'Εθυμήθηκε ἀπὸ τοὺς ψαλμούς ὁ Πατερημὸς κι' ἔκαμε τὸ σταυρό του. "Ε! ἔτσά δά τὸ κάμωμε! Ν' ἀνημένωμε κι' ὅποιος πρωτοδεῖ ὄνειρο νά κάμη χαμπάρι στὸν ἄλλο! Κοντὰ εἴμαστε πούρι. (2)»

—Σύμφωνοι! εἶπε ὁ Σταυρούλης. "Ε! τῆ ταχινὴ νά πᾶς στὸ Δημαρχεῖο καὶ νά δηλώσης πὼς δὲν εὐρῆκες καλὸ δωματόχωμα καὶ πὼς δά σκεπάσης τὸ πηγάδι νά μὴ βροῦμε κιανένα μελλᾶ.

—Νά πάω θέλει γιατί αὐτοὶ γυρεύουνε ἀφορμὴ νά μᾶσε μπλέξουνε.

.....

Οταν τὴν ἄλλη μέρα ὁ Πατερημὸς ἐτελείωσε τὴ δουλειὰ του στὸ χάνι, ἐξεκίνησε νά πάη στὸ Δημαρχεῖο. Στὸ δρόμο συνάντησε τὸ Γιωργὴ τὸ Δικηγόρο πὸν σταμάτησε.

—Ποῦ πᾶς Μανώλη;

—Στὸ Δημαρχεῖο δά πάω, ἀποῦχω μιὰ δουλειὰ!

1) ἐπροσπαθήσαμε.

2) ἀντὶ τοῦ μαθῆς.

Ζήτω οι «Τάπες»!

—Έχεις κανένα καλό χαμπάρι νά πῆς τοῦ Δημάρχου ;

—Ἰντα χαμπάρια δά νάχω δά ἄγω νά πῶ τοῦ Δημάρχου ;

—Ἐί λέω, τάξε, μπᾶς καί βρῆκες κειονά ποῦ γύρευες στοῦ πηγάδι ἀπού οκάφτεις στοῦ «Κιχιλιά».

—Ἄνε βρῆκα, γῆ ὄχι, ἐσένα δέ σέ γνοιάζει, μούδε σένα μούδε τῶ ἄλλους χασομέρηδες, ἀπού μου κουβαληθήκετε νά μου λέτε γιά ποινικούς νόμους καί... ἀνέμους...εἶπε διαολισμένος ὁ Πατερημό, καί ἔβιασε τὸ βῆμα του καί μπῆκε στοῦ Δημαρχεῖο, ἐνῶ ὁ Γιωργῆς ἐπήγαινε κι' αὐτός, νά βρῆ τὸν Κινίνο νά τὸν κρατήση ἐνήμερο γιά ὅσα εἶπαν μὲ τὸν Πατερημό...

Ο Δήμαρχος ὑποδέχτηκε τὸν Πατερημό μὲ γέλοιο καί τὸν ρώτηξε τί γύρευε πρῶτ—πρῶτ στοῦ Δημαρχεῖο.

—Ἦρθα νά σοῦ πῶ, κύριε Δήμαρχε, πῶς δέ μου κάνει ὁ τόπος ἀπούβγαλα τὸ πηγάδι, ἀπού μουδωκες τὴν ἄδεια μόνο νά τῆ σβύσης κι' ἐγῶ δά πάω τῆ τάχινῆ νά τόνε σκεπάσω.

—Καλά Μανώλη, σᾶ δέ σοῦ κάνη νά πᾶς νά τόνε σκεπάσης νά μὴ πέση κιανένα ὠζὸ μέσα, νά βρῆς τὸ μπελά σου. Ἄκουσε μόνο νά σοῦ πῶ, ὄντο δά σοῦ φωνιάξω νάρθης, δά πῆς, σέ ὅποιο σε ρωτήση πῶς ἐσύ ἐζήτηξες τὴν ἄδεια γιά νά βρῆς δωματοχώμα καί πῶς σᾶ δέ τὸ βρῆκες, ἐπαράτησες τὸ πηγάδι καί τὸ σκέπασες, ἐτσά δέν εἶναι ;

—Ἰδια ἄτσάι σέ ὅποιο θές ὄμπρός νά τὸ πῶ | ἐτσά ποῦ γίνηκε κιόλας.

—Αϊ! ἄμε στό καλό Μανώλη!...

Βγαίνοντας ὁ Πατερημός ἀπό τὸ Δημαρχεῖο συνάντησε πάλι τὸν ὑποθηκοφύλακα μαζί με τὸν Κινίνο πού τὸν σταμάτησαν.

—Δέ μοῦ λές Μανώλη! Ἵντα συμφωνίες ἐκάμετε μετὸ Δήμαρχο;

—Φαίνεται πὼς ἔχεις ὄρεξη γιὰ χωρατὰ ταχινῆ— ταχινῆ, τοῦπε ὁ Πατερημός.

—Ἵντα μερδικὸ ¹⁾ δὰ πάρη αὐτός, ἀποῦ τῆ δουλειά;

—Ποιά δουλειά; ρώτησε ὁ Πατερημός.

—Ἀποῦ τῆ δουλειά τοῦ πηγαδιοῦ, ἀποῦ σοῦδωκε τὴν ἄδεια, τοῦ ξανάπε μισοθυμωμένος ὁ Κινίνος. Μὴ θαρρεῖς πὼς κοιμούμαστε. Τὸ καλὸ ἀποῦ σοῦ θέλομε β,τι βρῆς νὰ πᾶς νὰ τὸ δηλώσης ντελόγο στὸν Εἰσαγγελέα γιὰτὶ δὰ κάτσης καὶ σὺ μέσα κι' ὁ Δήμαρχος, κι' ὁ Γραμματικὸς κι' ὁ Σταυρούλης.

—Ἄμε διάολε παρέκει! ἄφησε με ἦσυχο καὶ μοῦ φαίνεται πὼς ἴναι ἔγχεσαι ξυπνητὸς, εἶπε ὁ Πατερημός καὶ ξακολούθησε τὸ δρόμο του.

—Καλά! καλά! ἔγνοια σου καὶ νὰ σᾶσε λογαριάσωμε θέλει ὄλους... τοῦπε ὁ ὑποθηκοφύλακας καθὼς τὸν ἔβλεπε νὰ φεύγη...

—Ἐκράθιε μωρὲ πρᾶμμα στὰ χέργια, ὄντον ἐμπήκε στὰ Δημαρχεῖο ἐρώτησε ὁ Κινίνος τὸ Κανελομάσουρο, πού ἔφτασε κι' αὐτὸ στό μεταξύ.

—Δέ θυμοῦμε καλὰ μὰ θαρρῶ πὼς ἐκράθιε!

—Τὸ λάθος μας ἦτονε πὼς δὲν ἐβάλλαμε ἓνα ἄθροιο νὰ τόνε παρακολουθᾶ στό σκάψιμο εἶπε ξανά ὁ Κινίνος.

—Τὸ Γιωργιὸ τοῦ Φαητοῦ ἀποῦ τόνε βοηθοῦσε δὰ μπορῆ νὰ μάσε πῆ.

—Νιτὰ κι' αὐτηνοῦ δὰ τοῦχουνε μερίδα βγαρμένη ἀποῦ τὸ λογάρι· καὶ μιλεῖ αὐτό;

1) μερίδιο.

— Μὰ τοσσεσὰ μέρες μπρέ, καί νά μην ἔχη κιαμμία ἐνέργεια καμωμένη ἢ Νομαρχία γιά τή μήνυση, δέ σοῦ φαίνεται παράξενο; ρώτησε τὸ Κανελομάσουρο.

— Ἐντύπωση μοῦ κάνει καί μένα εἶπε ὁ Κινίνος, πού εἶχε πρῶτος ὑπογράψει στή καταγγελία.

Ἐκείνη τὴν ὥρα τοὺς ἐπλησίασε τὸ Νικολιό, ὁ Γραμματικός καί τοὺς εἶπε πῶς τὴν ἄλλη μέρα στίς δέκα τὸ πρωῖ νά παρουσιαστοῦν κι' οἱ δυό στὸ Δημαρχεῖο πού θέλει νά τοὺς ἐξετάσῃ ὁ Διευθυντὴς τῆς Νομαρχίας.

— Ἐζήτηξε κι' ἄλλους; ἐρώτηξε ὁ Κινίνος.

— Μιά δεκαριά δὰ ἐξετάσῃ μαζί μὲ τουλόγου σας, εἶπε τὸ Νικολιό κι' ἔφυγε.

— Ἐ! ἦπιασε ἢ φυτιλιά! εἶπε εὐχαριστημένο τὸ Κανελομάσουρο

— Ἐδὰ δὰ ξεσκεπαστοῦνε ὄλα! εἶπε κι' ὁ Κινίνος. . .

Τὸ πρωῖ τῆς ἄλλης μέρας, ὁ Πατερημός ζήτηξε τὴν ἄδεια ἀπὸ τὸν Ἀριστειδάκη νά λείψῃ ὅλη τὴν ἡμέρα καί παίρνοντας τὸ Γιωργιό ἐπῆγε κι' ἄρχισε νά σκεπάζῃ τὸ πηγάδι.

— Δέν εἶχαν ὁμως προχωρήσῃ πολὺ καί ἦρθε τὸ Νικολιό ὁ Γραμματικός καί τὸν εἰδοποίησε νά πάῃ στὸ Δημαρχεῖο γιατί θέλανε νά τὸν ἀνακρίνουνε.

— Ποιὸς δὰ μ' ἀνακρίνη; ρώτησε ὁ Πατερημός.

— Ὁ Διευθυντὴς τῆς Νομαρχίας. Θέλει κι' ἐσένα καί τὸ Σταυρούλη καί τὸ Γιωργιό.

— Ἴντα κατέχω ἄγῳ καί δὲ μὲ ξεφορτώνεστε! Θωρεῖς ἴντα μοῦ κάνεις Μανώλη; εἶπε θυμωμένο τὸ Γιωργιό.

— Νάρθητε γιατί είστε οί κυριώτεροι μάρτυρες
του Δημάρχου είπε τὸ Νικολιό κι' ἔφυγε. . . .

Ο Νομάρχης εἶχε πάρει ἓνα γράμμα ἀπὸ τὸ Δη-
μαρχο εὐθὺς ὡς τοῦ ὑπέβαλλαν τὴν καταγγε-
λιὰ καὶ τὸν κατὰτόπιζε πὼς ἐπρόκειτο γιὰ ὑπόθεση
ποῦ ὅταν θὰ ἐξεταζότανε θὰ γελοῦσαν ὅλοι μὰ ἰδι-
αίτερα, οἱ ἀργόσχολοὶ τοῦ χωριοῦ, θάπαιρναν ἓνα
καλὸ μάθημα.

Ἔτσι ὁ Νομάρχης ποῦ εἶχε ἐμπιστοσύνη στὴν
ἀντίληψη καὶ τὴν τιμιότητα τοῦ Δημάρχου, δὲ βιά-
στηκε νὰ ἐνεργήσῃ καὶ μονάχα ὕστερα ἀπὸ κάμπο-
σες μέρες ἔστειλε ἓνα ἀνώτερο τῆς Νο. αρχίας ὑπάλ-
ληλο νὰ κάμῃ τίς ἀνακρίσεις.

Οἱ κατήγοροὶ ἐκείνο τὸ πρωῖ—ὄσους εἶχε καλέ-
σῃ γιὰ νὰ ἐξεταστοῦνε μαζεύτηκαν ἐνωρὶς στὸ δι-
πλανὸ καφενεῖο καὶ συνονοῦντο γιὰ τὰ ἐπιχειρή-
ματα ποῦ θὰ παρουσίαζαν στὸν ἀνακριτικὸ ὑπάλλη-
λο, μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Κινίνο καὶ τὸ Κανελομάσου-
ρο. Τελευταῖος πῆγε καὶ ὁ Διανομέας, μὰ τοὺς ἔφε-
ρε κατὶ νέα ποῦ δὲν τοὺς εὐχαρίστησαν καθόλου.
Τοὺς εἶπε δηλ. ὅτι ὁ Πατερημὸς ἄρχισε νὰ σκεπάζῃ
ξανά τὸ πηγάδι, ποῦ σημαίνει πὼς δὲν εἰρήκε πρᾶμ-
μα κι' αὐτὸ θὰ ἔχει ἐπίδραση στὴν ἀπόφαση ποῦ θὰ
βγάλῃ ὁ Διευθυντής. Τὸ ἐμπόδιο ἦταν ἀπρόβλεπτο
μὰ δὲν ἀπελπίστηκαν. Ὁ Κινίνος εἶπε πὼς θὰ μετα-
χειριστῇ κι' αὐτὸ εἰς βᾶρος τοῦ Δημάρχου, γιατί
ποιὸς ξέρεῖ ἂν δὲν ἔβαλε αὐτὸς τὸ Μανώλη, ν' ἀρ-
χιζῇ τάχα νὰ σκεπάζῃ τὸ πηγάϊδι κι' ἄμα ἤθελα φύ-
γῃ ὁ ὑπάλληλος, νὰ συνεχίσῃ πάλι.

—Γῆ ποιὸς κατέχει ἂ δὲν εὐρήκανε τὸ «λογάρι»

καί δὲ τῶσε χρειάζεται μπειὸ ὁ λάκκος, εἶπε ὁ Παστρικός.

—'Εμένα μοῦ φαίνεται πὼς εἶναι ἀπὸ δὰ χαϊμένη ἢ ὑπόθεση εἶπε ὁ Διανομέας, γιατί ἀνήν εὐρήκανε τὸ «λογάρι», δὰ δώσουνε καὶ τοῦ ἀνακριτῆ καὶ δὰ βγάλει ὅτι ἀπόφαση θέλουνε αὐτοί. Παίζης ἐσὺ μὲ τὸν παρᾶ... ἐτελείωσε !...

Εἶχαν ἐξεταστῆί τώρα ὁ Σταυρούλης, ὁ Πατερημὸς καὶ τὸ Γιωργιό, κι' ὁ Γραμματικὸς ἔστειλε νὰ φωνάξη καὶ τοὺς ἄλλους. Στὸ μεταξύ ὅμως εἶχαν ξεφυτρώσει διαφωνίες, ἄλλοι ἔλεγαν πὼς ἐκάμανε μιὰ «τρύπα στὸ νερό». "Ἄλλοι πὼς δὰ ξεγιβεντιστοῦνε ὅλοι. Καὶ σιγὰ—σιγὰ ἄρχισαν νὰ τὰ βάνουν μὲ τὸν Κινίνο, πού τσ' ἤβαλε κι' ὑπογράψανε καὶ ἀποφάσισαν νὰ τοῦ ρίξουν αὐτηνοῦ τὴν εὐθύνη.

Ὁ Κινίνος τὰ εἶχε βρῆ σκοῦρα! Τὸ Κανελομάσουρο στὸ μεταξύ ἅμα εἶδε ἔτσι τὰ πράγματα τὸ ἔσκασε καὶ σιγὰ—σιγὰ ἕνας—ἕνας ἔπερνε δρόμο.

—'Αμέτε στὸ διάολο! εἶπε τότε κι' ὁ Κινίνος καὶ φωνάζοντας τοῦ Νικολιοῦ, τοῦ δήλωσε νὰ πῆ στὸν ἀνακριτῆ, πὼς οἱ κατήγοροι δὲν θὰ ὑπεστήριζαν τὴν κατηγορίαν τους καὶ δὲ δὰ παρουσιαστοῦνε στὴν ἀνάκριση.

—Ναί! τοῦπε τὸ Νικολιό, μὰ ἐσεῖς ἔχετε κατηγορήση τὸ Δήμαρχο κι' αὐτὸς δὰ ζητήξη ἱκανοποίηση.

—Πρῶτα—πρῶτα, εἶπε ὁ Κινίνος τὸν Δήμαρχο τὸν ἱκανοποιοῦμε γιατί δὲν ὑποστηρίζουμε τὴ καταγγελία. Σᾶ θέλη ὅμως, ἄς μᾶσε κάμη μὴνυση στὰ ταχτικά δικαστήρια «ἐπὶ συκοφαντία»... Καὶ λέγον-

τας αὐτὰ ὁ Κινίνος ἐγράβηξε, πρὸς τὰ κάτω ψιθυρίζοντας...

—'Ανάθεμα νᾶχετε φοβιτσάρηδες!..

Ὁ ὑπάλληλος τῆς Νομαρχίας, ἀφοῦ ἐξέτασε τὸν Σταυρούλη, τὸν Πατερημὸ καὶ τὸ Γιωργιὸ καὶ ἄκουσε καὶ τὸν Δήμαρχο ἐσυμφώνησε μαζί του, πὼς ἐπρόκειτο γιὰ κωμικὲς ἀνακρίβειες. Καὶ στὴν ἐκθεσὶ πού ὑπέβαλε στὸ Νομάρχῃ ἔγραφε μαζί μὲ τᾶλλα.

«... Προκύπτει ὅθεν, ἐκ τῆς ἐξετάσεως τῶν ἀνωτέρω καὶ τὴν ἀποχώρησιν τῶν κατηγορῶν ὅτι ὁ Δήμαρχος καλῆ τῆ πίστιν παρέσχε τὴν ἄδειαν πρὸς τὸν Ἐμμανουὴλ Χοῦρδον ἢ Πατερημὸν, διὰ τὴν ἀνώρουξιν λάκκου εἰς τὴν βορειᾶν πλευρᾶν τοῦ στρατῶνος πρὸς ἀνεύρεσιν ἀργιλόχωματος, καταλλήλου διὰ στέγας, λαβῶν ἅμα καὶ ὅλα τὰ ἐνδεικνυόμενα μέτρα διὰ τὴν κατασφάλισιν τῆς κυριότητος τοῦ χώρου ἀνήκοντος εἰς τὸ δημόσιον, ὡς ἐμφαίνεται ἐκ τῆς δηλώσεως τοῦ Ἐμ. Χοῦρδου, δι' ἧς οὗτος ἀναλαμβάνει τὴν ὑποχρέωσιν νὰ καλύψῃ ἐκ νέου τὸν ἀνορρυχθέντα λάκκον καὶ ἀποκαταστήσῃ οὕτω τὴν προξενηθεῖσαν διαταραχὴν εἰς τὸ κτῆμα τοῦ δημοσίου, μετὰ τὸ πέρασι τῆς ἐργασίας. Ὡς δὲ καὶ δι' ἐπιτοπίου ἐρεῦνης διεπίστωσα, ὁ ρηθεὶς Ἐμ. Χοῦρδος, μὴ εὐρών τὸ ἀναζητούμενον ἀργιλόχωμα ἀφῆκε τὴν περαιτέρω ἀνώρουξιν καὶ ἐκάλυψε τὸν λάκκον. Ἡ δὲ μὴ ὑποστηρικθεῖσα καταγγελία, καίτοι ὑπογραφομένη ὑπὸ πολλῶν κατοίκων, ἐνεπνεύσθη καὶ συνετάχθη ὑπὸ τῶν προσώπων ἅτινα ἐγκαίρως ἐγνώρισεν ὑμῖν ὁ Δήμαρχος, γνωστῶν ἀργοσχόλων ἀλλὰ εὐφῶν τύπων, τῶν ὁποίων, αἰκρινῶς λεγόμενα «φάρσαι» εἶναι γνωσταὶ ἐξικνυόμενα ἐνίοτε καὶ μέχρις ὀρίων παραπτωμάτων...»

Ο 'Αριστειδάκης τὸν τελευταῖο καιρὸ ἀποφάσισε νὰ προσθέσῃ ἓνα πάτωμα ἀκόμη στὸ βάθος τοῦ στενόμακρου κτιρίου, πάνω ἀπὸ τὴν ἰδιαίτερη κατοικία του καὶ ἔτσι στὸ σημεῖο αὐτὸ τὸ χάνι θὰ ἦτανε «τετράπατο» ὅπως ἔλεγε. Τὴν ἀπόφαση αὐτὴ τὴν ἐπῆρε γιατί ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά σκέφτηκε πὼς ἡ θεὰ ἀπὸ 'κεῖ πάνω θὰ ἦτανε ὠραιότερη, ἀφοῦ θὰ φαινότανε ὄλος ὁ κάμπος τῆς ἐπαρχίας, καὶ τὸ χάνι ἀπὸ μακριὰ θὰ φάνταζε, σὰν ἓνα ἀληθινὸ μέγαρο κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη μεριά, εἶχε ἀποφασίσῃ τὸ νέο αὐτὸ πάτωμα νὰ τὸ κάμῃ «ἀναψυχτήριον» ὅπως τὸ ἔλεγε, ποῦ θὰ εἶχε καὶ κέρδη γιατί ἤλπιζε πὼς ὄλος ὁ καλὸς κόσμος θαρχότανε γιὰ νὰ πάρῃ τὸ ἀναψυχτικὸ του, ἀπολαμβάνοντας μαζί καὶ τὴν σπάνια θεὰ ἀπὸ 'κεῖ πάνω. Ἔτσι ἀφοῦ κουβάλησε τὰ ἀναγκαῖα ὕλικα, ἄρχισε τὴν ἐργασία, μὲ βοηθοὺς μόνο τὸν Πατερῆμό καὶ τὴν 'Αριστειδάκαινα.....

Ὁ Πατερῆμὸς ἐξακολουθῶντας πάντα νὰ περιμένῃ νεώτερο ὄνειρο, εἴτε ἀπὸ τὸ Σταυρούλη, εἴτε ὁ ἴδιος, ἔπεσε στὴ δουλειὰ μὲ ἐξαιρετικὸ ζῆλο, γιατί ὁ 'Αριστειδάκης τοῦχε ὑποσχεθῆ πὼς θὰ μιλοῦσε στὸ Δεσπότη νὰ τόνε πάρῃ καντηλανάφτη στὴ Μεγάλῃ Παναγία.

Ὁ 'Αριστειδάκης πολλὰς μέρες προτοῦ νάρχισῃ τὴ δουλειὰ ἐκλεινότανε τὰ βράδυα καὶ μελετοῦσε τὰ σχέδια γιὰ τὸ νέο κτίριον.

Εἶναι ὁμῶς ἀνάγκη νὰ ποῦμε μερικὰ πράγματα ἀκόμη γιὰ τὸν περίεργο αὐτὸ ἄνθρωπο, ποῦ ξεχώριζε ἀπὸ ὄλους τοὺς ἄλλους κατοίκοις τοῦ χωριοῦ.

Ὁ 'Αριστειδάκης, καθὼς ἔλεγαν, ἦτανε ἄνθρωπος ταξειδεμένος. Εἶχε δουλέψῃ ἐργάτης στὸ Πόρτ—

Τὸ «Κανελομάσουρο»

Σάιτ στην Αίγυπτο και αυτό ξεγγιεί τις τάσεις του, να δώσει στο χάνι του, τον ιδιόρρυθμο αυτό τύπο, που δεν έμοιαζε με κανένα κτίριο στο χωριό. Στο άπλοϊκό μυαλό του κυλούσαν όλοι οι ρυθμοί των κτιρίων που είδε στα παλιά αυτά χρόνια εκεί που ταξίδευε κι' αν δέ, τα κατάφερε να κάμη το χάνι του να μοιάζη μ' αυτά, αυτό πρέπει να το αποδώσουμε στο ότι τα οικονομικά του δεν ήταν σε θέση, να στελειώσουν μέγαρο, πάνω στον Αραβικό ρυθμό, όπως τ'όθελε αυτός.

Γιαυτό στο νέο πάτωμα έσχεδιάσε να το βάλη και δυο κολώνες και οι δυο τοίχοι του, θα γινότανε τζαμαρία. Έτσι το μπροστινό μέρος της τζαμαρίας αυτής θα γινότανε «άναψυχτήριο» και το βάθος με κατάλληλο χώρισμα θα το έκανε «πανόραμα», δηλ. θα έβαζε διάφορους φακούς κι' από μέσα θα έπρόβαλε εικόνες· κι' έτσι οι πελάτες θα είχαν διπλή ψυχαγωγία.

Υπελόγιζε όμως πως το «πανόραμα» θα του έδινε ιδιαίτερα κέρδη γιατί «τα κοπέλια αγαπούνε άπου τή φύση τως τα θεάματα» και θα έκανε καλές δουλειές με τους ένοικιαστές μαθητές που είχε και αυτοί θα τραβούσαν κι' άλλους.

Όλα αυτά τα σχέδια εύρισκαν σύμφωνη και την Άριστειδάκαινα, στη μόνη που τα έμπιστευότανε κάθε βράδυ, αφού έτελειωνε στο χαρτί τα σχέδια και τους λογαριασμούς του.

—Νά ζοριστομέ (1) θέλει μιὰ όλια γυναίκα, στσι παράδες για να τσοί κάμω τουτεσά τσοί δουλειές, μὰ έλα άπου τσηβαλα στο νου μου! της έλεγε.

—Έ! σά τσηβαλες στο νου σου, να τσοί κάμης Άριστειδάκη, του άπαντουσε εκείνη.

—Νά μπουμε θέλει μιὰ όλια στο χρέος, μὰ αυτό θα βγη άπου τή καινούργια δουλειά. Νά το κατέχης

1) να στενοχωρηθούμε.

ὅμως Ἀριστειδάκαινα πῶς θὰ γενῆ τὸ κέντρο τῆς ἀριστοκρατίας μας, ἀκόμη καὶ τὸ Δεσπότη θὰ δῆς νάρθη νάπολλάψῃ τὴ θεὰ ἀπὸ κειὰ πάνω, καὶ τοσοῦτοι δικαστὰδες καὶ μπορῶ νὰ σοῦ πῶ καὶ τὸ Νομάρχη!

—Ἔ! δίδα πάλι καὶ τουλόγου σου! τοῦλεγε ἡ Ἀριστειδάκαινα.

—Ἐκειονὰ πού σοῦ λέω, ὅλος ὁ καλὸς κόσμος κι' ὁ ντόπιος κι' ὁ διαβατικὸς δὲ νᾶρχουνται νὰ σοῦ ζητοῦνε τὴν ἄδεια νὰ βγαίνουνε ἀπάνω, ἐβεβαίωνε ὁ Ἀριστειδάκης.

—Ὁ Θεὸς καὶ ἡ Μεγάλῃ Παναγία νὰ μᾶς τὸ ἀεὶσιώσῃ, ἔλεγε κάνοντας τὸ σταυρὸ τῆς ἐκείνη.

Κι' ἔτσι ἄρχισε τὸ νέο κτίριο...

Οἱ χωρικοὶ τὸ παρακολουθοῦσαν καθὼς πήγαιναν καὶ ἐρχότανε ἀπὸ τὶς δουλειές τους, καθὼς καὶ οἱ περιπατητὲς πού σ' αὐτὸ τὸ δρόμο συνήθως ἔκαναν τὸ βραδυνὸ τους περίπατο, ἀλλὰ καὶ ὅσοι ἐπαρχιώτες περνοῦσαν γιὰ τὸ Κάστρο ἢ τὴ Σητεία...

«Τι νὰ σκαρώνῃ πάλι ὁ Ἀριστειδάκης;» σκεφτότανε γελώντας.

Δὲ πέρασε πολὺς καιρὸς καὶ στὸ βάθος τῶν κτιρίων, τοῦ χανιοῦ ὑψώθηκε τὸ νέο οἰκοδόμημα, πού ἔδωκε ἓνα περιεργότερο ἀκόμη τόνο στὴν ἀρχικὴ ἀκατάληπτη ἀρχιτεκτονικὴ τοῦ συγκροτήματος αὐτοῦ, πού ἔμοιαζε μὲ στραῶνα, μαζὶ δὲ καὶ μὲ περιστεριῶνα.

Οἱ «τζαμαρίες» ἀντανάκλουσαν τὶς ἀχτίδες τοῦ ἡλίου, καθὼς πήγαινε νὰ βασιλέψῃ τὸ βράδυ καὶ καθὼς ἀνάτελλε τὸ πρωτὶ, γιὰτὶ ἦτανε κι' ἀπὸ τὶς δυὸ μεριές.

Τὰ ἐγκαίνια εἶχαν σχεδιαστεῖ μεγαλόπρεπα.

Τραπέζια καὶ καρτέκλες καινούργιες ἀγοράστηκαν καὶ ὅλα τὰ ποτηρικά καὶ τὰ ἄλλα σκεύη τοῦ κέντρου. Μιά κρεμαστὴ λάμπα μεγάλων διαστάσεων ἐκρεμάστηκε, καὶ ὁ μπουφές ἐπλουτίστηκε μὲ ἐξαιρετικὰ ποτὰ πού τὴν κατασκευὴ τους ἐπιμελήθηκε ὁ ἴδιος ὁ Ἀριστειδάκης. Βάζα κατὰ σειρά μὲ ἐπιγραφές κακογραμμένες ἔγραφαν τὰ περιεχόμενά τους.

«Σουμάδα—Κανελάδα—Γαρυφαλάδα...»

Ἄλλα καλοφτιαγμένα σιρόπια πού μοσχομύριζαν στὸ νέο κέντρο.

Τὴν ἡμέρα πού ἔγιναν τὰ ἐγκαίνια εἶχαν προσκαλεσθῆ ὅλα τὰ «κεφάλια τοῦ χωριοῦ» μὰ καὶ μαζὶ ὅλοι οἱ «πόντοι», ἀλλὰ οἱ πῖο πολλοὶ, πῆγαν καὶ ἀπροσκάλεστοι.

Τὸν Δεσπότη δὲν εἶχε τολμήσῃ ἀκόμη νὰ τὸνε προσκαλέσῃ, μὰ τὸ εἶχε σκοπὸ ἄλλοτε. Μπορεῖ καὶ τὸ Νομάρχη... «θὰ δοῦμε»!..

Ὁ Ἀριστειδάκης, τὴν ἡμέρα αὐτὴ ἐφόρεσε τὴν καινούργια του στολή. Πρέπει νὰ ξέρωμε, πῶς ὁ Ἀριστειδάκης ντυνότανε κατὰ τὴ δική του μόδα. Ράπτης του ἦτανε ὁ Καλελὲς ἕνας παλαιὸς τεχνίτης, πού ἔκοβε, καθὼς ἔλεγαν, μὲ τὸ ἴδιο χνάρι καὶ τὰ παλτὰ καὶ τὰ σακκάκια... Ἀπὸ τὸν Καλελέ λοιπὸν ντυμένος τὴν ἡμέρα αὐτὴ, ἐφοροῦσε ἕνα σακκάκι μαῦρο σὰν εἶδος βελάδας μάκρυνς ὡς στὰ γόνατα, ἕνα παντελόνι φαρδύτατο, πού τῶβαζε μέσα στὰ στιβάνια του, πού ἦτανε πολὺ ψηλὰ φτιασμένα ἀπὸ τὸ Στέρεο τὸ παπουτσι, (πού γι' αὐτὸν ἔλεγαν πῶς εἶχε 5 ζευγάρια καλαπόδια μονάχα καὶ πάνω σ'αὐτὰ ἔπρεπε νὰ διαλέξῃ ὁ πελάτης), ἕνα στραβοβαρμένο «παπιγιόν» σ' ἕνα τσαλακωμένο κολλάρο καὶ στὸ κεφάλι ἕνα περίεργο σκοῦφο ἀπὸ μαῦρο πανί: εἶδος δίκωχο, φτιασμένο κι' αὐτὸ ἀπὸ τὸ Καλελέ.

Μ' αὐτὴ τὴν περιβολὴ, παρουσίασε τὸ τεράστιο σῶμα του, στὴν τελετὴ ἐκείνη, μαζὶ μ' ἕνα σοβαρώτα-

το ὕφος μπέη τοῦ παλαιοῦ καιροῦ.

Μετὰ τὸν ἀγιασμό πού ἔκαμε ὁ Παπαγιωργάκης ὁ μεγάλος, ὁ Ἀριστειδάκης ἔβγαλε τὸν παρακάτω λόγο !

«Φιλόχριστοι, χριστιανοὶ καὶ ἀγαπητοὶ φίλοι!

Πνεῦμα θεοῦ, μοῦ ἔβαλε στό νοῦ, νά ψηλώσω τὸ χτίριο τοῦτο καὶ νά βγαίνουν οἱ ἀθρῶποι νά θαμάζουν τὰ ἔργα τῆς φύσεως καὶ ὅλο τὸ Κάμπτο, ἀπὸ τὸν Τίμιο Σταυρὸ, ὡς στὴ Καβαλλαρά, διότι ὅλα τὰ βλέπει τὸ μάτι χωρὶς νά σκοντάφτη ποθές ! Μὰ δὲ γίνεται τίποτες ἂν δὲν χυθῆ ἰδρώτας καθὼς λέει τὸ Εὐαγγέλιο. «Ἐν τῷ ἰδρώτι τοῦ προσώπου σου...» Καὶ ἐχύθηκε ἰδρὸς ἐπαέ ! καὶ ἤπεσε παρὰς ! οἱ ψῶματα ! διὰ νά δοξασθῆ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου !...»

(Γέλοια ὑπόκωφα ἀκούστηκαν τότε ἀπὸ τοὺς γραμματισμένους τοῦ χωριοῦ, πού ὁ Ἀριστειδάκης τὰ ἐξηγοῦσε σὰν ἐπιδοκιμασίες...καὶ μὲ ὑψωμένη περισσότερο τῆ φωνή του, ἐσυνέχισε...)

... Πρέπει ὁ ἀνθρώπος νά ἐργάζεται πάντα «ἵνα εὖ σοι γένηται, καὶ ἵνα μακροχρόνιος ἔσει ἐπὶ τῆς γῆς...» Εὐχαριστῶ ὅλους πού μὲ ἐτίμησαν καὶ ἤρθαν στὰ ἐγκαίνια μου καὶ εὐχομαι ὑπὲρ τῆς σωτηρίας αὐτῶν καὶ τῆς τῶν πάντων ἐνώσεως...

(Ἐδῶ τὰ γέλοια ἀκούστηκαν εὐκρινέστερα) ἐνῶ ὁ Ἀριστειδάκης συγκινημένος ἐτελείωσε τὸ λόγο τοῦ μὲ τὰ ἐξῆς ἀκόμη.)

.. Τὸ μαγαζὶ ἀνοίγει ἀπὸ σήμερον καὶ νά τὸ κατέχετε λοιπὸν ! Τὰ πιотὰ τᾶβαλα φτηνά κι' ἂν ἔχετε τὴν εὐχαρίστηση νά περνᾶτε νά εὐφραίνεστε μὲ τὸ τίμιο θέαμα καὶ τὴν καλὴ καρδιά δι' . . «εὐλογημένος ὁ ἐρχόμενος ἐν ὀνόματι Κυρίου...»

Τὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια τὰ εἶπε ἐνῶ τὰ δάκρυα τοῦ ἔτρεχαν σὰν ποτάμι καὶ ἡ Ἀριστειδάκαινα ἔτρεξε νά βγάλῃ τὴν ποδιά της νά τοῦ τῆνε δώση νά τὰ σκουπίση . .

Ζήτω ὁ Ἀριστειδάκης ! φώναξε τότε ὁ Νικολῆς, ὁ

Ντορής. Ζήτη ο πολιτισμένος άνθρωπος του χωριού μας! είπε και το Νικολιό ο Γραμματικός.

«Όλοι έζητωκραύγασαν βέβαια και ο 'Αριστειδάκης έσκούπισε άλλη μιá φορά τὰ δάκρυά του...»

'Από τούς καλεσμένους τότε ο Κινίνος έθεώρησε πώς ήτανε παράλειψη νά μὴ τὸν προσφωνήση και ἄρχισε!

«Ὁ λαός του χωριού, κύριε 'Αριστειδάκη, θεωρεῖ καθήκον του νά έκφράση δι' έμου τὴν ευγνωμοσύνην διὰ τούς άτρύτους κόπους σας, οὓς καταβάλλετε πρὸς ανάδειξιν τῆς προόδου του, τῆς οποίας τυγχάνεται πρωτοπόρος.»

'Από σήμερα εις τὸν ὀρίζοντα του χωριού μας θά ὑψοῦται, οὐχι ὡς μιναρές, ἀλλὰ ὡς στήλη πολιτισμοῦ τὸ ὠραῖον τοῦτο κτίριον, τὸ ὅποιον ἀπό μακρὰν θά δεικνύη εις τὸν ἐπισκέπτην ὅτι εις τὸν τόπον αὐτὸν κατοικῆ ἕνας λαός, ὁ ὅποιος ὅταν δὲν ὑψώνη ἄλλους 1) ...ὑψώνεται ὁ ἴδιος, κτίζων πύργους, ὄχι εις τὴν Ἰσπανίαν. ἀλλὰ εις τὸν τόπον του, διὰ νά ἀνέρχεται εις αὐτοὺς και ἐκεῖ εις τὰ ὕψη των νά γεμίξη μὲ καθαρὸν ἀέρα οὐ μόνον τὴν κεφαλὴν του ἀλλὰ και ὅλα τὰ μέλη του σώματος' ἀκόμη και τὴν κοιλίαν του..»

Στὸ σημεῖο αὐτὸ ἐξέσπασαν παταγώδη χειροκροτήματα και ὅλοι ἔσπευσαν νά συγχαροῦν τούς δύο ρήτορες.

Οἱ καλεσμένοι ὕστερα ἐσυργιάνισαν τὸ χτίριο κι' ὅλοι συμφώνησαν πὺς ἀπὸ κεῖ πάνω ἡ θεά ήτανε σπάνια! Ἐκάθισαν σὲ λίγο και τούς προσέφερε γαρυφαλάδες—σουμάδες και οἱ προπόσεις και οἱ εὐχές γιὰ τὰ καλορροϊζικά του μαγαζιοῦ και τὴν καλή του προκοπή, διαδεχότανε ἡ μιὰ τὴν ἄλλη.

Ὁ Δήμαρχος τότε παρατήρησε στὸν 'Αριστειδάκη, πὺς ἔπρεπε νά καλέση και τὸν Δεσπότη.

1) ἐννοοῦσε στὸ «κοντάρι».

—Δέν εἶχα τὸ θάρρος! εἶπε κουνόντας τὸ κεφάλι του, ὁ Ἄριστειδάκης.

—Ἐγὼ δὰ σοῦ τότε φέρω τὴν Κυριακή! τοῦ εἶπε τότε ὁ Δήμαρχος.

Καὶ ὁ Κινίνος ἐπρότεινε νὰ γίνουν δεύτερα ἐγκαίνια, μὲ δεσποτικὸ ἀγιασμό, τὴν Κυριακή. Ὑστερα ἀπὸ συζήτηση ὅμως, γεμάτη ἀπὸ κωμικὰ ἐπιχειρήματα, ἐγκαταλείφθηκε τὸ σχέδιο αὐτὸ καὶ ἀποφασίστηκε νὰ γινῆ μιὰ ἄλλη συγκέντρωση, χωρὶς ἀγιασμό παρισταμένου καὶ τοῦ Δεσπότη, ὅταν θὰ γινότανε τὰ ἐγκαίνια γιὰ τὸ «Πανόραμα», ἅμα ἔφταναν τὰ ὕλικά ἀπὸ τὴ χῶρα.

Οἱ καλεσμένοι ἀποχαιρέτισαν ὕστερα τὸν Ἄριστειδάκη, ἀφοῦ τοῦ ἀφήκαν νέες εὐχές καὶ σὲ λίγο στὴ σάλλα τοῦ νέου κέντρου καθότανε μονάχοι ὁ Πατερημὸς μὲ τὸν Ἄριστειδάκη γεμάτος συγκίνηση ἀκόμη, μὰ καὶ εὐχαριστημένος καθὼς φαινότανε.

—Ἐπέτυχε Ἄριστειδάκη ἡ ἑορτὴ σου! τοῦπε ὁ Πατερημὸς, μὰ δὲν τὰ κατάφερες νὰ φέρῃς καὶ τὸ Δεσπότη.

—Νάρθη θέλει κι' αὐτός! ὁ Δήμαρχος εἶπε πὼς δὰ τότε φέρῃ τὴν Κυριακή... Ὅλοι δὰ περάσουνε ἀπὸ παὲ πὺ θωρρεῖς. Ἐδὰ, δὲ ντρέπομαι μούδε τὸ Πατριάρχη.

—Μπρὲ τὸ Δεσπότη ἤθελα γὼ νᾶρχοτουμε, νὰ τοῦ πῆς καὶ γιὰ τὴ δουλειά μου.

—Νὰ γενῆ θέλη κι' αὐτό. Ὅτι καιρὸς κι' ἀπεράση, ἐσὺ δὰ πᾶς καντηλανάφτης τῆ Πανάγιας...

—Ἦθελα το νὰ γενῆ τουτονά, γιατί ἔχω καὶ τὸ λόγο μου, νᾶμαι κοντὰ στὴ χάρη τῆ! εἶπε ὁ Πατερημὸς μετρώντας τὰ λόγια του, νὰ μὴ πῆ παραπάνω ἀπ' ὅ,τι χρειάζεται...

Επέρασαν κάμποσες μέρες από τότε που έγιναν τὰ ἐγκαίνια τοῦ Ἀριστειδάκη. Ὁ Πατερημὸς εἶχε περάσει κάμποσες φορές ἀπο τοῦ Σταυρούλη, νὰ ρωτήση γιὰ κανένα «νεώτερο» ἀπὸ τὴν ὑπόθεση, μὰ δὲν ἔμαθε τίποτε. Τὴν τελευταία φορὰ που πῆγε ὁ Σταυρούλης, τὸν κράτησε κι' ἤπιαν μαζί καὶ τὸ κρασί τους καὶ τότε δὲν παράλειψε νὰ ρίξη καὶ τὶς εἰρωνεῖτες του, γιὰ τὰ νέα χτίρια τοῦ Ἀριστειδάκη.

—Καὶ δὲ μοῦ λὲς ἐδὰ Μανωλάκη, ἴντα κορακοφωλῆς ἤχτισε ἐκεῖα πάνω ὁ Ἀριστειδάκης; Μιναρὲ μαθὲς ἤθελα κάμη; χί! χί! χί!...

—Κάθα ἕνας κάνει ὅ,τι τοῦ λέει τὸ μυαλό του καὶ σύμφωνα μὲ τὸ «νιτερέσο» ¹⁾ του, εἶπε ὁ Πατερημὸς.

—Ἐτσὰ πάει ἡ δουλειὰ Μανωλάκη, τὸ μυαλό του ἐβγήκε ἀπὸ πάνω ἀπὸ τὴ κεφαλή του κι' ἤχτισε ἐκεῖα ψηλὰ τὴ καινούργια κάμερα νὰ τὸ βάλῃ! χί! χί! χί!...

—Ἐσὺ τὰ λὲς, ἐδὰ τουτανὰ γιατί ζηλεύεις καὶ γιατί δὲ σὲ κάλεσε καὶ σένα στὰ «γκινιάσματα» ²⁾ τοῦπε ὁ Πατερημὸς.

—Ἐγὼ νὰ ζηλέψω; σὲ ἴντα νὰ τοῦ ζηλέψω μαθῶς; στοσι βιτσιλοφωλῆς ³⁾ ἀποῦχει στελιωμένες; ἀπὸ ἐκεῖα που τσοῖ θωρρεῖ ὁ κόσμος ἀποῦ περνᾶ σκὰ στὰ γέλοια; γῆ στὸ μυαλό; ἀπὸ ἀφήκε τὴ δουλειὰ του στὸ χάνι καὶ τοῦ φύγανε οἱ πελάτες καὶ μοῦρθανε ὅλοι καὶ κάθεται καὶ κάνει... ἀνέμους... Καὶ λὲς ἐδὰ πως δὲ μὲ κάλεσε! Ντὰ καὶ νᾶθελα μὲ

1) συμφέρο του.

2) τὰ ἐγκαίνια.

3) βιτσιλὲς λένε στὴν Κρήτη τοὺς γύπες.

Τὸ Πιπινιὸ

καλέση, νάρθῳ ἤθελα; Σᾶν πῶς δέν εἶχα δουλειά νά κάνω, μόνο ἤθελα ῥθῳ ν'ἀκούγω τσοῖ λόγους του. ἀπού ὄντον ἐμσεύγανε οἱ καλεσμένοι του, ἤπρεπε νά το' ἀκούσης, πῶς ἐπεργελοῦσανε κειανὰ ποῦπε στό λόγο του.

— Νά σοῦ πῶ ἓνα πράμμα Σταυρούλη; Δέν εἶναι σωστό νά κάθεται νά λές, τέθιοια πράμματα γιά τόν Ἀριστειδάκη, γιατί ποτέ δέν τόν ἤκουσα νά πῆ βαρὺ λόγο γιά σένα.

— Ἄς εἶναι καλά; Ντά ἴντα τοῦ λέω ἄγῳ; ὄ, τι τοῦ λέει ὄλος ὁ κόσμος.

— Ἐἶ καί δέ τὸ κατέχεις ἐδᾶ τὸ χωργιό μας; Καί τίνος δέ λέει:

Ετσι ἐτελειώσε ἡ κουβέντα τους. Ἀπό τῆ βραδυὰ ὅμως αὐτῆ, ὁ Πατερημός ἄρχισε νά σκέφτεται πῶς τὸ «κύριο ἔργο του» δέ προχωρεῖ καί πῶς ἡ Παναγία θᾶναι παραπονεμένη. Οἱ δουλειές στό χάνι ἀφοῦ τέλειωσε τὸ κτίριο ἦσαν λιγοστές καί τίς περισσότερες ὥρες τὸν ἔβλεπε κανένας νά κάθεται σέ μιὰ ἄκρη καί νά κρατᾶ τὸ κεφάλι του, συλλογισμένος. Ὁ Ἀριστειδάκης συχνὰ τὸν ρωτοῦσε, τί ἔχει, μὰ δέν τοῦ ἔλεγε ἄλλο μονάχα: «Δέ γατέχω, ποιὸ θᾶναι τὸ τέλος μου Ἀριστειδάκη...» Κί ὅσο περνοῦσαν οἱ μέρες ὁ Πατερημός ὄλο καί πιὸ συλλογισμένος φαινότανε καί δύσκολα τοῦπερνες κουβέντα ἀπό τὸ στόμα του. Τὸ ἴδιο στό χάνι τὸ ἴδιο καί στό σπίτι του. Ἡ γυναῖκα του ἡ κακομοῖρα ἐπῆγαινε νά σκάση καθῶς τὸν ἔβλεπε, νᾶρχεται μὲ σκυφτὸ τὸ κεφάλι, νά παραμιλῆ ὄλη τῆ νύχτα καί νά φεύγη τὸ πρῶτῳ ἀμίλητος γιά τῆ δουλειὰ του. Ἐβαζε

δλα της τὰ δυνατὰ νὰ μάθη τὴν ἀφορμὴ πού εἶχε, μὰ δὲν τὰ κατάφερε. Τῶπε καὶ στὸ Σταυρούλη καὶ στὸν Ἀριστειδάκη μὰ δὲ μπόρεσε νὰ πάρη περισσότερες πληροφορίες. Ἔκαμε καὶ μίᾳ κρυφολειτουργιᾷ στὸν ἅϊ Γιώργη τὸν Ψαθᾶ καὶ παρακάλεσε τὴ χάρη του νὰ τὸν βοηθήξῃ μὰ οἱ μέρες περνοῦσαν κι' ὁ Πατερημὸς δὲν καλλιτέρευε...

Ενα βράδυ καθὼς γύριζε ὁ Πατερημὸς ἀπὸ τὸ χάνι, βρῆκε μουσαφίρη στὸ σπίτι του. Γιὰ πρώτη φορὰ ἐρχότανε ἀπὸ τὴ Μίλατο ἢ κόρη τοῦ ἀδερφοῦ του, τοῦ Χουρδοκωσταντή—τὸ Πιπινιό.

Μὲ τὸν ἀδερφό του αὐτὸ, ὁ Πατερημὸς ἦτανε ἀπὸ χρόνια μαλλωμένοι, γιὰ κάποιᾳ κτηματικῇ διαφορᾷ καὶ οἱ δυὸ οἰκογένειες εἶχαν διακόψῃ κάθε σχέση.

Ὁ Χουρδοκωσταντῆς εἶχε δυὸ παιδιὰ· τὸ Δημητρό που ἔκλεψε τὴ Μηλιά τοῦ Κουταλομιχάλη ἀπὸ τὸ μετόχι τὸν «Ἀμυγδαλιᾶ» καὶ ἦτανε δυὸ χρόνια τώρα παντρεμμένος, καὶ τὸ Πιπινιό μίᾳ χαριτωμένη κοπέλα πού φημιζότανε σ' ὅλο τὸ χωριὸ γιὰ τὰ κάλλη της. Θᾶτανε ὡς εἴκοσι χρονῶ, ψιλομελαχροινὴ μὲ μεγάλα μαῦρα μάθια ἀμυγδαλωτὰ καὶ πάνω τους δυὸ φρεΐδια σὰν Βενετσιάνικες καμάρες, ροδοκόκκινη μὲ μακρυὲς χοντρές πλεξοῦδες πού ἔφταναν σιτὴ μέση της, ὅλο γελαστὴ καὶ καλόκαρδη.

—Καλῶς ὤρισες, Πιπινιό, στὸ φτωχικό μας... ἔμεγάλωσες καὶ σύ!...

—Καλῶς σὲ βρῆκα, μπάρμπα! Ἔ! κιαμὲ ὅλο μικῆ¹⁾ ἤθελα νᾶμαι; εἶπε μὲ χαριτωμένο χαμόγελο

1) μικῆ—μικρὴ

τὸ Πιπινιὸ καὶ τοῦ φίλησε τὸ χέρι.

—Κι' ἴντα κάνου οἱ γονεοὶ σου; Καλὰ 'ναι; Κρατεῖ καλὰ ἀκόμη ὁ κύρης σου;

—“Ὅλοι εἴμαστε καλὰ μπάρμπα, δόξα νᾶχη ὁ θεὸς! Κι' ὁ κύρης μου, μ' ὄλα τὰ γεραθιά του, δὲ στέκει ὅλη μέρα!..

—Κι' ὁ Δημήτρης, ἤκαμε κιανένα κοπέλι;

—Καλὰ πάει κι' αὐτός! Ὑστερα ἀπὸ τὴ κουζουλάδα ἀποῦκαμε νὰ παντρευτῆ μὲ κλειψά, ¹⁾ ἤστρωσε, γιατί ἡ Μηλιά εἶναι μυαλωμένη γυναῖκα καὶ τοῦκαμε καὶ τὸ γυιό!

—Καὶ πῶς ἦτονε νὰ μάσε θυμηθῆς, ὕστερα ἀπὸ τσονά καιρό;

—Ἐδὰ καὶ κάμποσο καιρό, ἤβαλα στὸ νοῦ μου νὰ σπουδάξω μοδίστρα, μὰ ὄλο ἀναποδιές μάσε τυχαίνουνε. Κι' ὀφέτος ἀποῦχαμε μιὰ ὀλιά βεντέμα ²⁾ στ' ἀμύγδαλα, ἀποφάσισε ὁ κύρης μου νὰ μὲ πέψη. Κι' εἶπα νᾶρθω νὰ σὲ ρωτήξω ἂν ἔχης τὴν εὐχαρίστηση, μιὰ καὶ δὲν ἔχομε ἄλλο συγγενικό σπίτι ἐπαδά, νὰ πομείνω μαζί σας. Δὲν ἔχω νὰ σᾶσε παραβαρύνω σὲ πρᾶμμα. Τὰ θρόφιμά μου ὄλα ἀπὸ ψωμί ὄσα μ' ἀλάτσι ³⁾ δὰ φέρω κι' ἡ μάνα μου κάθα λιγοδὰ νᾶρχεται νὰ μοῦ κουβαλῆ. Ὅση ὥρα μοῦ πομένει ἀπὸ τὴ τέχνη μου, δὰ βοηθῶ καὶ τὴ θειὰ στροὶ δουλειές τοῦ σπιθιοῦ. Δὲ θέλω, μόνο τὴ προστασία σας!.. Εἶπα το καὶ τὴ θειάς, μὰ μοῦπε πῶς ἐτουλόγου σου δ' ἀποφάσισης.

Ὁ Πατερημός σκέφτηκε λίγο καὶ ὕστερα τῆς εἶπε :

1) ἀπαγωγή

2) ἐσοδεῖα

3) τὸ ἀλάτι προφέρεται ἀλάτσι στὴν Κρήτη

—Νάρθης Πιπινιό! μετά χαρᾶς! νάχη κι' ἡ θειά σου συντροφιά ἀποῦν' ἀμοναχὴ ὅλη μέρα. Κι' ὁ κύρης σου καλὰ ἔκαμε νὰ τ' ἀποφασίση. Τσοὶ παληὲς ἀμάχες 1) ἀποῦχαμε, ἐγὼ τσοὶ ξέχασα! Τὸ σπίτι μου εἶναι δικό σου!

—Ἐτσά! «μούδε στ' ἀντρώου κακιά, μούδε στ' ἀδέρφια μάχη» λέει κι' ὁ λόγος, εἶπε κι' ἡ Χατζῆ Καλιώ Νάρθης παιδί μου, καὶ σ' ὅτι μπορούμε δὰ σέ βοηθήξωμε.

Ἔτσι ἀποφασίστηκε νὰ ἐγκατασταθῆ στὸ σπίτι τοῦ Πατερημοῦ τὸ Πιπινιό καὶ νάρχιοι νὰ μαθαίνη τὴ μοδιστρική.

—Καὶ ποιά 'ναι δὰ, ἡ πλιά καλὴ μοδίστρα ἐπαδὰ γιὰ νὰ τὴ προτιμήσωμε; ρώτησε τὴ θειά του, τὸ Πιπινιό.

—Ἐχει πολλές, μὰ ἡ γνώμη μου εἶναι νὰ πᾶς στὴν Ἀθηνᾶς ἀποῦναι σοβαρὴ κοπέλα καὶ κατέχει καὶ καλὴ τέχνη καὶ τὴ προτιμοῦνε καὶ τὰ καλύτερα σπῆσια.

—Ἐκειὰ λέω καὶ 'γὼ νὰ πάη, εἶπε ὁ Πατερημός, ποῦ μὲ τὸν ἐρχομὸ τεῦ Πιπινιοῦ φάνηκε πὼς ἄρχισε νὰ φτιάνη τὸ κέφι του καὶ μιλοῦσε.

—Αἴ! νὰ τὴ πάρης τοῦ λόγου σου τὴ ταχίνη νὰ πᾶτε νὰ τοῦ κουβεδιάσετε εἶπε ἡ Χατζῆ—Καλιώ.

—Ἐτσά δὰ γενῆ! εἶπε ὁ Πατερημός, μόνο πιάσε νὰ βάλλης τραπέζι ὅ,τι καλὸ ἔχης νὰ κανισκέψωμε 2) τὴν ἀνησιά μου καὶ νὰ τσῆ στρώσης ἓνα καλὸ κρεββάτι νὰ κοιμηθῆ.

—Νιτὰ 'κείνη μᾶς ἤφερε τὰ καλὰ τοῦ κόσμου ἀποῦ τὸ σπίτι τσῆ εἶπε ἡ Χατζῆ—Καλιώ.

—Δὲ θωρεῖς! πράμμα δὲν ἤφερα...ἡ μάννα μου δάρθη σέ δυὸ τρεῖς μέρες καὶ δὰ βαστᾶ πολλὰ πράμ-

1) ἔχθρες

2) νὰ περισπιηθοῦμε

ματα, εἶπε τὸ Πιπινιὸ καὶ ἄρχισε νὰ βοηθᾷ τὴ θεία του νὰ βάλλουσε τὸ τραπέζι...

Μιά στιγμή πού βγήκε ἔξω τὸ Πιπινιό, βρῆκε τὸν καιρὸ ὁ Πατερημὸς νὰ πῆ στὴ γυναῖκα του :

— Δὲ γατέχω ἂν ἤκαμα καλά νὰ τὴ κρατήξω στὸ σπίτι, γιατί τήνε θωρρῶ κι' εἶναι πολλὰ ὡμορφη νὰ μὴ τήνε ξεμυαλίσουνε ἐπαδὰ, οἱ ντεληκανῆδες καὶ ἔχομε εὐθύνη...

— Τέθιοιὰ πράμματα νὰ μὴ βάνης στὸ νοῦ σου γιατί ἡ κοπελιά εἶναι φρόνιμη. Κι' ἀπὸί δὰ νάχωμε καὶ τὸ νοῦ μας.

.....

Τὴν ἄλλη μέρα σὰν ἐτελείωσε ὁ Πατερημὸς τίς δουλειές του στὸν "Ἄγιο—Σύλλα καὶ στὸ χάνι, ξαναγύρισε στὸ σπίτι καὶ πῆρε τὸ Πιπινιὸ νὰ πᾶνε στὴ μοδίστρα τὴν Ἄθηνᾶ.

Τὸ Πιπινιὸ ἔβαλλε τὸ καλύτερο φόρεμα πού κρατοῦσε ἔκαμε τὴ τουαλέτα του καὶ ξεκίνησαν.

Γιὰ νὰ πᾶνε στὸ σπίτι τῆς μοδίστρας, ἔπρεπε νὰ περάσουνε ἀπὸ τὴ πλατεία ὅπου κάτω ἀπὸ τὰ πλατάνια δὲν ἔλειπαν ποτὲ οἱ ἀργόσχολοὶ πού σὰν εἶδαν τὸ Πιπινιὸ νὰ τὸ συνοδεύῃ ὁ Πατερημὸς, βρῆκαν θέμα :

— Ποιὰ νὰί μωρὲ κεινηὰ, ἀπού σέρνει ὁ Πατερημὸς :

— Μωρὲ! κόπελλος!

— Κολῶνα!

— Μωρὲ πού τὴ βρῆκε ὁ Πατερημὸς :

— Κατέχετε ποιὰ δὰ νᾶναι; τοῦ ἀδερφοῦ, του τοῦ Χουρδοκωσταντῆ ἀπὸ τὴ Μιλᾶτο ἢ κόρη, καὶ βάνω στοίχημα!

—Κι' ἔχει μωρὲ ἑτσά κοπέλλα ὁ Χουρδοκωσταν-
τῆς ; Γειά του !

—Αὐτηνῆς τὸ «νάμι» ¹⁾ γιὰ τὰ κάλλη τῆς, φτάνη
σ' ὄλη τὴν ἐπαρχία καὶ τὴ κυνηγοῦνε ἕνα σωρὸ, μὰ
δὲ ξανοίγει κιανένα !

Ἐκεῖνος ποὺ ἔδειξε περισσότερο ἐνδιαφέρον ἦταν
τὸ Κανελομάσουρο—δικηγόρος καθὼς εἶπαμε νέος,
καμμιά 25ριὰ χρονῶ, ἀπὸ καλῆ οἰκογένεια εὐκατά-
στατη, μὰ καινούργιος ἀκόμη στὴν ἄσκηση τοῦ ἐπαγ-
γέλματος δὲν εἶχε πολλὲς δουλειὲς στὸ γραφεῖο του
καὶ γι' αὐτὸ ἦτανε συχνὸς θαμῶνας στὸ καφενεῖο
τῆς πλατείας, μαζί μὲ τοὺς ἄλλους, ποὺ ἐπρωτοστα-
τοῦσαν στὶς φάρσες. Συχνὰ ὅμως ἐπειδὴ ἦτανε λίγο
ψηλομύτης καὶ σοβαροφανῆς καὶ δὲν διακρινότανε
γιὰ πολλὴ εὐστροφία, ἐχρησίμευε, ἐλλείψει ἄλλου θέ-
ματος ὁ στόχος τῆς παρέας γιὰ τὸ «κονταρόβγαμμα».

Ἔτσι ὅταν εἶδε τὸ Πιπινιὸ νὰ περνᾶ τοῦ ἔκαμε τόση
ἐντύπωση, ποὺ φώναξε τὸ Γιώργη τὸ τελάλη, ποὺ
ἀποτελοῦσε μέλος στὴ συγκέντρωση:

—Πάρε σοι, μωρὲ Γιωργιό, ἀπὸ πίσω νὰ δῆς
ποὺ πᾶνε! Μὰ στάσου γιατί θωρρῶ τὸ Σταυρούλη
καὶ τῶσε κουβεδιάζει καὶ δὰ μάθωμε.

Πραγματικὰ λίγο παραπάνω, καθὼς ἐρχότανε ὁ
Σταυρούλης φορτομένος μὲ τὰ πρωῖνά του ψώνια
τοὺς συνάντησε καὶ ἄρχισε τὴ κουβέντα μαζί τους.

Καὶ σὲ λίγο ὁ Σταυρούλης, ἔφερεν ἔγκυρα νέα
στὴν παρέα ποὺ τὸν φώναξε.

—... Τοῦ Χουρδοκωσταντῆ, τοῦ ἀδερφοῦ του
εἶναι κόρη, κι' ἦρθε λείε νὰ σπουδάξη μοδίστρα καὶ
τῆνε πάη δα στοῖ Ἀθηνᾶς. Διάλε το' ἀποθαμένους
τῆς ὅμως κοπέλλα! αἶ;

—Καὶ ποὺ δὰ κάτση; ρώτησε τὸ Κανελομάσουρο

—Στὸ σπῖτι τοῦ μπάρμπα τῆς τοῦ Πατερημοῦ δὰ
'πομεῖνη, κι' ἀμὲ ποὺ ἄλλοῦ ;

1) φήμη

—“Εμένα μου φαίνεται πώς δά μάθη πλιά καλά τήν «έργολαβία» παρά τὸ ράψιμο, εἶπε κάποιος.

—“Ἐχει νὰ φάη κηνήγι ἀποῦ δά πάη καπνός!

—Μωρὲ δὲ τήν ἤφινε ὁ κύρης τση στὸ σπίτι του μόνο τήν ἤπεψε ἐπαδὰ, νὰ τήνε βγάλη ἀπὸ τὸ νοῦ τση!

—“Ἐχει περιουσία ὁ πατέρας τση; ρώτησε τὸ Κανελομάσουρο.

—Δὲν ἔχει καὶ μεγάλα πράγματα! ὅ,τι βρῆκε ἀπὸ τῆ γυναῖκα του, αὐτὸς δὲν εἶχε, μόνο ἓνα χωράφι μὲ κιαμιά δεκαρὰ ρίζες ἐληές καὶ θυμοῦμαι πὼς ἐμαλλώσανε μὲ τὸν ἀδερφὸ του τὸν Πατερημό, στὴ μοιρασά.

—Κατέχει κοντὸ γράμματα ἡ κόρη του; ρώτησε πάλι τὸ Κανελομάσουρο.

—“Εἶ ἴντα γράμματα δά κατέχει;! Τὰ γράμματα τοῦ «ἀλληλοδιδασχτικοῦ» ἀποῦτονε στὴ Μίλατο! Μὰ δὲ μου, λὲς σὰ πολλὰ ρωτῆματα σὲ θωρῶ καὶ κάνεις ἀρέσει σου; ρώτησε ὁ Ἄντωνης ὁ χασάπης.

—“Ἄδικο νὰ σοῦ δώση ἄνοστε! ἔτοιμος εἶσαι νάρχίξης! Κουβεδιάζομε, κακομοίρη, δὲ θωρεῖς; εἶπε τὸ Κανελομάσουρο, ποῦ φοβήθηκε τὴ κουσκουσουριά τοῦ Ἄντωνη. Πραγματικά ὅμως τοῦχε κάνει τῶση ἐντύπωση τὸ Πιπινιό, ποῦ ἀναρωτιότανε κι’ ὁ ἴδιος «μπὰς κι’ ἦτονε πιασμένος.» “Ἐπρεπε ὅμως νὰ τῆ δῆ ἄλλη μιὰ φορὰ κι’ ἀποφάσισε νὰ μὴ τὸ κουνήση ἀπὸ κεῖ παρὰ νὰ τήν περιμένῃ νὰ γυρίση ἀπὸ τῆ μοδίστρα...

Ὁ Πατερημός, ἀφοῦ κανόνισε τὰ πράγματα μὲ τήν Ἀθηνα καὶ ἐσυμφώνησαν ἀπὸ τῆ Δευτέρα νὰ πιάση δουλειὰ τὸ Πιπινιό, ἐξεκίνησαν, πάλι κι’ οἱ δυὸ γιὰ τὸ σπίτι του.

Ὅταν τοὺς εἶδε νὰ γυρίζουν τὸ Κανελομάσουρο ἀπὸ μακρὰ ἀκόμη σηκώθηκε κάνοντας τὸν ἀδιάφορο τάχα καὶ τράβηξε πρὸς τῆ διεύθυνση τοῦ Πατε-

Ὁ Διανομέας

ρημοῦ κι' ἄμα ἔφτασε κοντά ἔβγαλε τὸ καπέλο του καὶ τοὺς χαιρέτισε.

— Καλημέρα Μανωλάκη! ἤθελα σε ἴσα γιὰ μιὰ δουλειά, μὰ θρωῶ καὶ δὲν εἶσαι εὐκαιρος, μόνο κια-μιὰ ὥρα νὰ περάσης ἀπὸ τὸ γραφεῖο! καὶ λέγοντας αὐτὰ κατέτρωγε μὲ τὰ μάθια του τὸ Πιπινιό, πού ξεκοκκινισμένο εἶχε κατεβασμένα τὰ μάθια του.

— Μετὰ χαρᾶς! νάρθῶ! τοῦπε ὁ Πατερημός καὶ συνέχισαν τὸ δρόμο τους.

— Ποιὸς εἶναι τουτοσά; ρώτησε τὸ Πιπινιό.

— Δικηγόρος εἶναι καὶ τὸν ἔχουνε παρανομιασμένο «Κανελομάσουρο».

— Ἄ! μὰ, ὄνομα! ταιριάζει του, ἐτσά λιανὸς ἀποῦναι! Τὸ Κανελομάσουρο — πού τὸ πραγματικό του ὄνομα ἦτανε Κωστής Πεδιώτης — ἦτανε ἀληθεια ἐξαιρετικὰ ἀδύνατος καὶ εἶχε ἓνα ψηλὸ ἀνάστημα κοντὰ δυὸ μέτρα. Ἡ σιλουέττα του αὐτῆ, ἔδωκε ἀφορμὴ καὶ στὸ παρατσούκλι πού τοῦ κόλλησαν, γιατί ἔμοιζε σὰν τὸ «μασοῦρι» τῆς κανέλας ὅπως τὴν πωλοῦν στὸ ἐμπόριο.

— Ντὰ ἐπαδὰ δὲν εἶναι ἄνθρωπος πού νὰ μὴ τοῦχουνε βγαρμένο παρανόμι... Μὰ ἴντα νὰ μὲ θέλη κοντό; Νὰ πάω θέλει τὴ ταχινὴ νὰ δῶ, εἶπε ὁ Πατερημός καὶ ἐξακολουθοῦσαν τὸ δρόμο τους.

Ἡ παρέα ὡς τόσο εἶχε παρατηρήσει τὴν συνάντηση πού ἔκαμε τὸ Κανελομάσουρο μὲ τοὺς δυὸ τους, καὶ ἄρχισε νὰ τὴ σχολιάζει

— Σὰ νὰ μοῦ φαίνεται πὼς ἤβαλε πράμμα στὸ νοῦ του, τὸ Κανελομάσουρο, μὲ τὴ κοπελιά!

— Ἐτσά μοῦ φαίνεται κι' ἐμένα!

— Ντὰ δὲν εἶδες πὼς ἀνερωτοῦσε γιὰ τὴ περιουσία τοῦ κυροῦ τσῆ;

— Ναί! καὶ ἀνὲ κατέχη γράμματα γιὰ νὰ τὴν ἀρχίξει στὰ ραβασάκια.

—«Δὲ τρῶς κουλούκι 1) φλέμονα 2) γαυγίζης δὲ γαυγίζης...» εἶπε ἄλλος.

—Ντὰ ποιά τότε παίρνει μπρὲ αὐτό, ἀπού θέλει ἕνα τόπι κασμίρι νὰ ντυθῆ!

—“Ἀς τὸ δαί κι’ αὐτό δά δείξη!

Κι’ ἔσταμάτησε ὡς ἐδῶ ἡ κουβέντα προσωρινά, γιατί ξαναγύρισε τὸ Κανελομάσουρο καὶ δὲν μποροῦσαν νὰ σχολιάζουν πιά.

.....

Τὸ Πιπινιό τώρα εἶχε ἀρχίση τὴ δουλειά του κοντὰ στὴν Ἀθηνᾶ, ξεκινούσε τὸ πρωῖ καὶ ἐργαζότανε ὡς τὸ μεσημέρι, ποὺ πήγαινε κι’ ἔτρωγε στὸ σπίτι καὶ ξαναγύριζε πάλι τὸ ἀπόγευμα ὡς ποὺ σκόλαζε τὸ βράδυ.

Ἐπειδὴ δὲν ἤξερε ἄλλο δρόμο, περνοῦσε πάντα ἀπὸ ἴκει ποὺ πρωτοπῆγε μὲ τὸ θεῖο της δηλ. ἀπὸ τὴ πλατεῖα, καὶ στοὺς πηγαινοερχομούς της αὐτοὺς, ἔδιδε ἀφορμὴ νὰ θαυμάζουν τὰ κάλλη της ὄλοι οἱ πελάτες τῶν καφενείων.

—Ἡ κολώνα περνᾶ!

—Νὰ σὲ χαιρεταὶ ἡ μάνα σου, κερά μου!

—Μωρὲ μεζές!

—Αὐτὴ κουζουλαίνει ἄνθρωπο!...

Τὸ Κανελομάσουρο, ὅπως εἶπαμε, ἀπὸ τὴν πρώτη στιγμή, εἶχε πάρη κεραυνοβόλο ἔρωτα. Ἄρχισε νὰ ντύνεται ἐπιμελημένα, ἔδειχνε ἀσυνείθιστο κέφι στὴ παρέα του καὶ μαζί ἄρχισε νὰ κἀνῃ «χουβαρνταλίκια» ρακοπίνοντας μὲ τὴ παρέα του, αὐτὸς ποὺ ζοῦσε

1) σκυλλάκι

2) φλεμόνι

μιά μετρημένη ζωή. Τοῦ ἄρесе τώρα καί τὸ γλέντι στὴν ἐξοχή καί πήγαινε μὲ φίλους του στὰ κοντινὰ χωριά—τὴ Βουλιομένη καί τὴ Λατσίδα, ὅπου τᾶπιναν καί γύριζαν τὰ βράδια στὸ κέφι... Σιγά-σιγά τὸ μυστικό εἶχε κοινολογηθῆ πὼς ἀγαποῦσε τὸ Πιπινιό—καί ἄρχισε νὰ μὴν τὸ ἀρνιέται κι' αὐτός.

—Στὸ κάτω κάτω τῆ γραφῆς, ἀγαπῶ το! Ἰντάχετε νὰ πῆτε; τοὺς εἶπε μιά βραδυά. Κι' ἀπόψε δὰ πᾶ τοῦ κάμω καί «πατινάδα»¹⁾.

—Ναί! μὰ νὰ μὴ τῆ φᾶς!

—Καλὸ τόνε θέλει, ἄπὸ δὰ μὲ δειρῆ ἐμένα!

Τὸ ἴδιο βράδυ πραγματικά ἀφοῦ τὰ ἤπια καλά ἐπῆρε καί τὸ Δημητράκη ἀποῦπαιζε καλὸ μαντολίνο καί ἔκαμε τὴ πρώτη του καντάδα. Ἡ φωνή του δὲν ἦτανε καί τόσο καλή, μὰ μὲ τὴ βοήθεια καί τοῦ Δημητράκη ἐστάθηκε ἀπέναντι ἀπὸ τὸ σπῆτι τοῦ Πατερημοῦ καί ἄρχισε τὸν ἐρωτικό του ὕμνο, πάνω στὸν μοντέρνο τότε σκοπὸ, πού εἶχε ὡς «ἀποτοσάκισμα» τὸ «...ντερμπεντέ!... τράβα κόρη τὸ μερντέ!»

Ξύπνα πού νὰ χαλάσ' ὄντάς, μαζί μὲ τὸ ταβάνι,
γιατί περνῶ καί τραγουδῶ κι' ὁ νοῦς σου δὲ μὲ βάνει.

Πὲ μ'ἄ δὲν ἔχω διάφορο, νὰ μὴ περνοδιαβαίνω,
γιατί μαλλώνει ἡ γειτονιά, π' ἀνεβοκατεβαίνω.

Ξύπνα τοῦ ἔρωντα παιδί, τοῦ χάρου ἀποκλάδι,
καί τῆ νεράιδας γέννημα, πού μ' ἔβαλες στὸν Ἄδη.

Ξύπνα διάλε τὸν ὕπνο σου καί τὴν ἀπομονή σου
καί πὼς κοιμᾶσαι ἀμοναχή, στὴ κλίνη τὴ δική σου.

Ξύπνα πού νὰ γενῆ γιαλὸς ἡ κλίνη πού κοιμᾶσαι
ὄντο περνῶ καί τραγουδῶ καί δὲ μ' ἀπιλογᾶσαι.

Δὲν εἶχαν ὁμῶς τελειώσῃ τὴν τελευταία μαντινάδα καί βροχή πέτρες ἄρχισαν νὰ πέφτουν γύρω τους, πού τοὺς ἀνάγκασαν νὰ τραποῦν σὲ φυγή.

1) καντάδα.

Τί εἶχε συμβεῖ; Ὁ Γιώργης ὁ Τελάλης, ὁ Πα-
στρικός καὶ ὁ Ἀντώνης ὁ Χασάπης, τοὺς εἶχαν πά-
ρει ἀπὸ πίσω καὶ τοὺς ἔρριξαν τὶς πέτρες γιὰ νὰ
τοὺς χαλάσουν τὴ καντάδα κι' ἔτσι τὴν ἄλλη μέρα
θᾶχαν θέμα στὸ καφενεῖο νὰ γελάσουν μὲ τοὺς
ἄλλους.

— Ποιοὶ μασκαράδες, νᾶσανε μωρὲ Δημητράκη,
ρώτησε τὸ Κανελομάσουρο, ὅταν ἀπομακρύνθηκαν
ἄρκετά.

— Χίλια στοιχῆματα βάνω, πὼς ἦτονε ἀπὸ τὴ
παρέα σου.

— Ντὰ ἐγὼ δὰ μάθω τὴ ταχινὴ, εἶπε διαολισμένο
τὸ Κανελομάσουρο...

Τὸ ἄλλο πρωτὶ καθισμένο (τὸ Κανελομάσουρο)
στὴ συνειθισμένη του θέση πού περίμενε τὸ Πιπινιὸ
νὰ περάσῃ, εἶδε νᾶρχεται πρὸς τὸ μέρος του ὁ Πα-
τερημὸς. Ἐσκέφτηκε τότε πὼς ἴσως νᾶρχότανε νὰ
τοῦ κάμῃ παρατήρηση γιὰ τὴν καντάδα καὶ ἐτοίμασε
τὴ δικαιολογία του. Ἡσύχασε ὅμως, ὅταν ἄκουσε τὸν
τὸν Πατερημὸ νὰ τοῦ λέῃ:

— Εἶπες μου, ὀπροθὲς κύριε Κωστῆ, νὰ περάσω
ἀπὸ τὸ γραφεῖο σου, πὼς μ' ἔθελες μὰ δὲν ἤδειασα
καὶ δὰ πὸν σ' ἔδα τὸ θυμῆθηκα. Καλημέρα στὴν ἀφε-
διά σας!

— Καλημέρα Μανωλάκη! Κάτσε νὰ σὲ κερᾶσω
ἕνα καβέ!

Ὁ Πατερημὸς ἐπῆρε μιὰ καρέκλα τότε καὶ κάθι-
σε κοντά του.

— Ἦθελα νὰ σὲ ρωτήξω Μανωλάκη, ἴντα ἔποκά-
ματε μὲ τὴ διαφορὰ κεινῆ ἀποῦχετε μὲ τὸν ἀδερφὸ
σου, γιὰ τὸ χωράφι ἐδᾶ καὶ κάμποσα χρόνια; Ἐσά-
σετέ τα;

— Ἀπὸ τετεσὰ τὰ βάλσαμ, καὶ εἴμαστ' ἀκόμη
μαλλωμένοι. Μὰ φαίνεται πὼς θέλει νὰ τὰ σάσωμε
γιατὶ μοῦπεψε ἐδᾶ τελευταῖα τὴ κόρη του, τὸ Πιπι-
νιὸ, νὰ ἔπομείνῃ στὸ σπίτι μου, γιατί μαθαίνει μοδι-

στρα, κι' εἶπα κι' ἐγὼ νὰ τὰ ξεχάσω καὶ νὰ φιλιῶ-
σωμε. Εἰ ἀδέρφια εἴμαστε! Στὴν ὄργη τοῦ Θεοῦ νὰ
πᾶνε τὰ πράγματα...

— Καλὰ δὰ κόμης! Δὲν εἶναι σωστό νᾶστε τσα-
κωμένοι! Ὅντο δ' ἀρθῆ ἑπαδὰ, νὰ μοῦ μηνύσης νὰ
τοῦ μιλήσω κι' ἐγὼ, εἶπε τὸ Κανελομάσουρο, εὐχα-
ριστημένο γιατί εὔρισκε ἀφορμὴ νᾶρθῆ σὲ ἐπαφή, μὲ
τὸν πατέρα τοῦ Πιπινιό.

— Νὰ τοῦ μιλήσης θεόψυχα σου, εἶπε ὁ Πατε-
ρημός τελειώνοντας τὸ καφέ του.

— Πῶς πάει ἡ κατάσταση τοῦ αὐτηνοῦ, στὴ Μι-
λατο; ρώτησε τὸ Κανελομάσουρο.

— Καλὰ πάει! ὅλη τὴ περιουσία του τὴ διατηρεῖ,
τὰ πρόβατά του ἔχει καὶ δὲν εἶναι μεγάλη φαμελιά.
Μὰ ἀπὸ τότεσά πού ἐπαντρεύτηκε ὁ Δημήτρης ὁ
γιός του, χωρὶς τὸ θέλημα του, ἤγραψε ὅλα του τὰ
«ἔχει» του στὸ Πιπινιό.

Ἐκεῖνη τὴν ὥρα φάνηκε καὶ τὸ Πιπινιό νᾶρχεται
ἀπὸ κάτω καὶ νὰ πηγαίνει στὴ δουλειά του.

— Ὅμορφη κοπέλλα ἡ ἀνηψά σου Μανωλάκη!
Δέ τσῆ φωνάζεις νὰ τὴ γνωρίσω κι' ἐγὼ, μιά πού
γνωρίζω καὶ τὸ πατέρα τσῆ;

— Νὰ τσῆ φωνιάζω! μετὰ χαρᾶς! Εἶπε ἀνύποπτος
ὁ Πατερημός! Πιπινιό! φώναξε, πέρασε ἀπὸ σὲ
θέλω.

Τὸ Πιπινιό πλησίασε μὲ ντροπαλὸ ὕφος καὶ ὁ
θεῖος τῆς εἶπε.

— Νὰ σοῦ γνωρίσω τὸν κύριο Κωστή, ἀπὸ γνω-
ρίζει καὶ τὸ πατέρα σου. Ἀπὸ παῆ εἶναι ἡ ἀνηψά μου
τὸ Πιπινιό!

— Ἐχάρηκα ἐξαιρέτως δεσποινίς! Εἶπε τὸ Κανε-
λομάσουρο μὲ συγκίνηση καὶ σηκώθηκε δίδοντας τὸ
ἓνα του χέρι ἐνῶ μὲ τᾶλλο ἐδιώρθωνε τὴ γραββάτα
του. Εἶσθε εὐχαριστημένη ἀπὸ τὴ μοδίστρα σας.

— Ἐὶ δείχνει μου! ἐφέλισε τὸ Πιπινιό μὲ κατε-
βασμένα πάντοτε τὰ μάθια του.

— Δὲν ἔχω καμιὰ ἀμφιβολία ὅτι θὰ διακριθῆτε, δεσποινίς, καὶ ὅτι θὰ ξεπεράσετε τὴν Ἀθηνᾶ!

— Ἔ! ὄϊ δά! ὄϊ δά! πολλὰ μᾶς τὰ λές! νὰ πγαί-
νω θέλω, ὅμως γιατί ἤργησα! μόνο πολλὰ τὰ ἔτη σας.

— Χαίρετε δεσποινίς εἶπε μὲ βαθύτατη ὑπόκλιση
τὸ Κανελομάσουρο.

— Καὶ ἔγὼ δὲ μισέψω εἶπε κι' ὁ Πατερημὸς γιατί
δὰ μουρμουρίζει ὁ Ἀριστειδάκης—μόνο νὰ πῆς τῆ
θειᾶς σου, Πιπινιό, τὸ μεσημέρι ν' ἄλεσματίση μιά
ὀλιά κριθάρι νὰ τὸ πᾶμε στὸ μύλο.

— Στὸ καλὸ Μανωλάκη, καὶ νὰ περνᾶς νὰ σὲ θωροῦ
με... εἶπε δίδοντάς του τὸ χέρι, τὸ Κανελομάσουρο.

Τῆ σκηνῆ τῆς νέας αὐτῆς συνάντησης τοῦ Πα-
τερημοῦ καὶ τοῦ Πιπινιοῦ μὲ τὸ Κανελομά-
σουρο παρακολούθησαν ἀπὸ μέσα ἀπὸ τὰ τζάμια
τοῦ καφενεῖου, ἡ γνωστὴ παρέα ἐπηυξημένη μάλιστα
μὲ τὸν Κινίνο καὶ τὸν Διανομέα, πού ἔστειλαν ἐπίτη-
δες καὶ τοὺς φώναξαν γιὰ νὰ κάμουν κι' αὐτοὶ
«σεῖρι». ¹⁾

— Μωρὲ αὐτὸς τῶβαλε γιὰ καλὰ στὸ νοῦ του, νὰ
τῆνε πάρη εἶπε ὁ Διανομέας, καὶ μπορεῖ νάκαμε τὴ
πρόταση ἐδᾶ τοῦ μπάμπια τῆ.

— Γιὰ πρόταση δὲ πιστέβγω, εἶπε ὁ Κινίνος, μὰ
δὰ τότε φώνιαξε γιὰ νὰ κοντοσιμῶση καὶ νὰ τότε
καλοπιάνη...

— Ἐτσὰ ταιριάζει πλιά καλά...

— Εἶδες «ντεμενά» ²⁾ ἀπού τῆκαμε τὸ Κανελομά-
σουρο;

1) γοῦστο.

2) ὑπόκλιση.

—Σταθῆτε κι' ἐγὼ δὰ πὰ μάθω ἰντάπανε, εἶπε ὁ Παστρικὸς καὶ βγήκε ἔξω παίρνοντας ἀπὸ πίσω τὸν Πατερημό, ποὺ πήγαινε βιαστικὸς πρὸς τὸ χάνι.

—Καλημέρα Μανωλάκη! τοῦ φώναξε φτάνοντας τον.

—Καλημέρα! τοῦτε ξερὰ ὁ Πατερημὸς χωρὶς νὰ κόψη τὸ βῆμα του.

—Καλὰ ξετελέματα τάξε! καλὸς εἶναι ὁ Κωστής!

— Ἰντα θεὸς νὰ πῆς; ρώτησε σταματώντας ἀπὸτομα καὶ ξαφνιασμένος ὁ Πατερημὸς.

—Νά! λέω τάξε, γιὰ τὸ γάμο τῆ ἀνηψιάς σου μὲ τὸ Κωστὴ δικηγόρο, ποὺ κουβεδιάζετε ἐδὰ στὸ καφέ... εἶπε ὁ Παστρικὸς προσπαθώντας μὲ τὸν τρόπο αὐτὸ νὰ τοῦ πάρη λόγια.

— Ἰντα κουβέντες εἶναι τουτεσὰ δὲ μοῦ λές; εἶπε ἐξαγριωμένος ὁ Πατερημὸς· ὁ ἄνθρωπος μοῦ φώνιαξε νὰ μὲ ρωτήξῃ γιὰ τὴ παληὰ διαφορὰ ἀποῦχαμε μὲ τὸν ἀδερφό μου καὶ φώνιαξα καὶ τοῦ Πιτινιοῦ νὸ τῆ κάμω μιὰ παραγγελιά γιὰ τὴ θειά τση.

— Ἄς τὰ δά, τουτανά, Μανωλάκη, καὶ τὸ χωριὸ εἶναι μιὰ βοή, πὼς εἶναι τελειωμένη δουλειά. Κι' ἀπόι ὁ Κωστής, τὸ λέει φανερὰ πὼς τὴν ἀγαπᾷ. Δὲ τὸν ἀκοῦς σκιᾶς καθ' ἄργα ἀποῦρχεται καὶ τῆ κάνει πατινάδες;

Ὁ Πατερημὸς τᾶχασε—«ἔχει τὸ χάζι ¹⁾ του νὰ τᾶχουνε κιόλα ψημένα κι' ἐγὼ δὲν ἐπῆρα μύρωδιὰ» ἐσκέφτηκε μιὰ στιγμή μὰ ἀποφάσισε νὰ μὴν «ἀποδείξῃ».

— Ἐτουτανά ἀποῦ κάθεσαι καὶ λές, εἶναι «βγαγιές»! ²⁾ Ἐγὼ δὲ γατέχω πρᾶμμα καὶ τὸ καλύτερο ἀποῦχεις νὰ κάμης καὶ σὺ καὶ ὄσοι τὰ λέτε, νάφήσετε ἦσουχο τὸνομα τῆ κοπελλιᾶς, γιὰτὶ δὰ τὸ δοῦμε κι' ἄλλοιῶς!.. εἶπε ὁ Πατερημὸς καὶ ἀφήνοντας

1) γοῖστο

2) συκοφαντίες

...καί ἡ «μαμά» τοῦ σέρβιρε ἄλλα ἑκατὸ εἰσιτήρια...

τόν Παστρικό ἐξακολούθησε βιαστικός τὸ δρόμο του. Στὸ δρόμο ὅμως σκεφτότανε: «Γιὰ κειονὰ τάξε, μοῦ φώνιαξε τὸ Κανελλομάσουρο; καὶ μοῦπε καὶ φώνιαξε καὶ τοῦ Πιπινιοῦ; Καὶ βρῆκε ἀφορμὴ μὲ τὴ διαφορά ἀποῦχαμε μὲ τὸν ἀδερφό μου;»

—...Μὰ κειονὰ ποῦ θέλω ἄγὼ νὰ μάθω εἶναι, ἄνε τὸν ἀγαπᾶ καὶ τὸ Πιπινιό! Μὰ ἴντα λέω δὰ κειὰ, ὀψὲς μιά, σήμερα δυό! Δὲν εἶναι δέκα μέρες ἀποῦρθε! Πότε ἤθελα τὰ σάσουνε; Δὲ τὸ πιστέβγω—δὲ τὸ πιστέβγω! Τὸ Πιπινιό δὲν ἔχει χαμπάρι! Αὐτὸς ἄνε τὴν ἀγαπᾶ, ἔξᾱ 1) του! Κι' ἀπόι, μαγάρι νὰ τὴ πάρη! Νέος εἶναι, τὸ πρᾶμμα του ἔχει, δουλειὰ κρατεῖ στὴ χέρα του, γραμματισμένος εἶναι, ποῦ δὰ βρῆ καλύτερο γαμπρό; Νάφήσωμε τὰ πρᾶμματα κι' αὐτὰ δὰ μιλῆσουνε ἀμοναχὰ τῆς.

Ὁ Παστρικός γυρίζοντας στὸ καφενεῖο ἐπανᾶλαβε τὴ κουβέντα ποῦ εἶχε κάμη μὲ τὸν Πατερημό καὶ ὄλοι συμφώνησαν πῶς βρισκόμαστε ἀκόμη σὲ ἀκροβολισμούς, τοῦ Κανελλομάσουρου καὶ σὲ ἀδέξιες «κυκλωτικὲς κινήσεις». Ἀποφάσισαν ὅμως νὰ παρακολουθήσουν προσεκτικώτερα τὴν ὑπόθεση καὶ μοιράστηκαν, ἄλλοι γιὰ τὴν παρακολούθηση τοῦ γαμπροῦ καὶ ἄλλοι τῆς νύφης καὶ ἄλλοι τοῦ Πατερημοῦ καὶ νὰ δίνουν κάθε βράδυ ἀναφορές.

Τὸ βράδυ ποῦ γύρισε ὁ Πατερημὸς στὸ σπίτι θέλησε μὲ τρόπο νὰ ἐξετάσῃ τὸ Πιπινιό χωρὶς νὰ τὸ καταλάβῃ.

—Πῶς πῆγε ἡ δουλειὰ σήμερο Πιπινιό; τὸ ρώτησε:

—Καλὰ μπάριμπα, σᾶν κάθα μέρα! ὄλο καὶ καινούργια πρᾶμματα μοῦ δείχνει.

—Πῶς σοῦ φάνηκε ἀλήθεια, ὁ Κωστής ὁ δικηγόρος, ἀποῦ σοῦ γνώρσα τὴ ταχινή;

—Ποιός; τὸ Κανελλομάσουρο; Ἄδικο νὰ τοῦ δώ-

1) εἶναι δική του δουλειὰ

ση, ναι λέω, πώς με ξάνοιγε και ντράπηκα ! Κι' απόί
ΐντα γλώσσα είναι κεινηά άπου μιλεϊ. Δέν έκατάλα-
βα πρᾶμμα ! έξαιρέτως, λείι, δεσποινίς. και
δός του, δεσποινίς...Κακά ΐναι νά μιλη τή γλώσ-
σα τοῦ κυροῦ του ;

—"Ε ! μά αὐτὸς εἶναι γραμματισμένοι !

—"Ηκουσα ἄγω κι' ἄλλους γραμματισμένους, μά
μιλοῦνε σᾶν τσ' ἄθρώπους !

—Κατέχεις τὸ πῶς, εἶναι ὁ καλύτερος γαμπρὸς
τοῦ χωριοῦ μας ; ξανᾶπε δοκιμαστικά ὁ Πατερημός.

—Νά τότε χαιρεστε και τουλόγου σας και τὸ
χωριό σας !

—Δὲ πιστέβγω νᾶχετε καλύτερους, στή Μίλατο ;

—Δὲ γατέχω ἂν εἶναι καλύτεροι γι' ὄχι ! μά ἐ-
κειᾶ σκιᾶς μιλοῦνε τή γλώσσα τῶν ἀνθρώπων, εἶπε
κι' ἔσκασε στὰ γέλοια τὸ Πιπινιό. Ὁ Πατερημός ἐπεί-
στηκε ὀλότελα, πῶς τὸ Πιπινιό δέν εἶχε ἰδέα ἀπό
ῶσα τοῦβαλε στὸ νοῦ ὁ Παστρικὸς, μά γιὰ νά δοκι-
μάση ἀκόμη εἶπε :

—Νά βάλετε νά φᾶμε ἂν εἶναι ἔτοιμο τὸ φαί νά
πᾶ θέσω ντελόγο γιὰτί δέν ἐκοιμήθηκα καλά ὀψάρ-
γας. Δὲ γατέχω ποιοὶ μασκαράδες ἔρχονται και
τραγουδολογοῦνε στή πόρτα μας, ἐδᾶ και κάμποσες
ἀργατεινές και μοῦ χαλοῦνε τὸν ὕπνο. Ἐκούσετε
τσοι τουλόγου σας ;

—"Ηκουσα τσοι και ἄγω μά ἀργατεινὴ και γκα
νίζανε μά δὲ γατέχω ποιοὶ νᾶσανε !

—Δέν ἤκουσα ἄγω πρᾶμμα, εἶπε τὸ Πιπινιό. Ἐγὼ
κιδόλα ἔρχομαι κουρασμένη και πέφτω σᾶν τή ξερὴ
καθ' ἀργά !..

Ὁ Πατερημός ἔτσι ἠσύχασε ὀλότελα. Ἐπῆγε σᾶν
ἔφαε κι' ἔπεσε, ἀποφασισμένος νά παρακολουθη αὐ-
στηρᾶ τὸ Πιπινιό, «νά μῆ τοῦ γενῆ κιαμιὰ κι' ἔχει εὐ-
θύνη, γιὰτί τοῦ τὸ ἐμπιστευτήκανε οἱ γονέοι του». Ἐ-
σκέφτηκε ὕστερα πῶς ἂνε τοῦ τήνε ζητήξη τὸ Κα-
νελομάσουρο, δᾶ τοῦ πῆ πῶς, αὐτῆ ΐναι δουλειὰ τοῦ

κυροῦ τῆς καὶ σὰ θέλει ἄς τοῦ μηνύσῃ νάρθη ἀπὸ
τῆ Μίλατο, κι' ἄς κάνουνε καλὰ !..»

Καὶ σὺν πῆρε τὴν ἀπόφαση αὐτὴ κοιμήθηκε ὕστε-
ρα ἡσυχος.

.....

Τὸ Κανελομάσουρο ὥστόσο εἶχε πάρει ἡρωϊκὲς
ἀποφάσεις, κολυμπώντας στὰ πέλαγα τῆς ἐρωτι-
κῆς του εὐτυχίας, ἀδιαφορώντας γιὰ τὰ πειράγματα
τῆς παρέας του καὶ βέβαιος πὼς τὸ Πιπινιό, θὰ τὸν
ἀγαποῦσε κι' αὐτό, ἀποφάσισε νὰ βρῆ τρόπο νὰ τοῦ
γνωρίσῃ τὸν ἔρωτα του.

Πρῶτῃ καὶ βράδῃ καθισμένος στὴν ἴδια θέση, στὴν
πλατεία, ἀναμένοντας το, νὰ περάσῃ, εἶχε παρατηρή-
σῃ ὅτι ἂν καὶ τὶς περισσότερες φορές ὅταν ἔφτανε
στὸ ὕψος του ἀπόφευγε νὰ τὸν κυττάξῃ κάμποσες
φορές ὅμως, ἔστρεφε τὸ κεφάλι τῆς σ' αὐτὸν καὶ τοῦ
φάνηκε πὼς τοῦ χαμογελοῦσε...

Καὶ πραγματικὰ τὸ Πιπινιό κάθε φορὰ πού τὸν
ἔβλεπε τουρχότανε νὰ σκάσῃ στὰ γέλοια, γιὰ τὴν θυ-
μότανε πάντα τὸ «ἐξαιρέτως», πού τῆς ἔφερνε
στὸ νοῦ τὸν παπᾶ, πού ἔλεγε τὸ «ἐξαιρέτως τῆς Πα-
ναγίας ἀχράντου» πού τὸ λένε στὴν ἐκκλησιά...

Τὸ χαμόγελο ὅμως αὐτό, τὸ ἐξηγοῦσε τὸ Κανε-
λομάσουρο ὡς ἔκφραση τῆς ἀγάπης τῆς, κι' αὐτό τὸν
ἔκαμε νὰποφασίσῃ νὰ τῆς τὸ πῆ. Πὼς ὅμως ; Νὰ τὸ
ξεμοναχέψῃ στὰ στενοσόκακα καὶ νὰ τῆς τὸ πῆ προ-
φορικὰ ; Ἦτονε λιγάκι δύσκολο, γιὰ τὴν ἠθελε νὰ τοῦ
πῆ πολλὰ καὶ θὰ στεκότανε πολλὴ ὥρα στὸ δρόμο
καὶ ἔτσι θὰ τὸν βλέπανε οἱ διαβάτες. Ἀποφάσισε
λοιπὸν τὰ τοῦ γράψῃ ἓνα γράμμα, ἀφοῦ ἤξερε πὼς

τὸ Πιπινιὸ ἐκάτεχε τὰ γραμματάκια τῆς καὶ θὰ μπο-
ροῦσε φυσικὰ νὰ τοῦ ἀπαντήσῃ.

Καὶ τὸ ἴδιο βράδυ ἐξενύχτισε ἰδρώνοντας καὶ
ξείδρώνοντας σκίζοντας καὶ γράφοντας, ὡς ποῦ
ἔβγαλε ἓνα «ἀριστούργημα» ὅπως εἶπε, ὅταν τὸ ξα-
ναδιάβασε, γιὰ τελευταία φορὰ

Τὸ πρῶτὶ ἐφώνησε στὸ γραφεῖο του τὸ Πιτσιλιὸ
ἓνα εὐφύεστατο ἀλητόπαιδο καὶ τοῦπε.

—Μωρὲ σὺ Πιτσιλιό ! νὰ μοῦ κάμῃς θές μωρὲ
μιὰ δουλειὰ καὶ ἴγῳ δὰ σὲ πλερώσω καλὰ ;

—Ἰντα δουλειὰ, κύριε Κωστή ;

—Γνωρίζεις τὸ Πιπινιό, ἀπού κάθεται στοῦ Πατε-
ρημοῦ τὸ σπίτι ;

—Ἀπού πάει καὶ στὴν Ἀθηνᾶ τὴ μοδίστρα ; Γνω-
ρίζω το, εἶπε τὸ Πιτσιλιό.

—Ἐ ! ἓνα γράμμα δὰ σοῦ δώσω, νὰ τοῦ τὸ δώσης·
εἶσαι ἄξιος ;

—Δὲ θωρεῖς δουλειὰ ! εἶπε γελώντας τὸ Πιτσιλιό.

—Μὰ ἄκουσε καλὰ νὰ σοῦ πῶ, πρόσθεσε τὸ Κα-
νελομάσουρο : Νὰ τήνε πάρῃς θές ἀπὸ πίσω, ὄντο δὰ
σκολᾶ ἀπού τὴ δουλειὰ τῆς καὶ δὰ τὴ ξεμοναχέψῃς.
Κι' ὄντο δὰ δῆς πῶς δὲ σᾶσε θωρεῖ κιαεῖς, δὰ τῆ
πασσάρῃς τὸ γράμμα καὶ δὰ τῆ πῆς : «Πάρε λείει
τουτονὲ τὸ γράμμα, ἀπού σοῦ τὸ πέμπει ὁ Κωστής ὁ
δικηγόρος» ἐκατάλαβες ;

—Καὶ μὲ τὸ παραπάνω ! μὰ ἴντα δὰ μοῦ δώσης ;

—Ἐνα πενηνταράκι, δὰ σοῦ δώσω κι' ἅμα πάρῃς
ἀπάντησῃ δὰ σοῦ δώσω ἄλλο ἓνα.

—Νὰ μὲ πλερώσῃ, θέλει καὶ τὸ Πιπινιό ; ρώτησε
ξανὰ τὸ Πιτσιλιό.

—Καὶ νὰ σὲ πλερώσῃ δὲ δὰ πάρῃς πρᾶμμα ! γιὰτί
δὰ τὰ κόψῳ τὰ χέρια σου. Ἄκους ;

—Ἐ ! σὰ δὲ θές, ὄχι ἄλλο !

—Τὸ Πιπινιό σκολᾶ τὸ μεσημέρι καὶ τ' ἀργατινὸ,
τοῦ ἐπανέλαβε. Ἐσὺ δὰ τὸ πάρῃς ἀπὸ πίσω κι' ὄντε
βρεῖς ἄμοναξά, μάνι - μάνι δὰ τοῦ χῶσεις τὸ γράμμα

στή χέρα και δάρθῃς νά μοῦ τὸ πῆς, νά πάρῃς και τὰ λεφτά. Πάρε τὸ γράμμα και νά μὴ τὸ δῆ κιαιεῖς. Στὰ στήθη σου νά τὸ βάλῃς τοῦ σύστησε. Και σὲ λίγο τὸ Πιτσιλιὸ ἔτρεχε στήν πλατεῖα. Τὸ Κανελομάσουρο πάλι ἐξάπλωσε στή καρέκλα τοῦ γραφείου του και παραδόθηκε σὲ γλυκὰ ὄνειρα, ἀναμένοντας τὴν ἀπάντησῃ.

Κατὰ τὸ μεσημέρι τῆς ἴδιας μέρας, ὁ Κινίνος βγαίνοντας ἀπὸ τὸ σπίτι του, εἶδε στήν ἄκρη τοῦ δρόμου τὸ Πιτσιλιὸ, νά τὸ διώχνῃ τὸ Πιπινιὸ, μὰ ἡ ἀπόστασις ἦτανε μακρυνὴ και δὲν ἄκουσε τί τοῦ ἔλεγε. Ὅταν ἐξαφανίστηκε τὸ Πιπινιὸ, μέσα στὰ σοκάκια, ὁ Κινίνος ἔβιασε τὸ βῆμα του κι' ἔφτασε τὸ Πιτσιλιὸ.

— Δὲ ντρέπεσαι μωρὲ μασκαρᾶ, νά πειράζῃς τοῖς κοπελιές; τοῦπε.

— Δὲ πειράζω ἄγὼ κιανένα και ξεφορτώσουμ... εἶπε θυμωμένο τὸ Πιτσιλιὸ.

— Ντὰ δὲ σ' ἔδα μωρὲ; Καλά! Ἐγὼ δὰ τὸ πῶ τοῦ κυροῦ σου! πῶς πειράζεις τοῖς γυναῖκες ἐκεῖὰ ποῦ πᾶνε στοῖς δουλειές τως.

— Δὲ πειράζω ἄγὼ κιανένα σοῦ λέω, εἶπε τὸ Πιτσιλιὸ φοβισμένο πῶς ὁ Κινίνος θὰ πραγματοποιιοῦσε τὴν ἀπειλή του και πρόσθεσε:

Ἐμένα μοῦδωκε ὁ Κωστής ὁ δικηγόρος, ἕνα γράμμα νά τσῆ τὸδώσω μὰ αὐτῆδὲν ἤθελε νά τὸ πάρῃ και μ' ἔπεψε στὸ διάολο και μένα κι' αὐτό, και τσ' εἶπα και ἄγὼ τὰ πρεπούμενά τσῃ!

— Κι' ἰντὰ καμες τὸ γράμμα; ρώτησε μὲ ἐνδιαφέρον ὁ Κινίνος.

— Στὰ στήθη μου τῶχω, εἶπε δείχνοντάς το, τὸ Πι-

τσιλιό. Νά τὸ πάω θέλω πίσω, καὶ δὲ μὲ γνοιάζει μόνο ἤθελα μοῦ δώσει ἕνα πενηνταράκι, κι' ἔδα σὰ δὲ πήρε αὐτὴ τὸ γράμμα, δὰ τὴ σπαση ὁ Κωστής.

Ὁ Κινίνος βλέποντας πὼς τοῦ ἔτυχε ἀπροσδόκητος θησαυρὸς στὰ χέρια, ἀποφάσισε νὰ μὴν τὸν ἀφήση.

— Ἐγὼ δὰ σοῦ δώσω ὄχι ἕνα, μόνο, δυὸ πενηνταράκια, νὰ μοῦ δώσης ἐμένα τὸ γράμμα, γιατί αὐτὸς ἅμα τοῦ πείς πὼς δὲν τὸ πήρε τὸ Πιτιλιό, δὲ δὰ σοῦ δώση κιόλα πρᾶμμα καὶ δὰ χάσης!

— Κι, ἴντα δὰ τοῦ πῶ ὕστερα αὐτηνοῦ;

— Ἐσύ 'σαι μωρὲ ἔξυπνο κοπέλι, καὶ δὲ γατέχεις ἴντα δὰ τοῦ πῆς; Νὰ πᾶς νὰ τοῦ πῆς, πὼς τοῦ τῶδω κες καὶ νὰ σοῦ δώσει τὸ πενηνταράκι ἀποῦ σοῦταξε. Κι' ὅς πᾶνε νὰ πᾶ κάνουνε αὐτοὶ καλὰ ὕστερα . . .

Τὸ Πιτσιλιό εἶδε πὼς «ἄνοιξε ἡ τύχη του» κι' ἀπὸ ἕνα πενηνταράκι, θᾶπερνε τρία καὶ συμφώνησε. Ἐδῶκε λοιπὸν τὸ γράμμα στὸν Κινίνο κι' ἔτρεξε καὶ στὸ Κανελομάσουρο ποῦ τὸ βρῆκε νὰ κάθεται μονάχο ρεμβάζοντας κάτω ἀπὸ ἕνα πλατάνι στὴν πλατεία.

— Ἐ! ἴντάκαμες; ρώτησε, τὸ Πιτσιλιό, ἀνυπόμονα μόλις τὸ εἶδε.

— Ἡδῶκα τοῦ το καὶ μοῦπε κι' «εὐχαριστῶ» μόνο δὸ μου τὸ πενηνταράκι! εἶπε βιαστικὰ τὸ Πιτσιλιό.

Τὸ Κανελομάσουρο τοῦ τῶδωκε καὶ τὸν ξαναρώτησε:

— Ὡστε σοῦπε κι' «εὐχαριστῶ». Δὲ σοῦπε ἄλλο πρᾶμμα;

— Ἄλλο πρᾶμμα δὲ μοῦπε! εἶπε τὸ Πιτσιλιό καὶ τῶβαλε στὰ πόδια.

Κατὰ τὸ βράδυ ὁ Κινίνος εἰδοποίησε τὴ παρέα νὰ μὴ λείπη κανεὶς γιατί εἶχε σπουδαῖα νὰ τοὺς ἀνακοινώσῃ. Καὶ πραγματικά μαζεύτηκαν ὅλοι σ' ἓνα ἄλλο καφενεῖο, ὅπου δὲν ἦτανε φόβος ν᾿άρθῃ τὸ Κανελομάσουρο, ἂν κι' αὐτὸς δὲν τοὺς πολυπλησίαζε τώρα ἀπασχολημένος μὲ τὶς ὄνειροπολήσεις τοῦ μὰ καὶ γιατί τὸν πείραζαν πολὺ.

“Ὅταν συγκεντρώθηκαν λοιπὸν ὅλοι, ὁ Κινίνος τοὺς ἐξιστόρησε μὲ κάθε λεπτομέρεια τὰ συμβάντα μὲ τὸ Πιτσιλιό καὶ τοὺς ἔδειξε καὶ τὸ γράμμα.

—Μωρὲ λαγὸς τουτοσές! εἶπε ὁ Διανομέας.

—Τὸ σχέδιο μου λοιπὸν εἶναι νὰ διαβάσωμε τὸ γράμμα. νὰ δοῦμε ἴντα τῆς γράφῃ, κι' ἀπόι νὰ κάμωμε ἐμεῖς τὴν ἀπάντησιν ἀπὸ μέρους τοῦ Πιπινίου καὶ νὰ τὴ δώσωμε νὰ τὴν πάῃ τοῦ Κανελομάσουρου, πάλι τὸ Πιτσιλιό!

—Δὲ συμφωνῶ! εἶπε ὁ Νικολῆς ὁ Ντορῆς. Ἐπαέ ναι πλαστογραφία καὶ δὰ βροῦμε κιανένα μπελά!

—Καὶ «ὑπεξαίρεισι τῆς ἐπιστολῆς», εἶπε τὸ Γιωγιό ὁ δικηγόρος.

—Σῶπα βλάκα! εἶπε ὁ Κινίνος. Ἐμεῖς δὰ ποῦμε πὼς τὴν ἐβρήκαμε χάμω σκισμένη, ἀπὸ τὴνε πέταξε τὸ Πιπινιό γιατί δὲ τὸν ἤθελε—έτσά ποῦναι κιόλα!

—Ἐ! καλὰ καὶ ἡ ὑπογραφή ἀπὸ δὰ βάλωμε τοῦ Πιπινίου; Δὲν εἶναι πλαστογραφία αὐτὴ ξανᾶπε ὁ Ντορῆς.

—Εἶπα ἄγε πὼς δὰ βάλλωμε ὑπογραφή; Ἀφίσετέ με μωρὲ, νὰ κάμω τὴ δουλειά μου καὶ δὰ δῆτε πὼς δὲν ἔχει κιανεὶς νὰ βρῆ μπελά.

Ἐσυμφώνησαν λοιπὸν νὰ τοῦ ἀφίσουν πρωτοβου-

λία και τότε άνοιξε τó γράμμα και διάβασε τήν έπικεφαλίδα :

«"Ανθος τοῦ άγρου!"»

(Είς τó άκουσμα αὐτῆς τῆς προσφώνησης έξέεσπασαν ὅλοι σέ άσυγκράτητα γέλοια πού άκούστηκαν από μακρυά.

Και ἡ ανάγνωση συνεχίστηκε: "Υστερα από τήν προσφώνηση άκολουθοῦσε ὁ παρακάτω στίχος:)

«Είς τήν δύσιν τοῦ ἡλίου νά άμφιβάλης
νά άμφιβάλης εἰς τó τῶν άστέρων φῶς,
«εἰς τήν άλήθειαν αὐτήν νά μῆ πιστεύης
άλλ' εἰς τόν ἔρωτα μου πιστεue άπλῶς...»

(—Μπράβο Κανελομάσουρο! Μπράβο ποιητή! Ἐφώνησε ὁ Διανομέας μέσα στά γέλοια πού έξακολουθοῦσαν).

(—Δέν εἶναι σωστά πράγματα, τούτανά πού κάνομε, εἶπε ὁ Ντορῆς).

(—Σά δέ σάρέσει, άμόλαρε! ¹⁾) τοῦ φώναξαν. Διάβαζε μπρὲ παρακατω, εἶπαν ὅλοι στόν Κινίνο. Κι' αὐτὸς έσυνέχισε):

«Εἶναι άδύνατον νά σάς περιγράψω, δεσποίνις, τήν σωματικὴν και έγκεφαλικὴν μου κατάστασιν, άφ' ἧς ἡμέρας τó πρῶτον άντίκρυσά τήν υπέρκαλον μορφήν σας. "Αύπνος διέρχομαι τὰς νύκτας και νῆστις τὰς ἡμέρας...»

(—Ψώμματα! εἶπε ὁ Παστρικὸς γελώντας).

«...Ἡ μόνη παρηγοριά μου εἶναι, οἱ άστέρες με τούς ὁποίους έκάστην έσπέραν συνομιλῶ και σοῦ στέλλω τούς άσπασμούς μου. "Αρανε σάς τούς δίδουν;...»

(—Μπρὲ τόν κακομοίρη δουλειά πού τήν ἤπαθε! εἶπε ὁ Διανομέας σκοοπίζοντας καινούργια γέλοια).

1) φύγε

(—“Ας τονε μωρὲ νὰ διαβάζῃ παρακάτω! τοῦ φώναξαν... καὶ ἡ ἀνάγνωση συνεχίστηκε).

«... Τέλος ἀπεφάσισα. Ἐπεφάσισα, λέγω, ἐνθαρρυνθεὶς ἀπὸ τὰ καθημερινὰ ἐλπιδοφόρα μειδιάματά σας, ἅτινα συνοδεύουν τὰ ἰλαρά σας βλέμματα, καθὼς καθ' ἐκάστην στρέφετε τὴν Ὀλυμπίαν κεφαλὴν σας πρὸς ἐμέ, νὰ ἐκδηλώσω τὰ πυρπολοῦντα με ἀίσθήματα καὶ ἔλαβον μετὰ τρεμούσης χειρὸς τὸν κάλαμον. νὰ σᾶς εἶπω μίαν λέξιν μόνον «Σᾶς ἀγαπῶ!..»

(—Μπρὲ γιὰ ὄνομα τοῦ Θεοῦ! εἶπε ὁ Διανομέας..)

(—Ἄλλη προσφώνηση παρακάτω, εἶπε ὁ Κινίνος καὶ ἐδιάβασε):

«Πτηνὸν τῆς ἐρήμου».

(—“ὦ! ναλέτι νᾶχη κουζουλάδες¹⁾! εἶπε ὁ Πατρικός.)

«Μία λέξις σου μόνον ἀρκεῖ καὶ θὰ σοῦ ἀνοίξω τὴν παραδείσιον ὁδόν. ,

(—“Ἰντα δὰ τὸ ἀνοίξη λέει; ρώτησε ὁ Ἀντώνης ὁ Χασάπης.

(—Σῶπα μωρὲ ἀγράμματε! τοῦπε ὁ Ντορῆς).

«... ἡ ὁποία θὰ ὀδηγήσῃ ἀμφοτέρους εἰς τὴν εὐτυχίαν! Θὰ ἀναμένω τὴν λέξιν σου αὐτὴν, ἀγρῦπνως ἀλλὰ πλήρης βεβαίων ἐλπίδων.

Μὲ τὰς ἐλπίδας σὺτὰς

Διατελῶ

ὁ θερμότερος λάτρης σας

Κωστῆς

—Κατακούτελα τὴν ἔχει φαγωμένη! εἶπε ὁ Διανομέας.

—Θέλετε δὰ νὰ σᾶσε διαβάσω καὶ τὴν ἀπάντησιν; ἔτοιμη τὴν ἔχω, εἶπε ὁ Κινίνος.

—Ναί! ναί! μπράβο ἔτοιμη τὴν ἔχει κιόλα ὁ διάολος! ἐφώναξαν, καὶ ὁ Κινίνος ἄρχισε.

1) τρέλλες

Κύριε Κωστή,

«Άλλη μιὰ βολὰ καὶ μοῦ ξαναπέψης ἐμένα γράμματα, νὰ τὸ κατέχης πὼς ὄσους τσοῦρλους 1) ἔχει ἢ πλατέα δὰ σοῦ τσοὶ κουβαλήσω ὄλους στὴ κεφαλὴ. Φαίνεται πὼς μὲ τὸ νὰ ξανάγης τᾶστρα καθ' ἄργα, ἐβγάλανε τὰ μάθια σου «ἀσκορδαψοὺς» 2) καὶ θαρρεῖς πὼς σοῦ χαμογελῶ καὶ πὼς σὲ ξανοίγω ὄντο περνῶ. Γῆ μπορεῖ νὰ τὸ παθαίνης καὶ ἀποῦ τὴ πείνα, σᾶ δὲ τρῶς καὶ σοῦ φαίνονται οἱ μυῖγες ἀλόγατα... Σοῦ τὸ ξαναλέω : ἄλλη μιὰ βολὰ καὶ μοῦ ξαναγράψης, δὰ σὲ δεῖρω στὴ μέση—μέση τσῆ πλατέας μόνον νὰ τὸ κατέχης! Στέ !..»

Γέλοια καὶ χειροκροτήματα ἀκράτητα ξέσπασαν στὸ τέλος τῆς ἐπιστολῆς.

«Ὅταν ἠούχασαν τέλος πάντων, ὁ Κινίνος συνέχισε :

— Ἡ γνώμη μου εἶναι, νὰ βάλωμε στὸν ἴδιο φάκελο τὸ γράμμα τοῦ Κωστή, μεσοσκισμένο καὶ τὴν ἀπάντηση τοῦ Πιπινιοῦ, ἀνυπόγραφη καὶ νὰ τὴ δώσωμε τοῦ Πιτσιλιοῦ νὰ τοῦ τῆνε πάη. Μὰ γιὰ νὰ πιστέψη πὼς εἶναι τὸ γράμμα δικό τση, δὰ τὸ δώσω σὲ γυναῖκα νὰ τὸ ἀντιγράψη. Κι' ἐτσά, ἐσυμπέρανε ὁ Κινίνος, μούδε πλαστογραφίες ὑπάρχουνε, μούδὲ μπελᾶς μπορεῖ νὰ βρῆ κιανένα. Καὶ νὰ σᾶσε πῶ; δὰ τοῦ κάμωμε καὶ καλὸ νὰ συνηφέρη ἀποῦ τὴ κουζουλάδα, ἀποῦ τὸν εἶχε πιασμένο καὶ σᾶ τὴ θέλει ἄς πάει νὰ πᾶ τὴ γυρέψη τοῦ κυροῦ τση.

— Μὰ ἐσὺ μᾶς εἶπες, πὼς τὸ Πιτσιλιὸ σοῦπε πὼς τὸν ἤπεψε στὸ διάολο.

— Εἶπε μου το' κι' αὐτὸ θᾶκανε κάθε φρόνιμη κοπελιά. Κι' ἀμὲ με τὰ γράμματα ἤθελα τὴ κυνηγᾶ στσοὶ στράτες ;

— Νὰ γενῆ θέλει τουτονα ἀφορμὴ καὶ δὰ μαλλῶ-

1) πέτρες

2) ὀφθαλμικὸ νόσημα

σωμε ὅλοι μὲ τὸ Κανελομάσουρο, γιατί αὐτός, δά μάθη πῶς εἶναι κασκαρικά ἐδική μας, εἶπε ὁ Ντορῆς :

—“Αντε μωρέ ! ἐγὼ θὰ τὰ πάρω ὅλα ἀπάνω μου ! εἶπε ὁ Κινίνος.

Κί' ἔτσι ἀποφασίστηκε τὴν ἄλλη μέρα, τὴν ὥρα πού θὰ καθότανε τὸ Κανελομάσουρο στή συνειθισμένη θέση του, ρεμβάζοντας, νὰ τοῦ ἐξαπολοῦσαν τὸ Πιτσιλιό, μὲ τὸ γράμμα...

.....

Τὴν ἡμέρα αὐτή, ὁ Σταυρούλης εἰδοποίησε τὸν Πατερημό νὰ πάη στοῦ χάνι γιατί ἦτανε μεγάλη ἀνάγκη.

Ὁ Πατερημός ἀφήκε ἀμέσως τὴ δουλειά του κι' ἔτρεξε. Μόλις τὸν εἶδε ὁ Σταυρούλης τὸν φώναξε καὶ κάθησαν μαζί σὲ μιὰ γωνιά.

—“Ἐχω καινούργια, τοῦ εἶπε. Ἀπόψε εἶδα ἕνα ὄνειρο ἀπὸ λέει πολλά !..

—Γιὰ λέγε, τοῦπε ξαφνιασμένος ὁ Πατερημός.

—Ἐθώρανα ὄνειρο, εἶπε ὁ Σταυρούλης, πῶς ἤμωνα στοῦ σπίτι σου καὶ ἐκαθούμαστε καὶ οἱ δυὸ ὄμπρός στή πόρτα καὶ ἐπίναμε κρασί. Μιὰ κοπανιά ἀκοῦμε χτύπους ἀπὸ κάτω ἀπὸ τὸ σοφᾶ σου, καὶ γλακοῦμε καὶ οἱ δυὸ καὶ θωρροῦμε ἕνα λάκκο κι' ἀπὸ μέσα ἤβγαине φωθιά ! καὶ φτάνανε οἱ «φουνάρεις» ¹⁾ τση, ὥσαμε τὰ δοκάρια. Καὶ λέω σου : «Νὰ καγοῦμε θέλει, μόνο ἄντες νὰ παγίνωμε» καὶ μοῦ λὲς ἐσύ : «Ἡ φωθιά τουτηγιά, δὲ καίει ! Πιάσε νὰ δῆς !» Κι' ἤπιανα κι' ὅλα τὴ φουνάρα καὶ δὲν ἤκαι-

1) φλόγες

γε! Μιά κοπανιά άκουστήκανε άπό μέσα άπό τὸ λάκκο ψαλμωδίες κι' ἤρχιξε ἡ φωτιά κι' ἤσβυνε... Κεινῆά τὴν ὥρα ἐχτυπήσανε τὴ πόρτα τοῦ χανιοῦ κι' ἐξύπνησα. Κι' εἶπα νὰ σοῦ φωνάξω νὰ σοῦ τὸ πῶ, γιατί μοῦ φαίνεται πῶς ἔχει σημασία του «τονά τὸ ὄνειρο...»

—Σημασία καὶ μεγάλη! εἶπε συμφωνώντας κι' ὁ Πατερημός. Καί, μιὰ στιγμή σ'ά νὰ τοῦρθε ἔμπνευση πετάχτηκε πάνω καὶ εἶπε.

Θυμᾶσαι τὸ ὄνειρο ἀποῦ μοῦπε πῶς εἶδε ὁ Κατραμογιώργης ὁ μυλωνᾶς; Πῶς ἐθωροῦσε μιὰ μαυροφόρα καὶ ἐξεκίνα ἀποῦ τὸ «Κιχίλᾶ» κι' ἤφτανε ὡσαμε τὸ σπίτι μου, κι' ἀπότ' ἐχανούντονε στὴν πόρτα μου ἀπόξω; Γιά σμίξετο τουτονά τὸ ὄνειρο, μέ τὸ δικό σου ἀπόψε, νὰ δῆς; Αὐτὸ εἶναι φῶς φανερό, πῶς πρέπει νὰ σκάψω στὸ σπίτι μου! ἐκειά δά νᾶναι χωσμένη ἡ εἰκόνα! συμπέρανε ἐνθουσιασμένος ὁ Πατερημός.

Ἐὸ Σταυρούλης τὸν ἄκουε, μὰ φαινότανε πῶς εἶχε δισταγμούς.

—Αὐτὸ πρέπει νὰ τὸ σκεφτοῦμε καλὰ Μανωλάκη! Ἐπαέ δέν εἶναι παίξε—γέλασε! Νὰ μὴν πᾶς νὰ πᾶ ξεχαλαρώσης τὸ σπίτι σου τζάμπα πάλι!

—Κι' ἄμ' ἴντα δά γενῆ; ρώτησε συνεχόμενος ὁ Πατερημός ἀπὸ τὴ πρώτη του ἀπόφαση;

—Λέω νάνημένωμε ἀκόμη, νὰ μᾶσε δείξη πλειᾶ ξεκαθαριστὸ σημάδι:

—Δέ μπορῶ γῶ μπλειὸ νάνημένω, εἶπε ὁ Πατερημός. Ἦφαι μέ τουτηνιά ἡ ἔγνοια, τόσο καιρὸ καὶ θέτω καὶ δέ κοιμοῦμαι.

—Πάλι ξά σου! βοήθεια ἄνη θές, νὰ σοῦ δώσω. Ἄλλο πρᾶμμα δέ μπορῶ νὰ σοῦ πῶ.

Ἐὸ Πατερημός ἔπεσε σὲ βαθὺ συλλογισμό, πολλὴ ὥρα. Ὠρες—ὦρες ἀναστέναζε κι' ἔβγανε μαύρους καπνοὺς ἀπὸ τὰ στήθια του, ἐνῶ σύγχρονα ἐψιθύριζε «φώτισε με Μεγάλη μου Παναγιά! φωτίσε με!»

—“Αφησε δυό—τρεις μέρες—μέρες ακόμη του εἶπε ὁ Σταυρούλης. Δὲν ἐχάθηκε ὁ κόσμος. Νᾶρχεσαι καθ’ ἄργα νὰ τὰ κουβεδιάζωμε, κι’ ὥστόσο, μπορεῖ ἡ χάρη τῆς νὰ μᾶσε φωτίση!

Ἐὸ Πατερημὸς σκεφτότανε τώρα ἂν ἄρχιζε τὸ σκάψιμο τί θὰ γινότανε τὸ νοικοκυριό του, ἢ γυναῖκα του καὶ σὰ νὰ μὴν ἔφταναν τὰ ἄλλα νᾶχη κι’ ἄλλο μπελᾶ, τὸ Πιπινιό. Ποῦ δὰ πάη κι’ αὐτή; Ποῦ δὰ βάλῃ τὰ πράγματα του; Ἐσκεφτότανε πὼς ἔπρεπε νὰ ἀνασκάψῃ ὅλο τὸ σπίτι: τὸ πόρτεγο, τὸ μουτουπάκι, ἀκόμα καὶ τὸ σταῦλο. Καὶ καλὰ νὰ βρῇ τὴν εἰκόνα κι’ ἂ δὲν τὴν εὔρισκε;

—Νὰ κουζουλαθῶ θέλει Σταυρούλη! τοῦπε μὴ στιγμὴ!

—Ἐχε ἀπομονή, σοῦ λέω, καὶ τὸ πρᾶμμα δὰ δεῖξῃ! Λέω νὰ πάω στοῦ Δεσπότη, νὰ τοῦ πῶ ἴντα μᾶσε τρέχει! Αὐτὸς καὶ νὰ τὸ μάθῃ εἶναι ἀγιασμένο πρόσωπο καὶ δὲ πειράζει. Κι’ ὕστερα δὰ μᾶσε δώση μὴ καλὴ συμβουλή.

Ἐὸ Πατερημὸς στὰ τελευταῖα αὐτὰ λόγια τοῦ Σταυρούλη, βρῆκε σανίδα σωτηρίας καὶ ἐσυμφώνησε.

—Νὰ πᾶς στοῦ Δεσπότη! Δὲ πιστέβγω κι’ ἐγὼ νὰ βλάφτῃ πὼς δὰ τοῦ τὸ ποῦμε! Νὰ ἀκούσωμε κι’ αὐτηνοῦ τὴ γνώμη του.

Ἐτσι ἔμειναν σύμφωνοι. Ἐὸ Σταυρούλης θὰ πῆγαινε στοῦ Δεσπότη καὶ θὰ τὸν εἰδοποιούσε, γιὰ τὸ ἀποτέλεσμα...

Βγαίνοντας ἀπὸ τὸ χάνι ὁ Πατερημὸς μὲ τὸ κεφάλι γεμᾶτο σκέψεις ἀπάντηξε τὸν Ἐντῶνη τὸν χασάπη.

—Καλημέρα Μανωλάκη!

—Καλημέρα Ἐντῶνη!

—Μπρέ ἤθελα νὰ σὲ ρωτήξω; ἴντα δὰ γενῆ μὲ τὴν ἀνησά σου; νὰ τῆνε πάρῃ θέλῃ ὁ Κωστής; Καλὸς γαμπρὸς εἶναι! Κι’ ὅπως φαίνεται δὲ θωρεῖ, ἀπὸ τὸ σεβντᾶ ἀπὸ τὸ ἔχει.

—Νά με ξεφορτωθῆς θές μωρέ; εἶπε ἀγριεμμένος ὁ Πατερημὸς; Δὲν ἔχετε μωρὲ ἱερὸ καὶ ὄσιο ἀπάνω σας, ἐσὺ κι' ἡ παρέα σου, ἀπὸυ κάθεστε ὄλημερνὶς τοῦ θεοῦ καὶ δὲν ἀφίνετε ἄθρωπο νὰ μὴ τοῦ βρῆτε ψεγάδι καὶ μπαίνετε καὶ στὰ οἰκογενειακὰ τοῦ κόσμου; Ἐμένα καὶ τὸ σπίτι μου νὰ μ' ἀφήσετε ἡσυχο, γιατί μὰ τὸ Θεὸ ἀπὸυ μᾶσε γεράντιζε, δὲ μὲ γνοιάζει νὰ κάμω πρᾶμμα ἀπὸυ δὲ τῶκαμε ἀκόμη ἄθρωπος. Ἔ! τὸ ρύζι μου ἐμένα, δὲ σηκώνει νερὸ νὰ τὸ κατέχετε!

—Ἔ! ντὰ δὲ σοῦπα δὰ καὶ πρᾶμμα! Ὁλος ὁ κόσμος μιλῆ γιὰ τὸ γάμο τουτονὰ κι' ἤθελα νὰ σὲ ρωτήξω ἂν εἶναι τάξε ἀλήθεια. Καὶ τουλόγου σου τᾶβαλες μὲ μένα.

—Εἶπα σου, νὰ με ξεφορτωθῆς, εἶπε ὁ Πατερημὸς καὶ τράβηξε βιαστικὸς ἀφήνοντας τὸν Ἀντώνη ἀπότομα...

Τὴν ἄλλη μέρα ὁ Πατερημὸς τὴν ὥρα ποῦ σκούπιζε τὸ χάνι ἤρθε ὁ Ἀριστειδάκης καὶ τοῦπε πὼς τὸν ζητοῦσαν πάνω «στὸ ἀναψυχτήριο» καὶ νὰ πάη.

Βγαίνοντας λοιπὸν ἐκεῖ πάνω, βρῆκε τὸ Κανελομάσουρο νὰ περπατᾶ νευρικὰ ἀπάνω—κάτω. Μόλις εἶδε τὸν Πατερημὸ, χωρὶς μῆτε νὰ ἀπαντήσῃ στὸ χαιρετισμὸ του, τοῦπε μὲ θυμωμένη φωνή:

—Δὲ μοῦ λές; Γιὰ ποιὸ μὲ πῆρε ἡ ἀνηψία σου καὶ μοῦ γράφει μὲ τέθειο τρόπο; καὶ τοῦδειξε τὸ γράμμα, ποῦ εἶχε γράψῃ ὁ Κινίνος, καθὼς εἶδαμε παραπάνω—Νὰ πᾶς νὰ τῆ πῆς πὼς δὲ φταίει αὐτὴ μόνο ἐγώ, ἀπὸυ πῆγαινα μὲ τὸ καλύτερο σκοπὸ, νὰ τῆ κάμω γυναῖκα μου καὶ δὲν ἐκάτεχα πὼς ἔχω νὰ κάμω μὲ μιὰ χωριάτισσα ἀπὸυ δὲ κάνει μόνο νὰ πᾶ βόσκη βούγια στὸ χωριὸ τῆ.

Ὁ Πατερημὸς τότε, μὲ σοβαρότητα, τοῦπει

—Οἱ τίμιοι καὶ οἱ φρόνιμοι ἄθρῶποι, ὄντο θέλουνε νὰ παντρευτοῦνε πᾶνε καὶ ζητοῦνε τὴ νύφη ἀπὸ κεινουσὰ, ποῦ τῆνε ῥίζουνε... Ἐτουλούγου σου ἡ-

πιασες και ήκανες, φερσίματα έτσά που κάνουνε τὰ κακοκόπελλα και ήσουρνες και τόνωμα τση κοπελιάς σ' όλο τό χωργιό! Νά μη θαρρής πώς δε τάκουσα! Κἀ! δουλειά τονε μπρέ νά γυρίζης τὰ μεσάνυχτα νά τραγουδολογᾷς στὰ σοκάκια, έτουλούγου σου σοβαρός άθρωπος και γραμματισμένος; Έγώ δε γατέχω ίντα σου γράφει ή κοπελιά, μᾶ απ' ό,τι μου λές σου τᾶτριψε «μπες πελί» 1) καλά... Κι' έδᾶ έρχεσαι νά μου ζητήξης και λόγο... έ;! Μωρέ άθρωπιά!... ειπε ό Πατερημός και κατέβηκε τρεχᾶτος τή σκάλα αφίνοντας σύξυλο τό Κανελομάσουρο...

Τι ειχε συμβει; Τό προηγούμενο βράδυ ή παρέα του Κινίνου από νωρίς, όπως ειχαν συνηνοηθή μαζεύτηκε μέσα στο καφενείο έχοντας μαζί και τό Πιτσιλιό και περίμενε νά φανή τό Κανελομάσουρο και πραγματικά σέ λίγο ήρθε κι' έπιασε τή συνειθισμένη του θέση, περιμένοντας νά περάση τό Πιτινιό, καθώς σκόλαζε από τή μοδίστρα του. Έπαράγγειλε τόν καφέ του, και πίνοντας τον, έγύριζε τακτικά τό κεφάλι του, προς τό μέρος που τόν περίμενε νά φανή.

— Έδᾶ ν' ή ώρα! ειπε ό Διανομέας,

”Ας τονε μιᾶ όλιᾶ ακόμα και κάνετε πώς κουβέ-
διάζετε όλοι, μπᾶς και μᾶσε δεϊ κῆ καταλάβει
πρᾶμμα.

Σέ λίγο φώναξε τό Πιτσιλιό κι' άφου τουδωκε τις
άπαιτούμενες οδηγίες και τουπε νά δώση τό γράμμα
στον Κωστή και νά φύγη άμέσως. Και άφου τουδωκε

1) Φαίνεται

μαζί και τρία πενηνταράκια, για να μη ζητήξει άλλα από τον Κωστή, το ξαπόλυσε...

“Όλοι τότε πήραν θέση πίσω από τα τζάμια και περιμέναν με αγωνία και περιέργεια.

Το Πιτσιλιό τουΐδωκε το γράμμα... Κάτι το ρώτησε... και έπειτα έτρεξε να φύγει, σά να το κυνηγούσαν...

Το Κανελομάσουρο φαινότανε ταραγμένο και δέν άνοιξε άμέσως το φάκελλο, παρά τόν στριφογύριζε στα χέρια του λίγη ώρα και ύστερα χύθηκε στη μορφή του ένα θεϊκό χαμόγελο και άρχισε να σκίζη σιγά—σιγά, το φάκελλο.

Ξεδίπλωσε ύστερα άργά τήν έπιστολή και άρχισε να διαβάζη.

Με τήν πρώτη μαθιά, ή παρέα είδε πώς τουΐφυγε το χαμόγελο και όσο προχωρούσε στην άνάγνωση, έκατέβαζε τα μουτρα του και στο τέλος τσαλάκωσε το φάκελλο στη φούχτα του νευρικά και έμεινε ξερός στην καρέκλα του!

—Σφίξεις επιάσανε το Κανελομάσουρο! είπε ο Παστρικός.

—Σώπα μωρέ, να δούμε το τέλος, φώναξαν οι άλλοι.

’Αφού έμεινε κάμποσο έτσι, φάνηκε πώς πήρε μιá απόφαση κι’ έκανε να σηκωθῆ μά μετάνιωσε κι’ έκατσε πάλι. Σε λίγο όμως, παίρνοντας όριστική απόφαση, σηκώθηκε και τράβηξε βιαστικός προς το γραφείο του.

—’Εγώ δά πάω, δά, να πᾶ τότε συνηφέρω... είπε ο Κινίνος.

—Καλά δά κάμης, τουΐπαν και οι άλλοι, μη πάθη και πράμμα και βρούμε το μπελά μας. ’Ανέ μάθη όμως πώς είναι δική μας ή δουλειά, δέ γατέχουμε ίντα δά γενῆ.

’Ο Κινίνος πήγε πραγματικά σε λίγο στο γραφει-

ο του και τὸν βρῆκε νὰ κρατᾶ τὸ κεφάλι του μὲ τὰ δυὸ του χέρια.

—Γειά σου Κωστή! τοῦπε και χωρίς νὰ περιμένῃ ἀπάντησι πρόσθεσε. Δὲ μοῦ λές ἐσύ πού παρακολουθήσῃ τις Νομολογίες τοῦ Ἀρείου Πάγου, ἔχεις διαβάσει τὴν περίπτωσι... Δὲν πρόφτασε ὅμως νὰ τελειώσῃ και τὸ Κανελομάσουρο σηκώθηκε ἔξω φρενῶν.

—Δέ, πᾶς στοῦ διάολο και σύ και οἱ νομολογίες σου! τοῦπε. Δὲ μὲ φτάνουν οἱ σκουτοῦρες μου;

—Μὲ συγχωρεῖς, τοῦπε ὁ Κινίνος, δὲν ἐκάτεχα πῶς ἦρθα σὲ ἀκατάλληλη ὥρα, μὰ ἂν ἔχῃς κιαμιὰ στενοχώρια και μπορῶ νὰ σοῦ φανῶ χρήσιμος σὲ παρακαλῶ νὰ μὲ θεωρήσῃς, ὅπως εἶμαι, ἀδερφικό σου φίλο... και οἱ φίλοι λένε ὁ ἓνας στοῦ ἄλλο τὸ πόνο τους!.. Ἴντα τρέχει; μπάς κι' ἦχασες και μιὰ καλὴ ὑπόθεσι στοῦ δικαστήριου;

—Μαγάρι νᾶχανα ἐκατὸ ὑποθέσεις, και νὰ μὴν ἐπάθαινα ὅ,τι ἦπαθα σήμερο, εἶπε τὸ Κανελομάσουρο.

Μὲ κατάλληλο ὕφος και καταλληλότερα ἐρωτήματα ὁ Κινίνος ἐπρωφελούμενος και ἀπὸ τὴν ὅλη ψυχολογική του κατάστασι. τὸν ἐκατάφερε νὰ τοῦ ἀνοίξῃ τὴν καρδιά του και νὰ τοῦ πῇ ὅλα ὅσα και ἤξερε και ἐσκάρωσε ὁ ἴδιος.

—Ἐκουζουλάθηκες μωρέ, τοῦπε, ἀφοῦ τὸν ἄκουσε, πῶς ἤθελα πάρῃς γυναῖκα σου, τοῦ Πατερημοῦ τὴν ἀνηψιά; Ἐσύ, ἓνας ἐπιστήμονας και ἐξυπνος ἄθρως, πῶς ἤπεσες ὄξω, ἐτσὰ λοῆς; Ἄμα τῆ βγάλης μιὰ ὀλιὰ ὠμορφιά—και μὴ ξεχνᾷς πῶς «στην ἡλικία τῶν 20 χρονῶ και ὁ διάλογος εἶναι ὠμορφος» ἐτσὰ πού λέει και ἡ παραμιὰ, Ἴντα ἄλλο τῆ ρέχτηκες; δὲ μοῦ λές; Στὰ «ἔχει» τῆ, ἀπού ὁ κύρης τῆ δὲν ἔχει μόνο δέκα ρίζες ἐληές, γῆ στη μὸρφωσή τῆ, ἀπού δὲ γατέχη, τὰ δυὸ Ἴντα λογοῦνται; Ἐνῶ ἐσύ, μόνο νὰ θές, παίρνεις μιὰ ἀπού τσοῖ καλύτερες νύφες τοῦ χωριοῦ και ὠμορφῃ και μορφωμένη, ἀπού

νά στέκη στη θέση σου και με παράδες. Μόνο νά τὸ ρίξης ὀξω και νάρθης πάλι στη παρέα μας, ἀπὸ τὴν ἀφήκες ἀπὸ τοτεσὰ ἀποῦβαλες στὸ νοῦ σου τουτεσὰ τσοὶ κουζουλάδες!

Τὸ Κανελομάσουρο φάνηκε πὼς παρηγορήθηκε ἀρκετὰ και τοῦπε;

—Ἐχεις δίκηο μὰ ἐπιάστηκα ἴσα μὰ κοπανιὰ!) και ἀπὸ λίγο νᾶμαι μπλεμένος.

—Ἄντε μωρὲ νά πᾶ κάμωμε μὰ βόλτα, τσοὶ κήπους, ὡς στὸ Φραρῶ, νά πιούμε και κιαμιὰ ρακὴ νά δώση και νά πάρη τὸ μυαλό σου! τοῦπε ὁ Κινίνος πιάνοντάς τον ἀπο τὸ χέρι.

—Ναὶ μωρὲ, μὰ ἐξετέθηκα. γιατί ἦπιασα και τσηγραφα...

—Αὐτὲς εἶναι κουζουλάδες τση στιγμῆς, ἀπὸ τσοὶ παθαίνουμε ὄλοι μας ὄντον ἦμαστε νέοι... μόνο ἄντε σφάλιξε τὸ γραφεῖο, νά πγαίνωμε...

Ἔτσι πιέζοντάς τον ὁ Κινίνος, τὸν πῆρε και τράβηξαν ἔξω ἀπὸ τὸ χωριό και κάθησαν σ' ἓνα ἀγροτικό καφενεῖο, ὅπου ἄρχισαν νά πίνουν ρακὴ, ὡς πὸν βράδυασε Ὅλη τὴν ὥρα αὐτῆ, ὁ Κινίνος τὸν παρηγοροῦσε και στὸ τέλος τὸν ἔπεισε νά παραιτηθῆ ἀπὸ τὸν ἔρωτα αὐτό, πὸν θᾶτανε ἡ καταστροφή του, γιατί μποροῦσε νά κάνη ἓνα λαμπρὸ γάμο ἂν ἤθελε νά διαλέξη ἀπὸ τα νοικοκυροκόριτσα τοῦ χωριοῦ...

Τὸ πρῶτὶ πὸν ξύπνησε τὸ Κανελομάσουρο, ἔτσι χωρὶς νά τὸ θέλη ξαναδιάβασε τὴν... ἀπάντησὴ τοῦ Πιπινιοῦ και ἐθύμωσε ἄξαφνα ἐξαιρετικά: «Βρὲ ἔχει δίκηο ὁ Κινίνος! γιὰ ποιὸ μὲ πῆρε ἡ παληογαϊδάρη; Καί, γιὰ, νά μὴ θαρρῆ πὼς τὴν ἀγαπῶ ἀκόμη, δὰ πᾶω νά βρῶ τὸ μπάρμπα τση, νά τοῦ πετάξω τὸ γράμμα στὰ μοῦτρα...»

Ἔτσι σὺν ἀποφάσισε πῆγε ἴσα στὸ χάνι τοῦ Ἀριστειδάκη και ζήτησε ὅπως εἶπαμε τὸν Πατερημό...

1) μὰ στιγμῆ.

ζάρη της, θά βρῆ τὴ γαλήνη τὸ πνεῦμα του, καὶ ὑπηρετώντας την, θά κἀνῆ ἓνα πραγματικά θεάρεστο ἔργο.

Καὶ ἀφοῦ τοῦ τόνισε πάλι, πὼς δὲν ἔπρεπε νὰ δίδουν σημασία στὰ ὄνειρα αὐτά, τὸν εὐλόγησε καὶ συνέχισε τὸ δρόμο του.

Ὁ Σταυρούλης ἔτρεξε τότε νὰ φωνάξῃ τὸν Πατερημὸ ἀπὸ τὸ διπλανὸ χάνι, μὰ ὁ Ἀριστειδάκης τὸν πληροφόρησε, πὼς εἶχε δυὸ μέρες νὰ πάῃ νὰ πιάσῃ δουλειά. Κι' ἔτσι ὁ Σταυρούλης γύρισε πίσω, μὲ τὴν ἐπιφύλαξη νὰ τοῦ ἀνακοινώσῃ τὴν ἄλλη μέρα, τὰ νέα...

Ὁ Πατερημὸς ὅμως δὲν φάνηκε οὔτε τὴν ἄλλη οὔτε τὴ μεθεπομένη καὶ ἀναγκάστηκε νὰ στείλῃ ἓνα παιδί νὰ ρωτήσῃ στὸ σπίτι του, τί γίνεται. Τὸ παιδί ἐγύρισε καὶ τὸν πληροφόρησε, πὼς ὁ Πατερημὸς λείπει στὴ Μίλατο...

Ὑστερα ἀπὸ τὴ σκηνὴ πού εἶχε μὲ τὸ Κανελομάσουρο στὸ «ἀναψυκτήριο» τοῦ Ἀριστειδάκη ὁ Πατερημὸς, γύρισε τὸ βράδυ στὸ σπίτι κι' ἔβαλε μπρὸς τὸ Πιπινιό.

— Δὲ μοῦ λὲς κερά μου; ὁ κύρης σου σῆπεψε ἐπαδά, γιὰ νὰ μάθῃς μιὰ δουλειά, γῆ γιὰ νὰ κἀνῃς ἀγαπητικούς, νὰ βρῖσκω ἐγὼ τὸ μελεᾶ μου;

Τὸ Πιπινιό ἔμεινε ἄναυδο.

— Ἐγὼ μπάρμπα, κἀνω ἀγαπητικούς; ποιὸς σοῦ τῶπε τουτονά;

— Ἐκειοσὰ τοῦ τοῦ γράφεις, τὰ γράμματα. Ὁ δικηγόρος τὸ Κανελομάσουρο, ἀποῦρθε στὸ χάνι καὶ μ' ἔκαμε δυὸ παραδῶ.

—'Εγώ ἤγραψα γράμμα τοῦ Κανελομάσουρου; γῆ αὐτὸς μοῦπεψε ὀπροθές, ἕνα, μ' ἕνα κοπέλι καὶ μούδε τὸπιασα στὴ χέρα μου, μόνον ἤπεψα στὴν ὀργή τοῦ Θεοῦ καὶ αὐτὸ καὶ τὸ κοπέλι καὶ τὸ γράμμα του.

—'Ετσὰ ἦρθε ἐμένα καὶ μοῦπε! Πῶς γιὰ ποιὸ τὸν ἐπήρες, λέει, καὶ κάθεται καὶ τοῦ γράφεις γράμματα; ἐσὺ ἀποῦσαι μιὰ χωριάτισσα καὶ δὲ γατέχεις νὰ χωρίσης δυὸ γαϊδάρω ἄχερα... μὰ αὐτὸς, τάξε, εἶναι γραμματισμένος... 'Εστολίσασου τονε ὅμως κί' ἐγώ, ὅπως τοῦπρεπε.

—Διάλε τσ' ἀποθαμένους του τοῦ ψεύτη, ἃ δὲ πάω ἴδια δά, νὰ τοῦ φτύξω! 'Ακοῦς τοῦλόγου σου, νὰ λήη πῶς τοῦγραψα γράμμα; Δὲ θωρρεῖς τὸ νέο! νὰ τόνε 'ρεχτῶ κί' ὄλα! "Ἰδια δά, δά πάω νὰ σοῦ τόνε φέρω ἐπαὲ νὰ μοῦ τὸ πῆ ὀμπρός σου!

'Ο Πατερημὸς στὰ λόγια αὐτά, βλέποντας μαζί καὶ τὸ θυμὸ τοῦ Πιπινιοῦ, ἄρχισε νάμφιβάλη καὶ τοῦπε.

—Νὰ κάτσης, ἐκειά πού σε κάτσανε, κί' ἐγώ ὄντο δά τόνε δῶ, δά τοῦ πῶ ὄσα τοῦ πρέπουνε ἀκόμη, σά λέει καὶ ψώμματα. 'Ακοῦς! Νὰ μὴ κάνης πρᾶμμα, νὰ συρθῆ τὸ ὄνομά σου καὶ νὰ ἐτοιμαστῆς νὰ σὲ πάω στοῦ κυροῦ σου τῆ ταχυνὴ κιόλα. Νὰ πᾶς νὰ πᾶ κάτσης στὸ χωριό σου καὶ νὰ σοῦ λείπουνε οἱ τέχνες, γιατί ἐπαὲ δά ξεβγῆς. 'Ακοῦς;

Στὰ λόγια αὐτά ἐσυμφώνησε καὶ ἡ θειά της.

Τὸ Πιπινιὸ ἄρχισε νὰ κλαίη καὶ νὰ παρακαλῆ τὸ θεῖο της νὰ τὴν ἀφίση γιατί δὲ φταίει.

'Ο Πατερημὸς ὅμως ἦταν ἀνένδοτος.

—'Εγὼ πιστέβγω πῶς εἶναι τὰ πρᾶμματα, ἐτσὰ πού τὰ λές, καὶ πῶς δὲ φταῖς· μὰ ἐτουτονά τὸ λίγο πού γίνηκε δείχνει, ἴντα μπορεῖ νὰ σοῦ συμβῆ καὶ δὲ γατέχεις ἐσύ, ἴντα καταραμένους ἔχει τουτονὲ τὸ χωργιό, ἀπού ξεβγάνουνε ἄθρωπο δίχως νὰ τὸ καταλάβῃ. Γιὰ κειονά «κάτσε μαῦρε μου στὸ κελί σου

νάχης τᾶσπρα σου¹⁾ καὶ τὴ τιμὴ σου» ἀπὸ λέει ὁ λόγος. Νὰ πᾶς κοντὰ στὴ μάνα σου, ἀπὸ σ'ἀνέθρεψε μὲ τοῦ Θεοῦ τὴ στράτα κι' ὅτι νάρθη ἡ ὥρα σου, νὰ παντρευτῆς, ἀπὸ κειά, «Παπούτσι ἀπὸ τὸ τόπο σου κι' ἄς εἶν, καὶ μπαλωμένο...»

Ἔτσι τὸ πρῶτ' χωρὶς νὰ εἰδοποιήσῃ μῆτε στὸ χάνι, πῆρε τὴν ἀνησιά του καὶ πῆγαν στὴ Μίλατο...

Υστερα ἀπὸ τόσα χρόνια ἔσμιγε ὁ Πατερημὸς μὲ τὸν ἀδερφό του... Ἄγκαλιάστηκαν, φιλήθηκαν καὶ ἅμα ἔμειναν μόνοι ἄρχισε νὰ τοῦ λέη, πὼς ἡ ἀπόφαση ποῦ πῆρε νὰ πέψη τὸ Πιπινιὸ στοῦ «δαίμονου τὸ χωριὸ» ὅπως τὸλεγε, δὲν ἦταν ἡ καλύτερη, γιατί ὡμορφη κοπέλα καθὼς ἦτανε, ἐρχίξανε νὰ τῆνε κλωθογυρίζουνε... «—Δὲν ἤθελα νὰ σοῦ τῆνε γυρίσω ὀπίσω ντελόγο, νὰ μὴ θαρρῆς πὼς δὲν ἤθελα νὰ τῆνε κρατήξω. Τὸ Πιπινιὸ εἶναι φρόνιμη κοπελιά, μὰ ὡς καὶ νᾶναι εἶναι νέα—μοῦστος ἀκόμη καὶ μπορεῖ νὰ μᾶσε γενῆ κιαμμιά! Γιὰ κειονά, εἶπα, νὰ σοῦ τῆνε φέρω ὀπίσω καὶ καλιά νὰ σὲ βοηθᾶ στοὶ δουλειές σου παρὰ νὰ μπῆ στὸ κίντυνο!..

Ὁ Χουρδοκωσταντῆς ἔσυμφώνησε ἀπόλυτα μὲ τὸν ἀδερφό του.

—Μωρὲ ἀπὸ τὴν ἀρχὴ δὲ μοῦρεσε μένα τουτηνιά ἡ δουλειά, μὰ ἔλα ἀπὸ σήκωσε τὰ μυαλά τοῦ μάνας τοῦ καὶ δὲν εἶχα ἡσυχασμό. Μὰ ἐδᾶ, δὲ τῆνε ξαναφίνω μπλειό! Καὶ σπολλάτη σου ἀπὸ τῆνε προφύλαξες νὰ μὴ ξεστράτισῃ καὶ ἤθελα τὴ σφάξω, σᾶ τὸ χοῖρο...

1) ἄσπρα=χρήματα.

Ἔτσι τὸ Πιπινιό, ἔμεινε ὀριστικὰ πιά στὸ χωριό της, διακόπτοντας τὴ μοδιστρικὴ της καὶ τὰ ὄνειρα πού εἶχε στελιώσει πῶς δά γινότανε μοδίστρα.

Ὁ Χουρδοκωσταντιῆς ἐκράτησε δυό-τρεῖς μέρες τὸν ἀδερφό του καὶ τὸν περιποιήθηκε ὅσο μπορούσε καλύτερα καὶ τοῦπε νᾶρχεται τακτικὰ νά τὸν βλέπη καὶ νά παίρνη μαζί του καὶ τὴ Χατζηκαλιώ.

.....

Γυρίζοντας ὁ Πατερημὸς ἀπὸ τὴ Μίλατο πῆγε στὸ χάνι, κι' ἐκεῖ τὸν πληροφόρησε ὁ Ἄριστειδάκης πῶς ὁ Σταυρούλης εἶχε πάει δυό-τρεῖς φορές καὶ τὸν ζητοῦσε.

Δέν ἔχασε λοιπὸν καιρὸ καὶ πῆγε ἀμέσως νά βρῆ τὸ Σταυρούλη, ξέροντας πῶς θά εἶχε νέα ἀπὸ τὸ Δεσπότη...

Ὁ Σταυρούλης τότε τοῦ ἐξιστόρησε τὴ κουβέντα πού εἶχε μὲ τὸ Δεσπότη καὶ τὴ γνώμη πού τοῦπε νά μὴ κάμη καμμιά ἐνέργεια ἀρχίζοντας νά σκάφη τὸ σπίτι του γιατί θά νᾶχη μεγάλο κρίμα καὶ πῶς ὁ Δεσπότης δέ δίδει σημασία στὰ ὄνειρα γιατί λέει αὐτὰ εἶναι «κυλίσματα τῆ φαντασίας» καὶ πῶς σᾶ θέλει νᾶχη τὴν εὐκὴ καὶ τὴ βοήθεια τῆ Παναγίας, νά πάη ἀμέσως νά ἀναλάβη καντηλανάφτης πού τὸν διορίζει, γιατί τοῦ μίλησε κι' ὁ Ἄριστειδάκης».

Ὁ Πατερημὸς ἄκουσε ὅλα αὐτὰ καὶ γιὰ πολλὴ ὥρα ἔμεινε συλλογισμένος

— Ἰντα λές καὶ σύ; ρώτησε ὕστερα τὸ Σταυρούλη.

— Νά σοῦ πῶ Μανωλάκη! Συμφωνῶ μὲ τὸ Δεσπότη! Κι' ἀπὸ τὸνειρο τὸδα ἐγώ, δέ τὸδες ἐσύ!

Καί σ'α' μοῦ λέει έμένα ό Δεσπότης άποῦναι ή κεφαλή τση έκκλησας πως τα όνειρατα είναι φαντασίες άπου δά πη, άέρες...Ίντα λόγο δά νάχωμε έμεις ; Σά μάσε λέει νά κάτσωμε ήσυχοι, αυτός δά νάχη τό κρΐμα...

Μέ δισταγμό ό Πατερημός έδέχτηκε τή λογιική αυτή του Σταυρούλη.

—“Άμα τό λέει κιόλα ό Δεσπότης... έμεις δέν έχομε λόγο! Μά δέ γατέχω μωρέ Σταυρούλη, γιάντα έγώ φοβοῦμαι, πως δά μοῦ γενή κιανένα κακό. Νά πάω θέλω όμως καντηλάφτης στη Παναγία και μπορεΐ νά μάσε γενή «βοηθός και σκεπαστής μας»...

.....

Ο Πατερημός ήτανε τώρα καντηλανάφτης στη Μεγάλη Παναγία κι' όπως έλεγε ό Δεσπότης, ποτέ ή έκκλησιά δέν είχε τή καθαριότητα και τήν τάξη που έβαλε ό Πατερημός. “Όσες ώρες όμως είχε έλεύτερες, έπήγαινε και βοηθούσε τόν 'Αριστειδάκη από ευγνωμοσύνη γιατί τόν σύστησε στο Δεσπότη, μά δέν παράλειπε νά επισκέπτεται και τό Σταυρούλη.

Τό Κανελομάσουρο άφου θεραπεύτηκε από τό σφοδρό του έρωτα ξαναβρήκε τό κέφι του και ξαναγύρισε στην παρέα του. Ένα βράδυ του διηγήθηκαν οι άλλοι τι του είχε φτιάξει ό Κινίνος, και πως ή άπάντηση στο γράμμα του δέν ήταν από τό Πιπινιό, αλλά ήταν ή σύνταξη του Κινίνου και τό

γράψιμο μιᾶς ξαδέρφης του. Τὸ Κανελομάσουρο στὴν ἀρχὴ ἔκαμε νὰ θυμώσει, μὰ εἶδε πὼς θᾶδινε νέα ἀφορμὴ γιὰ πειράγματα κι' ἐγέλασε κι' αὐτὸς μαζί τους, μὰ δὲν παράλειψε καὶ νὰ τοὺς πῆ:

—Ἐγνοια σας, καὶ νάρθη θέλει κι' ἡ σειρά σας!

Καὶ πραγματικὰ δὲν ἄργησε:

Ἀπὸ καιρὸ σὲ καιρὸ, ἐκείνη τὴν ἐποχὴ ἔκαναν τὴν ἐπίσκεψή τους στὸ χωριό, διάφορες χορευτρίες «σαντζέζες» ὅπως τὶς ἔλεγαν, μὰ καὶ ταχυδακτυλουργοί, ἀκροβάτες, ἀθλητὲς καὶ ἀθλήτριες, ποὺ ἔκαναν τὴν ἐγκατάστασή τους στὸ «Καζίνο» ὅπου καὶ ἔδιδαν τὶς παραστάσεις τῶν.

Ἀπὸ ὅλες αὐτὲς τὶς «καλλιτέχνιδες» ἐξαιρετικὴ θέση πῆρε στὴν ἐκτίμησή ὄλων ἡ ἀθλήτρια ἢ Ἀριέλλα, ποὺ τὴ χρονιά αὐτὴ εἶχεν ἔρθει στὸ χωριό, μὲ τὸ σχετικὸ της ἐπιτελεῖο, ποὺ τὸ ἀποτελοῦσαν ἡ μικρότερη ἀδερφή της—ἀθλήτρια κι' αὐτὴ καὶ ἡ λεγομένη «μαμά» της, ἐπίσης ὁ ἐπίσημος ἀγαπητικὸς της καὶ ἡ μικρὴ μουσικὴ μπάντα, ποὺ συνώδευε τὶς ἀθλητικὲς τῆς παραστάσεις.

Ἡ Ἀριέλλα ἦτανε ἓνα εὖσωμο κορίτσι ἀρκετὰ νόστιμο. Ἦτανε ἀκροβάτιδα προπάντων, μὰ ἔκανε καὶ καταπληκτικὰ πράγματα μὲ «ἄρση βαρῶν» καὶ πρὸ πάντων τὸ «σουξέ» τῆς ἦτανε ποὺ ἔπεφτε τ' ἀνάσκελα καὶ στηριζότανε στὰ χέρια τῆς, λυγίζοντας καὶ τὰ πόδια τῆς. Τῆς τοποθετοῦσαν ὕστερα ἓνα σανίδι καὶ πάνω σ' αὐτὸ ἔβαζαν μιὰ μεγάλη πέτρα ποὺ τὴν χτυποῦσαν δυὸ ἄντρες μὲ βαρεῖες, ὡς ποὺ τὴν ἔκαναν κομμάτια.

Μὰ καὶ στὴν ἀκροβασία, ἔκανε πολὺ ἐπικίνδυνα γυμνάσματα, ποὺ ἔκαναν τοὺς θεατὲς τῆς νὰ τὶς θαυμάζουν.

Τὴν Ἀριέλλα λοιπὸν αὐτὴ ἀγάπησε παράφορα ὁ Διανομέας ἀπὸ τὴ πρώτη στιγμὴ, ποὺ ἔφτασε στὸ χωριό. Ἡ παρέα ἐννοεῖται τὸ πῆρε μυρωδιὰ καὶ ἄρχισε νὰ παρακολουθεῖ μὲ ἐνδιαφέρον τὴν ἐξέλιξη

του νέου έρωτος που σ'άν κολλητική ασθένεια έπρό-
σβαλε και άλλο μέλος της.

— Έδὰ δὰ πάρω τὸ αἷμα ὀπίσω, ἔλεγε εὐχαρι-
στημένο τὸ Κανελομάσουρο.

Ὁ Διανομέας ἦταν ἄγαμος, νέος ἀκόμη καὶ ἔξω
ἀπὸ τὴ θέση του εἶχε καὶ μιὰ μικρὴ περιουσία. Ἄ-
ποτελοῦσε ὅμως ἓνα ἀπὸ τοὺς «ἀκρογωνιαίους λί-
θους» τῆς παρέας, γιατί τὴν ἐτροφοδοτοῦσε πάντοτε
μὲ νέα καὶ πολιτικά καὶ κουσκουσουριές... ἐξυπνότα-
τος καθὼς ἦταν ἔβγανε καὶ τὰ καλύτερα σχέδια προ-
κειμένου νὰ πειράξουν κανένα, γι' αὐτὸ στὴν παρέα
εἶχε διαλεχτὴ θέση...

Τὸ μυστικὸ του αὐτὸ τὸ ἐμπιστεύτηκε στὸν Κινί-
νο : (Ἔτσέ καὶ ἔτσέ κι' ἐγὼ ἀγαπῶ τὴν «Ἀριέλλα» !)

Ὁ Κινίνος πάλι στὴν ἀρχὴ ἤθελε νὰ τόνε ἀπο-
τρέψη: "Ἐλα στὸ νοῦ σου μωρέ, ἐδὰ που δ' ἀγαπήσης
μιὰ «σαντέζα»; ἀποὺ ποιὸς κατέχει πόσοι τὴν ἔχου-
νε «μεταπιασμένη»; τοῦπε, μὰ ἦτανε πιά ἀργά,
αὐτὸς τὴν ἔβλεπε σ'άν ἄγγελο που ἔφτιασε ἀπὸ τὸν
οὐρανό.

Ὁ Κινίνος τότε τὸν ἀφήκε, μὰ ἀποφάσισε συνεν-
νοούμενος καὶ μὲ τοὺς ἄλλους νὰ τὸν γιατρέψουν
μὲ παράλληλο φάρμακο σ'άν κείνσ που δόθηκε καὶ
στὸ Κανελομάσουρο....

Ὁ Διανομέας τώρα δὲν ξεκολοῦσε ἀπὸ τὸ «Κα-
ζίνο» καὶ παρακολουθοῦσε κάθε βράδυ τὶς παρα-
στάσεις ἐνῶ μαζί ὁ ἔρωτας του, ὄλο κι' ἐθέριευε.

Ἡ «τιμητικὴ τῆς Ἀριέλλας» θὰ δινόταν ὕστερα
ἀπὸ κάμποσες μέρες. Ὁ Διανομέας εἶχε κατορθώσει
νὰ προσεγγίση τὴ «μαμὰ» που ἀμέσως κατάλαβε
τοὺς σκοποὺς του καὶ ἐθεώρησε εὐκαιρία νὰ τόνε
βάλη νὰ διαθέση εἰσιτήρια γιὰ τὴν «Τιμητικὴ».

Αὐτὸ ὁ Διανομέας τὸ ἐθεώρησε ἐξαιρετικὴ του
τιμὴ καὶ πήρε ἑκατὸ εἰσιτήρια. Ἐλογάριασε πὼς στὴ
παρέα θάδινε ἀρκετά, ὕστερα εἶχε καὶ ἓνα σωρὸ
φίλους... ἦτανε βέβαιος πὼς θὰ τᾶδινε ὅλα.

Τὸ Κανελομάσουρο ἄγνωστο πῶς, εἶχε μάθει τὴν ἱστορία αὐτὴ τῶν εἰσιτηρίων καὶ ἔτρεξε νὰ προειδοποιήσῃ τὴν παρέα, συνιστώντας τοὺς νὰ μὴ πάρῃ κανένα, γιὰ νὰ τὸν πειράξουν.

Ἔτσι τὴν ἄλλη μέρα ὅταν τοὺς ἔκαμε τὴν πρόταση ὁ Διανομέας, ὅλοι εἶπαν πῶς «δὲν εἶχαν κουζουλὰ λεφτὰ γιὰ τοσοῖ σαντέζες» ὁ Διανομέας τότε ἔξεμάνη.

—Εἶστε μωρὲ ἀφιλότιμοι! Ξένοι ἄθρῳποι μωρὲ, ἀπὸ τιμῆσανε τὸ τόπο μας, νὰ δείξωμε μωρὲ τέθιοια διαγωγή; Νὰ γενῆ ἀφορμὴ τουτονά, νὰ μὴ πατῆ ξένος ἐπαδά;

—Μὲ τὸ ζόρε δηλαδὴ θές νὰ μᾶσε πᾶς; ρώτησε ὁ Παστρικός.

—Ἐμεῖς δὰ πέψωμε ἀντιπρόσωπο μας ἐσένα! εἶπε τὸ Κανελομάσουρο.

—Δὲ τρώει ἀπὸ μᾶς ἢ Ἄριέλλα παράδες! Ἔχει τοσουσὰ κουζουλούς ἀπὸ τσ' ἀρμέει...εἶπε ὁ Ντορρῆς.

Ὁ Διανομέας δὲν περίμενε τὴν ὑποδοχὴ αὐτὴ, στὴν πρόταση τοῦ καὶ τώρα ἄρχισε νὰ σκέπτεται πῶς ἀνδρὰς νὰ πωλοῦσε, δὲ μπορούσε βέβαια καὶ νὰ τὰ γυρίσῃ καὶ ἔπρεπε νὰ τὰ πληρώσῃ αὐτὸς ὅλα καὶ δὲ τὸν συνέφερε. Αὐτὸς ἔκανε λ)σμὸ πῶς θᾶπερνε καθέννας τοὺς ἀπὸ δυὸ—τρία κι' ἔτσι δὰ τοῦμεναν λίγα νὰ τὰ δώσῃ σὲ ἄλλους φίλους του.

Στὴν ἀπροσδόκητη αὐτὴ ἄρνηση ὅμως, τᾶχασε! Γι' αὐτὸ ἔκαμε ἄλλη μιὰ ἀπόπειρα μαλακώτερα τώρα:

—Μιὰ φορὰ βρέθηκε νὰ σᾶσε κάμω κι' ἐγὼ μιὰ παράκληση κι' ἐδείξετε ὅλη σας τὴ κακία. Ἄντέστε μωρὲ νὰ πάρῃ δυὸ—τρία κάθα ἕνας σας νάρθοῦνε κι' οἱ δικοὶ σας στὴ παράσταση ἀπὸ δὰ κάμη λέει καινούργια γυμνάσματα ἢ Ἄριέλλα ἀπὸ δὲ ξαναγενήκανε.

—Ἄντε μωρὲ ξεφορτώσου μας καὶ δὲν ἔχομε πα-

ράδες περισσότερους να τσοϊ δίδωμε στοϊ θεατρίνες, εἶπε ὁ Ἀντώνης ὁ Χασάπης.

—Ἄνε θές τουλόγου σου, να τήνε ὑποχρεώσης κράτηξε τα ὄλα ! εἶπε ὁ Ντορῆς.

Ὁ Διανομέας εἶδε τότε πῶς δὲ γίνεται τίποτε, τοὺς ἔστειλε στοῦ διάβολο λοιπὸν καὶ ἔφυγε ! Εἶχε πιά παρμένη τὴν ἀπόφαση να τὰ πληρώση αὐτὸς καὶ να τὰ μοιράση ὕστερα σὲ γνωστοὺς καὶ φίλους.

Ἡ «μαμά» ἔνα πρωῖ, τὸν ρώτησε πῶς πάει ἡ ἐξόδεψη, κι' αὐτὸς τὸν ἐβεβαίωσε πῶς ἔχει διαθέσει τὰ περισσότερα, Ἐφώνηξε τότε τὴν Ἀριέλλα πού μόλις μιλοῦσε τὰ Ἑλληνικά, γιατί ἦταν ξένη, να τὸν εὐχαριστήση κι' αὐτή.

—Ἀπὸ δῶ ὁ κύριος πήρε να δώση ἑκατὸ εἰσιτήρια καὶ ἔχει διαθέσει τὰ περισσότερα, εἶπε στὴν Ἀριέλλα.

—Τότε να τοῦ ντόσωμε ἀκόμη πενήντα ! εἶπε ἡ Ἀριέλλα συνοδεύοντας τὰ λόγια της μ' ἕνα χαμόγελο τέτοιο, πού γιὰ τὸν Διανομέα ἔλεγε πολλά...

Καὶ μέσα στοῦ πέλαγος τῆς εὐτυχίας πού βρισκότανε ἔχοντας δίπλα του τὴν Ἀριέλλα να τοῦ κουβεντιάζη, εἶπε χωρὶς να σκεφτῆ.

—Καὶ πενήντα καὶ ἑκατὸ μπορῶ να πουλήσω ἀκόμη !

—Εὐκαριστῶ ! εἶπε ἡ Ἀριέλλα, καὶ τοῦ χάδεψε τὸν ὤμο, εἶσαι ἕνα καλὸ καὶ ὠραῖο παληκάρι. Πρέπει να σὲ γκνωρίσω πολὺ...

Μὲ τὰ λόγια αὐτὰ ὁ Διανομέας ἐπέισθηκε ὀριστικὰ πῶς ἡ Ἀριέλλα τὸν ἀγαποῦσε κι' αὐτή, καὶ πιάνοντας της τὸ χέρι τῆς εἶπε :

—Νὰ μὲ γνωρίσης παιδί μου ! Ἐτουτονα θέλω κι' ἐγώ ! Κι' ὅ,τι θές ἐπάέ'μαι !

Ἡ «μαμά» δὲν ἔχασε καιρὸ καὶ ἀφοῦ τοῦ σέρβριε ἄλλο ἕνα πακέτο μὲ ἑκατὸ εἰσιτήρια, πρόσθεσε :

—Ἡ Ἀριέλλα ἀγαπάει πολὺ τὰ κοτόπουλα καὶ τὰ μύδαλα...

—Νά τσῆ φέρω ὅσα θέλει! εἶπε ὁ Διανομέας, πού δὲν ἔβλεπε τίποτε ἄλλο, παρά πὼς κρατοῦσε τὸ χέρι τῆς Ἀριέλλας, πού τὸν ἄφινε νά τῆς τὸ χαϊδέυῃ.

Ἔτσι σὲ λίγο ὁ Διανομέας φεύγοντας μὲ τὸ κεφάλι γεμάτο φρονίδες ἐκάθισε σὲ μιὰ ἀπόμερη γωνιά τῆς πλατείας κι' ἄρχισε νά μετᾷ τὰ εἰσιτήρια. Ἦσαν ὅλα ὅσα τοῦδωκε ἡ μαμά» Διακόσα σωστά! Νά τὰ διαθέσῃ; αὐτὸ ἀποκλειότανε. . . Εἶδε τὴν ἀπόφαση τῆς παρέας του. . . Ἄν ἔδινε καμιὰ δεκαριά σὲ ἄλλους ἦτανε ζήτημα. Ἐπομένως ὅλο τὸ κουλούρι ἦταν δικό του. Ναι, μὰ δικόσια εἰσιτήρια ἀπὸ 2 δραχμὲς ἔκαναν 400 δρχ. πού πάει νά πῆ εἴκοσι ναπολεόνια χρυσᾶ, κι' ἦπρεπε βεβαίᾳ νά τὰ πληρώσῃ, ἀφοῦ ἔδωκε τὸ λόγο του, πὼς θὰ τὰ πουλήσῃ. Νά τὰ γυρίσῃ πίσω ἀπούλητα; «Αὐτὸ μὴ τὸ συζητᾶς καθόλου» ἔλεγε στὸν ἑαυτὸ του. Ποῦ θ' ἄβρισκε ὅμως τόσα χρήμα; εἶχε βέβαια μερικὲς οἰκονομίες δύο—τρία Ναπολεόνια, μὰ αὐτὰ δὲν ἔφταναν. «—Καὶ θέλει καὶ τ' ὄρνιθες καὶ τ' ἀμύγδαλα, σκεπτότανε, καὶ θέλουνε κι' αὐτὰ παράδες!...» Εἶχε πέσει σὲ μεγάλη συλλογή: «—Νά πάω θέλει στοῦ Κινίνου νά δῶ ἂν ἐμπορεῖ νά μοῦ βρῆ κιανένα δάνειο... Νά χρεωθῶ θέλει μὰ ἀξίζει το ἡ Ἀριέλλα!»

Τράβηξε τότε στὸ ταχυδρομεῖο πῆρε τὴν ἀλληλογραφία πού εἶχε γιὰ διανομὴ καὶ πέρασε πρῶτα ἀπὸ τὸ γραφεῖο τοῦ Κινίνου.

—Ἔχω κιανένα γράμμα σήμερο; τὸν ρώτησε ὁ Κινίνος.

—Δὲν ἔχεις μόνο ἓνα—δυὸ ἑφημερίδες, τοῦπε ὁ Διανομέας καὶ τοῦ τῆς ἔδωσε.

—Καὶ πὼς πάει ἡ ἐξόδεψῃ στὰ εἰσιτήρια, ἦδωκες τα;

—Ἦδωκα τα! κι' ἀμὲ τέθιοια βοήθεια πού μοῦ κάμετε; Μὰ δὲ δὰ ν' ἄρθῃ καὶ μένα ἡ σειρὰ μου;

—Μὰ ἐκουζουλάθηκες μωρέ, πὼς ἤθελα πάρεις ἐ-

κατὸ εἰσιτήρια; Νὰ δώσης, ὅσα δὰ δώσης, καί τ' ἄλλα νὰ τὰ γυρίσης ὀπίσω ἵνα μὴ τὰ πλερώσης ἀπὸ τῆ τσέπη σου!

«Καὶ πού νὰ κατέχη πῶς πῆρα ἄλλα ἑκατό», σκεφτότανε ὁ διανομέας.

— Αὐτὸ ἵνα δική μου δουλειά, τοῦπε. Μόνο ἤθελα νὰ σοῦ πῶ, πῶς ἔχω ἀνάγκη, κι' ἤθελα νὰ κάμω ἓνα δάνειο κιαμιὰ εἰκοσάρὰ ναπολεόνια, νὰ βάλω ἐνέχυρο τὸ σπίτι μου, μπορεῖς νὰ μου τὸ βρῆς;

Ὁ Κινίνος τὸν κύτταξε ἔκπληκτος, κι' ὕστερα τὸν ρώτησε:

— Ἴντα δὰ τὸ κάμης τὸ δάνειο δὲ μοῦ λές;

— Ἐτσὰ μοῦτυχε μιὰ ἀνάγκη, καὶ τὸ χρειάζομαι!

— Νὰ ξανοίξω θέλω νὰ σοῦ τὸ βρῶ καὶ πέρασε ἀργά, νὰ σοῦ πῶ! Βιάζεσαι το;

— Ἐχω μεγάλη ἀνάγκη, τοῦπε ὁ Διανομέας μόνο βάλε τὰ δυνατά σου νὰ τὸ πάρω καὶ σήμερο ἂν εἶναι μπορετό! κι' ἔφυγε συνεχίζοντας τὴ διανομὴ του.

Ὁ Κινίνος ἐπέισθηκε ἀπόλυτα πῶς τὸ δάνειο τὸ δάνειο ποὺ ζητοῦσε εἶχε σχέση μὲ τὴν Ἀριέλλα. Φαίνεται σκέφτηκε, πῶς τὸν ἔμπλεξε στὰ δίχτυα τῆς καὶ δὰ τοῦ φάη ὅσα λεπτὰ ἔχει καὶ δὲν ἔχει. Γι' αὐτὸ ἔτρεξε νὰ συνεννοηθῆ μὲ τοὺς ἄλλους, νὰ τὸν γλυτώσουν μὲ τρόπο· ἔτσι ἡ παρέα ἐσυμφώνησε νὰ βάλῃ τὸ χέρι τῆς, ὥστε ὁ Διανομέας νὰ μὴ βρῆ κανένα δανειστή ἢ ἀγοραστή γιὰ τὸ σπίτι κι' ἔτσι ἀπὸ τὴ μιὰ μεριά νὰ σωθῆ ἀπὸ τὸν κίντυνο ποὺ τὸν ἀπειλοῦσε κι' ἀπὸ τὴν ἄλλη, νὰ γελάσουν.

Ὅταν τὸ βράδυ πῆγε στὸ γραφεῖο τοῦ Κινίνου νὰ πάρει τὴν ἀπάντη αὐτὸς τὸν ἀπέλπισε:

— Δὲν ἤφικα ἀνθρώπο· πρὸς κάτεχα πῶς ἔχει παράδες νὰ μὴ τοῦ προτείνω! Ὅλοι μοῦπαν πῶς δὲν ἔχουνε. Τὸ Κανελομάσουρο μόνο μοῦπε, πῶς αὐτὸς ἀγοράζει ἀνεθές, τὸ σπίτι μὲ δέκα ναπολεόνια!

— Κᾶ! Ἴντα λέει κειά; Ἐμένα τὸ σπίτι μου κάνει ἀπάνω ἀπὸ ἐξήντα ναπολεόνια καὶ δίδει μόνο δέκα!

Μωρέ φίλος! νά με βρῆ σέ μιὰ ἀνάγκη καί νά θέλῃ νά πάρῃ τζάμπα τὸ σπίτι μου! Κι' ἄμ' ἴντα δά γενῆ δά; ἀποῦχω μεγάλη ἀνάγκη.

—Κι' ἴντα κατέχω δά γῶ, νά σοῦ πῶ; τοῦπε ἀδιάφορα ὁ Κινίνος καί πρόσθεσε: Νάθελα κατέχω τὴν ἀνάγκη σου, ἤθελα δῶ ἄνησέ πιέζη κιανένας δανειστής, νά τόνε πιάσουμε νά σοῦ δώσῃ προθεσμία, ὥσπου νά βρῆς τὰ λεφτὰ μὲ τὴ ἀπομονή σου, μὰ δέ μοῦπες πράμμα.

—Εἶπα σου πὼς ἔχω μεγάλη ἀνάγκη, μὰ δέ λέγεται, τοῦπε ὁ Διανομέας στενοχωρημένος.

—"Ε! τοτεσὰ ξεφωρτώσουμε, γιατί ἔχω καί δουλειὰ νά γράφω

—"Ας εἶσαι καλά! τοῦπε ὁ Διανομέας καί ἔφυγε ἀπελπισμένος.

Μόλις ἔφυγε, ὁ Κινίνος πῆγε καί βρῆκε τὸ Διευθυντὴ τοῦ Ταχυδρομείου πού συχνά κι' αὐτὸς συμπλήρωνε τὴ παρέα τους καί τοῦ διηγήθηκε, τὸ κίντυνο πού ἔτρεχε στὸ Διανομέα, ἀπ' ἀφορμὴ τὸν ἔρωτα πού τὸν ἔπιασε μὲ τὴν Ἀριέλλα κι' ἔπρεπε νά βάλουν ὄλοι τὸ χέρι τους, γιὰ νά τὸν σώσουν νά μὴ πουλήσῃ τὸ σπίτι του, νά καταστραφῆ.

Γι' αὐτὸ τοῦ πρότεινε νά τοῦ ἀναθέσῃ ἀγροτικὸ δρομολόγιο γιὰ τὰ Μετόχια πού νᾶρχεται στὸ χωριὸ κάθε πεντέξε μέρες κι' ὡστόσο δά φύγη αὐτὴ καί δά τοῦ περάσῃ... Ὁ Διευθυντής, ἐσυμφώνησε καί τὸν ἐβεβαίωσε πὼς τὸ πρῶτ' κιόλας θά τόνε στείλῃ στὴ νέα γραμμὴ τῶν Μετοχιῶν.

Ἐσυγχάρηκε μάλιστα μαζί τὸν Κινίνο, γιὰ τὴν πρωτοβουλία του νά σωθῆ ὁ ἄθρωπος... καθὼς τὸν συγχάρηκε κι' ὄλη ἡ παρέα βραδύτερα.

—Ναί! μὰ ἡ δουλειὰ μας δὲν ἐτελείωσε εἶπε ὁ Κινίνος στοὺς ἄλλους, πρέπει νά τοῦ πάρωμε μὲ τρόπο τὰ εἰσιτήρια νά τὰ γυρίσωμε στὴν Ἀριέλλα, γιατί ἄνε τὰ κρατῆ μαζί του στὴ περιόδεα καί δοθῆ ἡ παράσταση, δά τὰ πλερώσῃ ὑποχρεωτικά.

— Ἀφίσετε μου ἐμένα τουτηνά τῆ δουλειά καί ἐγὼ δὰ τοῦ τὰ πάρω, εἶπε ὁ Ὑποθηκοφύλακας, καί τοὺς ἐξέθεσε τὸ σχέδιό του :

Αὐτὸς θὰ παρουσιαζότανε ἀπὸ μέρος τοῦ Κινίνου τάχα νὰ κουβεντιάσουν γιὰ τὸ δάνειο καί θὰ τὸν πήγαινε στὸ Φραρῶ νὰ τονε μεθύση μὲ ρακὴ, νὰ τοῦ τὰ πάρη, καί τὸ πρῶτ' ἡμέρῃ δὰ τὸν ἔδιωχνε ὁ Διευθυντὴς καί θὰ τοῦμεναν στὰ χέρια τὰ εἰσιτήρια.

— Ἀριστα! εἶπε τὸ Κανελομάσουρο.

— Ὠραία! ἐσυμφώνησαν ὅλοι. Μόνο πήγαινε ντε-λόγο νὰ τονε βρῆς.

.....

Στὸ καφενεδάκι στὸ Φραρῶ ὁ Διανομέας καί ὁ Ὑποθηκοφύλακας σὲ λίγο εἶχαν σοβαρωτάτη συζήτηση, ἐνῶ τὰ καραφάκια μὲ τὴ μουνρόρρακη, ἄδειαζαν τὸ ἓνα ὕστερα ἀπὸ τ' ἄλλο. Ὁ Ὑποθηκοφύλακας ὑποσχέθηκε πὼς καί αὔριο θὰ τοῦ εἶχε βρῆ τὸ δάνειο καί μὲ τὴ βόθεια καί τῆς ρακῆς, λύθηκε ἡ γλώσσα τοῦ Διανομέα καί τοῦ τὰ εἶπε ὅλα. Εἶπε πὼς ντράπηκε καί ζήτησε κι' ἄλλα εἰσιτήρια καί πὼς εἶχε ἀποφασίση νὰ τὰ πληρώσῃ ὅλα, γι' αὐτὸ ἤθελε τὸ δάνειο καί λέγοντας αὐτά, ἔβγαλε τὰ δυὸ πάκα καί τὰ βάλε στὸ τραπέζι. Ὁ Ὑποθηκοφύλακας τότε ἐπωφελήθηκε καί τοῦπε πὼς θὰ τὰ κρατᾶ αὐτὸς στὴ τσάντα του, νὰ μὴ τοῦ πέσουνε «ποὺ κάνουνε τσαν-νὰ λεφτὰ καί τὸ πρῶτ' ἡμέρῃ θὰ τοῦ τὰ δίδε στὸ γραφεῖο». Ἀνύποπτος ὁ Διανομέας τὸ δέχτηκε καί ἐσυνέχισε νὰ ἐξυμνῆ τὰ κάλλη τῆς Ἀριέλλας ὥσπου σὲ λίγο ἦταν ὀλομέθυστος καί τὸν πήγε στὸ σπίτι του ὁ Ὑποθηκοφύλακας.

.....

Τὸ πρῶτῃ πηγαίνοντας ὁ Διανομέας στὸ γραφεῖο βρῆκε τὸν Διευθυντὴ πού τὸν περίμενε καὶ τοῦ ἀνακοίνωσε πὼς ἦρθε διαταγὴ νὰ γίνῃ ἓνα ἔκτακτο δρομολόγιο στὰ μετόχια καὶ ἔπρεπε νὰ φύγῃ ἀμέσως καὶ μάλιστα θὰ τὸν συνώδευε κι' ὁ Διευθυντὴς ὡς τὶς «Κουροῦνες» πού εἶχε νὰ ἐξετάσῃ τὰ παράπονα τῶν κατοίκων.

Ἔτσι δὲν τοῦ ἔδωκε εὐκαιρία καθόλου καὶ ἀπεπισμένους ἀκολούθησε τὸ διευθυντὴ του καὶ τράβηξε στὰ Μετόχια, ἀφίνοντας πίσω τὴν Ἀριέλλα, τὰ εἰσητήρια, τὶς ὑποσχέσεις καὶ τὰ ὄνειρα τοῦ. Μὰ ἤλπιζε πὼς ὅταν θὰ γύριζε θὰ διορθωνόταν ὅλα...

Κατὰ τὸ μεσημέρι ὁ Κινίνος μαζί μὲ τὸν ὑποθηκοφύλακα ἐπλησίασαν τὴ «μαμά» καὶ τῆς ἐπέστρεψαν τὰ εἰσητήρια ἀπὸ μέρος τοῦ Διανομέα, πού ἀναγκάστηκε «λόγω ὑπηρεσιακῆς ἀνάγκης» νὰ ἀπουσιάσῃ μερικὲς ἡμέρες, καθὼς τῆς εἶπαν... Ἐκράτησαν ὅμως εἴκοσι εἰσητήρια, γιὰ τὴν παρέα, πού τῆς τὰ πλήρωσαν ἀμέσως.

Τὴν ἄλλη μέρα δόθηκε ἡ «τιμητικὴ» πού παρευρέθηκε ὅλη ἡ παρέα, καὶ τὴν ἐπομένη ἡ Ἀριέλλα ἀναχωροῦσε μὲ ὅλα τῆς τὰ ἐξαρτύματα...

Ἔτσι ὅταν γύρισε ὁ Διανομέας δὲ βρῆκε παρὰ τὴν παρέα του, πού τοῦ ἐφύλαξε μιὰ ἐγκάρδια ὑποδοχὴ.

Καὶ ὅταν ὕστερα ἀπὸ καιρὸ ἔμαθε καὶ τὶς λεπτομέρειες τοῦ «φιάσκου» αὐτοῦ, ξεμεθυσμένος καὶ ἀπὸ τὴ ρακὴ καὶ ἀπὸ τὸν ἔρωτα... εὐχαρίστησε τὸν Διευθυντὴ του καὶ τὸν Κινίνο, μὰ καὶ ὅλη τὴ παρέα πού τὸν φύλαξαν ἀπὸ τὴν κακοτοπιὰ...

Ο Πατερημός όπως είπαμε εξακολουθούσε να είναι καντηλανάφτης στη Μεγάλη Παναγία χωρίς να πάψη να πηγαίνει και στον Άϊ Σύλλα όπως πάντα και να βοηθά και στο χάνι...

Ο Άριστειδάκης είχε τώρα εγκαταστήσει δίπλα στο άναψυκτήριο και το «Πανόραμα» και το δούλευε ο ίδιος εξηγώντας και τις εικόνες που παρουσίαζε στους πελάτες, μέσα από τους φακούς:
«— Έδώ βλέπετε κύριοι...»

Μαζί έπαιρουσίαζε και τον «κολυμβητή του Καρτεσίου» το γνωστό υδραυλικό παίγνιο, έχοντας μέσα σ' ένα βάζο νερό, δυο τέτοιες κοῦκλες που με κατάλληλη κίνηση, τους έκανε να άνεβοκατεβαίνουν μέσα στο νερό και σύγχρονα έλεγε.

«Ντάνα, γραμμή! Δεξιά μεταβολή! Σιγά τις πέννες σας γραμματικοί!»...

Οι γραμματικοί βέβαια δέν έκρατοῦσαν πέννες, μά αυτό δέν είχε σημασία...

Οι μαθητές και ὁλος ὁ παιδόκοσμος μαζευότανε στα θεάματα αυτά και ὁ Άριστειδάκης τους ὑποδεχότανε με ὄλη τή σοβαρότητα του, εἰσπράττοντας και τις σχετικές δεκάρες...

Ὁ Πατερημός δέν παράλειπε να πηγαίνει και στο χάνι του Σταυρούλη, ὅπου τόν βοηθοῦσε μά και

τὸν συνόδευε στὸ κρασί καὶ μαζί κουβέδιαζαν καὶ γιὰ τὴν ὑπόθεση τοῦ ὄνειρου.

Ποτὲ ὁμως δὲν ἔπαψε νᾶχη μεγάλους φόβους καὶ ἀνησυχίες γιατί ἀφήκαν τὴ δουλειὰ αὐτὴ μισοτελειωμένη καὶ τοὺς φόβους του αὐτοῦς, τοὺς ἔλεγε στὸ Σταυρούλη.

—“Ὅ,τι καιρὸς κι’ ἂν περάση, νὰ τὸ κατέχης πὼς δὰ πάθωμε κιὰμιὰ δουλειά!

‘Ὁ Σταυρούλης ὁμως τὸν καθυσύχαζε, λέγοντας του πὼς γιὰ νὰ λήῃ ὁ Δεσπότης πὼς δὲν ἔχουνε σημασία τὰ ὄνειρατα. «Κατέχει αὐτός!» Μὰ ὁ Πατερημὸς ἦτανε πάντα φοβισμένος.

Τὴ χρονιά αὐτὴ ἦτανε βαρυχειμωνιά!

Νοέμβρης καὶ οἱ κορφές τοῦ «Σταυροῦ» καὶ τῆς «Καββαλαράς» ἦσαν γεμάτες χιόνια. Ἄγριοι ἀγέρες ἐφυσούσαν κι’ ἐρχότανε εἰδήσεις ἀπὸ τὰ χωριά πὼς εἶχαν σπάσει πολλὰ δέντρα ἀπὸ τὸν ἄνεμο...

Τὸ σπίτι τοῦ Πατερημοῦ, ἦτανε ἀπὸ τὰ πιὸ παλιὰ τοῦ χωριοῦ, χτισμένο μὲ πέτρες καὶ λάσπη, δίχως ἀσβέστη καθὼς ἄλλως τε ἦταν τότε τὰ περισσότερα στὸ χωριό. Τὰ δοκάρια τῆς στέγης ἦσαν σάπια καὶ ἡ ἀλήθεια ἦταν, πὼς ὁ Πατερημὸς δὲν παράλειπε νὰ κἀνὴ κάθε χρόνο μικροεπισκευές, μὰ πάντα ἡ κατάσταση δὲν ἦταν καλή...

Στὴ Μίλατο τὴν ὥρην ἦτανε βαρεὶά ἄρρωστη ἡ μητέρα τοῦ Πιπινιοῦ, κι’ ἡ Χατζὴ Καλιώ, ὅταν τὸμαθε, ἀποφάσισε νὰ πάῃ νὰ τῆς παρασταθῇ. Ὁ Πατερημὸς δὲν ἔφερε καμμιά ἀντίρρηση κι’ ἔτσι κάμποσο καιρὸ τὴν ὥρην, ἔλειπε ἡ γυναῖκα του, καὶ αὐτὸς ἦταν μονάχος στὸ σπίτι, τὰ βράδυα.

Μιὰ μέρα ἡ Χατζὴ Καλιώ τοῦστειλε ἀπὸ τὴ Μί-

λατο ένα μεγάλο ψάρι και μαζί του μήνυσε πώς ή άρρωστη πήγαινε καλύτερα. Ο Πατερημός σκέφτηκε άφοδ είχε ένα τόσο καλό μεζέ, νά κάμη τραπέζι του Σταυρούλη και του Άριστειδάκη που είχε τόσες υποχρεώσεις. Τους κάλεσε λοιπόν και τους δυό. Ο Σταυρούλης είναι άλήθεια, πώς δέ χώνευε και πολύ τόν Άριστειδάκη, γιατί και αντίπραξη τούκανε στη δουλειά του, μά προπάντων δέ χώνευε τους νεωτερισμούς του, γι' αυτό στην άρχή δέν ήθελε νά πάη· μά ό Πατερημός επέμενε, κι' έτσι τó βράδυ κρατώντας καθένας μιá μπουκάλα άπό τó κρασί του, έφτανε στο σπίτι του Πατερημού.

Έπειδή έκανε δυνατό κρύο και φυσούσε άγριος βορρηάς, είχε ανάψει άπό ένωρίς τó τζάκι για ζεστασιά και είχε έτοιμάσει και όσο μπορούσε καλύτερα τó φαγητό.

Κάθισαν στο τραπέζι και σιγά-σιγά άρχισε με τó κρασί και τó καλό φαγητό νά μεγαλώνη και ή έγκαρδιότητα τών δυό άντιπάλων.

Έχιόνιζε τώρα και ό βορρηάς έφυσούσε δυνατότερα.

—“Άγριος καιρός! είπε μιá στιγμή, ό Άριστειδάκης.

—Τόν κόσμο συνεπαίρνει! και χιονίζει κιόλα! συμφώνησε κι' ό Σταυρούλης...

—«Ό στεγάζων έν ύδασι τά ύπερῶα» είπε και ό Πατερημός.

Σέ λίγο όμως όλοι ξεχνώντας τήν τρικυμία που ξεσπούσε έξω όλο κι' άγριώτερη, και με τó κεφάλι, γεμάτο άπό τά άποτελέσματα του κρασιου, άρχισαν νά ψάλλουν όλοι μαζί, τó τροπάρι της Μεγάλης Παναγίας...

«Έν τή γεννήσει τήν Παρθενίαν έφύλαξας...» που τόβαλε στη μέση ό Πατερημός.

Ψάλλοντας έτσι, δέν άκουσαν πώς ό άγέρας είχεν άγριέψει άκόμη πιό πολύ και άξαφνα άκουσαν

νά τρίξη ή στέγη και νά πέφτουν πέτρες και χώματα. "Ετρεξαν τότε όλοι κάτω από τό σοφά όπου μόλις είχαν προφτάξει νά τρυπώσουν και ή σκεπή έπεσε πλακώνοντας τους κάτω από 'κει, ποϋχαν καταφύγει...

Ο σοφάς είχε γερά ξύλα και δέν έπαθε τίποτε, έδέχτηκε μονάχα όλα γά δοκάρια που έπεσαν πάνω του και τά λασπωμένα δωματοχώματα, ενώ σύγχρονα έπροφύλασσε κείνους που κατέφυγαν από κάτω του.

Είχαν τρομάξει όλοι και περίμεναν μήπως και ό σοφάς ύποχωρήσει, όπόταν θα ήσαν χαμένοι. Σάν πέρασε λίγη ώρα και συνήλθαν πρώτος ό Πατερημός άκούστηκε.

«— Νά! που βγήκε τό όνειρο, Σταυρούλη! Έπλακωθήκαμε κι'οϊδυό!» Και άρχισε νά μουρμουρίζη όλες τις προσευχές που ήξερε. "Εμειναν έτσι όλη τή νύχτα και όταν τό πρωϊ είδαν από κάποια χαραμάδα πώς ξημερωσε, πρώτος ό 'Αριστειδάκης τούς είπε:

—Ξημερώνει! Νά πιάσωμε όλοι δουλειά, νά ξεπλακωθούμε. Όμπρός Μανωλάκη! Βοήθα και σύ Σταυρούλη, και άρχισε με τις χεροϋκλες του νά σπρώχνη τά δοκάρια που έφρασσαν τήν είσοδο. Έπλησιάσαν και οϊ άλλοι, και όλοι μαζί ύστερα από πολλή ώρα άνοιξαν μιá τρύπα άπ' όπου μπόρεσαν και βγήκαν. Είδαν τότε πώς ή στέγη δέν είχε πέσει όλη και ή ζημιá δέν ήταν τόσο μεγάλη, όσο στήν άρχή είχαν πιστέψη.

Οϊ γείτονες που σηκωνότανε κείνη τήν ώρα και είχαν άκούσει τό πέσιμο τής στέγης, στεκόντανε αντίκρυ κατατρομαγμένοι. Όταν όμως είδαν νά βγαίνουν οϊ πλακωμένοι, κι' έμαθαν πώς δέν έπαθε κανένας τίποτε, έδόξασαν τόν Θεό. «Δέ πειράζει είπαν στόν Πατερημό, τό σπίτι χτίζεται, μά ό άνθρωπος

δέν ξαναγίνεται!» "Ολοι, τουῖπαν, θά σέ βοηθήξωμε νά τὸ ξανακτίσης!»

Καί πραγματικά ὄλοι ἐβοηθήσανε, ἄλλοι μὲ χρήματα καὶ ἄλλοι μὲ προσωπική ἐργασία, πρῶτος μάλιστα ὁ Δεσπότης, πού ἔκανε καὶ ἓνα μικρὸ ἔρανο. "Ἐτσι μὲ ἐπικεφαλῆς τὸν Ἄριστειδάκη καὶ τὸν Σταυρούλη τὸ σπίτι τοῦ Πατερημοῦ ξανακτίστηκε καὶ διορθώθηκαν κι' ὄλες οἱ ζημιές πού εἶχαν γίνει.

Ὁ Σταυρούλης τώρα ἐδικαιολογοῦσε τὸν Πατερημὸ πού δέν ἤθελε νά πιστέψῃ πῶς τὰ ὄνειρα εἶναι «κυλίσματα τῆς φαντασίας»...

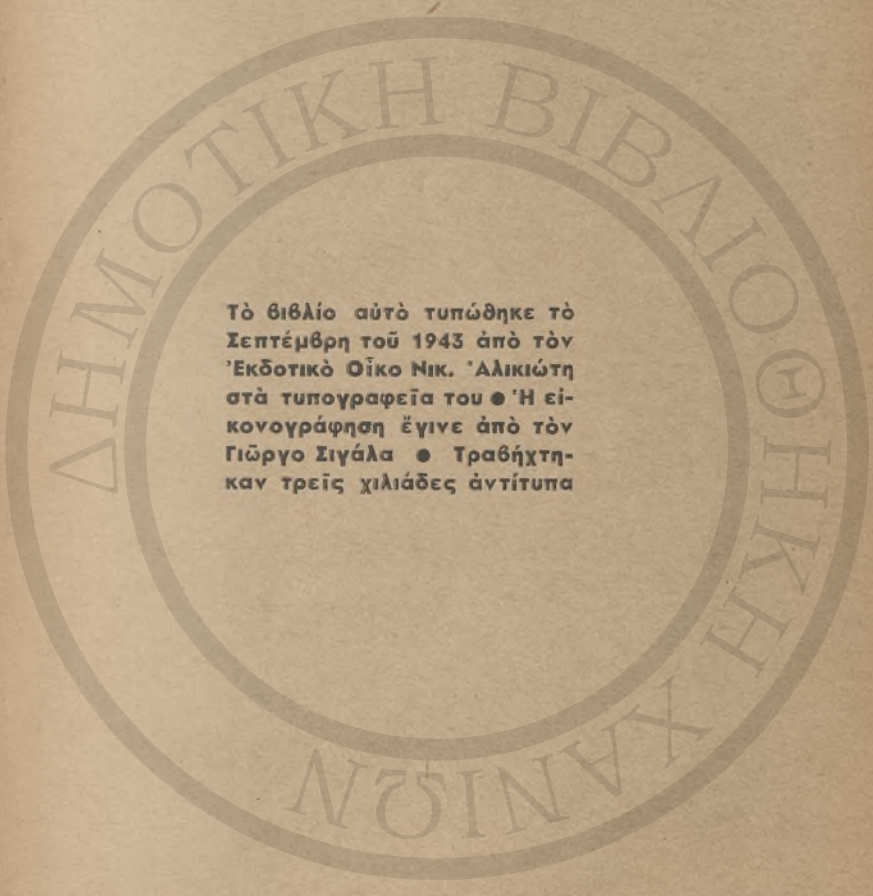
.....

Η παρέα ὕστερα ἀπὸ καιρὸ ὅταν συζητοῦσε γι' αὐτὸ τὸ ἐπίσḄδιο, πειράζοντας τὸ Κανελομάσουρο τοῦ ἔλεγε.

—Θωρρεῖς ἐδḄ; "Ἄν ἤθελα νḄχης παρμένο τὸ Πιπινιό, ἤθελα πλακωθεῖς μαζί μὲ τὸ ἄλλους!

Καὶ ὁ Διανομέας θεραπευμένος τώρα κι' αὐτὸς ὀλότελα ἀπὸ τὸν ἔρωτα του, ἐπρόσθετε :

—ΣḄπα μωρὲ ΚḄστη, κι' ἂν εἶχες ἐσὺ παρμένο τὸ Πιπινιό ἤθελα νḄχω καὶ ἄγḄ παρμένη τὴν Ἄριέλλα καὶ χεροδύναμη καθḄς ἦτονε ἤθελα τὴ βḄλω νḄ σέ ξεπλακḄση...

Τὸ βιβλίον αὐτὸ τυπώθηκε τὸ
Σεπτέμβρη τοῦ 1943 ἀπὸ τὸν
Ἐκδοτικὸν Οἶκον Νικ. Ἀλικιώτη
στὰ τυπογραφεῖα του • Ἡ εἰ-
κονογράφησις ἐγένετο ἀπὸ τὸν
Γεώργιον Σιγάλα • Τραβήχτη-
καν τρεῖς χιλιάδες ἀντίτυπα

ΕΡΓΑ ΚΑΙ ΕΚΔΟΣΕΙΣ Γ. Ι. ΜΑΡΑΝΤΗ (ΚΑΦΦΕΤΖΑΚΗ)

ΛΟΓΟΤΕΧΝΙΚΑ

1. ΕΛΕΥΘΕΡΕΣ ΣΚΕΨΕΙΣ
2. ΟΙ ΚΡΗΤΕΣ ΣΤΟΝ ΑΓΩΝΑ (1912-13)

Κρητικές ήθογραφίες

3. ΤΟ ΜΙΧΕΛΙΟ
4. ΚΡΗΤΙΚΕΣ ΑΠΟΣΠΕΡΙΔΕΣ
5. ΕΜΑΘΕΤΕ ΤΑ ;
6. ΤΟ ΟΝΕΙΡΟ ΤΟΥ ΣΤΑΥΡΟΥΛΗ

—Σε έκδοση :

ΤΟΥΡΚΟΚΡΗΤΙΚΑ ΣΚΙΤΣΑ

ΠΑΙΔΑΓΩΓΙΚΑ

1. ΕΡΒΑΡΤΟΣ
2. ΤΟ ΝΕΟ ΑΛΦΑΒΗΤΑΡΙΟ
3. Η ΕΦΗΜΕΡΙΔΑ ΤΩΝ ΜΙΚΡΩΝ

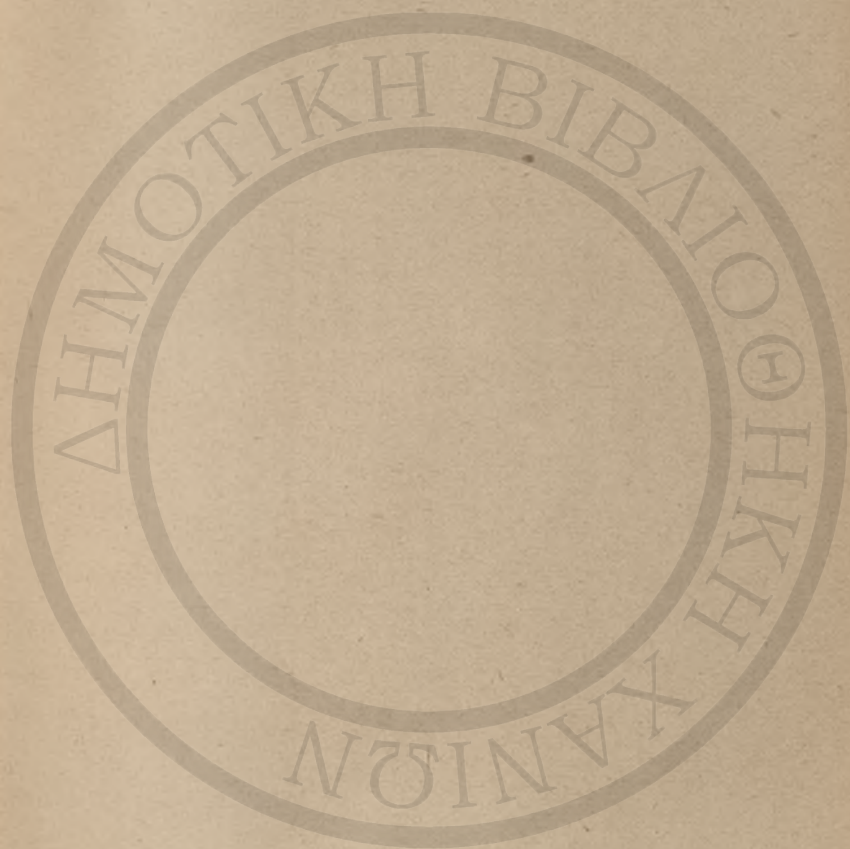
ΤΟΥ ΙΔΙΟΥ ΠΡΟΣΕΧΕΙΣ ΕΚΔΟΣΕΙΣ

Ο ΜΠΙΔ ΚΑΙ Η ΕΡΩΦΙΛΗ
(*Ένας δραματικός έρωτας στην Κρήτη)
ΗΡΩΑΣ ή ΑΓΥΡΤΗΣ
(Νουβέλλα)

άπό την Ίνδική φιλολογία :

ΓΕΝΕΣΗ ΤΟΥ ΡΑΓΓΟΥ
(*Ίνδικό έπος)
ΙΝΔΙΚΑ ΛΟΥΛΟΥΔΙΑ
(*Από την σοφία τών Ίνδων)

ΔΗΜΟΤΙΚΗ ΒΙΒΛΙΟΘΗΚΗ ΧΑΝΙΩΝ

250

